

Langenscheidt

САМОВЧИТЕЛЬ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

Практичний курс
Книга та два аудіо-CD

LANGENSCHIEDT

**САМОВЧИТЕЛЬ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ
ПРАКТИЧНИЙ КУРС**

**Київ
МЕТОДИКА**

***Для тих, хто вивчає іноземні мови
серія компакт-курсів « ... за 30 днів»***

*«Англійська за 30 днів»
«Французька за 30 днів»
«Італійська за 30 днів»
«Іспанська за 30 днів»
«Німецька за 30 днів»*

Серія самовчителів

*«Самовчитель італійської мови. Практичний курс»
«Самовчитель французької мови. Практичний курс»
«Самовчитель іспанської мови. Практичний курс»
«Самовчитель англійської мови. Практичний курс»
«Самовчитель польської мови. Практичний курс»
«Самовчитель португальської мови. Практичний курс»*

Для оптових
покупців:

тел.: (044) 529-96-13, 592-94-84
факс.: (044) 528-77-30
E-mail: metodika.sales@gmail.com

03150, Київ-150, а/с 495, ТОВ «Методика»

LANGENSCHIEDT

САМОВЧИТЕЛЬ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ
ПРАКТИЧНИЙ КУРС

Ґражина Левицька, Роман Левицький

Langenscheidt

УДК 811.162.1 (07)
ББК 81.2 ПОЛ – Я 7
Г 75

*Переклад і адаптація: Майвальд Т.В.
Краснослободцева С.Н.*

Мовна адаптація та редагування: Антоняк Б.Ю.

Іражина Левицька, Роман Левицький

Г 75 Самовчитель польської мови. Практичний курс. Навчальний посібник. – К.: Методика, 2011. – 240 с.

ISBN 978–966–8315–13–8

Цей посібник призначений, насамперед, для тих, хто хотів би вивчити польську мову самостійно. Він містить докладний опис польської фонетики і орфографії, а також перелік граматичних термінів та їх пояснення. Тексти уроків мають на меті навчити слухачів сучасної польської мови.

Посібник рекомендований для учнів шкіл, слухачів курсів, студентів, аспірантів, викладачів, всіх, хто бажає вивчити польську мову, а також для бізнесменів та підприємців.

УДК 811.162.1 (07)
ББК 81.2 ПОЛ – Я 7

Всі права захищені.

Жодна частина цього видання та його художнього оформлення не може відтворюватися чи використовуватися у будь-якій формі чи будь-якому вигляді без згоди на те видавців.

ISBN 978–3–468–26262–3 © 2004 by Langenscheidt KG, Berlin und München
Original Title: Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Polnisch
Autor: G. Lewicka, R. Lewicki

ISBN 978–966–8315–13–8 © 2008 Методика, Київ, переклад і адаптація

Зміст

Передмова	8
Коментарі до фонетики	10
Уроки 1 – 22.....	16–187

№	Текст	Граматична тема
1	Przedstawiamy się	Теперішній час допоміжного дієслова <i>być</i> Питальні речення з <i>czy</i> Зворотне дієслово <i>nazywać się</i>
2	W biurze podróży “Translingua”	Іменник Система відмінків у польській мові Називний і орудний відмінки однини іменників і прикметників Орудний відмінок іменників і прикметників у предикативній функції
3	Lista naszych gości	Форми теперішнього часу дієслів III дієвідміни Слова, які виконують роль означення
4	My o sobie	Іменники категорії істот і неістот Знахідний відмінок однини іменників і прикметників Місцевий відмінок однини іменників і прикметників Відмінювання дієслова <i>mieć</i>
5	Co zobaczymy w Warszawie?	Родовий відмінок однини іменників і прикметників Прийменники: <i>do, od, obok</i> Дієслова I і II дієвідміни Зворотні дієслова Додаткові підрядні речення зі сполучником <i>że</i>
6	Który to dzień tygodnia?	Відмінювання дієслів <i>rozumieć, umieć, wiedzieć</i> Ступені порівняння прислівників Порядок слів Модальні дієслова: <i>musieć, móc, chcieć</i> Прикметник <i>powinien</i> Займенник <i>sobie</i> Умовні підрядні речення зі сполучниками <i>jeżeli i jeśli</i> Підрядні речення причини зі сполучником <i>ponieważ</i>
7	Zakupy	Доконаний і недоконаний вид дієслова Модальні слова з дієсловами доконаного і недоконаного виду Категорія чоловічої особи

Зміст

№	Текст	Граматична тема
8	Imieniny	Називний відмінок множини іменників і прикметників Родовий відмінок множини іменників і прикметників Знахідний відмінок множини Давальний відмінок однини іменників і прикметників Предикативні прислівники з давальним відмінком Кличний відмінок однини іменників і прикметників Іменники середнього роду на -ę Відмінювання особових займенників
9	List	Дієслово <i>być</i> у минулому і майбутньому часі Простий і складний майбутній час Неозначені числівники Кількісні прислівники
10	W mieście	Відмінювання вказівних займенників Числівники Особово-чоловіча форма кількісних числівників Відмінювання числівників від 1 до 4 Предикативний прислівник <i>można</i> Орудний відмінок для означення засобів пересування
11	Legenda o smoku wawelskim	Минулий час дієслова – 3-я особа однини і множини Підрядні речення часу зі сполучниками <i>kiedy, gdy i aż</i> Займенники <i>który, która, które</i> Підрядні означальні речення Відмінювання слів <i>nic, nikt</i> Присвійний займенник <i>swój</i>
12	Mieszkanie do wynajęcia	Давальний відмінок множини іменників і прикметників Орудний відмінок множини іменників і прикметників Відмінювання кількісних числівників від 5 до 99
13	Urządzamy mieszkanie	Місцевий відмінок множини іменників і прикметників Особові закінчення дієслів у минулому часі Відмінювання кількісних числівників від 100 до 900 Відмінювання числівників <i>tysiąc i milion</i> Наказовий спосіб дієслів
14	Czy będzie dzisiaj padało?	Вищий і найвищий ступені порівняння прикметників Порівняння

№	Текст	Граматична тема
15	Czas pomyśleć o wypoczynku	Майбутній час дієслів недоконаного виду Форми умовного способу дієслів <i>chcieć</i> , <i>woleć</i> Підрядні додаткові речення Підрядні речення мети
16	W podróży	Віддієслівні іменники Відмінювання присвійних займенників Прийменники Особливості утворення форм множини
17	U lekarza	Заперечення <i>żaden</i> Додаток у родовому відмінку в заперечних реченнях Зворотній займенник <i>sobie</i>
18	Zagadka kryminalna	Дієприкметник Вживання дієприкметників Дієприслівники і підрядні речення часу
19	Czy Polacy są przesądni?	Безособові граматичні конструкції Дієслова, які виражають багатократну дію (ітеративні дієслова) Допустові підрядні речення Сурядні сполучники Підрядні сполучники і сполучні слова
20	Chodźmy do restauracji na obiad	Наказовий спосіб дієслів Умовний спосіб дієслів
21	Powrót samochodem do Warszawy	Збірні числівники Підрядні речення місця Підрядні речення часу
22	Polskie tradycje świąteczne	Пасивний стан (пасивна форма дієслова) Зменшені форми слів Керування дієслів (вибір відмінкової форми залежного слова)

Оглядовий матеріал: відмінювання іменників, прикметників і особових займенників; відмінювання дієслів; прийменники.....	188
Польсько-український словник.....	197
Предметний покажчик.....	219
Ключі.....	220

Передмова

Передмова

Цей практичний курс польської мови призначено як для початківців, так і для тих, хто вже має певні знання.

Систематизований повний вступний курс розкривається в навчальних заняттях.

Він починається з короткого вступу про особливості польської вимови. Цей розділ поряд з іншим текстовим матеріалом паралельно зафіксовано на двох аудіо-CD. Чотири перших учбових тексти записано з дотриманням необхідних для самостійного повторювання пауз. При цьому повторний запис іде в звичайному режимі мовлення. Перші три учбових тексти супроводжуються знаками транскрипції.

Кожний урок складається з чотирьох частин: частина “А” містить текст зі словами і виразами, що до нього належать. Частина “В” містить пояснення країнознавчого характеру і рекомендації до слововживання. У частині “С” подається доступний коментар до граматичних структур, які зустрічаються в тексті. У частині “D” пропонуються граматичні, лексичні та комунікативні вправи, призначені для закріплення знань граматичних структур і лексичних засобів мови, а також для тренування.

У структурі підручника і способах подачі матеріалу автори намагались уникнути трафаретності. Для тих, хто вивчає мову самостійно або в навчальних групах, запропоновано широкий спектр різноманітних за формою вправ і завдань, що дає можливість більш ефективно застосовувати на практиці здобуті знання. Під час роботи в навчальних групах кожен урок розраховано на 3–4 пари навчальних годин (по 45 хвилин) із врахуванням рівня попередніх знань.

Нижче пропонується кілька рекомендацій для тих, хто вивчає мову самостійно:

1. Займайтесь мовою регулярно по 15–20 хвилин щодня. Це краще, ніж дві години щотижня.
2. Опанування матеріалу кожного уроку слід, по можливості, починати з прослуховування аудіокасети: спочатку не звіряючи з друкованим текстом, а потім вже контролювати себе за підручником. Для успішного тренування доцільно розділити текст на 2–3 частини.
3. Уважно прослухавши текст, можна розпочати його переклад. Перекладати слід також частинами: в перший день – одну, а потім другу.
4. Нові слова рекомендуємо запам'ятовувати не ізольовано, а в конкретних прикладах і виразах. При цьому не намагайтеся за один день вивчити всі слова до тексту.
5. Перепишіть частину тексту або весь текст, залишаючи пропуски на місці другої половини кожного третього слова. Наступного дня заповніть пропуски, після чого порівняйте з оригіналом тексту.
6. При обробці матеріалу перших чотирьох уроків вимовляйте окремі вирази і закінчені фрази за книгою або з пам'яті під час пауз в аудіотекстах на касеті. Аудіотекст виконує при цьому контрольну функцію. Роботу на цій стадії корисно неодноразово повторювати.

7. Аналізуйте нові граматичні структури, що зустрічаються в текстах, звіряючись при цьому з відповідним розділом граматики з частини “С”. Таким чином, Ваші граматичні знання стануть ґрунтовнішими.
8. Після того, як Ви опрацювали всі необхідні розділи граматики, переходьте до вправ розділу “D”. Більшість вправ подається у відповідності із словниковим запасом і текстами для читання, крім того, в підручнику є комунікативні вправи, які Ви можете потім відпрацювати в парах з учасниками навчальних груп. Таким чином, Ваше самостійне вивчення буде поєднуватися з груповим; вивчений Вами матеріал можна буде вдало реалізувати у вільному мовленнєвому спілкуванні.

Якщо цей практичний курс Ви використовуєте як самовчитель, то для Вас особливо корисним будуть ключі до вправ, які додаються окремо.

АВТОРИ І ВИДАВНИЦТВО

Коментарі до фонетики польської мови

Коментарі до фонетики польської мови

Букви і звуки

Польський алфавіт складається з 32 літер, яким відповідають такі звуки:

Літера	Фоне-тичний знак	Назва літери (лат.)	Споріднений або схожий звук української мови	Приклади з перекладом	
A a	[a]	a	адреса	adres	адреса
Ą ą	[ɔ]	ō	—	wąż	змія
B b	[b]	bɛ	бар	bar	бар
C c	[ts]	tɕɛ	цей	cukier	цукор
Ć ć	[tɕ]	tɕɛ	чітко	ćwierć	чверть
D d	[d]	dɛ	дама	dama	пані/дама
E e	[ɛ]	ɛ	ефект	efekt	ефект
Ę ę	[ɛ]	ɛ̃	—	język	мова/язик
F f	[f]	ɛf	фрагмент	fragment	фрагмент
G g	[g]	gɛ	грунт	gaz	газ
H h	[x]	xa	холод	humor	гумор
I i	[i]	i	інстинкт	instynkt	інстинкт
J j	[j]	jɔt	як, яма	jak	як
K k	[k]	ka	каса	kasa	каса
L l	[l]	ɛl	літо	legenda	легенда
Ł ł	[w]	ɛw	лук	ładny	гарний
M m	[m]	ɛm	мати	maj	травень
N n	[n]	ɛn	новела	nowela	новела
Ń ń	[ɲ]	ɛɲ	кінь	koń	кінь
O o	[ɔ]	ɔ	сон	konto	рахунок (в банку)
Ó ó	[u]	ɔ ¹	дуб	sól	сіль
P p	[p]	pɛ	поле	pech	невезіння
R r	[r]	ɛr	ром	rum	ром
S s	[s]	ɛs	бас	bas	бас
Ś ś	[ɕ]	ɛɕ	—	ktoś	хтось
T t	[t]	tɛ	теніс	tenis	теніс
U u	[u]	u	сума	suma	сума
W w	[v]	vu	ванна	waga	терези
Y y	[i]	i	син	syn	син
Z z	[z]	zɛt	зима	zupa	суп
Ż ż	[ʐ]	ʐɛt ²	—	źle	погано
Ź ź	[ʒ]	ʒɛt ³	журавель	żuraw	журавель

¹ ó z kreską o z рисочкою

² ź z kreską z z рисочкою

³ ź z kropką z z крапкою

Коментарі до фонетики польської мови

Крім того, польська мова має буквосполучення, яким відповідають такі звуки і комбінації:

Букви	Фонетичний знак	Споріднений або подібний звук української мови	Приклади з польської мови та їх переклад
ch	[x]	хата	dach дах
cz	[tʃ]	через	Czech чех
sz	[ʃ]	шар	szal шаль
rz	[ʒ]	жаль	rzecz річ
rz	[ʃ] ¹	пшоно	przerwa перерва
dż	[dʒ]	джунглі	dżungla джунглі
dź	[dʑ]	дзьоб	dźwig ліфт
dz	[dz]	дзига	dzwonek дзвоник

¹ rz після p, t, k вимовляється як [ʃ]

На допомогу тим, хто використовує цей підручник для самостійного вивчення, вступна частина і три перші навчальні тексти супроводжуються знаками міжнародної фонетичної транскрипції, яка передає звуки нормативної польської вимови. Багато слів у таблицях є інтернаціональними, це дозволяє, враховуючи подібність, зосередити увагу на їх вимові. Наголос у польській мові падає на передостанній склад. За рідкісним винятком це стосується також інтернаціоналізмів, вимова яких узгоджується з польськими орфографічними нормами, наприклад: *húmor*, *frágment*. Наш коментар містить лише загальні відомості про польську вимову. Відпрацьовувати її слід, використовуючи аудіокасети, що додаються.

Вимова окремих звуків

Природно, що артикуляційна база поляків у цілому подібна до спільнослов'янської. Приголосні здебільшого вимовляються, як і в українській мові.

Разом з тим слід враховувати і відмінності у нормах вимови української і польської мов, відмінність у фонетичному оточенні того чи іншого конкретного звука. Так, говорячи про вищезгадуваний наголос на передостанньому складі, не можна забувати про те, що ненаголошені склади повинні вимовлятися так само виразно, як і наголошені.

Польській мові притаманне злиття односкладових прийменників, займенників з наступними іменниками. Наприклад:

ze_mną	зі мною	cieszę_się	я радію
do_wtorku	до вівторка	pisalem_ci	я тобі писав

Взаємовплив звуків виходить за рамки складу або цілого слова, викликаючи ефект уподібнення наступному або попередньому звуку. Таке уподібнення називають асиміляцією, наприклад, дзвінкий звук [b] впливає на [t], який стоїть у попередньому складі, перетворюючи його на дзвінкий:

Асиміляція
brat_Basi

Коментарі до фонетики польської мови

- brat Basi *брат Барбари* вимовляється як [brad_basi],
- także *також* [tagze].

Система голосних звуків

У польській мові вісім голосних звуків. Шість із них вимовляються безпосередньо органами рота (ротіві голосні) **а, е, і, у, о, и**, а два – із включенням носового резонатора (носові голосні) **ą, ę**. Усі голосні короткі, як наприклад, українські в словах *банка, день*. Голосні **и** та **і** вимовляються також коротко, але більш закрито, як в українських іншомовних словах: *зумер, фільм*. У польській мові немає відмінностей між наголошеними і ненаголошеними голосними. У будь-якій позиції вони вимовляються однаково.

у [i] Звук [i], близький до українського “и”, вимовляється коротко, як середній між “і” та “е”: *byt* [bit] *побут*; *syn* [sin] *син*. Літера [y] не зустрічається на початку слова, а також після приголосних [k, g] і [l].

і [i] Звук [i] в польській мові виконує подвійну функцію. З одного боку, він виступає в самостійній ролі, а з іншого, служить для позначення м'якості попереднього приголосного, наприклад: *bilet* [bilet], *film* [film].

и [u] Звук [u], близький до українського “у”, в польській мові на письмі позначається літерами **u** і **ó**, наприклад, у словах: *buk* [buk], *Bóg* [buk].

ą [ɔ̃] Польський звук [ɔ̃] подібний до французького назалізованого [ɔ̃] у слові *bon* [bɔ̃],

ę [ɛ̃] а звук [ɛ̃] уподібнюється французькому [ɛ̃] в слові *cousin* [kuzɛ̃].

З назалізацією вимовляються **ą** і **ę** перед приголосними **f, w, s, ś, sz, gz, z, ź, ż** і **ch**, наприклад: *wąz* [vɔ̃ʒ] *змія*, *kęs* [kɛ̃s] *шматок*.

В інших сполученнях вони уподібнюються наступним голосним і вимовляються як [ɔm], [ɔn] або [ɛm], [ɛn]:

а) перед **p** і **b** як [ɔm] і [ɛm] у словах *ząb* [zɔmp] *зуб*, *sęp* [ɛmp] *шуліка*;

б) перед **t, d, c** і перед **dz, cz** як [ɔn] і [ɛn] у словах *kąt* [kɔnt] *кут*, *prędko* [prɛntko] *швидко*, а перед **ć, dź, ci, dzi** як [ɔɲ], [ɛɲ]: *sędzia* [ɛɲdʒa] *суддя*.

с) перед **g, k** як [ɔn] і [ɛn], причому [n] вимовляється як задньоязиковий: *mała* [mɔnka] *мукá*, *mała* [mɛnka] *мúка*.

У кінці слова в сучасній польській мові **ę** часто вимовляється як [e], наприклад, *proszę* [prɔʃe] *будь ласка*.

Звукосполучення **au** і **eu** звучать як коротке [a] або [ɛ] з наступним коротким [u], наприклад, у словах: *auto* [autɔ], *Europa* [ɛurɔpa].

Система приголосних

У польській мові приголосні поділяються не тільки на дзвінкі та глухі, але й на тверді, стверділі й м'які.

	<i>тверді</i>	<i>стверділі</i>	<i>м'які</i>
<i>дзвінки</i>	l, ł, m, n, r b, d, g, w, z	dz, dź, rz/z	ż, dź,ń
<i>глухі</i>	ch/h, p, t, k, f, s	c, cz, rz/sz	ś, ć, j

Коментарі до фонетики польської мови

- l [l] не схожий ні на “л”, ні на “ль”. При його утворенні кінчик язика торкається межі верхніх зубів і піднебіння, а середня частина – нижче, ніж при “ль”.
- g [r] вимовляється, як і українське “р”: rura [rura] *труба*.
- ch/h [x] тверда вимова, приблизно як “х” в українській мові: hotel [xɔtɛl] *готель*, dach [dax] *дах*.
- p, t, k вимовляються, як в українській мові “п”, “т”, “к”, наприклад: tata [p, t, k] [tata] *тато*, rzecz [rɛx] *невдача*, konto [kɔntɔ] рахунок у банку, tenis [tɛnis] *теніс*.
- w [v] звучить, як український звук “в”: waga [vaga] *терези*. Проте після t і s цей звук вимовляється як “ф”: swój [sfuj] *свій*, twój [tfuj] *твій*.
- z [z] відповідає дзвінкому українському “з”: zupa [zupa] *суп*.
- s [s] вимовляється, як глухий український “с”: prasa [prasa] *преса*.
- c [ts] відповідає українському “ц”: cukier [tsukɛr] *цукор*.
- dz [dz] вимовляється подібно до українського “дз”, у словах sprawdza [sprawdza] *перевіряє*, bardzo [bardzo] *дуже*.
- cz [tʃ] вимовляється подібно до українського “ч”: Czech [tʃɛx] *чех*.
- dż [dʒ] вимовляється подібно до українського “дж” у слові джміль, утворює пару за дзвінкістю з cz: dzemu [dʒɛmu] *джем*, але czemu [tʃɛmu] *чому*.
- gz/sz [ʃ] вимовляється, як український “ш”: szal [ʃal] *шаль*, lekarz [lɛkaʃ] *лікар*.
- gz/ż [ʒ] вимовляється, як український “ж”, утворює пару за дзвінкістю gz/sz: żurnal [ʒurnal] *журнал*, rzeka [ʒɛka] *ріка*.
- ś [ɕ] в українській мові не має відповідника, трохи нагадує м'який звук [ш], як при вимові російського слова “счастье”, але без притаманної цьому звуку подовженості: ktoś [ktɕɛ] *хтось*.
- ź [ʐ] дзвінкий відповідник до s..., наприклад, źle [ʐlɛ] *погано*; у вимові нагадує м'який “ж” у російському слові “дрожжи”, але без довготи.
- ć [tɕ] у вимові подібний до українського м'якого [ч] (наприклад у слові “чітко”), але значно м'якший: ćwierć [tɕɛrtɕ] *чверть*.
- dź [dʒ] утворює дзвінку відповідність до звуку ć: szydź [ʃidʒ] *жартуй!* Але szyć [ʃitɕ] *шити*.
- ń [ɲ] м'який відповідник до п, вимова його дуже близька до українського [нь], однак він вимовляється значно м'якше: amerykański [amɛrykaŋski] *американський*.

Правопис

Письмовий і усний варіанти польської мови значною мірою відрізняються один від одного. Проте, опанувавши вимову, Ви не будете відчувати труднощів на письмі, якщо врахуєте такі особливості:

1. Голосний звук [u] передається на письмі двома літерами: **u** і **ó**. Літера **ó** пишеться в словах, які внаслідок відмінювання в інших формах мають

Коментарі до фонетики польської мови

замість **ó** – **o**, наприклад: *ogród сад*, *ogrodu саду*, *wschód схід*, *wschodu сходу*. Вибір правильного написання можна перевірити, зіставляючи однокореневі слова *wódka горілка*, *woda вода*.

2. Приголосний звук [ʒ] на письмі також зображується двома літерами: **rz** і **ź**. При виборі правильної літери може допомогти перехід **rz** в **r** і **ź** в **g** при відмінюванні іменників або дієслів зі спільними коренями, наприклад: *morze море* – *morski морський*, *może він може* – *mogę я можу*.
3. З великої літери пишуться власні назви: прізвища, імена, назви міст і країн, назви національностей, а також назви різних установ і свят; звертання в листі і початок речення. Всі інші слова пишуться з маленької літери.
4. Складоподіл: не поділяються на склади односкладові слова і буквосполучення, які утворюють при вимові один звук, наприклад: *gzezь річ*, *gok рік*, але *u-cho вухо*, *ko-szyk кошик*. Прості і похідні слова поділяються на склади, які легко розрізняються при уповільненому темпі мовлення: *ko-per-ta конверт*. Складоподіл складних слів і слів із префіксами проводиться відповідно до складових частин, як наприклад у слові *po-dzie-lić поділити*.

1A Tekst

Przedstawiamy się.

pʃɛtsta'vami ɕɛ

P. = Paweł Śniegocki

K. = Katarzyna Żurawska

P.: Dzień dobry.

dʒɛŋ 'dɔbri

Czy pani Katarzyna Żurawska?

tʃi 'pani kata'ʒina zu'rafska

K.: Tak, to ja.

tak to ja

Słucham pana?

'swuxam 'pana

P.: Nazywam się Paweł Śniegocki.

na'zɪvam ɕɛ 'pavɛw ɕɲɛ'gɔtski

K.: Przepraszam, jak się pan nazywa?

pʃɛ'praʃam jak ɕɛ pan na'zɪva

P.: Jestem Paweł Śniegocki.

'jɛstɛm 'pavɛw ɕɲɛ'gɔtski

K.: Ach, to pan.

ax to pan

Czekam na pana już od godziny.

'tʃɛkam na 'pana juʃ ɔd_gɔ'dʒɪni

P.: To niemożliwe.

to ɲɛmɔʒɪ'live

Jestem zwykle punktualny.

'jɛstɛm 'zvɪklɛ puŋktu'alni

K.: Och, bardzo mi przykro.

ɔx 'bardʒɔ mi 'pʃɪkro

Mój zegarek jest zepsuty.

muj zɛ'garek jɛst zɛ'psuti

P.: Ach, nic nie szkodzi.

ax ɲɪts ɲɛ 'ʃkɔdʒi

K.: Jestem Katarzyna Żurawska.

'jɛstɛm kata'ʒina zu'rafska

A to jest Małgorzata Łabędzka,

a to jest mawgɔ'ʒata wa'bentska

KATARZYNA
ŻURAWSKA

PAWEŁ
ŚNIEGOCKI

MAŁGORZATA
ŁABĘDZKA

moja koleżanka.

'moja kɔlɛ'ʒanka

P.: Bardzo mi miło.
bardzo mi miwo

A kto to jest ten pan?

a kto to jest ten pan

Jak nazywa się ten pan?

jak na'ziva ɕɛ ten pan

K.: Ten pan to Krzysztof Ćmielowicz,
ten pan to 'kʃɨʦtɔf ɕmɛlɔ'vɨtʃ

mój szef.

muj ʃɛt

KRZYSZTOF
ĆMIELOWICZ

przedstawiać się *не-
док.*, przedstawiam
się, przedstawiasz się
przedstawiamy się

*представлятися,
відрекомендову-
ватися*
*ми представ-
ляємося*

dzień, dnia *чол.*
dobry, -a, -e
czy
pani, pani *жін.*
czy pani Żurawska?

день
добрий
чи
пані
*Ви пані Журавсь-
ка?*

tak
to
ja
pan, -na *чол.*
słuchać *недок.*,
słucham, słuchasz
słucham pana/
panią?

так
це
я
пан
слухати

nazywać się *недок.*,
nazywam się,
nazywasz się
przepraszać *недок.*,
przepraszam,
przepraszasz

звати
Прощу?
вибачати

jak
jestem, jesteś, jest
czekać *недок.* na
+ *знах.*, czekam,
czekasz

як
(я, ти він) є
чекати, очікувати
кого-чого

już
godzina, -ny *жін.*
od godziny
niemożliwe *присл.*

to niemożliwe
zwykle *присл.*
punktualny, -a, -e

bardzo *присл.*
mi
bardzo mi przykro
mój, moja, moje
zegarek, zegarka *чол.*
zepsuty, -a, -e

nic
nie
nic nie szkodzi

szkodzi
koleżanka, -ki *жін.*

miło *присл.*
bardzo mi miło
kto
ten, ta, to
szef, -fa *чол.*
na + *знах.*
być *недок.*

вже
година
протягом години
присл. неможливо,
нереально
цього не може бути
звичайно
точний, пунктуаль-
ний
дуже
мені
мені дуже шкода
мій, моя, моє
годинник
зіпсований, полама-
ний
нічого
ні, не
не біда, дарма,
нічого
шкодить, заважає
співробітниця, коле-
га
приємно
дуже приємно
хто
цей, ця, це
начальник, шеф
на
бути

1В Країнознавство і слововживання

1. Вітання

У польській мові немає уточнюючої різниці між такими виразами вітання, як “добрий ранок” або “добрий день”. В обох випадках говорять: **Dzień dobry.**

2. Форми ввічливості і представлення (відрекомендування) будь-кому

Якщо по-польському хочуть представитися комусь іншому, то вживають першу особу однини теперішнього часу дієслова *być* (бути) або дієслова *nazywać się* (звати) з додаванням свого імені (прізвища) в називному відмінку:

Jestem Paweł Śniegocki.

Я Павел Снегоцький.

Nazywam się Paweł Śniegocki.

Мене звати Павел Снегоцький.

Як відповідь частіше всього можна почути:

Bardzo mi miło. Bardzo mi przyjemnie.

В обох випадках це означає: *Мені дуже приємно.*

Якщо когось питають про його ім'я, прізвище, то вживають такі вирази:

Jak pan się nazywa?

Як Вас звати?

Nazywam się Paweł Śniegocki.

Я (мене звати) Павел Снегоцький.

Jak pani się nazywa?

Як Вас звати?

Nazywam się Katarzyna Żurawska.

Я (мене звати) Катажина Журавська.

Jak państwo się nazywają?

Як Вас звати?

Nazywamy się Żurawscy.

Ми (наше прізвище) Журавські.

Ввічлива форма звертання на “Ви” передається по-польському за допомогою слів **pan/pani** (тобто третьою особою однини), а у множині вживається слово **państwo** панове.

Якщо хочуть дізнатися, як звати третю особу (прізвище), то використовують вирази:

Jak nazywa się ten pan?

Як звати цього пана?

Ten pan nazywa się Paweł Śniegocki.

Цього пана звати Павел Снегоцький.

Jak nazywa się ta pani?

Як звати цю пані?

Ta pani nazywa się Katarzyna Żurawska.

Цю пані звати Катажина Журавська.

або:

Kto to jest ten pan?	To jest pan Śniegocki.
<i>Хто цей пан?</i>	<i>Це пан Снегоцький.</i>
Kto to jest ta pani?	To jest pani Śniegocka.
<i>Хто ця пані?</i>	<i>Це пані Снегоцька.</i>
Kto są ci państwo?	To są państwo Śniegoccy.
<i>Хто ці люди?</i>	<i>Це подружжя Снегоцьких.</i>

3. Конструкція “Ten pan to (jest) Krzysztof Śmielowicz”

У реченнях уточнюючого характеру типу: *Це пан (такий-то)* – Ten pan to (jest) Krzysztof Śmielowicz обидва іменники стоять у називному відмінку. Допоміжне дієслово **буć** у цьому випадку опускається.

1C Граматика

1. Теперішній час допоміжного дієслова “**буć**”

Дієслово **буć** у теперішньому часі має такі форми дієвідмінювання:

(ja)	jestem	я	(є)
(ty)	jesteś	ти	(є)
on, ona, ono	jest	він, вона, воно	(є)
(my)	jesteśmy	ми	(є)
(wy)	jesteście	ви	(є)
oni, one	są	вони	(є)

В українській мові в подібних випадках це допоміжне дієслово, як правило, опускається, наприклад: *Я Катажина Журавська.*

Оскільки в мовленні особові займенники **ja**, **ty**, **my**, **wy** можуть опускатися, то у зразках дієвідмінювання вони подаються у дужках.

Jestem Katarzyna Żurawska.   *Я Катажина Журавська.*
 Jesteś punktualny.   *Ти точний, пунктуальний.*

Їх зберігають лише у тих випадках, коли на них падає логічний наголос.

Українському займеннику *вони* в польській мові відповідають дві форми:

- oni – для позначення осіб чоловічої статі
(у польській мові – особово-чоловіча форма)
- one – для позначення осіб жіночої статі та всіх інших іменників
(у польській мові – жіночо-речова форма)

(Докладніше про розподіл іменників див. у розділі 4C1)

2. Питальні речення з “**czy**”

Формуючи запитання, поляки вживають питальне слово **czy**.

1C/1D

Czy to jest pani Żurawska?
Tak, to jest pani Żurawska.

*Чи це пані Журавська?
Так, це пані Журавська.*

При цьому питальний характер реченню надає не тільки частка **czy**, але й сама інтонація. Порядок слів у реченні не змінюється.

Якщо бажають переконатися в тому, як звати людину, до якої звертаються, то у запитанні випускають дієслівну форму **jest** і займенник **to**.

або ж
Czy pani Żurawska?

Ви пані Журавська?

Pani Żurawska?

Пані Журавська?

3. Зворотне дієслово “nazywać się”

Дієслово **nazywać się** “зватися, мати на ім'я” є зворотним. Українські зворотні дієслова закінчуються на **-ся**. У польській мові зворотна частка **się** при дієвідмінюванні дієслів не змінюється і пишеться з ними окремо.

Nazywam się Ćmielowicz.

Моє прізвище Чмельович.

Ona nazywa się Łabędzka.

Її прізвище Лабендська.

Oni nazywają się Śniegoccy.

Їхнє прізвище Снегоцькі.

У цьому випадку зворотна частка може стояти як перед, так і після дієслова:

Jak nazywa się ten pan?

Jak ten pan się nazywa?

Jak się ten pan nazywa?

} *Як звуть цього пана?*

1D Вправи

1. Вам представляються люди, зображені на малюнках.
Вставте в пропуски їхні імена та прізвища.

Зразок: Jestem Katarzyna Żurawska.

a) Jestem ...

b) Jestem ...

c) Jestem ...

d) Jestem ...

A Ви?

2. Дайте відповіді на запитання.

Приклад: Kto to jest ten pan?

To jest (pan) Paweł Śniegocki.

але Ten pan to (jest) Paweł Śniegocki.

- a) Kto to jest ta pani?   b) Kto to jest ten pan?   c) Kto to jest ta pani?

3. Сформулюйте запитання до наведених нижче відповідей. Запитуючи, звертайте увагу на форми слів pani, pan:

- a) Jak się ... nazywa?   Nazywam się Katarzyna Żurawska.
 b) ...?   Nazywam się Paweł Śniegocki.
 c) ...?   Nazywam się Krzysztof Ćmielowicz.
 d) ...?   Nazywam się Małgorzata Łabędzka.

4. Дайте відповіді на такі запитання:

- a) Jak nazywa się ta pani?
Ta pani nazywa się ...
 b) Jak nazywa się ten pan?
...
 c) Jak nazywa się ta pani?
...
 d) Jak nazywa się ten pan?
...
 e) A jak się pan/pani nazywa?
...

5. Використовуючи наведені нижче звороти, заповніть пропуски:

- Ten pan to Krzysztof Ćmielowicz.
- Bardzo mi miło.
- Tak, słucham pana.
- Och, bardzo mi przykro.

Śniegocki: Dzień dobry. Czy pani Katarzyna Żurawska?

Żurawska: ...

Śniegocki: Jestem Paweł Śniegocki.

Żurawska: ...

1D/2A

Żurawska: Czekam na pana już od godziny.

Śniegocki: ...

Śniegocki: A kto jest ten pan?

Żurawska: ...

6. Перекладіть польською мовою:

- a) Хто Ви? (Ви звертаєтесь із запитанням до чоловіка) б) Хто цей пан? с) Хто Ви? (Ви звертаєтесь до чоловіка і жінки водночас)
d) Хто ці люди? е) Як Вас звати (Ваше ім'я)? (Ви звертаєтесь до жінки)
f) Як звати цю жінку?

7. Будь ласка, відрекомендуйтеся і запитайте, як звати Вашого сусіда.

Приклад: Nazywam się Marian Górecki.

A jak pani/pan się nazywa?

Bardzo mi miło.

8. Поцікавайтесь у Вашого сусіда, як звати когось (другу, третю особу).

Приклад: Przepraszam, jak się ten pan/ta pani nazywa?

2A Tekst

W biurze podróży

v_ 'buzɛ po 'druʒi

“Translingua”

trans'lingua

Pan Paweł Śniegocki jest dzisiaj umówiony
pan 'pawɛw ɕɲɛ'gɔtski jɛst 'dziɛaj uma'vɔni
z panią Katarzyną Żurawską, młodą i atrakcyjną
s_ 'panɔ̃ kata'ʒiɲɔ̃ zu'rafskɔ̃ 'mwɔdɔ̃ i atrak'tsijnɔ̃
tłumaczką.
twu'matʃkɔ̃

Oboje spotykają się w biurze “Translingua”
ɔ'bɔjɛ spɔti'kajɔ̃ ɕɛ v_ 'buzɛ trans'lingua
i omawiają program pobytu gości z Ukrainy
i ɔma'vajɔ̃ 'progrɒm po'bitu 'gɔɕɕɛi z 'ɲɛmɛts
w Polsce.
f_ 'polstɛ

Pan Śniegocki jest nauczycielem języka polskiego.
pan ɕɲɛ'gɔtski jɛst nautʃi'tɕɛlɛm jɛ'zɪka pɔl'skɛgo

On jest także przewodnikiem. Pani Małgorzata

ɔn jɛst 'tagʒɛ pʃɛvɔd'ɲikɛm 'pani mawgɔ'ʒata

Łabędzka też oprowadza wycieczki. Ona jest

wa'bentska tɛʃ ɔpro'vadza vi'ɕɛtʃki ɔna jɛst

również przewodniczką. Pani Łabędzka jest
 'ruvŋɛj pʃɛwɔd'ɲitʃkɔ 'paɲi wa'bentska jest
 bardzo miła i sympatyczna. Jest naprawdę
 'bardzo 'mɨva i simpa'titʃna jest na'pravdɛ 'miwɔ
 i sympatyczną kobietą.
 i simpa'titʃnɔ ko'ɬɛtɔ

Szefem biura jest pan Krzysztof Ćmielowicz.

'ʃɛfɛm 'bura jest pan 'kʃɨʦtɔf tɛmɛlɔvitʃ

Pan Ćmielowicz jest zawsze wesoły i uprzejmy.

pan tɛmɛlɔvitʃ jest 'zaʃɛ vɛ'sɔwi i u'pʃɛjmi

Nigdy nie jest smutny. On nie jest wysoki i szczupły.

'ɲigdi ɲɛ jest 'smutni ɔn ɲɛ jest vi'sɔki i 'ʃtʃupwi

Jest raczej niskim i tęgim mężczyzną.

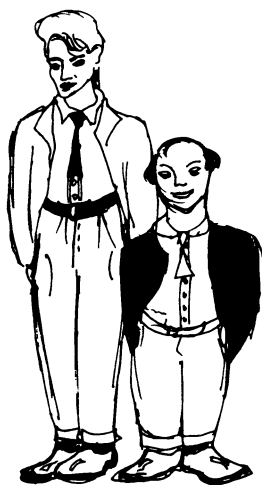
jest 'ratʃɛj 'ɲiskim i 'tɛgim mɛʃ'tʃiznɔ

Pan Ćmielowicz i pani Żurawska

pan tɛmɛlɔvitʃ i 'paɲi zu'rafaska

sprawdzają właśnie listę nowych gości.

sprav'dzajɔ 'vwaɲɛ 'listɛ 'nɔvix 'gɔɕɕɛi

w + місц.

biuro, -ra ser.

w biurze

podróż, -żu жін.

biuro podróży

dzisiaj

umówiony, -a, -e

z + op.

z panią Żurawską

młody, -a, -e

i

atrakcyjny, -a, -e

tłumaczka, -ki жін.

oboje

spotykać się недок.,

spotykam się,

spotykasz się

omawiać недок.,

omawiam,

omawiasz

program, -tu chol.

program pobytu

goście, gości mn.

z + pod.

z Ukrainy

в

бюро

в бюро

подорож

бюро подорожей

сьогодні

умовлений, домо-

влений

з

з пані Журавською

молодий

і, та

ефектний, приваб-

ливий

перекладачка

обидва, обоє

зустрічатися

обговорювати,

обмірковувати

програма

програма перебу-

вання

гості

з

з України

Ukraina, -ny жін.

Polska, -ki жін.

w Polsce

nauczyciel, -la chol.

nauczyciel języka

polskiego

także

przewodnik, -ka chol.

też

oprowadza wycieczki

oprowadzać недок.,

oprowadzam,

oprowadzasz

wycieczka, -ki жін.

również

przewodniczka, -ki

жін.

naprawdę присл.

miły, -a, -e

sympatyczny, -a, -e

kobieta, -ty жін.

zawsze присл.

wesoły, -a, -e

uprzejmy, -a, -e

nigdy присл.

Україна

Польща

в Польщі

вчитель

вчитель польської

мови

також

керівник тургрупи,

гід

теж, також

водить екскур-

сії

водити

екскурсія

також, теж

керівник тур. гру-

пи (жінка), гід

справді, дійсно

милий

симпатичний

жінка

завжди

веселий

ввічливий, привіт-

ний

ніколи

2A/2B/2C

wysoki, -a, -ie	високий	sprawdzać niedok.,	перевіряти
szczupły, -a, -e	худий	sprawdzam,	
raczej	швидше	sprawdzasz	
niski, -a, -ie	низький	lista, -ty жін.	список
łegi, -a, -ie	повний, міцний	sprawdzać listę	перевіряти список
smutny, -a, -e	сумний, зажу- рений	lista nowych gości	список нових гостей
nowy, -a, -e	новий	właśnie	саме, власне
		mężczyzna, -pu чол.	чоловік

2B Країнознавство і слововживання

1. Запас слів

Слова **także, również** і **też** є синонімами.

On jest także przewodnikiem.	Він теж (також) керівник тургрупи (гід)
Ona jest również przewodniczką.	Вона теж (також) керівник тургрупи (гід).
Oni są też przewodnikami.	Вони теж керівники тургрупи (гіди).

2. Заперечення “nie”

Заперечення **nie** в польській мові ставиться перед присудком.

Oni nie spotykają się.	Вони не зустрічаються.
On nie jest wysoki.	Він невисокий.
Nigdy nie jest smutny.	Він ніколи не буває сумним.

Вжите в останньому прикладі подвійне заперечення: **nigdy** ніколи і **nie** не не характерне для польської мови. Заперечення **nie** може також означати “ні”.

Nie, on nie jest smutny. Ні, він не сумний.

2C Граматика

1. Іменник

У польській мові іменник має категорію роду: чоловічого, жіночого і середнього. Відношення до певної категорії виражається за допомогою закінчень, але в окремих випадках (наприклад, по відношенню до конкретних осіб) певну роль відіграє значення іменника.

Як і в українській мові, відмінок при відмінюванні іменників визначається за закінченням слів.

2. Система відмінків у польській мові

У польській мові розрізняють сім відмінків: називний, родовий, давальний, знахідний, орудний, місцевий, кличний.

Відмінок	Питальні займенники (слова)		
1. Називний	kto?	co?	хто? що?
2. Родовий	kogo?	czego?	кого? чого?
3. Давальний	komu?	czemu?	кому? чому?
4. Знахідний	kogo?	co?	кого? що?
5. Орудний	kim?	czym?	ким? чим?
6. Місцевий	o kim?	o czym?	на кому? на чому?
7. Кличний			(При звертанні)

Усі відмінки послідовно вивчаються в уроках.

3. Називний відмінок однини іменників

Іменники чоловічого роду в називному відмінку однини, як правило, закінчуються на приголосний. Наприклад, *pan пан*, *szef шеф*. Окрема група іменників чоловічого роду має закінчення **-а** (*mężczyzna чоловік*, *kolega колега*). Відмінюються вони за типом відмінювання іменників жіночого роду. Іменники жіночого роду мають закінчення **-а** або **-і** (*kobieta жінка*, *pani пані*), іменники середнього роду найчастіше закінчуються на **-о** або **-е** (*biuro бюро*, *pole поле*).

Чоловічий рід		Жіночий рід		Середній рід	
pan	mężczyzna	kobieta	pani	biuro	pole

4. Орудний відмінок

Іменники жіночого роду в орудному відмінку набувають закінчення **-а**, а іменники чоловічого і середнього – закінчення **-em**. Іменники чоловічого роду з закінченням **-а** в називному відмінку однини (наприклад: *mężczyzna*) подібно до іменників жіночого роду в орудному відмінку також закінчуються на **-а**.

	Чоловічий рід		Жіночий рід		Середній рід	
Називний	pan	mężczyzna	kobieta	pani	biuro	pole
Орудний	panem	mężczyzn a	kobiet a	pani a	biure m	pole m

5. Називний відмінок однини прикметників

У називному відмінку прикметники за їхньою позицією в реченні можуть виконувати як атрибутивну (тобто виступати в функції означення), так і предикативну роль (тобто виступати в функції предикативного члена в складеному присудку):

атрибутивна функція: miły pan
 предикативна функція: ten pan jest miły

В атрибутивній позиції прикметник узгоджується за родом і відмінком з пояснювальним іменником. Його закінчення в називному відмінку такі:

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
miły niski głupi	miła niska głupia	miłe niskie głupie

Закінчення **-i, -(i)a, -(i)e** мають прикметники з основою на м'який приголосний або з основою на **k** або **g** (у чоловічому або середньому роді), а прикметники з основою на твердий приголосний у називному відмінку однини закінчуються на **-y, -a, -e**.

Закінчення прикметників незалежно від атрибутивної або предикативної позиції однакові як у польській мові, так і в українській:

Jaki on jest?	Який він?	On jest miły. Він милий.
Jaka ona jest?	Яка вона?	Ona jest miła. Вона мила.
Jakie ono jest?	Яке воно?	Ono jest miłe. Воно миле.

З дієсловами першої і другої особи однини прикметники також мають закінчення жіночого і чоловічого роду:

Jaka/jaki jesteś? Jestem smutna./	Я сумна /сумний.
Jestem smutny.	
Jaka/jaki jestem? Jesteś wesoła./	Ти весела /веселий.
Jesteś wesoły.	

Питальні слова відповідають роду іменників, по відношенню до яких формулюються питання: **jaki? jaka? jakie?**

Ці питальні слова (займенники) фігурують у питаннях про риси характеру або зовнішність людини. А конструкція **Jak on wygląda?** Як він виглядає?/Який він на вигляд? застосовується лише по відношенню до зовнішнього вигляду.

Jaki on jest?	Який він?
On jest wesoły i uprzejmy.	Він веселий і люб'язний (ласкавий).
On jest niski i tęgi.	Він низький і повний.
Jak on wygląda?	Як він виглядає?
On jest niski i tęgi.	Він низький і повний.

6. Орудний відмінок однини прикметників

Прикметники в орудному відмінку мають такі закінчення:

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
miłym tęgim	miłą tęgą	miłym tęgim

7. Орудний відмінок іменників і прикметників у предикативній функції

Іменники в орудному відмінку разом прикметниками, що їх пояснюють, в польській мові частіше, ніж в українській, входять до складу іменного присудка.

Ona jest miłą i sympatyczną kobietą.	Вона мила і симпатична жінка.
On jest miłym i sympatycznym nauczycielem.	Він милий і симпатичний вчитель.
On jest miłym i tęgim mężczyzną.	Він милий і повний чоловік.

2D Вправи

1. Дайте відповіді на такі запитання.

Приклад: Kto to jest ten pan?
Ten pan to (jest) Paweł Śniegocki.
Jaki on jest?
On jest punktualny.

a) Kto to jest ta pani?

...
Jaka ona jest?

...

b) Kto to jest ten pan?

...
Jaki on jest?

...

c) Kto to jest ta pani?

...
Jaka ona jest?

...

2. Підберіть антоніми до підкреслених прикметників:

a) Jestem tęgi, a on jest ... b) Jestem niski, a on jest ... c) Jestem smutny, a on jest ... d) Jestem wesoła, a ona jest ... e) Jestem niska, a ona jest ... f) Jestem ..., a ona jest stara (старая, пожилая).

3. Заповнивши пропуски в реченні, доповніть відповіді на поставлені запитання:

a) Jakim mężczyzną jest pan Ćmielowicz? On jest ... i ... mężczyzną.
b) Jaką kobietą jest pani Łabędzka? Ona jest ... i ... kobietą. c) Jaką kobietą jest pani Żurawska? Ona jest ... i ... kobietą. d) Jakim mężczyzną jest pan Śniegocki? On jest ... mężczyzną.

4. Яке висловлення відноситься до жінки, а яке до чоловіка?

Приклад:	Jestem <u>tęgi</u> .	(mężczyzna)
	Jestem <u>tęga</u> .	(kobieta)
	Jestem <u>przewodniczką</u> .	(kobieta)
	Jestem <u>przewodnikiem</u> .	(mężczyzna)

- a) Jestem wysoki. ( )
- b) Jestem szczupła. ( )
- c) Jestem młody. ( )
- d) Jestem tłumaczką. ( )
- e) Jestem smutny. ( )
- f) Jestem mężczyzną. ( )
- g) Jestem wesoła. ( )
- h) Jestem szefem. ( )

5. *Правильно використовуючи прикметники та іменники, що стоять у дужках, доповніть речення.*

Приклад: Jestem (tęgi mężczyzna). Jestem tęgim mężczyzną.
Jestem (tęga kobieta). Jestem tęgą kobietą.

- a) Jestem (młoda tłumaczka). b) Jestem (punktualny nauczyciel). c) Pani Żurawska jest (atrakcyjna kobieta). d) Pan Ćmielowicz jest (wesoły szef). e) Pani Łabędzka jest (sympatyczna kobieta). f) Pan Śniegocki jest (punktualny mężczyzna).

6. *Назвіть правильно професію людини, яка представляється.*

Приклад: Jestem Peter Braun.
Ten pan jest szefem biura "Transit".

- a) Jestem Krzysztof Ćmielowicz. b) Jestem Katarzyna Żurawska. c) Jestem Paweł Śniegocki. d) Jestem Małgorzata Łabędzka.

7. *Опустіть іменники, що стоять після прикметників. Що вийде?*

Приклад: Jestem szczupłą kobietą. Jestem szczupłą.

- a) Jestem punktualnym mężczyzną. b) Jestem punktualną kobietą. c) Pani Żurawska jest atrakcyjną tłumaczka. d) Pani Łabędzka jest miłą przewodniczką. e) Pan Ćmielowicz jest sympatycznym szefem. f) Pan Ćmielowicz jest niskim mężczyzną.

8. *Дайте заперечні відповіді на поставлені запитання. Зверніть увагу на заперечення nie.*

Приклади: Czy pan Ćmielowicz jest szczupły?
Nie, pan Ćmielowicz nie jest szczupły.
Czy pani Żurawska jest nauczycielką?
Nie, pani Żurawska nie jest nauczycielką.

- a) Czy pani Łabędzka jest szefem biura? b) Czy pan Ćmielowicz jest przewodnikiem? c) Czy pani Małgorzata nazywa się Żurawska? d) Czy pan Ćmielowicz jest wysoki? e) Czy pani Żurawska jest smutna?

9. *У поставлених запитаннях поцікавайтесь про особливості (властивості) другого учасника Вашої гри.*

Приклад: Ja jestem niski. Jaka jest ta pani?
Ja jestem szczupła. Jaki jest ten pan?

10. *Заповніть графі таблиці, поданої нижче. Дані таблиці повинні відображати відомості про осіб, які Ви отримали у вправі 9.*

Nazwisko	jaki jest? jaka jest?
a)	
b)	
c)	
d)	

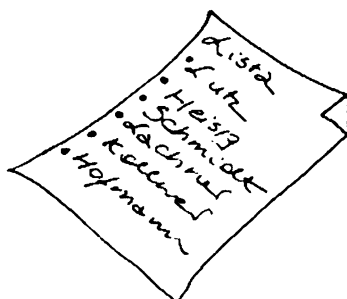
3A Tekst

Lista   **naszych**   **gości**
 'lista 'nafix   'goc̥tɕi

K. = Katarzyna
 P. = Paweł

K.: Proszę tu jest lista nowych gości.
 'proʃɛ tu jɛst 'lista 'nowix 'goc̥tɕi

P.: Ciekawe, kto jest w naszej grupie.
 tɕɛ'kavɛ kto jɛst v 'nafɛj 'grupe

Kim są nasi goście? Jeden architekt.
 kim sɔ 'naci 'goc̥tɕɛ 'jɛdɛn ar'xitekt

O nie, przepraszam, jedna sekretarka.
 ɔ nɛ pʃɛpɾaʃam 'jɛdna sɛkrɛ'tarka

Jeden aktor, jedna aktorka.
 'jɛdɛn 'aktor 'jɛdna ak'torka

I dalej: dziennikarz, dziennikarka,
 i 'dalej dʒɛn'ɲikaʃ dʒɛnɲi'karka

dentystka i reżyser, pisarka i dentysta ...
 den'tistka i rɛ'ʒisɛr pi'sarka i den'tista

O, i nawet jedno dziecko. A to? Kto to jest?

ɔ i 'navɛt 'jɛdno 'dʒɛtsko a to kto to jɛst

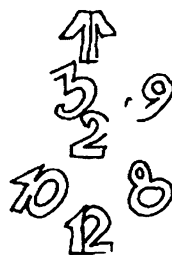
Czy to jest pani Witkowska?
 tʃi to jɛst 'pani wit'kɔfska

K.: Tak, to jest jej podpis.
 tak to jɛst jɛj 'pɔtpis

P.: Kim jest ta pani?
 kim jɛst ta 'pani

K.: Ona jest pielęgniarką.
 ona jɛst pɛlɛŋ'ɲarkɔ

P.: A właściwie to ile jest osób w grupie?
 a vwaɕ'tɕivɛ to ilɛ jɛst 'ɔsub w 'grupe

K.: Chwileczkę, właśnie sprawdzam listę. Jeden, dwa, trzy, cztery,
xvi'lɛtʃkɛ 'vwaɕɲɛ 'spravdzam 'listɛ 'jɛdɛn dva tʃi 'tʃtɛri

pięć, sześć, siedem, osiem, dziewięć, dziesięć, jedenaście,
pɛtɕ ʃɛtɕ 'ɕɛdɛm 'ɔɕɛm 'dʒɛvɛtɕ 'dʒɛɕɛtɕ jɛdɛ'nastɕɛ

dwanaście ...

dva'nastɕɛ

P.: A to? Co to jest? Co oznacza ten znak zapytania?

a tɔ tɔ tɔ jɛst tɔ ɔz'natʃa tɛn znak zapɪ'taɲa

K.: To jest jeszcze jedno wolne miejsce dla pewnej sympatycznej
tɔ jɛst 'jɛtʃɛ 'jɛdnɔ 'vɔlnɛ 'mɛjstɕɛ dla 'pɛvnɛj simpa'titʃnɛj

osoby, która nas właśnie słucha i czyta ten tekst.

ɔ'sɔbi 'ktura nas 'vwaɕɲɛ 'swuxa i 'tʃɪta tɛn tɛkst

nasz, -a, -e	наш	a	a
prosić <i>недок.</i>	просити	jego, jej, jego	його, її, його
proszę	будь ласка	podpis, -su <i>чол.</i>	підпис
tu	тут	pielęgniarka, -ki <i>жін.</i>	медсестра
ciekawe <i>присл.</i>	цікаво	właściwie	власне кажучи
grupa, -ru <i>жін.</i>	група	ile	скільки
w naszej grupie	в нашій групі	osoba, -by <i>жін.</i>	особа, тут: люди-
kim <i>ор.</i>	ким		на
kim ona/on jest	хто вона/він (за	ile jest osób?	скільки осіб?
(z zawodu)?	професією)?	chwileczkę	хвилинку
jeden, jedna, jedno	один	jeden, dwa, trzy ...	один, два, три ...
architekt, -ta <i>чол.</i>	архітектор	co	що
sekretarka, -ki <i>жін.</i>	секретар (розм.)	oznaczać <i>недок.</i> ,	означати
	секретарка	oznaczam,	
aktor, -ra <i>чол.</i>	актор	oznaczasz	
aktorka, -ki <i>жін.</i>	акторка, актриса	znak, -ku <i>чол.</i>	знак
dalej <i>присл.</i>	далі	znak zapytania	знак питання
i dalej ...	i далі	jeszcze	ще
dziennikarz, -rza <i>чол.</i>	журналіст	wolny, -a, -e	вільний
dziennikarka, -ki <i>жін.</i>	журналістка	miejsce, -ca <i>сер.</i>	місце
dentystka, -ki <i>жін.</i>	дантистка, жінка-	dla + <i>род.</i>	для
	стоматолог	dla pewnej	для одної симпатич-
dentysta, -ty <i>чол.</i>	дантист, зубний	sympatycznej osoby	ної особи
	лікар	pewien, pewna,	певний
pisarka, -ki <i>жін.</i>	письменниця	pewne	
pisarz, -rza <i>чол.</i>	письменник	który, -a, -e	який, котрий
reżyser, -ra <i>чол.</i>	режисер	czytać <i>недок.</i> ,	читати
nawet <i>присл.</i>	навіть	czytam, czytasz	
dziecko, -ka <i>сер.</i>	дитина	tekst, -tu <i>чол.</i>	текст

3В Країнознавство і слововживання

1. Слова, що означають професію

Польські іменники, що називають професію і звання, мають категорію чоловічого чи жіночого роду.

Чоловічий рід: aktor   dentysta
Жіночий рід: aktorka   dentystka

Окремі іменники чоловічого роду, що називають особу за професією або посадою, вживаються для позначення осіб жіночої статі, наприклад: reżyser *режисер*, lekarz *лікар*, szef *шеф*, kierowca *шофер (водій)*, mechanik *механік*.

Jan jest lekarzem.   Ян – лікар.
Anna jest lekarzem.   Анна – лікар.

2. Запитання про професію (професійну належність)

За допомогою конструкцій **Kim jest ta pani? Kim jest ten pan?** ставлять запитання відносно професії третьої особи. У випадках, коли з подібним запитанням звертаються безпосередньо до когось, то говорять так: **Kim pani jest? Kim pan jest?**

Kim jest ten pan (z zawodu)?	<i>Хто цей пан за професією?</i>
Ten pan jest aktorem.	<i>Цей пан – актор.</i>
Kim jest ta pani (z zawodu)?	<i>Хто ця пані за професією?</i>
Ta pani jest aktorką.	<i>Ця пані – акторка.</i>
Kim pan/pani jest (z zawodu)?	<i>Хто Ви за професією?</i>

3. Сполучники “i” та “a”

Ці сполучники виконують як єднальну **i**, так і протиставну **a** функції.

To jest pisarka i to jest pisarka.
To jest pisarka, a to jest dentysta.

Не забудьте ставити кому перед сполучником **a**.

4. Кількісні числівники від 0 до 12

0 zero	2 dwa <i>чол.</i>	5 pięć	9 dziewięć
1 jeden <i>чол.</i>	dwie <i>жін.</i>	6 sześć	10 dziesięć
jedna <i>жін.</i>	3 trzy	7 siedem	11 jedenaście
jedno <i>сер.</i>	4 cztery	8 osiem	12 dwanaście

3С Граматика

1. Форми теперішнього часу дієслів III дієвідміни

У польській мові розрізняють три типи дієвідмінювання дієслів. Для визначення типу дієвідміни вирішальну роль відіграють особові закінчення. При цьому необхідно враховувати також і закінчення основи дієслова.

До III дієвідміни відносяться дієслова із закінченням на **-ać**. Ця група дієслів нескладна для запам'ятовування, тому що у всіх формах основа не змінюється, зберігаючи в закінченні **-a**.

	czytać	читати
(ja)	czyta m	
(ty)	czyta sz	
on, ona, ono	czyta	
(my)	czyta my	
(wy)	czyta cie	
oni, one	czyta ją	

Зверніть увагу. В польській мові тип дієвідміни дієслова визначається за закінченнями 1-ї і 2-ї особи однини. У 1-й і 2-й дієвідміні помічаються чергування в коренях. Тому в словникових переліках поряд з формою інфінітива подаються форми 1-ї та 2-ї особи однини.

Усі дієслова (за винятком *prosić* *просити*), що зустрічаються в трьох перших навчальних текстах, відносяться до третьої дієвідміни і відмінюються як дієслово *czytać*.

2. Слова, які виконують роль означення

До них у польській мові, крім прикметників, відносять також вказівні займенники і числівник **jeden**. В однині вони мають три граматичних роди і їх форми відповідають роду і відмінку іменників.

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
ten jeden	ta jedna	to jedno

Ten pan, ta pani i to dziecko są w naszej grupie.   Цей чоловік, ця жінка і ця дитина в нашій групі.

3D Вправи

1. Роздивіться ці малюнки і дайте відповіді на запитання.

Приклади: Co to jest? To jest zegarek.
Kto to jest? To jest Katarzyna Żurawska.

- a) Co to jest?
- b) Kto to jest?
- c) Co to jest?
- d) Co to jest?
- e) Co to jest?

2. Назвіть свою професію, використовуючи слова, які подані в пунктах від а до к.

Приклад: nauczyciel: Jestem nauczycielem.
nauczycielka: Jestem nauczycielką.

- a) architekt b) pisarka c) tłumaczka d) pisarz e) aktor f) sekretarka
g) dziennikarz h) pielęgniarka i) dentystka j) dziennikarka k) dentysta

3. Дайте відповіді на запитання:

- a) Kim jest pani Żurawska? b) Kim jest pan Śniegocki? c) Kim jest pani Łabędzka? d) Kim jest pan Ćmielowicz? e) A kim jest pani Witkowska?

4. Розшифруйте закодований текст і знайдіть у ньому назви професій.

5. Скрізь, де є можливість, пропустіть дієслово:

- a) Ten pan to jest nasz szef. b) Czy to jest pani Żurawska? c) Pan Ćmielowicz jest naszym szefem. d) Pan Śniegocki jest zwykle punktualny. e) Czy to jest biuro "Translingua"? Czy pan jest nauczycielem? g) To jest podpis szefa.

N	A	F	D	Ę	D	A	S	D	O
O	K	T	Ł	U	M	A	C	Z	C
E	E	Ł	O	O	A	R	W	I	E
N	A	U	C	Z	Y	C	I	E	L
R	A	M	D	D	X	H	I	N	O
E	A	A	E	N	N	I	I	N	M
Ż	C	C	N	P	T	T	Q	I	J
Y	L	Z	T	W	E	E	E	K	D
S	Z	K	Y	Z	Z	K	A	A	D
E	Z	A	S	A	K	T	O	R	B
R	A	K	T	O	R	K	A	Z	B
P	I	S	A	R	K	A	P	Ę	O

6. Сформулюйте запитання до підкреслених фрагментів речень:

- a) On jest niski. b) Ona jest nauczycielką. c) To jest lista gości. d) To jest nasz szef. e) Ona jest atrakcyjna. f) To jest moja koleżanka. g) On jest punktualny. h) On jest tłumaczem. i) To jest podpis. j) Ten pan nazywa się Śniegocki. k) Ona jest przewodniczką. l) Ta pani nazywa się Łabędzka.

7. Утворіть від цих дієслів відповідні форми.

Приклад: przedstawiać się (my): my przedstawiamy się
omawiać (oni): oni omawiają

- a) spotykać się (oni) b) słuchać (ja) c) nazywać się (ona) d) czekać (on)
e) przeproszać (ja) f) sprawdzać (wy) g) oznaczać (on) h) czytać (on)
i) pytać (ty) j) wyglądać (wyglądати) (one).

3D/4A

8. Визначте рід цих іменників, проставляючи відповідно у дужках символи, що визначають рід: чол., жін., сер:

koleżanka	(жін)	podpis	( )	gość	( )
pan	(чол)	szeł	( )	przewodniczka	( )
lista	( )	kolega	( )	dentysta	( )
zegarek	( )	biuro	( )	reżyser	( )
pani	( )	osoba	( )	kobieta	( )
dziecko	( )	znak	( )	Polska	( )
mężczyzna	( )	grupa	( )	miejsce	( )

9. Заповніть пропуски числами, яких не вистачає:

jeden, ..., trzy, ..., pięć, sześć, siedem, ..., dziewięć, dziesięć, jedenaście, ...

10. Передайте словами такі числа і рівняння.

Приклад: $1 + 4 = 5$ (jeden plus cztery jest pięć)
 $8 - 0 = 8$ (osiem minus zero jest osiem)

$4 + 0 =$	$7 + 3 =$	$6 - 0 =$
$6 + 2 =$	$9 - 1 =$	$10 - 8 =$
$10 + 1 =$	$12 - 2 =$	$3 + 4 =$
$7 + 3 =$	$6 + 5 =$	$4 + 5 =$

11. Спробуйте передати написане іншими словами:

a) Nazywam się Katarzyna Żurawska. b) Jak on wygląda? c) Nasz szef nigdy nie jest smutny. d) Czy pani nazywa się Żurawska?

12. Дайте відповіді на запитання до трьох перших текстів:

a) Kto spotyka się w biurze "Translingua"? b) Co omawiają pan Śniegocki i pani Żurawska? c) Kim jest pan Śniegocki? d) Kim jest pani Żurawska? e) Kim jest pani Łabędzka? f) Jakim mężczyzną jest pan Śniegocki? g) Jaką kobietą jest pani Żurawska? h) Jak nazywa się szef biura "Translingua"? i) Czy pan Ćmielowicz jest szczupły i wysoki? j) Kto jest przewodnikiem? k) Jak wygląda pan Ćmielowicz? l) Ile osób jest w grupie?

13. Розпитайте один одного про Ваші професії.

Приклад: Ja jestem nauczycielem, a pan/pani kim jest (z zawodu)?
Ja jestem ...

4A Tekst

My o sobie

Nazywam się Katarzyna Żurawska. Jestem przewodniczką. Mam 24 lata i jestem panną. Mieszkam w Żelazowej Woli razem z rodzicami. Mam także małe mieszkanie w Warszawie na Starym Mieście.

A ten pan to Krzysztof Ćmielowicz. Ten pan jest moim szefem. Pan Ćmielowicz ma 55, albo 56 lat i jest żonaty. Ma miłą żonę i sympatyczną córkę ... Nie, on chyba ma syna. Oj, mam jednak słabą pamięć. Państwo Ćmielowiczowie mają komfortową willę na Saskiej Kępie.

A ja nazywam się Paweł Śniegocki. Ja także oprowadzam wycieczki. Mam 27 lat i jestem jeszcze kawalerem. Mam skromne mieszkanie w Śródmieściu na Nowym Świecie. Mieszkam w nim niestety sam.

Ta pani to oczywiście Małgorzata Łabędzka. Ona ma 41 lat ... O nie, przepraszam. Ona ma 42 lata. Pani Łabędzka jest mężatką. Ma przystojnego męża, sympatycznego syna i uroczą córkę. Syn ma 16 lat, a córka 14. Państwo Łabędzcy mają duży i piękny dom. Mieszkają w Konstancinie pod Warszawą. Mają także dużego psa i pięknego konia.

o *прийм. + місц.*
sobie
my o sobie
mieć, mam, masz
lata, lat *мн.*
mam 24 lata
panna, -пу *жін.*
jestem panną
mieszkać *недок.*,
mieszkam, mieszkasz
razem
rodzice, -ców *мн.*
mały, -a, -e
słaby, -a, -e
pamięć, -ci *жін.*
komfortowy, -a, -e
willa, -li *жін.*
Saska Kępa *жін.*

kawaler, -ra *чол.*
jestem kawalerem
skromny, -a, -e
Śródmieście *сер.*

Nowy Świat *чол.*

mieszkam w nim
niestety *присл.*
mieszkanie, -nia *сер.*

про
себе
ми *про себе*
мати
роки, літа
мені 24 роки
дівчина
я не *заміжня*
жити

разом
батьки
маленький
слабкий
пам'ять
комфортабельний
вілла
Саська Кемпа (ра-
йон Варшави)
холостяк
я *неодружений*
скромний
Середмістя (район
у центрі Варшави)
Новий Світ (назва
вулиці)
я живу в ньому
на жаль
квартира, помеш-
кання

Warszawa, -wy *жін.*
na *прийм. + місц.*
Stare Miasto *сер.*

albo
żonaty
miły, -a, -e
żona, -пу *жін.*
córka, -ki *жін.*
chyba *присл.*
syn, -na *чол.*
oj
jednak
oczywiście *присл.*
mężatka, -ki *жін.*
przystojny, -a, -e

mąż, męża *чол.*
uroczy, -a, -e

duży, -a, -e
piękny, -a, -e
dom, -mu *чол.*
Konstancin *чол.*

pod *прийм. + ор.*
pies, psa *чол.*
koń, konia *чол.*
sam

Варшава
на, в
Старе Місто (район
Варшави)
або
одружений
милий
дружина
дочка
мабуть
син
ой
однаке, однак
звичайно, очевидно
заміжня
пристойний, гарний,
цікавий
чоловік
чарівний, привабли-
вий
великий
гарний
будинок, дім
передмістя Варша-
ви
під
собака
кінь
сам, один

4В Країнознавство і слововживання

1. Сім'я

dziadkowie	бабуся і дідусь
babcia, dziadek	бабуся, дідусь
rodzice	батьки
matka, ojciec	мати, батько
dzieci	діти
córka, syn	дочка, син
wnuki	онуки
wnuczka, wnuczek	онука, онук

2. Кількісні числівники від 11 до 99

Числівники від 11 до 19 закінчуються на -naście. Складені числівники 21, 22 і т.ін. є сполученнями назв десятків і одиниць, наприклад: dwadzieścia jeden, dwadzieścia dwa.

11	jedenaste	20	dwadzieścia
12	dwanaście	21	dwadzieścia jeden
13	trzynaście	30	trzydzieści
14	czternaście	40	czterdzieści
15	piętnaście	50	pięćdziesiąt
16	szesnaście	60	sześćdziesiąt
17	siedemnaście	70	siedemdziesiąt
18	osiemnaście	80	osiemdziesiąt
19	dziewiętnaście	90	dziewięćdziesiąt
		99	dziewięćdziesiąt dziewięć

3. Позначення віку

При позначенні віку в польській мові вживається дієслово **mieć** мати і форми множини від слова **rok рік**. Після чисел **2–4** (також і в словосполученнях при вимові цифр, наприклад, 22, 23, 24) стоїть форма **lata**, а після всіх інших чисел – **lat**.

Мам 2– 4   22–24   32–34 ... lata.   Мені... роки.
Мам 5–21   25–31   35–41 ... lat.   Мені... років.

але:

Dziecko ma 1 rok.   Дитині один рік.

Про вік запитують так:

Ile pan/pani ma lat?   Скільки Вам років?
Ile masz lat?   Скільки тобі років?

4. Польські прізвища

Багато прізвищ поляків вживаються в формі чоловічого (із закінченнями на **-ski, -cki, -dzki**) і жіночого роду (із закінченнями **-ska, -cka, -dzka**).

pan	Śniegocki Żurawski Łabędzki	pani	Śniegocka Żurawska Łabędzka
-----	-----------------------------------	------	-----------------------------------

Прізвища, які закінчуються на приголосний або голосний (крім **i**), зберігають одну форму для чоловічого і жіночого роду.

pan	Ćmielowicz Nowak Sobota Zielony	pani	Ćmielowicz Nowak Sobota Zielony
-----	--	------	--

Іменник **państwo** відноситься або до подружжя, або до всієї сім'ї. У таких випадках самі прізвища вживаються у множині.

państwo	Śniegoccy, Żurawscy, Łabędzcy, Ćmielowiczowie, Sobotowie, Nowakowie, Zielony (немає форми множини)
---------	--

Польські прізвища, як і всі іменники, змінюються за відмінками і числами.

4C Граматика

1. Іменники категорії істот і неістот

У польській мові розрізняють іменники категорії істот і неістот.

До категорії **істот** належать іменники, які означають людей і живі істоти.

До категорії **неістот** належать всі іменники, що означають предмети, явища і т.ін.

Такий розподіл особливо важливий, коли йдеться про іменники чоловічого роду, оскільки вони мають різні закінчення в родовому і знахідному відмінках однини.

2. Знахідний відмінок однини іменників

Для іменників-неістот чоловічого роду, всіх іменників середнього роду і всіх іменників жіночого роду із закінченням на приголосний форми називного і знахідного відмінків збігаються.

Іменники-істоти чоловічого роду в знахідному відмінку мають закінчення **-a**. Іменники жіночого роду із закінченням на голосний у називному відмінку закінчуються в знахідному відмінку на **-ę** (виняток: **pani – panią**).

	Чоловічий рід		Жіночий рід			Середній рід
	істоти	неістоти				
Називний	szef	dom	pani	żona	pamięć	mieszkanie
Знахідний	szefa	dom	panią	żonę	pamięć	mieszkanie

3. Знахідний відмінок однини прикметників

Прикметники, які визначають іменники-істоти чоловічого роду, в знахідному відмінку однини закінчуються на **-і** (після м'яких приголосних і **k, g**) і на **-у** (після всіх інших приголосних). Ті прикметники, що визначають істоти, закінчуються в знахідному відмінку на **-ego**. Прикметники, які вживаються з іменниками середнього роду, завжди закінчуються на **-е**. Прикметники жіночого роду в знахідному відмінку мають закінчення **-а**.

	Чоловічий рід				Жіночий рід		Середній рід	
	істоти		неістоти					
Наз.		miły	długi		miła	długa	miłe	długie
Зн.	miłego	długiego	miły	długi	miłą	długą	miłe	długie

4. Місцевий відмінок однини іменників

Іменники чоловічого, жіночого і середнього роду з основою на твердий приголосний (за винятком **k, g, ch**) у місцевому відмінку мають закінчення **-е**. Тверді приголосні при цьому пом'якшуються (палаталізуються), наприклад: називний відмінок – szef, місцевий – szefie; **винятки**: в місцевому відмінку – супи, domu.

Іменники чоловічого і середнього роду, основа яких закінчується на м'який чи стверділий приголосний або ж на **k, g, ch**, у місцевому відмінку мають закінчення **-у**, наприклад: називний відмінок – koń, місцевий – koniu.

Деякі іменники чоловічого і середнього роду в місцевому відмінку мають у корені чергування **а** з **е**, наприклад: називний відмінок – miasto місто, місцевий – mieście.

Іменники жіночого роду на **-а** і **-і** з основою на м'який приголосний закінчуються в місцевому відмінку на **-і**, наприклад: в називному відмінку – pani, в місцевому – pani. Іменники з основою на стверділий приголосний мають у місцевому відмінку закінчення **-у**: називний відмінок – pos, місцевий – posu.

	Чоловічий рід		Жіночий рід			Середній рід	
Називний	szef	koń	kobieta	pani	noc	miasto	pole
Місцевий	szefie	koniu	kobiecie	pani	posy	mieście	polu

Місцевий відмінок завжди вживається з прийменником, наприклад:

О kim rozmawiacie? *Про кого Ви говорите?*
Rozmawiamy właśnie o moim szefie. *Ми якраз говоримо про мого шефа.*

Місцевий відмінок вживається з прийменником для визначення місця (дії, перебування і т. ін.), наприклад: **w** в, **na** на.

Щодо місця запитання формулюють, вживаючи питальне слово *gdzie?* *де?*

Gdzie mieszka pani Żurawska? *Де живе пані Журавська?*

Ona mieszka w Warszawie na ulicy Długiej. (на вулиці)
w Warszawie na Ursynowie. (в районі міста)
w Warszawie na Mazowszu.

Привертають до себе увагу деякі розбіжності у вживанні прийменників **w** і **na**. Прийменник **w** застосовують з іменниками, що означають будь-яке приміщення, місце (в тому числі усередині чогось). У той же час прийменник **na** пов'язаний із значенням таких місць, як вулиця, район міста, селище, регіон і т. ін. (na Ursynowie, na Saskiej Kępie, na Mazowszu, na Śląsku у Сілезії; виняток: w Śródmieściu).

5. Місцевий відмінок однини прикметників

У місцевому відмінку прикметники чоловічого і середнього роду мають закінчення **-im**, якщо основа закінчується на м'який приголосний або на **k**, **g**. Прикметники з основою на твердий приголосний у місцевому відмінку закінчуються на **-ym**.

Прикметники жіночого роду закінчуються в місцевому відмінку на **-ej**.

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
Називний	nowy niski	nowa niska	nowe niskie
Місцевий	nowym niskim	nowej niskiej	nowym niskim

6. Відмінювання дієслова “mieć”

Дієслово *mieć* *мати* відноситься до III дієвідміни.

(ja)	mam
(ty)	masz
on, ona, ono	ma
(my)	mamy
(wy)	macie
oni, one	mają

4D Вправи

1. Замініть пропуски відповідними граматичними формами:

a) pan Śniegocki	pani ...	państwo ...
b) pan ...	pani Żurawska	państwo ...
c) pan Ćmielowicz	pani ...	państwo ...
d) pan ...	pani ...	państwo Łabędzcy

e) pan Zielony	pani ...	państwo ...
f) pan ...	pani Zając	państwo ...
g) pan ...	pani ...	państwo Nowakowie
h) pan Sobota	pani ...	państwo ...
i) pan Maj	pani ...	państwo ...

2. *Замініть подані цифрові позначення словами:*

11	21	90	77
15	29	99	52
16	30	14	45
19	66	58	83

3. *Доповніть речення за поданим зразком.*

Приклад: On ma 27 lat. (27)

- a) Ona ma ... (41). b) Pani Żurawska ma ... (24). c) On ma ... (55).
d) Córka pani Łabędzkiej ma ... (14). e) Ty masz ... (33). f) Syn pani Łabędzkiej ma ... (16). g) Ja mam ... (?).

4. *Сформулюйте запитання до поданих нижче відповідей.*

Приклад: Mam 44 lata.

Ile masz lat? *или* Ile pan/pani ma lat?

- a) On ma 53 lata. b) Masz 25 lat. c) Ona ma 14 lat. d) Mam 82 lata.
e) Oni mają 42 lata. f) Mam 37 lat.

5. *Замість крапок вставте відповідні форми дієслова mieć:*

- a) Państwo Ćmielowiczowie ... komfortową willę. b) Pan Śniegocki ... skromne mieszkanie. c) Państwo Łabędzcy ... piękny dom. d) Pani Żurawska ... małe mieszkanie. e) A Ty? Czy Ty ... duży dom? f) A Pan? Czy Pan ... też duży dom? g) Ja ... skromne mieszkanie. h) A Pani? Czy Pani ... małe mieszkanie?

6. *Доповніть речення наведеними словосполученнями у відповідній формі. Порівняйте з текстом:*

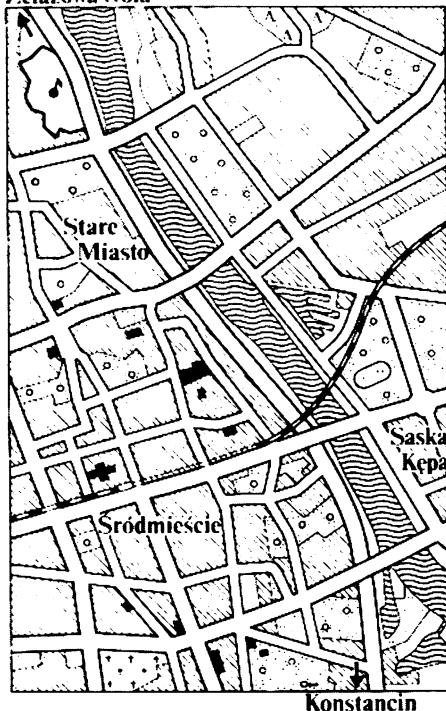
miła żona, małe mieszkanie, komfortowa willa, przystojny mąż, piękny dom, skromne mieszkanie

- a) Państwo Ćmielowiczowie mają ... b) Państwo Łabędzcy mają ... c) Pan Śniegocki ma ... d) Pani Żurawska ma ... e) Pan Ćmielowicz ma ...
f) Pani Łabędzka ma ...

7. Заповніть пропуски прийменниками *на* або *w*:

- a) Paweł Śniegocki mieszka ... Warszawie. b) On ma skromne mieszkanie ... Śródmieściu ... Nowym Świecie. c) Katarzyna Żurawska ma małe mieszkanie ... Starym Mieście. d) Ona mieszka razem z rodzicami ... Żelazowej Woli. e) Państwo Ćmielowiczowie mają willę ... Saskiej Kępie. f) Państwo Łabędzcy mieszkają ... Konstancinie.

Żelazowa Wola

8. Дайте відповіді на запитання:

- a) Ile lat ma Katarzyna Żurawska? Gdzie mieszka? Jakie ma mieszkanie? Jaką pamięć ma Katarzyna? b) Ile lat ma Krzysztof Ćmielowicz? Czy jest kawalerem? Jaką ma żonę? c) Ile lat ma Paweł Śniegocki? Czy jest żonaty? Gdzie mieszka? Jakie ma mieszkanie? d) Ile lat ma Małgorzata Łabędzka? Czy Małgorzata jest panną? Jakiego ma męża? Jaką ma córkę? Jakiego ma syna? Gdzie mieszkają państwo Łabędzcy? Jaki mają dom? Co jeszcze mają państwo Łabędzcy?

9. Заповніть подану таблицю. Потім порівняйте її з текстом.

	Ile ma lat?	Gdzie mieszka?	Jakie ma mieszkanie?	Czy jest mężatka/żonaty?	Czy ma dzieci? Ile?
Katarzyna Żurawska					
Paweł Śniegocki					
Małgorzata Łabędzka					
Krzysztof Ćmielowicz					

10. Павел Снегоцкий відрекомендовується (представляється). Розкажіть, що Ви дізнались про нього:

- a) Nazywam się Paweł Śniegocki. Ten pan ...
 b) Mam 27 lat. On ...
 c) Jestem nauczycielem. On ...

4D/5A

- d) Także oprowadzam wycieczki. On ...
e) Mieszkam w Warszawie. On ...

11. Утворить від дієслів форму I особи однини:

- a) On nazywa się Śniegocki. Ja ...
b) On oprowadza wycieczki. Ja też ...
c) On spotyka się z panią Żurawską. Ja również ...
d) On przedstawia się. Ja także ...
e) On mieszka w Warszawie. Ja też ...

12. Відрекомендуйтеся членам Вашої навчальної групи і розкажіть про себе:

- a) як Вас звати; b) чим Ви займаєтесь; c) про Вашу зовнішність;
d) про Ваш вік; e) де Ви живете; f) про сімейний стан; g) як звати
Вашого чоловіка або дружину; h) про зовнішність Вашої дружини або
чоловіка; i) скільки у Вас дітей; j) скільки їм років

З такими запитаннями зверніться до членів Вашої навчальної групи.

5A Tekst

Co zobaczymy w Warszawie?

K. = Katarzyna
P. = Paweł

K.: Dzień dobry. Dobrze, że pan już jest. Mamy dzisiaj wiele spraw do załatwienia. Wkrótce przyjadą przecież nasi goście.

P.: Naszą podróż po Polsce zaczniemy chyba od Warszawy.

K.: Tak, tak. Trzeba zarezerwować hotel, kupić bilety do Teatru Wielkiego, zamówić przewodnika po Starym Mieście ...

P.: Przepraszam, która jest godzina?

K.: Zaraz zobaczę. Teraz jest dziesiąta.

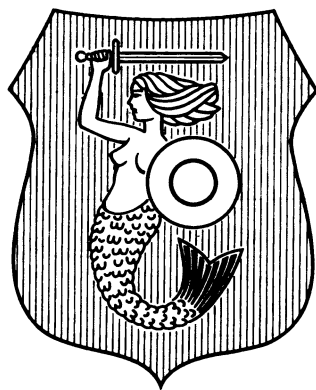
P.: Już dziesiąta!? A ja jestem umówiony.

K.: O której godzinie jest pan umówiony?

P.: O jedenastej. Jestem umówiony z przewodnikiem na placu Zwycięstwa obok Ogrodu Saskiego.

Stamtąd pójdziemy do Rynku Starego Miasta, a potem do Zamku Królewskiego.

Potem pójdę jeszcze do Teatru Wielkiego kupić bilety na "Halkę". O pierwszej pojadę do Parku Łazienkowskiego.

K.: To świetnie. A ja pójdę do hotelu i hotelowej restauracji zamówić noclegi i posiłki, a o drugiej pojedę do Pałacu w Wilanowie.

P.: Trzeba jeszcze napisać list na Ukrainę i przedstawić nasz program.

K.: Myślę, że zwiedzanie zaczniemy od Warszawy, a potem pojedziemy do Kazimierza, Sandomierza, Krakowa, i do Zakopanego.

P.: Cieszę się, że się pani ze mną zgadza.

K.: No to do roboty.

zobaczyć <i>док.</i> , zobaczę, zobaczysz	побачити	pójść <i>док.</i> , pójdę, pójdiesz	іти
dobrze <i>присл.</i>	добре	Rynek, Rynku <i>чол.</i>	Ринок (центральна площа в Старому Місті)
że	що	zamek, zamku <i>чол.</i>	замок
wiele	багато	Zamek Królewski	Королівський замок
sprawa <i>жін.</i>	справа	"Halka" <i>жін.</i>	"Галька" (опера С.Монюшка)
załatwienie, -nia <i>сер.</i>	улагоджування, ви- конання, уладнан- ня, улаштування	o pierwszej pojechać <i>док.</i> , pojadę, pojedziesz	о першій годині поїхати
do załatwienia	для уладнання, улаштування	park, -ku <i>чол.</i>	парк
do <i>прийм.</i> + <i>род.</i>	до	Park Łazienkowski	Лazienки (парк у Варшаві)
wkrótce <i>присл.</i>	незабаром, швидко	świetnie	добре, чудово
przyjechać <i>док.</i> , przy- jadę, przyjedziesz	приїхати	restauracja, -cji <i>жін.</i>	ресторан
przecież	однак, але	hotelowa restauracja	ресторан готелю
po <i>прийм.</i> + <i>дат.</i>	по	zarezerwować <i>док.</i> , zarezerwuję, zarezerwujesz	заказати
zacząć, zacznę, zaczнешь	починати	nocleg <i>чол.</i>	нічліг, ночівля
od <i>прийм.</i> + <i>род.</i>	від	posiłek <i>чол.</i>	харчування, страва
trzeba	потрібно	o drugiej	о другій годині
zamówić <i>док.</i> , zamówię, zamówisz	заказати	pałac, -cu <i>чол.</i>	палац
kupić <i>док.</i> , kupię, kupisz	купити	Wilanów, -nowa <i>чол.</i>	Вілянув (передмістя Варшави)
bilety <i>чол./мн.</i>	квитки	napisać <i>док.</i> , napiszę, napiszesz	написати
teatr, -ru <i>чол.</i>	театр	list, -tu <i>чол.</i>	лист
wielki, ka, -kie	великий	przedstawić <i>док.</i> , przedstawię, przedstawisz	подати, представити (познайомити)
Teatr Wielki	Великий театр (те- атр опери і балету у Варшаві)	myśleć <i>недок.</i> , myślę, myślisz	думати
która godzina?	котра година?	zwiedzanie, -nia <i>сер.</i>	відвідування
teraz	зараз, тепер	cieszyć się <i>недок.</i> , cieszę się, cieszysz się	радіти
zaraz	зараз	zgadzać się <i>недок.</i> , zgadzam się, zgadzasz się	погоджуватися
dziesiąta	десята (година)	ze mną	зі мною
o <i>прийм.</i> + <i>місц.</i>	о/об	robota, -ty <i>жін.</i>	робота
o której godzinie?	о котрій годині?	no to do roboty	ну, до роботи!
o jedenastej	об одинадцятій		
plac Zwycięstwa	площа Перемоги (назва площі у Вар- шаві)		
obok	біля, коло		
Ogród Saski	назва парку у Варшаві		
potem	потім		

5В Країнознавство і слововживання

1. Łazienki i Wilanów

Łazienki – Park Łazienkowski
Лазенки – Парк “Лазенки” був заснований за часів Станіслава Августа Понятовського (1732 – 1798) – останнього короля Польщі. Спочатку парк оточував зоосад із садовим павільйоном, де знаходилась лазня (по-польському **Łazienka**) династії. Звідси і походить назва “Łazienki”.

Wilanów – Pałac Wilanów
Вілянув – Палац у Вілянуві збудовано у стилі барокко наприкінці XVII століття королем Яном III Собеським як нова резиденція і названо “Вілла нова”. Звідси і виникла його нова назва “Wilanów”.

2. Прислівник “trzeba”

Модальний прислівник **trzeba** означає повинність: “*треба, потрібно*”; у сполученні з інфінітивом дієслова виражає необхідність.

Trzeba napisać list.   *Треба написати листа.*

Trzeba kupić bilet.   *Потрібно купити квиток.*

Вживають таку конструкцію, коли хочуть підкреслити безособовий характер дії або виразити її необхідність.

3. Позиція прикметника у реченні

У польській мові прикметник звичайно ставлять перед іменником. Коли прикметник утворює нерозривне єдине поняття з іменником (наприклад, у власних назвах), він знаходиться після іменника.

Прикметник перед іменником:

piękny ogród   *прекрасний сад*

wielki teatr   *великий театр*

Після іменника:

Ogród Saski

Teatr Wielki

4. Порядкові числівники від 1 до 99

Порядкові числівники відмінюються як прикметники, узгоджуючись за родом з іменниками.

1. pierwszy, -a, -e	11. jedenasty, -a, -e	20. dwudziesty, -a, -e
2. drugi, -a, -ie	12. dwunasty, -a, -e	30. trzydziesty, -a, -e
3. trzeci, -ia, -ie	13. trzynasty, -a, -e	40. czterdziesty, -a, -e
4. czwarty, -a, -e	14. czternasty, -a, -e	50. pięćdziesiąty, -a, -e
5. piąty, -a, -e	15. piętnasty, -a, -e	60. sześćdziesiąty, -a, -e
6. szósty, -a, -e	16. szesnasty, -a, -e	70. siedemdziesiąty, -a, -e
7. siódmy, -a, -e	17. siedemnasty, -a, -e	80. osiemdziesiąty, -a, -e
8. ósmy, -a, -e	18. osiemnasty, -a, -e	90. dziewięćdziesiąty, -a, -e
9. dziewiąty, -a, -e	19. dziewiętnasty, -a, -e	
10. dziesiąty, -a, -e		

dwudziesty czwarty
trzydziesta szósta
dziewięćdziesiąte dziewiąte

*двадцать четвертый
тридцать шоста
дев'яносто дев'яте*

5. Час доби (години дня і ночі)

Час доби у польській мові передається за допомогою порядкових числівників.

Jest druga.

Зараз друга година.

Вказівка часу в польській мові передається за допомогою прийменника **o** (o, ob) з місцевим відмінком і вживанням слова **godzina**.

У розмовній мові (після обіду)	Офіційно
Jest (godzina) pierwsza.	Jest godzina trzynasta.
Jest (godzina) siódma.	Jest godzina dziewiętnasta.
Jest (godzina) dwunasta.	Jest godzina dwudziesta czwarta.

Про час доби запитують:

Która (jest) godzina?
(Jest) (godzina) dwunasta.
O której godzinie?
O (godzinie) dwunastej.
O dwunastej (godzinie).

*Котра година?
Дванадцята година.
О котрій годині?
О дванадцятій годині.*

У розмовному мовленні нерідко пропускають слова jest i godzina.

Зверніть увагу.

Godzina може означати як певну годину доби, так і астрономічну годину.

Która godzina?
Za godzinę.

*Котра година?
Через годину.*

5C Граматика

1. Родовий відмінок однини іменників

Іменники-істоти чоловічого роду в родовому відмінку мають закінчення **-a**, наприклад: **maż**, родовий відмінок **męża**; **koń**, родовий відмінок **konia**. Іменники-неістоти чоловічого роду, які закінчуються в називному відмінку на приголосний, у родовому відмінку мають закінчення **-u** або **-a**: **rynek**, родовий відмінок **rynku**; **fotel** (крісло), родовий відмінок **fotela**. Згідно із загальним правилом іменники-неістоти, що означають предмети чи абстрактні поняття, а також закінчуються на **-j**, мають закінчення **-u**, наприклад: **spacer** (прогулянка), родовий відмінок **spaceru**; **pokój** (кімната), відповідно **pokoju**. Виняток: **maj** (травень), родовий відмінок **maja**. Закінчення **-a** мають іменники, які означають предмет і закінчуються на м'який приголосний (за винятком тих, що мають у закінченні **-j**) або на **-yk, -ik**, наприклад: **pień** (пень), родовий відмінок **pnia**; **koszyk**, родовий відмінок **koszyka**; **guzik**, родовий відмінок **guzika**. У деяких іменниках відбувається чергування **ó/o**: **ogród**, родовий відмінок **ogrodu**. У всіх інших відмінках зберігається **-o**. Іменники чоловічого роду із закінченням **-a** відмінюються за типом іменників жіночого роду.

	Чоловічий рід					
	істоти			неістоти		
Називний	pan	dentysta	kolega	ogród	rynek	koszyk
Родовий	pana	dentysty	kolegi	ogrodu	rynku	koszyka

Іменники жіночого роду в родовому відмінку однини закінчуються на **-y**, коли їх основа закінчується на твердий або стверділий приголосний: **godzina, godziny**. Вони мають закінчення **-i**, якщо основа закінчується на м'який приголосний або **-k, -g, -l**: **restauracja**, родовий відмінок **restauracji**. Це стосується також іменників чоловічого роду із закінченням **-a**, наприклад: **mężczyzna**, родовий відмінок **mężczyzny**; **kolega**, родовий відмінок **kolegi**.

Іменники середнього роду (за винятком тих, які закінчуються на **-um**) у родовому відмінку однини мають закінчення **-a**, наприклад: **kino**, родовий відмінок **kina**; **miasto**, родовий відмінок **miasta**.

	Жіночий рід		Середній рід
Називний	godzina	restauracja	kino
Родовий	godziny	restauracji	kina

2. Родовий відмінок однини прикметників

Форма родового відмінка прикметників чоловічого і середнього роду утворюється за допомогою закінчення **-ego**. Прикметники жіночого роду закінчуються на **-ej**.

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
Називний Родовий	miły mięgo	miła mięj	miłe mięgo

3. Прийменники “do”, “od” і “obok”, які вживаються з родовим відмінком

Прийменник **do** вживається для визначення місця призначення, адресата (до, в).

Pójdę do teatru.	Я піду в театр.
Pojadę do syna.	Я поїду до сина.
list do Niemiec	лист до Німеччини
list do żony	лист до дружини

Прийменник **obok** означає біля, коло.

obok Ogrodu Saskiego	біля (коло) Саського Парку
obok żony	біля (коло) дружини

Прийменник **od** може вживатися як для означення місця, так і для означення часової мети, відрізка часу.

od Warszawy	від Варшави
od wczoraj	від учорашнього дня
od jutra	від завтрашнього дня

4. Дієслова I дієвідміни

До I дієвідміни відносяться дієслова, які закінчуються в інфінітиві на **-ać** і які мають при відмінюванні такі особові закінчення:

	napisać	написати
(ja)	napiszę	
(ty)	napisziesz	
on, ona	napisze	
(my)	napiszemy	
(wy)	napiszecie	
oni, one	napiszą	

У дієслів I дієвідміни спостерігаються такі чергування голосних і приголосних основи:

1-а ос. одн./3-я ос.одн	d	n	m	t	s	z	k	g	r	a	o
інші форми	dzi	ni	mi	ci	si	zi	cz	ż	rz	e	e

Приклади:	інфінітив	1-а ос. одн.	2-а ос. одн.
	pójść <i>пiти</i>	pójdę	pójdziesz
	zacząć <i>почати</i>	zacznę	zacznieysz
	pojechać <i>поїхати</i>	pojadę	pojedziesz

5. Дієслова II дієвідміни

До II дієвідміни відносяться дієслова, які закінчуються в інфінітиві на **-ić** та **-uć/-eć** і мають при відмінюванні такі особові закінчення:

	zamówić	замовити		zobaczyć	побачити
(ja)	zamówię			zobaczę	
(ty)	zamówisz			zobaczysz	
on, ona	zamówi			zobaczy	
(my)	zamówimy			zobaczymy	
(wy)	zamówicie			zobaczycie	
oni, one	zamówią			zobaczą	

1-а ос. одн./3-я ос. мн.	c	dz	sz	z	szcz	zdź
інші форми	c+i	dz+i	s+i	z+i	śc+i	źdz+ i

Приклади: <i>інфінітив</i>	<i>1-а ос. одн.</i>	<i>2-а ос. одн.</i>
wrócić <i>повернутися</i>	wrócę	wrócisz
prosić <i>просити</i>	proszę	prosisz

Зверніть увагу. Форми дієслів доконаного виду мають значення майбутнього часу (ср. 7C1).

6. Зворотні дієслова

Зворотні дієслова в польській мові утворюються за допомогою зворотної частки **się**, яка не змінюється за особами.

(ja)	cieszę się	я радію
(ty)	cieszysz się	ти радієш
on/ona	cieszysz się	він/вона радіє
(my)	cieszymy się	ми радіємо
(wy)	cieszyacie się	ви радієте
oni/one	cieszą się	вони радіють

У реченні зворотна частка може стояти як перед дієсловом, так і після нього (не впливаючи на його значення), але ніколи не стоїть на початку речення.

Зверніть увагу. Польські зворотні слова нерідко збігаються з українськими, але не завжди:

Śmieję się.	Я сміюся.
Żegnám.	Я прощаюся.

7. Додаткові підрядні речення зі сполучником “że”

Порядок слів у додатковому підрядному реченні такий, як і в головному:

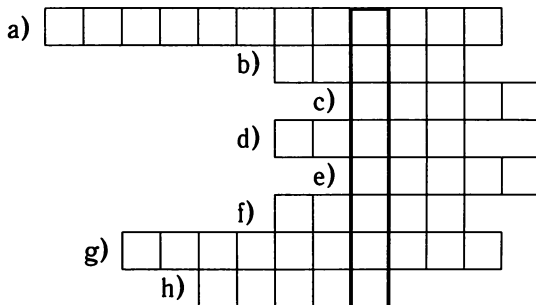
Myślę, że zaczniemy od Warszawy.	Думаю, що ми почнемо з Варшави.
Cieszę się, że się pani ze mną zgadza.	Я радий, що Ви зі мною згодні.

5D Вправи

1. Розв'яжіть наведений кросворд. Як звучить ключове слово?

Zabytki Warszawy

- a) Park ...
- b) ... Wielki
- c) ... Starego Miasta
- d) Ogród ...
- e) ... Królewski
- f) ... Miasto
- g) Pałac ...
- h) Opera Moniuszki ...

2. Замість крапок вставте необхідні закінчення:

- a) Trzeba pojechać do hotel.. b) W hotel.. restauracj.. trzeba zamówić posiłki.
- c) Paweł pojedzie do Teatr.. Wielk.. kupić bilety.
- d) Trzeba też pojechać do Pałac.. Wilanowski.. e) A potem pójsć do Park.. Łazienkowski..
- f) Potem trzeba jeszcze pójsć do Rynk.. Stare.. Miast.. g) Zwiedzanie zaczniemy od Warszaw..
- h) Pojedziemy też do Krakow.. i Zakopane..

3. Gdzie jest Paweł umówiony? – Де Павел призначив зустріч?
Використайте подані у дужках слова в родовому відмінку:

- a) Paweł jest umówiony obok ... (kino)
- b) albo або obok ... (restauracja hotelowa)
- c) albo obok ... (Park Łazienkowski)
- d) albo obok ... (Teatr Wielki)
- e) albo obok ... (hotel)

Oj, mam chyba słabą pamięć!

4. Замість крапок поставте відповідні особові закінчення:

- a) Ja zamówi.. przewodnika, a ty kup.. bilety do kina.
- b) Ona przedstaw.. program, a ja napisz.. list do Niemiec.
- c) Pani pojedzi.. jeszcze do hotelu
- d) Czy się państwo ze mną zgadz..? Ciesz.. się, że (my) zacznie.. zwiedzanie od Warszawy.

5. Od czego zaczniemy zwiedzanie? – З чого ми почнемо відвідування?
Використайте вміщені у дужках слова в родовому відмінку:

- a) Myślę, że zaczniemy od ... (Warszawa)
- b) albo od ... (Pałac w Wilanowie)
- c) albo od ... (Zamek Królewski)
- d) albo od ... (Rynek)
- e) albo od ... (Ogród Saski)
- f) A może ma Pan/Pani inną propozycję? Можливо, Ви маєте іншу пропозицію? (У Вас є інша пропозиція?)

6. Катажина запланувала подальші спільні дії. Чи можете Ви докладніше пояснити це Павлу?

- a) Trzeba zarezerwować hotel.
- b) ... .. noclegi.
- c) ... .. do Teatru Wielkiego.
- d) ... .. bilety na "Halke".
- e) ... .. do Wilanowa.
- f) ... .. list na Ukrainę.
- g) ... .. nasz program.

Використайте матеріал цієї вправи в іншій ситуації.

7. Запишіть подані нижче цифрові дані словами:

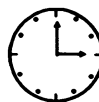
- a) Która godzina? 13⁰⁰ Jest trzynasta.
- b) O której godzinie? O trzynastej.

14⁰⁰ 1⁰⁰ 16⁰⁰ 24⁰⁰ 8⁰⁰
 12⁰⁰ 11⁰⁰ 2⁰⁰ 10⁰⁰ 17⁰⁰
 3⁰⁰ 15⁰⁰ 20⁰⁰ 21⁰⁰ 23⁰⁰

8. Ви оглядаєте Варшаву. Розкажіть по-польськи коли (о котрій годині) і куди Ви йдете.

Приклад:

O godzinie dziesiątej	pójdę	do Ogrodu Saskiego.
	pojadę	

9. Використовуючи наведені слова, утворіть складні речення із że:

- a) pani, że, się, cieszę, ze, zgadza, mną b) goście, wkrótce, cieszę, przyjadą, nasi, się, że c) zwiedzanie, myślę, Warszawy, od, że, zaczniemy
- d) że, dobrze, pan, jest, już

10. Перекладіть польською мовою:

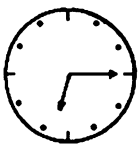
- a) Незабаром (найближчим часом) наші гості прибудуть до Варшави.
- b) Сьогодні ми йдемо в театр. c) Огляд (відвідування) почнемо з Варшави. d) Потім ми поїдемо до Кракова. e) Від учорашнього дня я пишу листа моїй дружині в Україну. f) Ну, до роботи.

11. Ви приймаєте гостя з Польщі. Що Ви покажете йому у Вашому місті? Зробіть йому відповідні пропозиції:

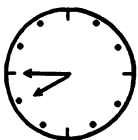
- a) Najpierw zamówię ... b) Myślę, że zwiedzanie zaczniemy od ...
 c) Potem pojedziemy razem do ... d) O drugiej zwiedzimy ... i kupimy ...
 e) O dwudziestej pójdziemy do ...

6A Tekst

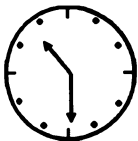
Który to dzień tygodnia?

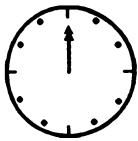
Jest wczesny ranek, piętnaście po szóstej. Paweł Śniegocki właśnie wstaje, goli się, myje i ubiera, a potem je śniadanie. Tak wcześnie rano Paweł musi wstawać zawsze w poniedziałek, środę i czwartek, kiedy uczy w szkole. Trochę dłużej może pospać we wtorek i w piątek, ponieważ pracę w biurze "Translingua" zaczyna dopiero godzinę później. Najdłużej zaś może sobie poleżeć w sobotę i w niedzielę, jeżeli nie musi oprowadzać wycieczek.

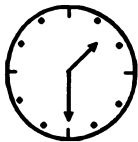
Jest za piętnaście ósma. Paweł Śniegocki jest już w szkole. Ma dzisiaj sześć godzin. Paweł uczy języka polskiego.

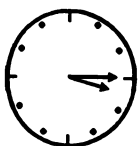
Jest wpół do jedenastej. Przed południem Paweł je drugie śniadanie.

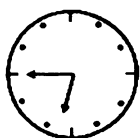
Jest południe. Paweł uczy w szkole jeszcze przez godzinę.

Dzisiaj po południu o wpół do drugiej Paweł jest już po lekcjach i je obiad. Po obiedzie idzie do miasta, ponieważ chce kupić sobie coś na kolację.

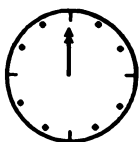

Jest piętnaście po trzeciej. Za godzinę Paweł zaczyna kurs. Jeżeli jest to poniedziałek lub czwartek, Paweł uczy się wtedy języka angielskiego. Jeśli zaś jest to wtorek lub piątek, to Paweł powinien w tym czasie zaczynać kurs języka niemieckiego. Po niemiecku Paweł nie mówi jeszcze dobrze. Lepiej rozumie język angielski, zaś najlepiej zna francuski, ponieważ francuskiego uczy się

najdłużej. Po francusku Paweł umie mówić tak swobodnie jak po polsku.

Jest wieczór, za piętnaście siódma. Paweł je kolację. Dziś wieczorem musi jeszcze uczyć się angielskiego, ponieważ jutro ma kurs. Powinien także jeszcze napisać list po niemiecku.

Jest północ. O północy Paweł już śpi od godziny, ponieważ jutro musi wcześniej wstać do szkoły.

tydzień, tygodnia <i>чол.</i>	<i>тиждень</i>	zaś	<i>а</i>
wczesny, -a, -e	<i>ранній</i>	sobie	<i>собі</i>
ranek, ranka <i>чол.</i>	<i>ранок</i>	poleżeć <i>док.</i> , poleżę,	<i>полежати</i>
po	<i>після</i>	poleżysz	
piętnaście po 6	<i>15 хвилин на сьому</i>	za <i>прийм.</i> + <i>знах.</i>	<i>за</i>
wstawać <i>недок.</i> ,	<i>вставати</i>	za piętnaście ósma	<i>за п'ятнадцять</i>
wstaję, wstajesz			<i>восьма</i>
wstać <i>док.</i> , wstanę,	<i>встати</i>	godziny <i>жін./мн.</i>	<i>тут: уроки</i>
wstaniesz		dzisiaj, dziś	<i>сьогодні</i>
myć się <i>недок.</i> ,	<i>вмиватися</i>	język, -ka <i>чол.</i>	<i>мова</i>
myję się, myjesz się		(język) polski	<i>польська (мова)</i>
golić się <i>недок.</i> ,	<i>голитися</i>	wpół do jedenastej	<i>пів на одинад-</i>
golę się, golisz się			<i>цяту</i>
ubierać się <i>недок.</i> ,	<i>одягатися</i>	przed <i>прийм.</i> + <i>ор.</i>	<i>перед</i>
ubieram się,		przed południem	<i>до обіду, в першій</i>
ubierasz się			<i>половині дня</i>
jeść <i>недок.</i> , jem, jesz	<i>їсти</i>	południe, -nia <i>сер.</i>	<i>південь, полу-</i>
śniadanie, -nia <i>сер.</i>	<i>сніданок</i>		<i>день</i>
wcześnie <i>присл.</i>	<i>рано</i>	przez <i>прийм.</i> + <i>зн.</i>	<i>через</i>
tak wcześnie rano	<i>так рано-вранці</i>	przez godzinę	<i>через годину</i>
musieć, muszę,	<i>мушу (мушиш,</i>	po południu	<i>після полудня, попо-</i>
musisz	<i>мусить)</i>		<i>лудні</i>
w, we + <i>місц.</i>	<i>в</i>	lekcja <i>жін.</i>	<i>урок, занят-</i>
poniedziałek,	<i>понеділок</i>		<i>тя</i>
poniedziałku <i>чол.</i>		obiad, -du <i>чол.</i>	<i>обід</i>
wtorek, wtorku <i>чол.</i>	<i>вівторок</i>	po obiedzie	<i>після обіду</i>
środa, -dy <i>жін.</i>	<i>середа</i>	iść <i>недок.</i> , idę, idziesz	<i>йти</i>
czwartek, czwartku	<i>четвер</i>	chcieć, chcę, chcesz	<i>хотіти</i>
<i>чол.</i>		kolacja, -cji <i>жін.</i>	<i>вечеря</i>
piątek, piątku <i>чол.</i>	<i>п'ятниця</i>	coś na kolację	<i>щось на вечерю</i>
sobota, -ty <i>жін.</i>	<i>субота</i>	kurs, -su <i>чол.</i>	<i>курси (мови)</i>
niedziela, -li <i>жін.</i>	<i>неділя</i>	jeżeli, jeśli	<i>якщо</i>
kiedy	<i>коли</i>	lub	<i>або</i>
uczyć <i>недок.</i> , uczę,	<i>вчити, викладати</i>	uczyć się <i>недок.</i> ,	<i>вчитися</i>
uczysz		uczę się, uczysz się	
szkoła, -ły <i>жін.</i>	<i>школа</i>	wtedy	<i>тоді</i>
trochę dłużej	<i>трохи довше</i>	(język) angielski	<i>англійська (мо-</i>
móc, <i>недок.</i> mogę,	<i>могти</i>		<i>ва)</i>
możesz		powinien <i>прикм.</i>	<i>повинен</i>
pospać <i>док.</i> , pośpię,	<i>поспати</i>	czas, -su <i>чол.</i>	<i>час</i>
pośpisz		w tym czasie	<i>в цей час</i>

(język) niemiecki	німецька (мова)	znać <i>недок.</i> , znat,	знати
po niemiecku	по-німецьки	znasz	
praca, -су <i>жін.</i>	праця, робота	(język) francuski	французька (мова)
zaczynać <i>недок.</i> ,	починати	umieć, <i>недок.</i>	вміти
zaczynam,		umiem, umiesz	
zaczynasz		tak swobodnie jak	так вільно, як
dopiero <i>присл.</i>	тільки	wieczór, wieczoru	вечір
godzinę później	годиною	chol.	
	пізніше	wieczorem	увечері
najdłużej	найдовше	północ, -су <i>жін.</i>	північ
mówić <i>недок.</i> ,	говорити	spać <i>недок.</i> , śpię,	спати
mówię, mówisz		śpisz	
lepiej	краще	jutro	завтра
ponieważ	тому що, оскільки	rozumieć <i>недок.</i> ,	розуміти
najlepiej	найкраще	rozumiem,	
		rozumiesz	

6B Країнознавство і слововживання

1. Зворотні дієслова

Якщо у реченні фігурують зразу кілька зворотніх дієслів, то слово **się** вживається тільки один раз (із першим дієсловом).

Paweł się goli, myje i ubiera. *Павел голиться, вмивається і одягається.*

2. Дні тижня

tydzień	Тиждень	Kiedy? W który dzień tygodnia? Коли? В який день тижня?	
poniedziałek	понеділок	w poniedziałek	у понеділок
wtorek	вівторок	we wtorek	у вівторок
środa	середа	w środę	у середу
czwartek	четвер	w czwartek	у четвер
piątek	п'ятниця	w piątek	у п'ятницю
sobota	субота	w sobotę	у суботу
niedziela	неділя	w niedzielę	у неділю

Як і в українській мові, з назвами днів тижня вживається прийменник **w**. У такому випадку іменники стоять у знахідному відмінку: w poniedziałek; але **we wtorek**, де **-e** додається для зручності вимови.

3. Пора дня

pora dnia <i>пора дня</i>	Kiedy? O jakiej porze dnia? Коли? В яку пору дня? Якої пори?	
ranek przedpołudnie	rano, z rana przed południem	вранці, зранку до обіду, у передобідню пору (передобідньою порою), до полудня, у першій половині дня
południe popołudnie	w południe po południu	по обіді, у полудень, в середині дня, після обіду, у другій половині дня, пополудні

wieczór	wieczorem	увечері
połnoc	o północy	опівночі
dzień	w dzień	вдень
noc	w nocy	вночі

4. Позначення часу в хвилинах

Для вираження часу в хвилинах у розмовній польській мові вживаються прийменники **za** за, **w** в і **po** після:

Która godzina?	Котра година?
3 ¹⁵ i 15 ¹⁵	Jest piętnaście (minut) po (po) trzeciej.
2 ⁴⁵ i 14 ⁴⁵	Jest za piętnaście (minut) trzecia.
2 ³⁰ i 14 ³⁰	Jest wpół do trzeciej.

В офіційному мовленні час визначають так:

3 ¹⁵	Jest godzina trzecia piętnaście.
15 ¹⁵	Jest godzina piętnasta piętnaście.
2 ⁴⁵	Jest godzina druga czterdzieści pięć.
14 ⁴⁵	Jest godzina czternasta czterdzieści pięć.
2 ³⁰	Jest godzina druga trzydzieści.
14 ³⁰	Jest godzina czternasta trzydzieści.

Коли час вказується не повними годинами і не півгодинами, то прийменник **o** не вживається. Щоб запобігти непорозумінню в мовленні, часова пора об'єднується з часом дня.

O której godzinie?	O котрій годині?
godziny	
o 2 ⁰⁰	o drugiej w nocy
o 14 ⁰⁰	o drugiej po południu
o 7 ³⁰	o wpół do ósmej rano
o 19 ³⁰	o wpół do ósmej wieczorem
pозначення часу в хвилинах	
2 ²³	dwadzieścia trzy po drugiej w nocy
14 ¹²	dwanaście po drugiej po południu
7 ³⁵	za dwadzieścia pięć ósma rano
19 ⁴⁶	za czternaście ósma wieczorem

При неточному позначенні часу (без уточнення до хвилин) у польській мові використовують такі вирази:

Przyjdę (zaraz) **po** ósmej.   Я прийду (відразу) після восьмої.
Przyjadę (tuż) **przed** ósmą.   Я прийду незадовго до восьмої.

5. Оцінка мовних знань

Для оцінки мовних знань у польській мові використовують такі вирази:

Конструкції	Приклади
mówić <i>говорити</i> + прислівник	mówić po polsku
znać <i>знати</i> + додаток	znać język hiszpański
rozumieć <i>розуміти</i> + додаток	rozumieć język włoski
+ прислівник	rozumieć po czesku

Ступінь мовних знань можна виразити за допомогою таких прислівників:

doskonale <i>відмінно</i>	trochę <i>трохи (задовільно)</i>
biegle <i>вільно</i>	słabo <i>слабо</i>
bardzo dobrze <i>дуже добре</i>	nieźle <i>непогано</i>
swobodnie <i>вільно</i>	bardzo źle <i>дуже погано</i>

Jaki język pan zna?	<i>Яку мову Ви знаєте?</i>
Znam biegle niemiecki.	<i>Я вільно володію німецькою.</i>
Jaki język pani rozumie?	<i>Яку мову Ви розумієте?</i>
Rozumiem trochę polski/po polsku.	<i>Я трохи розумію по-польськи.</i>
Jakim językiem (opu.) pan mówi?	<i>Якою мовою Ви говорите?</i>
Mówię nieźle po angielsku.	<i>Я непогано говорю англійською мовою.</i>

6. Дієслова “uczyć” і “uczyć się”

Дієслово **uczyć** *вчити, викладати* і зворотне дієслово **uczyć się** *вчитися* відносяться до II дієвідміни. Додаток після цих дієслів ставиться в родовому відмінку:

Jakiego języka uczy się Paweł?	<i>Яку мову вчить Павел?</i>
Paweł uczy się niemieckiego.	<i>Павел вчить німецьку (мову).</i>
Jakiego języka uczy Paweł?	<i>Яку мову викладає Павел?</i>
Paweł uczy (języka) polskiego.	<i>Павел викладає польську (мову).</i>

У розмовній польській мові слово *język* *мова* може пропускатися.

Після **uczyć** і **uczyć się** може стояти інфінітивна форма іншого дієслова.

Paweł uczy się mówić/pisać po niemiecku. *Павел вчиться говорити/писати по-німецьки.*

6C Граматика

1. Відмінювання дієслів “rozumieć”, “umieć”, “wiedzieć”

Дієслова **rozumieć** *розуміти*, **umieć** *вміти, знати* і **wiedzieć** *знати* відносяться до III дієвідміни. На відміну від згаданих вище дієслів II дієвідміни основа у них закінчується не на **-a-**, а на **-e-**.

(ja)	rozumie m	umie m	wie m
(ty)	rozumie sz	umie sz	wie sz
on, ona, ono	rozumie	umie	wie

(my)	rozumiemy	umiemy	wiemy
(wy)	rozumiecie	umiecie	wiecie
oni, one	rozumieją	umieją	wiedzą

2. Ступені порівняння прислівників

Прислівники, утворені від прикметників, закінчуються на **-e** і **-o**. Суфікс **-e** викликає пом'якшення кінцевого приголосного, що на письмі знаходить вираження у наявності букви **i**. Інші приголосні також можуть зазнавати таких змін:

Прикметники	wczesny	dobry	zły	późny	długi	krótki	szybki
Прислівники	wcześniej	dobrze	źle	późno	długo	krótco	szybko

Вищий ступінь утворюється шляхом додавання суфікса **-ej** до основи нульового ступеня. Додавання цього суфікса викликає процес зміни (чергування) приголосних: **g → ż, t → c, s → ź**. Інші зміни вивчають при відпрацьовуванні матеріалу про ступені порівняння прикметників. Прислівники на **-ko, -eko** або **-oko** втрачають ці форманти у вищому ступені.

Найвищий ступінь утворюється від вищого ступеня шляхом додавання префікса **naj-**.

Прислівник	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
wcześniej	wcześniej	najwcześniej
późno	później	najpóźniej
długo	dłużej	najdłużej
krótco	krócej	najkrócej
szybko	szybciej	najszybciej

Ступені порівняння прислівників **dobrze** і **źle** утворюються по-іншому:

dobrze	lepiej	najlepiej
źle	gorzej	najgorzej

Запитання до прислівників формують за допомогою питального слова **jak?** Наприклад:

Jak Paweł mówi po angielsku? Paweł mówi swobodnie po angielsku.

3. Порядок слів

Порядок слів у польській мові відносно вільний. Проте необхідно звернути увагу на такі його особливості.

а) У розповідному реченні порядок слів такий

Підмет – Присудок – Додаток

Такий самий порядок зберігається у питальних, а також у підрядних реченнях.

- b) Підмет не завжди чітко виявляється в реченні. Так, наприклад, у вигляді займенника він може бути пропущений, коли з контексту ясно, про що йдеться. Таке спрощення можна помітити, коли мова йде про погодні явища, як наприклад: *дощ (він) іде pada* або про години дня: *ósma* (Jest ósma, pada).
- c) Прислівник звичайно стоїть після дієслова, але він може стояти і перед дієсловом, наприклад: *Paweł szybko je obiad. Павел швидко обідає.* Позиція прислівника не впливає на зміст висловлювання.
- d) Частини складеного присудка розташовані в такому порядку: відмінюване дієслово – інфінітив (іншого дієслова). Прислівники і частки стоять між частинами присудка, наприклад:
- Paweł **umie mówić** po włosku. *Павел може говорити по-італійськи.*
- Paweł **umie** także swobodnie **mówić** po hiszpańsku *Павел також може вільно говорити по-іспанськи.*

4. Модальні дієслова “musieć”, “móc” і “chcieć”

Дієслово **musieć** *мусити, бути повинним* відноситься до II дієвідміни. Дієслово **chcieć** *хотіти, бажати* – до I дієвідміни. Також до I дієвідміни відносять і дієслово **móc**, яке можна перекласти так:

*smi*ти – Czy mogę dłużej spać? *Чи можу (смію) я довше спати?*
*mo*гти – On może także napisać list. *Він може (вміє) також написати листа.*

	(ja)	muszę	mogę	chcę
	(ty)	musisz	możesz	chcesz
on, ona, ono	musi	może	chce	
	(my)	musimy	możemy	chcemy
	(wy)	musicie	możecie	chcecie
oni, one	muszą	mogą	chcą	

Інфінітив інших (основних) дієслів, що вживаються з модальними дієсловами, ставиться в реченні безпосередньо після модального.

Dziś wieczorem musi się uczyć angielskiego. *Сьогодні ввечері він мусить вчити англійську мову.*

5. Прикметник “powinien”

За своєю формою слово **powinien** *повинен, зобов’язаний* є прикметником; воно може утворювати в реченні присудок з інфінітивом іншого дієслова. Присудок має відповідні закінчення залежно від роду підмета:

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
powiniennem powinieneś (on) powinien	powinnam powinnaś (ona) powinna	я повинен/повинна ти повинен/повинна (ono) powinno він повинен, вона повинна, воно повинне
powinniśmy powinniście (oni) powinni	powinnyśmy powinnyście (one) powinny	ми повинні ви повинні вони повинні

6. Займенник “sobie”

Займенник **sobie** залежно від функції, яку він виконує в реченні, може набувати різного значення:

- a) бути зворотним у давальному відмінку:

Musi kupić **sobie** coś na kolację.

- b) мати взаємно-зворотне значення:

Podają **sobie** ręce. *Вони подають один одному руки.*

- c) виражати елемент експресивності, який надає висловленню довірчого відтінку:

Paweł może **sobie** dłużej pospać we wtorek.

7. Умовні підрядні речення зі сполучниками “jeżeli” і “jeśli”

Умовні підрядні речення, що виражають умову дії, приєднуються за допомогою сполучників **jeżeli** і **jeśli** якщо. З цими сполучниками вони можуть стояти або перед головним реченням, або після нього:

Paweł może dłużej pospać, **jeśli** później zaczyna pracę.

Jeżeli jest to poniedziałek, Paweł uczy się niemieckiego.

Jeśli przyjadą goście, zamówimy przewodnika.

Павел може довше поспати, якщо пізніше починає роботу.

Якщо це – понеділок, Павел вчить німецьку мову.

Якщо прийдуть гості, замовимо гіда.

8. Підрядні речення причини зі сполучником “ponieważ”

Підрядні речення причини вводяться звичайно за допомогою сполучника **ponieważ** бо, через те що, тому що. Із стилістичних міркувань підрядне речення у цьому випадку стоїть після головного. Питання до підрядного речення утворюється за допомогою питального прислівника **dlatego?** чому?

Dlatego Paweł uczy się dzisiaj angielskiego?

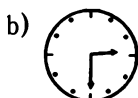
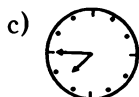
Paweł uczy się dzisiaj angielskiego, **ponieważ** jutro ma kurs.

Чому Павел сьогодні вчить англійську?

Павел сьогодні вчить англійську, бо завтра у нього курси (іноземної мови).

6D Вправи

1. *Ктóra godzina? – Котра година?*

2. *Заповніть пропуски правильно вибраними формами від учzyć або uczyć się:*

a) Paweł Śniegocki ... w liceum. b) Paweł nie mówi dobrze po niemiecku. On ... jeszcze języka niemieckiego. c) Paweł jest nauczycielem. On ... języka polskiego. d) Czy Paweł ... też włoskiego? Nie, on mówi już dobrze po włosku.

3. *Доповніть фрази словами sobie або się:*

a) W niedzielę mogę ... dłużej pospać. b) Rano myję ... i golę. c) Paweł cieszy ..., że jest niedziela. d) Muszę kupić ... coś na kolację.

4. *Підберіть відповідні форми дієслова musieć i доповніть ними частини речень:*

a) We wtorek wstaję później, ale jutro ... wstać trochę wcześniej. b) A ty? Czy ty też ... jutro tak wcześnie wstać? c) Pan Śniegocki ... jeszcze napisać list do Niemiec. d) Proszę pana, czy ... pan już iść? e) My nie ... iść dzisiaj do pracy, ponieważ jest niedziela. f) Proszę państwa, a czy państwo ... dziś iść do pracy?

5. *Підберіть правильний варіант дієслів chcieć, móc, musieć i, використовуючи їх відповідні форми, заповніть пропуски:*

a) Paweł ... kupić coś na kolację. b) We wtorek Paweł ... dłużej pospać. c) Jutro (my) ... wcześnie wstać. d) Czy pani ... napisać list? e) (Ja) ... uczyć się polskiego. f) Oni ... wcześnie wstać.

6. *Правильно підібравши форми від powinien, заповніть пропуски у реченнях:*

a) (Ja) ... jeszcze napisać list. b) Co Katarzyna ... jeszcze kupić? c) Czy ty myślisz, że ty ... to kupić? d) Czy on nie ... teraz trochę poleżeć? e) Państwo nie ... dziś iść do pracy.

7. *Утворіть ступені порівняння прислівників dobrze, długo, wcześnie i доповніть ними подані нижче речення:*

a) Jutro jest wtorek, więc mogę trochę ... pospać. b) ... mogę sobie poleżeć w niedzielę. c) Paweł mówi swobodnie po włosku, ... zna angielski,

zaś ... mówi po francusku. d) Paweł wstaje ... w poniedziałek, środę i czwartek. e) We wtorek i piątek muszę wstać trochę ...

8. Сформулюйте запитання до виділених частин речень:

a) W poniedziałek Paweł musi wcześnie wstawać. b) Pracę w biurze Paweł zaczyna godzinę później. c) Po obiedzie Paweł idzie do miasta, ponieważ musi kupić coś na kolację. d) Paweł rozumie nieźle język ukraiński. e) Za piętnaście siódma Paweł je kolację.

9. Користуючись правилами, заповніть пропуски в реченнях відповідними формами наведених слів і словосполучень:

przedpołudnie, przed południem, południe, po południu, wieczór, wieczorem

a) Teraz jest ... Paweł je kolację. b) Paweł pracuje w szkole ... c) Teraz jest ... Paweł je obiad. d) ... Paweł idzie do miasta. e) Teraz jest ... Paweł je drugie śniadanie. f) Kurs angielskiego Paweł zaczyna ...

10. Які частини речень доповнюють одна одну?

Paweł uczy się niemieckiego, ponieważ jutro musi wcześnie wstać.
Paweł musi wcześnie wstać, ponieważ chce kupić coś na kolację.
Paweł może dłużej pospać, jeżeli później zaczyna pracę.
Paweł idzie do miasta, ponieważ idzie do szkoły.
O północy Paweł już śpi, jeśli jest to piątek lub wtorek.

11. Хотите перевірити Ваші знання польської мови? Позначте хрестиком правильні відповіді у поданій нижче таблиці:

mówię	doskonale	nieźle	trochę	bardzo dobrze	dobrze	słabo	rozumiem
po polsku po niemiecku po rosyjsku po włosku po hiszpańsku po angielsku po francusku po japońsku							polski niemiecki rosyjski włoski hiszpański angielski francuski japoński

A тепер дайте відповіді на такі запитання, використовуючи при цьому дані заповненої Вами таблиці:

1. Jak mówi pan/i ... (напр. po angielsku)? Po angielsku mówię ... (напр. dobrze).
2. Jak rozumie pan/i ... (напр. francuski)? Francuski rozumiem ... (напр. nieźle).

12. Перекладіть польською мовою:

- a) Я не можу говорити по-російськи. b) Але я трохи розумію польську мову.
c) Ти знаєш, що Павел сьогодні йде до міста? d) Я знаю, що Ви добре розмовляєте по-італійськи і по-французьки.

13. Ще раз прочитайте текст і запишіть у таблицю події дня Павла Снегоцького:

Kiedy? O której godzinie?	Co Paweł robi?
a)	
b)	
c)	
...	

14. Опишіть, як проходить Ваш день:

7 ⁰⁰	Jest 7 godzina. O siódmej wstaje.
7 ¹⁵	...
7 ³⁰	...
8 ⁰⁵	...
12 ⁰⁰	...
17 ³⁵	...
19 ⁵⁵	...
20 ⁴⁵	...

15. Дайте відповіді на поставлені запитання:

- a) O której godzinie Pan/i wstaje? b) Gdzie Pan/i pracuje? c) Ile godzin Pan/i pracuje? d) O której je Pan/i obiad? e) Co Pan/i robi w poniedziałek po południu? f) A co robi Pan/i w piątek wieczorem? g) Jak Pan/i mówi po polsku? h) Czy Pan/i zna lepiej angielski? i) Jaki język zna Pan/i najlepiej? j) Czy o północy Pan/i już śpi?

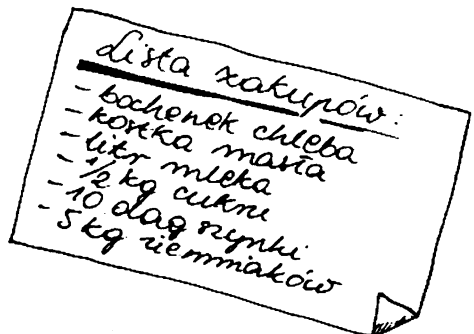
А тепер зверніться з подібними запитаннями до членів Вашої навчальної групи.

7A Tekst

Zakupy

- S. = Sprzedawca
K. = Katarzyna
P. = Paweł

Katarzyna spodziewa się jutro gości, a tu lodówka pusta. Trzeba wobec tego zrobić zakupy. Katarzyna robi właśnie

listę zakupów i za chwilę pojedzie do miasta uzupełnić zapasy.

Najpierw jedzie do supersamu. Tu kupuje bochenek chleba, 4 bułki, 20 deka żółtego sera, litr mleka, kostkę masła, pół kilograma cukru i kilogram mąki, 4 butelki wody mineralnej, 2 butelki wina i lody.

Teraz Katarzyna jest w sklepie z wędlinami. Przysłuchajmy się rozmowie ze sprzedawcą:

S.: Dzień dobry. Co dla pani?

K.: Proszę kawałek dobrego mięsa.

S.: Wieprzowinę czy wołowinę?

K.: Proszę wołowinę i szynkę.

S.: Ile ma być szynki?

K.: Proszę 30 deka szynki, i pół kilo wiejskiej kiełbasy.

S.: Czy to wszystko?

K.: Tak. Ile płacę?

S.: 25 złotych.

K.: Proszę.

S.: Proszę resztę.

K.: Dziękuję. Do widzenia.

A teraz szybko do cukierni:

K.: Dzień dobry. Proszę tort orzechowy i 22 ciastka ... Nie, chyba wystarczy 16 ciastek.

S.: Czy coś jeszcze?

K.: Czy są pączki?

S.: Niestety już nie ma pączków.

K.: A ile kosztują te ciastka?

S.: Duże są po trzy, a małe po dwa złote.

K.: Proszę wobec tego 24 małe, albo może proszę mi dać 30 małych.

S.: Czy coś jeszcze podać?

K.: Nie, dziękuję. To wszystko.

S.: Ma pani drobne? Nie mam reszty.

K.: Chwileczkę.

Na koniec Katarzyna pójdzie jeszcze do hali targowej po warzywa i owoce. Tam kupi jabłka, ziemniaki i pomidory.

Paweł wybiera się jutro do Katarzyny. Właśnie jest w sklepie i kupuje prezent:

S.: Dzień dobry, czego pan sobie życzy?

P.: Proszę jakiś album na zdjęcia. Nie, nie ten tylko tamten.

S.: Proszę bardzo.

P.: Ile kosztuje ten album?

S.: Jest bardzo tani. 15 złotych.

P.: A innych nie ma?

S.: Są, ale drogie.

P.: A w jakiej cenie jest ten?

S.: 50 złotych.

P.: Nie. To za drogo. O, ma pani tu także kwiaty.

S.: Mam róże, goździki, tulipany ...

P.: Proszę wobec tego pięć czerwonych róż.

zakupy, -pów чол./мн.	покупки	wino, -na сер.	вино
spodziewać się не- док. + род., spodziewam się, spodziewasz się	сподіватися	lody, -dów мн.	морозиво
lodówka, -ki жін.	холодильник	sklep z wędlinami	м'ясний магазин
pusty, -a, -e	порожній	rozmowa, -wy жін.	розмова
wobec tego	зважаючи на те	sprzedawca, -су чол.	продавець
zrobić док., robić недок., (z)robię, (z)robisz	(з)робити	kawałek, kawałka чол.	шматочок
chwilka, -ki жін.	хвилинка	mięso, -sa сер.	м'ясо
za chwilę	за хвилинку	wędliny, wędlin жін./мн.	ковбасні вироби
uzupełnić док., uzupełnię, uzupełnisz	поповнити	wieprzowina, -ny жін.	свинина
zapasy, -sów чол./мн.	запаси	wołowina, -ny жін.	яловичина
jechać недок., jadę, jedziesz	їхати	szynka, -ki жін.	шинка
supersam, -tu чол.	універсам, супер- маркет	ile ma być szynki?	Скільки Вам шинки?
kupować недок., kupuję, kupujesz	купувати	kiełbasa, -sy жін.	ковбаса
bochenek, bochenka чол.	буханець	wszystko	все
chleb, -ba чол.	хліб	płacić недок., płacę, płacisz	платити
bułka, -ki жін.	булка	reszta, -ty чол.	решта, задача
żółty, -a, -e	жовтий	dziękować недок. za + зн., dziękuję, dziękujesz	дякувати (за що)
ser, -a чол.	сир	szybko присл.	швидко
żółty ser	сир (твердий)	cukiernia, -ni жін.	кондитерська
litr, -ra чол.	літр	tort, -tu чол.	торт
mleko, -ka сер.	молоко	tort orzechowy	горіховий торт
kostka, -ki жін.	пачка	ciastko, -ka сер.	тістечко
masło, -ła сер.	масло	czy coś jeszcze?	щось ще?
pół	пів (половина)	czy są ...?	чи є ...?
kilogram, -ma чол.	кілограм	pączek, pączka чол.	пончик
cukier, cukru чол.	цукор	kosztować недок., kosztuję, kosztujesz	коштувати
mąka, -ki жін.	борошно	te мн.	ці
butelka, -ki жін.	пляшка	podać док., podam, podasz	подати
woda, -dy жін.	вода	drobne, -nych мн.	дрібні (тут: гроші)
woda mineralna	мінеральна вода	koniec, końca чол.	кінець
przysłuchać się	прислухатися	na koniec	в кінці
przysłucham się, przysłuchasz się, przysłuchajmy się	давайте прислу- хаємось	hala, -li жін.	зал
sklep, -pu чол.	магазин	hala targowa	критий ринок
		owoc, -cu чол.	фрукт
		owoce мн.	фрукти
		po + зн.	за, по
		warzywo, -wa сер.	овоч
		warzywa мн.	овочі
		jabłko, -ka сер.	яблуко
		ziemniak, -ka чол.	картопля
		pomidor, -ra чол.	помідор
		wybierać się недок., wybieram się, wybierasz się	збиратися

7A/7B

cena, -пу жін.	ціна	zdjęcie, -cia сер.	знімок, фото
w jakiej cenie ...?	скільки коштує ...?	tylko	тільки
za drogo	здорого, занадто дорого	tamten, tamta, tamto	той, та, те
kwiat, -tu чол.	квітка	tani, -nia, -nie	дешевий
prezent, -tu чол.	подарунок	inny, -a, -e	інший
zyczyć недок., zyczę, zyczysz	бажати, зичити	drogi, -a, -ie	дорогий
jakiś, jakaś, jakieś	якийсь, якась, якесть	róża, -ży жін.	троянда
		goździk, -ka чол.	гвоздика
		tulipan, -na чол.	тюльпан

7B Країнознавство і слововживання

1. Вираз “nie ma”

Відмінювані форми дієслова **być** *бути*: **jest** і **są** у висловлюваннях типу: *бути*, є заперечуються виразом **nie ma** *ні, немає*. Іменники і прикметники у цьому випадку стоять у родовому відмінку.

Czy są ciastka?

Тістечка є?

Niestety już nie ma ciastek.

На жаль, тістечок вже немає.

2. Міра ваги, маса

5 kg	ziemniaków	5 kilo(gramów)	ziemniaków
2 kg	mąki	2 kilo(gramy)	mąki
1/2 kg	kiełbasy	pół kilo(grama)	kiełbasy
1/4 kg	masła	ćwierć kilo(grama)	masła
20 dag	sera	20 deka(gramów)	sera
100 g	czekolady	100 gramów	czekolady
5 l	wody	5 litrów	wody
1 l	mleka	1 litr	mleka
1/2 l	wina	pół litra	wina

bochenek chleba

буханець хліба

kostka masła

пачка масла

butelka mleka

пляшка молока

porcja lodów

порція морозива

tabliczka czekolady

плитка шоколаду

kawałek mięsa

шматок м'яса

paczka papierosów

пачка сигарет

Зверніть увагу.

Після зазначень мір ваги (маси) іменники стоять у родовому відмінку однини або множини.

3. Кількісні числівники від 100 до 1 000 000

100	sto	1 000	tysiąc
200	dwieście	2 000	dwa tysiące
300	trzysta	4 000	cztery tysiące
400	czterysta	5 000	pięć tysięcy
500	pięćset	10 000	dziesięć tysięcy
600	sześćset	51 000	pięćdziesiąt jeden tysięcy
700	siedemset	52 000	pięćdziesiąt dwa tysiące
800	osiemset	55 000	pięćdziesiąt pięć tysięcy
900	dziewięćset	100 000	sto tysięcy
		1 000 000	(jeden) milion

Зверніть увагу. У словах *siedemset, osiemset i dziewięćset* наголос ставиться на третьому з кінця складі. Складені числа пишуться окремо. Відмінок іменників, що входять до складу складених чисел, залежить від останнього числа групи:
trzydzieści trzy złote, trzydzieści pięć złotych.

4. Однина і множина присудка при зазначенні цифрових даних

Присудок у сполученні з кількісними числівниками 2–4, 22–24, 32–34 і т. д. стоїть у третій особі множини. Після них іменник стоїть у називному відмінку множини. При інших цифрових даних присудок стоїть в третій особі однини, а іменник – у родовому відмінку множини, наприклад:

Tu są 2 złote.	<i>Tut 2 злотих.</i>
Tu jest 5 złotych.	<i>Tut 5 злотих.</i>
Tu jest 21 złotych.	<i>Tut 21 злотий.</i>
Tu są 24 złote.	<i>Tut 24 злотих.</i>

Зверніть увагу. Слово **pieniądze** *гроші* вживається тільки у множині.
 Tu są pieniądze. *Tut гроші.*

7C Граматика

1. Доконаний і недоконаний вид дієслова

У польській мові є три форми часу дієслова: теперішній, минулий і майбутній. При цьому важливу роль відіграє доконаний і недоконаний вид дієслова.

Способи творення	Недоконаний вид	Доконаний вид
за допомогою префікса:	jechać	pojechać
шляхом зміни в корені:	zamawiać	zamówić
за допомогою іншого дієслова:	brać	wziąć <i>взяти</i>

Доконаний вид дієслова означає дію в її сукупності, в цілому, як-то: початок, проведення здійснення і/або результат. Недоконаний вид означає, навпаки, дію як таку, тобто як самий її процес без пов'язування з її початком або кінцем.

- On chce **napisać** list. *Він хоче написати листа.*
(Вираження наміру почати писати лист і завершити його написання).
- On chce **pisać** list. *Він хоче писати листа.*
(Називається лише бажання здійснити певну дію без уточнення її початку або завершення).

Дієслова доконаного і недоконаного виду утворюють дієслівні пари з однаковим основним значенням, але різні за видами. Вони не обов'язково можуть відноситись до однієї й тієї ж дієвідміни. Дієслова доконаного виду мають форму майбутнього часу. Дієслова недоконаного виду мають форму теперішнього часу, яка вказує на процес (тривалість) дії в теперішньому часі без часових обмежень.

Недоконаний вид (теперішній час)		Доконаний вид (майбутній час)	
piszę	я пишу	napiszę	я напишу
jadę	я їду	pojadę	я поїду
zamawiam	я замовляю	zamówię	я замовлю
kupuję	я купую	kupię	я куплю

Зверніть увагу. У словнику доконаний і недоконаний вид відповідно позначено скороченнями **док.** і **недок.**

2. Модальні слова з дієсловами доконаного і недоконаного виду

Усі модальні слова, а також модальний прислівник **trzeba** і прикметник **powinien** можуть сполучатися з інфінітивом дієслів доконаного і недоконаного виду. Доконаний вид дієслів вживається у стверджувальній формі, а недоконаний – в заперечній. У заперечній формі прямий додаток (у знахідному відмінку) стає додатком у родовому відмінку.

Доконаний вид знахідний відмінок		Недоконаний вид родовий відмінок	
On powinien	zamówić hotel.	On nie powinien	zamawiać hotelu.
Trzeba	napisać list.	Nie trzeba	pisać listu.
Muszę	kupić bilet.	Nie muszę	kupować biletu.

3. Категорія чоловічої особи

У польській мові в іменників чоловічого роду є категорія чоловічої особи, яка охоплює тільки слова, що означають осіб чоловічої статі. Протиставлення особово-чоловічої і жіночо-речової форм проявляється у формах називного і знахідного відмінків множини.

4. Називний відмінок множини іменників

Іменники особово-чоловічої форми утворюють називний відмінок множини за такими правилами:

- Іменники з основою на м'який і стверділий приголосний, а також на **-l** у називному відмінку множини закінчуються на **-e**.
- Іменники з твердим приголосним в кінці основи (за винятком **k, g, r**) у називному відмінку множини закінчуються на **-i**.
- Іменники з основою на **k, g, r** закінчуються на **-y**. При цьому відбувається чергування приголосних: **k → ... c, g → ... dz, r → rz**.
- Іменники, які означають звання і посади, ступені споріднення, а також національності, в називному відмінку множини закінчуються на **-owie**.
- Винятком із правил є утворення форми множини іменника **człowiek** – **ludzie**.

Називний відмінок однини	Називний відмінок множини
nauczyciel	nauczyciele
chłop (селянин)	chłopi
aktor reżyser	aktorzy reżyserzy
minister ojciec Arab	ministrowie ojcowie Arabowie
człowiek (людина)	ludzie (люди)

Жіночо-речові форми іменників чоловічого роду, всі іменники жіночого і середнього роду утворюють називний відмінок множини за такими правилами:

- Іменники чоловічого і жіночого роду із закінченням на **-a** і з приголосними **k** або **g** у кінці основи в називному відмінку множини закінчуються на **-i**.
- Іменники чоловічого і жіночого роду на **-a** і з твердим приголосним в кінці основи (за винятком **k, g**) у називному і знахідному відмінку множини закінчуються на **-y**.
- Іменники чоловічого роду з м'яким приголосним у кінці основи і іменники жіночого роду на **-a/-i** закінчуються на **-e**.
- Іменники середнього роду закінчуються на **-a**.

Називний відмінок однина	Називний відмінок множина
kawałek butelka	kawałki butelki
chleb ser kiełbasa	chleby sery kiełbasy
owoc róża pani	owoce róże panie
wino	wina

При утворенні множини прикметників також розрізняють дві форми: особово-чоловічу і жіночо-речову. Особово-чоловічу форму мають прикметники, які відносяться до осіб чоловічої статі. У називному відмінку множини прикметники з основою на **с, dz, cz, r, k+i, g+i** мають закінчення **-y**, а всі інші **-i**. Жіночо-речова форма у всіх інших прикметників має в називному відмінку множини закінчення **-e**.

	Особово- чоловіча форма ч	Жіночо-речова форма ч ж с
Наз. відмінок однини	nowy tęgi	nowy tęgi nowa tęga nowe tęgie
Наз. відмінок множини	nowi tędzy	nowe tęgie

Родовий відмінок множини іменників утворюється згідно з такими правилами:

	Називний відмінок однини	Родовий відмінок множини
a) Іменники чоловічого роду з основою на твердий приголосний та іменники середнього роду мають закінчення -ów .	ser muzeum nauczyciel gość tramwaj	ser ów muze ów nauczyciel i gośc i tramwaj ów / tramwaj i
b) Іменники чоловічого роду з основою на м'який або стверділий приголосний, а також на -j і -l мають два закінчення: -i/-y або -ów .		
c) Іменники жіночого роду з основою на твердий і м'який приголосний та закінченням -a , -i , а також іменники середнього роду із закінченням -o , -e у родовому відмінку множини не мають закінчень. У таких іменників при збігові двох приголосних між ними з'являється випадне -e- .	kiełbasa pani wino bułka	kiełbas pań win buł ek
d) Іменники жіночого роду, які не мають закінчень у називному відмінку однини, здобувають закінчення -i .	pamięć sól	pamięci soli

Як особово-чоловіча, так і жіночо-речова форми прикметників мають у родовому відмінку множини закінчення **-ych** (прикметники з твердою основою) або **-ich** (прикметники з м'якою основою).

	Тверді закінчення	М'які закінчення
Наз. відм. однини	nowy, -a, -e	ładny, -a, -e
Род. відм. множини	now ych	ładn ych
		teg ich
		tan ich

8. Знахідний відмінок множини

Знахідний відмінок особових іменників чоловічого роду і особова форма прикметників ідентичні родовому відмінку множини.

7D Вправи

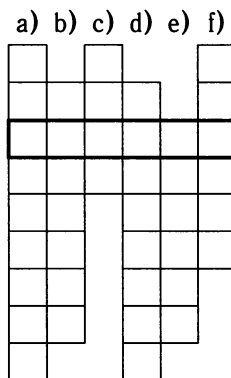
1. Знайдіть словесне вираження для поданих нижче цифрових даних:

- a) 1 kg jabłek b) 5 l mleka c) 2 kg mąki d) 1 l wody e) 5 kg ziemniaków f) $\frac{1}{4}$ l wina g) $\frac{1}{2}$ kg żółtego sera h) 3 l wody i) 30 dag szynki j) $\frac{1}{4}$ kg kielbasy k) $\frac{1}{2}$ l mleka m) 100 g czekolady.

2. Запишіть по вертикалі знайдені Вами слова.

По горизонталі у виділених клітинах знайдіть рішення:

- a) Katarzyna kupuje w cukierni tort ...
b) W hali targowej kupisz owoce i ...
c) 100 g to jest 10 ...
d) Sklep, tu zrobisz zakupy.
e) Kupisz w cukierni.
f) Kupisz to sklepie z wędlinami.

3. Визначте дієслова доконаного і недоконаного виду:

- a) Jadę teraz do supersamu. b) Stamtąd pójdę po mięso i kielbasę. c) Potem idę do cukierni. d) Czy zgadza się pan ze mną? e) Niestety trzeba się z tym zgodzić. f) Trzeba zamówić kwiaty dla Katarzyny. g) Jutro przyjdą goście.

4. Дайте заперечні відповіді на поставлені запитання.

Приклад: Czy Paweł musi zrobić listę zakupów?

Nie. Paweł nie musi robić listy zakupów.

- a) Czy Katarzyna musi kupić żółty ser? b) Czy powinienś uzupełnić zapasy? c) Czy trzeba kupić drogi prezent? d) Czy musisz zamówić tort orzechowy? e) Czy trzeba zrobić listę zakupów?

5. Знайдіть відповідні слова доконаного виду до наведених нижче дієслів недоконаного виду:

a) robić	...	f) pisać	...
b) uzupełniać	...	g) jechać	...
c) kupować	...	h) zaczynać	...
d) przygotowywać	...	i) brać	...
e) zamawiać	...	j) iść	...

6. *Поставте запитання і знайдіть відповіді згідно зі зразком:*

kupić ziemniaki: Czy trzeba kupić ziemniaki?

Nie, nie trzeba kupować ziemniaków.

a) kupić bułki i chleb b) zamówić kwiaty c) uzupełnić zapasy d) zrobić zakupy e) kupić pączki f) pojechać do sklepu g) zamówić ciastka.

7. *Перекладіть польською мовою, застосовуючи модальний прислівник треба:*

a) Треба ще купити вина. b) Не треба купувати вина. c) Треба (потрібно) ще піти по м'ясо. d) Треба ще написати листа в Україну. e) Не треба робити покупок.

8. *Спочатку доповніть запитання, а потім дайте відповідь на них.*

Приклад: Butelka wina kosztuje 20 zł.

Ile kosztują 2 butelki wina?

2 butelki wina kosztują 40 zł.

a) Bochenek chleba kosztuje

2 zł. (5) b) Tabliczka czekolady kosztuje 4 zł. (3)

c) 1 litr mleka kosztuje 3 zł. (2) d) 30 dag szynki kosztuje 9 zł. (60)

e) 1 kg ziemniaków kosztuje 2 zł. (3)

f) Paczka papierosów kosztuje 5 zł. (9)

g) Kostka masła kosztuje 3 zł. (4)

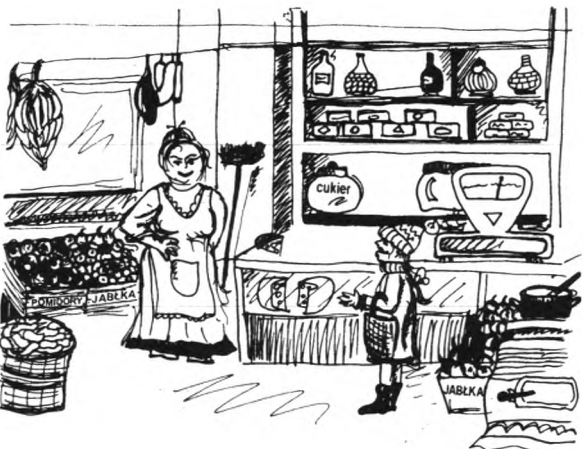
h) Kilogram jabłek kosztuje 2 zł. ($1\frac{1}{2}$ kg)

i) $\frac{1}{4}$ kg kielbasy kosztuje 5 zł. (1 kg)

j) Litr wody mineralnej kosztuje 3 zł. ($\frac{1}{2}$ l)

9. *Порівняйте малюнки і визначте, яких товарів не вистачає на нижньому.*

10. *Катажина знову перевіряє наявність запасів на кухні.*

Приклад: cukier – Czy jest cukier? Niestety nie ma cukru.

a) woda mineralna b) mąka c) wino d) ziemniaki e) żółty ser f) lody
g) kiełbasa h) chleb i) masło j) papierosy k) pomidory l) ciastka.

11. *Запишіть словами:*

a) 257865 b) 55312 c) 2057 d) 364917 e) 760889 f) 34078 g) 67245
h) 7891 i) 114001 j) 333333 k) 86360 l) 1234567

12. *Ви зайняті укладанням списку покупок. Товариші по навчанню пошепки підказують Вам назви окремих товарів. А Ви говорите, що Ви купуєте, а що – ні.*

Приклад: ziemniaki – Tak, muszę kupić ziemniaki.
mąka – Nie, nie muszę kupować maki.

13. *Розпитайте Ваших сусідів по навчальній групі про ціни на окремі продукти харчування. Один раз названі товари не повинні повторюватися.*

Приклад: Ile kosztuje bochenek chleba?
W jakiej cenie jest bochenek chleba?

14. *Розіграйте з членами Вашої групи ситуацію (сценку) в продуктовому магазині.*

Приклад: Co dla pana/pani? Proszę kostkę masła.
Czy coś jeszcze podać? Dziękuję, to wszystko.

8A Tekst

Imieniny

K. = Katarzyna L. = Listonosz
P. = Paweł M. = Małgorzata

Katarzyna wydaje dzisiaj przyjęcie imieninowe. Właśnie kolejny gość puka do drzwi:

K.: Witam pana, panie Pawle!

P.: Dobry wieczór. Pani Katarzyno, z okazji imienin życzę pani wszystkiego najlepszego.

K.: Dziękuję bardzo. O, jakie piękne kwiaty. Proszę, może pan wejdzie. Przedstawię panu gości. To jest pani Ursula Hoberg. Ona jest Niemką.

P.: Przepraszam, jak Pani Hoberg ma na imię?

K.: Ursula. A ten pan ma na imię Pierre, a na nazwisko Dubois i jest Francuzem.

P.: Widzę u pani samo międzynarodowe towarzystwo.

K.: Panie Pawle, niech pan nie przesadza. Przecież większość gości to Polacy, moi starzy znajomi. Oczywiście nie ma jeszcze wszystkich. Ten pan to Henryk

Wierzbicki, tamta pani to Bożena Czyż. Natomiast ta pani i tamten pan to Iwona i Jerzy Karwaccy. Iwonko, Jurku, pozwólcie, że wam przedstawię: Pan Paweł Śniegocki, a to państwo Karwaccy.

P.: Miło mi państwa poznać.

(dzwonek do drzwi ...)

K.: Przepraszam, ktoś dzwoni do drzwi. To listonosz z telegramem.

L.: Dzień dobry. Mam dla pani telegram imieninowy z Niemiec.

K.: To od Helgi i Petera Braunów. Składają mi życzenia imieninowe. Przykro mi tylko, że nie mogą przyjechać. O, jest i Małgosia.

M.: Cześć, Kasiu! Jak się masz? Droga solenizantko! W dniu imienin życzę ci wszystkiego dobrego, spełnienia wszelkich marzeń, dużo słońca i radości, samych pogodnych dni ...

K.: Małgosiu, wystarczy. Dziękuję ci bardzo. Wiem, że mi dobrze życzysz. Powiedzcie lepiej, co wam podać. Panie Pawle, może coś do picia? Może podać panu coś mocniejszego? Małgosiu, a tobie co mogę zaproponować? Podać ci coś do jedzenia?

M.: Chętnie, muszę ci powiedzieć, że zawsze wszystko mi u ciebie smakuje.

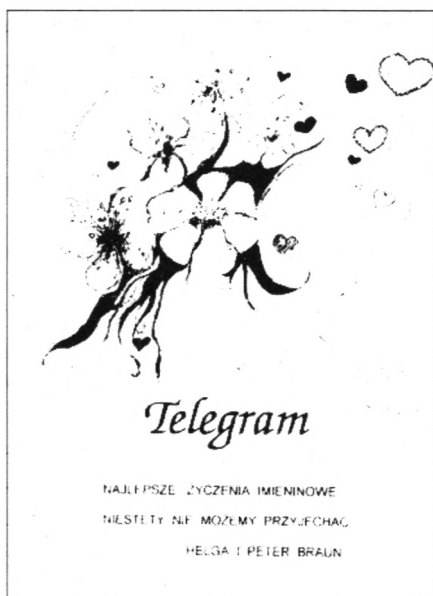
Zbliża się północ. Niektórzy goście żegnają się z Katarzyną i idą do domu.

P.: Niestety muszę się już pożegnać. Dziękuję za miły wieczór. Dobranoc.

K.: Szkoda, że już jest tak późno. Do zobaczenia jutro w biurze. I ty, Małgosiu, także już musisz iść?

M.: Niestety jest już późno. Do jutra, Kasiu.

K.: Cześć! Trzymaj się!

imieniny, -nin *мн.* *іменини*
wydawać *недок.*, *влаштовувати*
wydaję, wydajesz
przyjęcie, -cia *сер.* *прийом, зустріч*
przyjęcie imieninowe *прийом з нагоди іменин*
Niemka, -ki *жін.* *німкеня*
imię, imienia *сер.* *ім'я*
ma na imię *його звати*
Francuz, -za *чол.* *француз*
kolejny, -a, -e *черговий*

pukać *недок.*, *ру-* *стукати*
kam, pukasz
drzwi, drzwi *мн.* *двери*
witać *недок.*, witam, *вітати*
witasz
okazja, -zji *жін.* *випадок, нагода*
z okazji *з нагоди, у зв'язку з чим*
może *може*
radość, -ci *жін.* *радість*
słońce, -ca *сер.* *сонце*
pogodny, -a, -e *ясний*

wszystkiego najlepszego	всього найкращого	wystarczy	вистачить, досить
wejść <i>док.</i> , wejść, wejdiesz	увійти	powiedzieć <i>док.</i> , powiem, powiesz	сказати
międzynarodowy, -a, -e towarzystwo, -wa	міжнародний суспільство	powiedzcie lepiej wam	скажіть краще вам
<i>сер.</i>		coś do picia	що-небудь випити
niech	хай	mocny, -a, -e	міцний
przesadzać <i>недок.</i> , przesadzam, przesadzasz	перебільшувати	coś mocniejszego	щось трохи міцніше
większość, -ci <i>жін.</i>	більшість	tobie	тобі
stary, -a, -e	старий	zapropnować <i>док.</i> , zapropnuję,	запропонувати
znajomi <i>мн.</i>	знайомі	zapropnujesz	
wszyscy, wszystkich <i>мн.</i>	всі	coś do jedzenia	що-небудь поїсти
natomiast	а, натомість	chętnie	охоче, залюбки
pozwolić <i>док.</i> , pozwolę, pozwolisz	дозволити	smakować <i>недок.</i>	смакувати, бути смачним
poznać <i>док.</i> , poznam, poznasz	познайомитися	zblizać się <i>недок.</i> , zblizam się, zblizaszesz	наближатися
ktoś	хтось	zbliza się północ	наближається
dzwonić <i>недок.</i> , dzwonię, dzwonisz	дзвонити	niektórzy <i>мн.</i>	північ
listonosz, -sza <i>чол.</i>	листоноша	żegnać się <i>недок.</i> , żegnam się, żegnasz się	деякі, дехто прощатися
życzenie, -nia <i>сер.</i>	бажання, побажан- ня	wychodzić <i>недок.</i> , wychodzę, wychodzisz	виходити
życzenia, -czeń <i>мн.</i>	побажання	pożegnać się <i>док.</i> , pożegnam się, pożegnasz się	попрощатися
składać życzenia	виражати поба- жання	dobranoc	Добраніч! На доб- раніч!
telegram, -tu <i>чол.</i>	телеграма	do zobaczenia	до побачення
przykro <i>присл.</i>	прикро	do jutra	до завтра
przykro mi	шкода	trzymać się <i>недок.</i> , trzymam się, trzymasz się	триматися
cześć!	привіт!	trzymaj się!	Тримайся!
jak się masz?	як справи?		
solenizantka, -ki <i>жін.</i>	іменинниця		
w dniu imienin	в день іменин		
spełnienie, -nia <i>сер.</i>	виконання		
wszelki, -a, -ie	усякий		
marzenie, -nia <i>сер.</i>	мрія		
dużo	багато		

8B Країнознавство і слововживання

1. Як запитати про ім'я

Коли хочуть дізнатися чиєсь ім'я, то вживають вислів **mieć na imię** у сполученні з називним відмінком:

Jak ma na imię ten pan?
Як звати цього пана?

Ten pan ma na imię Roman.

Jak ona ma na imię?
Jak masz na imię?

Ona ma na imię Ewa.
Mam na imię Renata.

Iwonko, Jurku, Kasiu, Małgosiu пестливі імена (у кличному відмінку), утворені від Iwona, Jerzy, Katarzyna, Małgorzata.

2. Іменини

У Польщі іменини святкуються більш урочисто, ніж день народження. З цього приводу можна висловити такі побажання:

Drogi Janku, z okazji Twoich Imienin składam Ci najserdeczniejsze życzenia szczęścia, zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Дорогий Янеку, з нагоди Твоїх іменин сердечно бажаю щастя, здоров'я і всіляких успіхів.

Kochana Zosiu, w dniu (Twoich) Imienin życzę Ci wszystkiego najlepszego/dobrego, spełnienia wszelkich marzeń ...

Люба Зосю, бажаю тобі в день іменин усього найкращого і здійснення всіх твоїх бажань ...

Інколи з цього приводу виконують таку пісню:

Sto lat,
sto lat
niech żyje,
żyje nam.

STO LAT

Uroczyście

Melodia popularna

3. Вітання

Зверніть увагу на такі характерні для поляків вітання:

Dzień dobry
(pani/panu/państwu)

Добридень! (Доброго дня!), пане, пані, панове

Dobry wieczór
(pani/panu/państwu)

Добри вечір! (Доброго вечора)!

Witam!
(panią/pana/państwa)

Вітаю!

Cześć!

Між колегами, близькими знайомими:

Co słyhać?

Привіт! Вітаю! Салют!

Wszystko w porządku.

Як справи? (Як ся маєш?)

Jak się masz?

Все гаразд.

Doskonale. A ty?

Як твої справи?

Jak się pan/i ma?

Дуже добре. А в тебе?

Dobrze. A pan/i?

Як справи?

Добре. А у Вас?

4. Прощання

Прощаючись
поляки звичай-
но говорять:

Do widzenia.	До побачення.
Do zobaczenia.	До побачення.
Na razie.	Бувай!
Do jutra.	До завтра.
Dobranoc.	Добраніч.
Cześć!	Привіт! (серед колег, близьких)
Pa!	Бувай! (серед колег, близьких)
Trzymaj się!	Тримайся!
Powodzenia!	Хай щастить!
Szczęśliwej podróży!	Щасливої дороги!
Wszystkiego najlepszego!	Усього найкращого! На все добре!

5. Вислови з інфінітивною формою дієслова

Питальні речення з питальними словами **co** і **czy** + інфінітив дієслова використовуються для вираження необхідності або повинності.

Co podać do jedzenia? *Що Вам принести попоїсти?*

(Czy) podać coś do jedzenia? *Принести (подати) що-небудь попоїсти?*

Слово **może** може у сполученні з інфінітивом дієслів доконаного виду вживається для вираження ввічливого прохання або пропозиції.

Może podać coś do jedzenia? *Може, Вам принести що-небудь попоїсти?*

6. Національності

Однина		Множина	
Чоловічий рід	Жіночий рід	Чоловіки (+ жінки)	Тільки жінки
Rosjanin	Rosjanka	Rosjanie	Rosjanki
Amerykanin	Amerykanka	Amerykanie	Amerykanki
Anglik	Angielka	Anglicy	Angielki
Austriak	Austriaczka	Austriacy	Austriaczki
Francuz	Francuzka	Francuzi	Francuzki
Niemiec	Niemka	Niemcy	Niemki
Polak	Polka	Polacy	Polki
Szwajcar	Szwajcarka	Szwajcarzy	Szwajcarki
Ukrainiec	Ukrainka	Ukraińcy	Ukrainki

7. Займенник "sam"

Займенник **sam**, **sama**, **samo** має три значення:

- сам* – Sam/Sama to zrobię. *Я зроблю це сам/сама.*
- один (одна)* – On jest sam/Ona jest sama. *Він один / Вона одна.*
- тільки, лише* – Jest u pani samo międzynarodowe towarzystwo. *У Вас тільки міжнародне товариство.*

Цей займенник змінюється як прикметник (**sam** у родовому відмінку **samego**, відповідно **samej** і т. д.)

8С Граматика

1. Давальний відмінок однини іменників

- а) Іменники чоловічого роду в давальному відмінку однини, як правило, мають закінчення **-owi** і лише кілька іменників – **-u**.
- б) Іменники чоловічого і жіночого роду на **-a** з основою на твердий приголосний у давальному відмінку однини закінчуються на **-e** із пом'якшенням приголосного. У деяких іменників спостерігається чергування приголосних, наприклад: **ch → sz, k → c, g → dz**. Це закінчення вони зберігають і в місцевому відмінку однини.
- в) Іменники жіночого роду на **-a** та **-i** з основою на м'який приголосний у давальному відмінку однини мають закінчення **-i**, а іменники з основою на стверділий приголосний закінчуються в давальному відмінку однини на **-u**. Таке ж саме закінчення у них і в місцевому відмінку.
- г) Іменники середнього роду в давальному відмінку однини закінчуються на **-u**.

Називний відмінок однини	Давальний відмінок множини
gość pan	gości owi pan u
kobieta żona	kobie cie żon ie
kolega mąka	koled ze mą ce
pani pamięć róża	pani pamięci róż y
dziecko	dzieck u

2. Давальний відмінок однини прикметників

Прикметники чоловічого і середнього роду в давальному відмінку однини мають закінчення **-emu**. Прикметники жіночого роду мають закінчення **-ej**.

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
Називний	miły niski	miła tania	miłe tanie
Давальний	mił emu niski emu	mił ej tani ej	mił emu tani emu

3. Предикативні прислівники з давальним відмінком

Предикативні прислівники **miło** мило, **przyjemnie** приємно, **wesoło** весело, **dobrze** добре, **smutno** сумно, **przykro** шкода, прикро, неприємно, **źle** погано, зле у сполученні з допоміжним дієсловом **być** служать для позначення стану людини. Іменники і займенники, що їх заміщають, стоять у давальному відмінку:

Jest mi miło.   або Miło mi.   Мені приємно.
Jest mi przykro.   або Przykro mi.   Мені прикро.

Katarzynie jest smutno.

Катажині сумно.

Panu Wójcickiemu jest przyjemnie.

Пану Вуйціцькому приємно.

4. Кличний відмінок однини іменників

Звертаючись один до одного польською мовою вживають, як правило, кличний відмінок. У розмовному варіанті може використовуватися і називний відмінок. (У першу чергу це стосується імен). Якщо ж ім'я при звертанні вживається зі словами **pan, pani**, то воно ставиться в кличному відмінку, наприклад: **panie Pawle, pani Anno** (довірча форма). З прізвищами вживається тільки називний відмінок однини, наприклад: **pani Zamorska, panie Zamorski**.

Правила утворення кличного відмінка однини:

- a) Іменники чоловічого роду з основою на приголосний у кличному відмінку однини мають ті ж самі закінчення, що й у місцевому відмінку однини, тобто **-e/-u**. Виняток: місцевий відмінок **panu** і кличний **panie**.
- b) У іменників середнього роду кличний відмінок однини відповідає називному відмінку однини. Вони мають закінчення **-o/-e**.
- c) Іменники чоловічого і жіночого роду на **-a** в кличному відмінку однини мають закінчення **-o**.
- d) Іменники жіночого роду на **-i** або на м'який приголосний мають у кличному відмінку однини закінчення **-i**. Іменники зі стверділими приголосними закінчуються на **-u**.
- e) Зменшувальні форми на **-a** з основою на м'який чи стверділий приголосний у кличний формі однини закінчуються на **-u**.

Називний відмінок однини	Кличний відмінок однини
gość aktor	gościu aktorze
dziecko	dziecko
kolega kobieta	kolego kobietu
pani pamięć noc	pani pamięci nocy
babcia Ania	babciu Aniu

5. Кличний відмінок однини прикметників

Прикметники в кличному відмінку однини мають ті ж самі закінчення, що й у називному відмінку однини, наприклад: **miły gościu, droga babciu, dobre dziecko**.

6. Іменники середнього роду на “-ę”

Іменники із закінченням **-ę** відносяться до середнього роду. Є дві групи іменників із таким закінченням, що розрізняються при відмінюванні:

	I	II
Називний	imię	niemowlę (немовля)
Родовий	imienia	niemowlęcia
Давальний	imieniu	niemowlęciu
Знахідний	imię	niemowlę
Орудний	imieniem	niemowlęciem
Місцевий	imieniu	niemowlęciu
Кличний	imię	niemowlę
Називний множини	imiona	niemowlęta

Як imię відмінюються слова ramię *плече*, siemię *сім'я*. Як niemowlę відмінюються cielę *теля*, pisklę *пташеня* та ін. Іменники другої групи є назвами молодих істот (дитячого віку). Цій групі властивий єднальний елемент в однині **-ci-** і **-t-** – у множині.

7. Відмінювання особових займенників

Особові займенники відмінюються так:

Наз.	ja	ty	on	ono	ona
Род.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go		jej / niej
Дав.	mnie / mi	tobie / ci	jemu, niemu / mu		jej / niej
Знах.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go	je / nie	ją / nią
Оруд.	mną	tobą	nim		nią
Місц.	mnie	tobie	nim		niej
Клич.	ja	ty	–		–

	Особово-чоловіча форма		Жіночо-речова форма	
Наз.	my	wy	oni	one
Род.	nas	was	ich / nich	
Дав.	nam	wam	im / nim	
Знах.	nas	was	ich / nich	je / nie
Оруд.	nam	wami	nimi	
Місц.	nas	was	nich	
Клич.	my	wy	–	–

Окремі особові займенники виступають у двох формах: у родовому, давальному і знахідному відмінках однини є як односкладові, так і двоскладові форми (тут вони розділені косою рискою). У реченні односкладові займенники **mi**, **ci**, **mu** ненаголошені й утворюють певну єдність з попереднім і наступним словом.

Двоскладові особові займенники вживаються з прийменником на початку речення, при протиставленні з **a**, **natomiast** *навіпаки*, однак і при виділенні після **przecież**, **także**, **również**, **też**, наприклад:

Wszystko mi **u ciebie** smakuje. *Мені у тебе все подобається.*
Ciebie nic nie interesuje. *Тебе нічого не цікавить.*
A jemu co mogę podać do picia? *А йому що я можу принести випити?*

Форми з початковим **n-** у третій особі однини і множини вживаються разом із прийменником, наприклад:

Tu jest **dla niego** telegram.   *Тут для нього телеграма.*
Muszę **do nich** napisać.   *Мушу їм (до них) написати.*

Зверніть увагу.   Особові займенники третьої особи однини і множини не мають кличного відмінка.

8D Вправи

1. *Доповніть речення словами wszelkie, wszyscy i wszystko:*
a) Czy Katarzyna ... kupiła?   b) O 5.00 godzinie ... było gotowe.   c) ... goście składają solenizantce serdeczne życzenia.   d) Na przyjęciu u Katarzyny ... jest bardzo dobre.   e) Gościom ... smakuje.   f) ... żegnają się z Katarzyną i idą do domu.   g) ... marzenia muszą się spełnić.
2. *Доповніть названі нижче речення займенником sam у відповідній формі:*
a) Katarzyna wszystko kupuje ...   b) Na przyjęciu jest ... międzynarodowe towarzystwo.   c) Życzę pani ... pogodnych dni.   d) Podać ci coś do picia? Dziękuję, ... sobie przygotuję.   e) Goście idą do domu i Katarzyna jest teraz ...   f) W mojej szkole są ... chłopcy.   g) W tym biurze pracują ... panie.
3. *Якої національності ці особи?*
a) Juliette jest ...   b) Rita jest ...   c) Andrzej jest ...   d) Hans jest ...   e) Danuta jest ...   f) Charles jest ...   g) Mary jest ...   h) Jack jest ...   i) Taras jest ...
4. *Підкресліть правильні форми:*
a) Dziękuję tobie/ci bardzo za miły prezent.   b) Tobie/Ci mogę wszystko powiedzieć.   c) U niej/jej na przyjęciu jest zawsze dużo gości.   d) Paweł składa niej/jej serdeczne życzenia.   e) Muszę do nich/ich napisać.   f) Chcę nich/ich zaprosić na przyjęcie imieninowe.   g) Jest mnie/mi przykro.   h) Tu jest dla niej/jej telegram.
5. *Утворіть кличний відмінок.*
Приклад: Pani Aniu, proszę wejść! (pani Ania)
a) ....., co mogę ci podać? (Anna)
b) ....., życzę panu wszystkiego dobrego. (pan Paweł)
c) ....., telegram do pana. (pan Zamorski)
d) ....., życzymy ci dużo radości. (droga babcia)
e) ....., niech pan nie przesadza. (pan Andrzej)
f) ....., życzę ci wszelkiej pomyślności. (droga mama)
g) ....., nie kupuj mi prezentu. (Małgosia)
h) ....., przedstawię ci pana Brauna. (ciocia Zosia)
i) Witam panią, ...! (pani Czyż)

6. Дайте відповіді на такі запитання.

Приклад: Komu dziękuje Anna za życzenia? (pani Zamorska)
Anna dziękuje pani Zamorskiej za życzenia.

- a) Komu daje Katarzyna coś do picia? (nowy gość) b) Komu przedstawia pani Kowalska swoją koleżankę? (przystojny mężczyzna) c) Komu życzy Paweł wszystkiego najlepszego? (miła koleżanka) d) Komu mówi Henryk "dobranoc"? (droga solenizantka) e) Komu jest przykro, że nie ma gości z Niemiec? (Katarzyna Żurawska) f) Komu podać coś do jedzenia? (ja i pan Zieliński) g) Komu dziękuje Katarzyna za telegram? (nowy listonosz) h) Komu mogę podać coś mocniejszego? (on i jego ciocia).

7. Доповніть діалог необхідними відсутніми словами:

A: Dzień ..., Małgosiu!

B: Witam, ... słyhać?

A: Dziękuję, ... w porządku. A ty jak ...?

B: ..., doskonale.

8. Як треба представлятися (відрекомендовуватися), перебуваючи у гостях?

Приклад: Paweł ...

Mam na imię Paweł. Jestem Polakiem.

a) Pierre ...	d) Petra ...	g) George ...	j) Mychajło ...
b) Pauł ...	e) Janka ...	h) Alois ...	
c) Monique ...	f) Marek ...	i) Susan ...	

9. Перекладіть польською мовою. Використовуйте при цьому вислови з інфінітивом дієслів, не вдаючись до допомоги модальних дієслів:

- a) Можна принести тобі чого-небудь випити? b) Можу я запропонувати Вам, пане Заморський, щось міцніше? c) Що я повинен подати (принести) Вам попоїсти? d) Скажіть, будь ласка, що я можу Вам подати (принести)?

10. Ви святкуєте іменини. Приходить новий гість. Відрекомендуйте його своїм гостям і запропонуйте йому що-небудь.

11. До Вас приїхав гість із Польщі. Ви вітаєтесь, запрошуєте його увійти і запитуєте про його здоров'я.

12. Вас запросили на іменини:

- a) Ви вітаєте господаря,
b) поздоровляєте його з іменинами,
c) вітаєте інших гостей, (використовуйте різні варіанти вітання),
d) представляєтесь іншим гостям,
e) подякуйте за чудово проведений вечір,
f) попрощайтесь з іншими гостями (застосуйте різні варіанти прощальних слів).

13. Катажина одержала телеграму. Але їй важко зрозуміти її зміст, бо в тексті не вистачає літер. Доповніть його.

----- TELEGRAM -----

DROGI..... SOLENIZANTC... W DNI...

IM.....NIN WSZYSTKIE..... NAJLEP.....E.....,

ZDROW....., SZ.....ĘŚC....., POM.....LNO.....

ŻYCZ... BRAUNOWIE

9A Tekst

List

Warszawa, dnia

Droży Państwo,
bardzo dziękuję za telegram i życzenia imieninowe. Szkoda, że nie byli Państwo u mnie wczoraj na przyjęciu. Było wiele interesujących i sympatycznych osób. Było naprawdę wspaniale. Dobrze, że dzisiaj jest wolny dzień, więc zaraz będzie wielkie sprzątanie.

Cieszę się, że niedługo będę gościem Państwa w Warszawie. Z pewnością są Państwo ciekawi, co będziemy robić. Myślę, że będziemy się dobrze bawić. Pójdziemy między innymi do opery na balet, do Muzeum Narodowego na wystawę, do teatru na pantomimę, do filharmonii na koncert. Ja sama byłam przedwczoraj na pięknym koncercie. Będzie także jeszcze kilka innych niespodzianek.

W ostatnim liście pytają Państwo o moją rodzinę. Jutro wyślę Państwu także parę zdjęć. Ja sama jestem jeszcze niezamężna. Nie mam zresztą zamiaru wychodzić szybko za mąż, ale podoba mi się mój nowy kolega z pracy. Był u mnie wczoraj na imieninach. Ma na imię Paweł.

Jutro wyślę Państwu także podręcznik do polskiego. Dowiedzą się Państwo z niego sporo ciekawych rzeczy. W czasie Państwa pobytu w Warszawie będziemy trochę mówić po polsku. Oczywiście postaram się Państwu w tym pomóc.

Teraz już będę kończyć, ponieważ czeka mnie jeszcze dużo roboty.

Pozdrawiam serdecznie i czekam na list

Katarzyna Żurawska

P.S. Proszę mi napisać, czy to mieszkanie w Krakowie jest nadal aktualne. Ile miesięcy będą Państwo mieszkać w Krakowie? Moja koleżanka będzie tymczasem szukać czegoś odpowiedniego. Pojutrze do niej napiszę.

drogi, -a, -ie	дорогий	wspaniale присл.	прекрасно, чудово
szkoda присл.	шкода	będzie майб.	буде
byli мин.	були	sprzątanie, -nia сер.	прибирання
wczoraj присл.	вчора	niedługo присл.	скоро, незабаром
było мин.	було	podobać się недок.,	подобатися
gościć недок.,	приймати гостей	podobam się,	
goszczę, gościsz		podobasz się	
pewność, -ci жін.	впевненість	kolega, -gi чол.	колега, співробітник, приятель
z pewnością	з впевненістю		
ciekawý, -a, -e	цікавий	podręcznik, -ka чол.	підручник
robić недок., robię,	робити	dowiedzieć się док.,	довідатися,
robisz		dowiem się,	дизнатися
bawić się недок.,	бавитися, розва-	dowiesz się	
bawię się, bawisz się	жатися	sporo	багато, трохи
między	між, поміж	rzecz, -czy жін.	річ
między innymi	між іншим	w czasie	під час
balet, -tu чол.	балет	trochę присл.	небагато, трохи
muzeum сер.	музей	postarać się док.,	постаратися
na прийм. + зн.	на	postaram się,	
wystawa, -wy жін.	виставка	postarasz się	
pantomima, -my жін.	пантоміма	помóc док. w +	допомогти в (чому)
filharmonia, -nii жін.	філармонія	miśc., pomogę,	
koncert, -tu чол.	концерт	pomozesz	
przedwczoraj	позавчора	kończyć недок.,	закінчувати
kilka	кілька	kończę, kończysz	
niespodzianka, -ki	несподіванка, сюр-	czekać недок. + зн.	чекати
жін.	приз	pozdrawiać недок.,	вітати
ostatni, -nia, -nie	останній	pozdrawiam,	
pytać недок. про +	питати	pozdrawiasz	
зн., pytam, pytasz		serdecznie присл.	сердечно, щиро
wysłać док., wysłę,	висилати, надси-	nadal присл.	надалі, далі
wyślesz	лати	aktualny, -a, -e	актуальний
parę + род.	пару	miesiąc, -ca чол.	місяць
niezamężna	незаміжня	tymczasem	тим часом
zresztą	втім, а проте,	szukać недок. + род.,	шукати
	але	szukam, szukasz	
zamiar, -gu чол.	намір	odpowiedni, -nia, -nie	відповідний, слуш-
mieć zamiar	мати намір, зби-		ний, придатний
	ратися	coś odpowiedniego	щось придатне,
wychodzić za mąż	виходити за-		підхоже
	між	pojutrze	післязавтра

9B Країнознавство і слововживання

1. Написання листа

Нижче Ви знайдете деякі приклади для звернення, привітання і завершення приватного листа:

(У цій частині листа поляки звичайно не вказують прізвища)

Droży Państwo Nowakowie,
Droga сім'я Nowak!

(Дороге подружжя Новак!),

Drogi Przyjacielu!
Дорогий друже!

Droga Pani Ewo/Nowak!
Дорога пані Новак!

Kochana Ewo, Kochany Adamie!
Люба Єво, любий Адаме!

Kochani!
Любі!

Przesyłamy serdeczne pozdrowienia...
Щиро вітаємо...

Zawsze ten sam...
Завжди Ваш (ім'я та прізвище)

Przesyłam serdeczne pozdrowienia...
Щиро вітаю...

Moc serdecznych pozdrowień od...
Найщиріші вітання від...

Ściskamy Was i pozdrawiamy...
Обнімаємо Вас і вітаємо...

2. Прийменники, які вказують напрямок і місце дії

Вказуючи напрямок у польській мові, використовують прийменники **do** і **na**. Прийменник **do** вживається з іменником у **родовому** відмінку і вказує на місце або приміщення. Прийменник **na** вживається із **знахідним** відмінком і вказує на яку-небудь подію чи захід.

Для позначення місця дії використовуються прийменники **w** (позначення приміщення) і **na** (позначення події), які вживаються з місцевим відмінком.

Зверніть увагу на різницю у відмінках, з якими вживається прийменник **na**:

Dokąd/Gdzie idziesz?	Куди ти йдеш?
Idę do filharmonii na koncert.	Я йду до філармонії на концерт.
Gdzie byłeś?	Де ти був?
Byłem w filharmonii na koncercie.	Я був у філармонії на концерті.

3. Запас слів

Поняття “*одружуватися*” польською мовою передається по-різному:

wychodzić za mąż za	виходити заміж, брати шлюб з ...
żeń się z	одружуватися з ...
pobierać się	одружуватися

Anna wychodzi za mąż za Henryka.	Анна виходить заміж за Генрика.
Henryk żeni się z Anną.	Генрик одружується з Анною.
Oni się pobierają.	Вони одружуються.

Слово **muzeum** музей іншомовного походження і в однині не відмінюється

To jest muzeum.	Це музей.
Idziemy do muzeum.	Ми йдемо в музей.

9C Граматика

1. Дієслово “być” у минулому і майбутньому часі

У минулому часі це дієслово має форми чоловічого, жіночого і середнього роду. У множині розрізняють його особово-чоловічу і жіночо-речову форми. Форма минулого часу від **być** утворюється від інфінітивної основи **by-**, до якої додаються відповідні особові закінчення, наприклад **by-ł-e-m**, **by-ł-a-m**. У майбутньому часі дієслово **być** не має родових відмінностей. Дієслово **być** у минулому і майбутньому часі відмінюється так:

Минулий час			Майбутній час
чол.	жін.	сер.	
(ja) by łem	by łam		bę dę
(ty) by łeś	by łaś		bę diesz
(on) by ł			bę dzie
(ona)	by ła		bę dzie
(ono)		by ło	bę dzie

Минулий час		Майбутній час
особово-чоловіча форма	жіночо-речова форма	
(my) by liśmy	by łyśmy	bę dziemy
(wy) by liście	by łyście	bę dziecie
(oni) by li		bę dą
(one)	by ły	bę dą

За допомогою дієслова **być** утворюється складний майбутній час у сполученні з інфінітивом дієслів недоконаного виду.

2. Простий і складний майбутній час

Залежно від дієслівного виду в польській мові дія у майбутньому передається за допомогою двох форм:

- а) простий майбутній час від дієслів доконаного виду, наприклад:
Napiszę ten list.   Я напишу цього листа.
- б) складний майбутній час від дієслів недоконаного виду утворюється особовими формами дієслова **być** у майбутньому часі та інфінітивом дієслова недоконаного виду, наприклад:
Będę pisać ten list.   Я буду писати цього листа.

Як приклади для **pisać** і **napisać** демонструються особові форми минулого і складного майбутнього часу.

Складний майбутній час			Простий майбутній час
(ja)	będę	pisać	napiszę
(ty)	będziesz	pisać	napiszesz
on, ona, ono	będzie	pisać	napisze
(my)	będziemy	pisać	napiszemy
(wy)	będziecie	pisać	napiszeście
oni, one	będą	pisać	napiszą

3. Неозначені числівники

Для вираження приблизних чисел, кількостей служать неозначені числівники, такі як: **wiele** багато, **kilka** декілька, **parę** пара, небагато, **ile** скільки.

Відмінок	Особово-чоловіча форма				Жіночо-речова форма			
Називн.	ilu?	wielu	kilku	paru	ile?	wiele	kilka	parę
Родов.	ilu?	wielu	kilku	paru	ilu?	wielu	kilku	paru
Знах.	ilu?	wielu	kilku	paru	ile?	wiele	kilka	parę

У сполученні з неозначеними числівниками іменники ставляться в родовому відмінку множини, а дієслово – в третій особі однини, причому в минулому часі воно набуває форми середнього роду.

Kilku panów jest jeszcze w biurze.

Кілька чоловіків ще (знаходяться) в бюро.

Wiele osób było dzisiaj u mnie w biurze.

Сьогодні у мене в бюро було багато людей.

Będzie jeszcze parę innych niespodzianek.

Буде ще декілька інших несподіванок.

4. Кількісні прислівники

У сполученні з прислівниками **mało** мало, **dużo** багато і **sporo** чимало іменники вживаються в родовому відмінку однини, а дієслова – в третій особі однини, причому в минулому часі вони набувають форми середнього роду.

Mam teraz mało czasu.

У мене зараз мало часу.

Dzisiaj jest u mnie dużo gości.

Сьогодні у мене багато гостей.

Wczoraj było tu sporo ludzi.

Учора тут було доволі багато людей.

9D Вправи

1. Яке слово не підходить?

- a) poczta, znaczek, telegram, zdjęcie, list
- b) pantomima, teatr, kino, koncert, sprzątanie, balet
- c) miesiąc, dzień, tydzień, rok, niespodzianka, noc
- d) jutro, wczoraj, pojutrze, wesoły, przedwczoraj
- e) pobierać się, podobać się, żenić się, wychodzić za mąż

2. У які стовпчики можна вписати ці речення? Зверніть увагу на підкреслені фрагменти речень:

- a) Idę do kina.
- b) Wczoraj byłem w filharmonii.
- c) Czy chodzisz często do opery?
- d) Jutro idę na operę Moniuszki.
- e) Czy pójdziesz pojutrze na koncert?
- f) Pójdę chyba na wystawę do muzeum.
- g) Przedwczoraj byłam na pantomimie.

dokąd?	gdzie?	na co?	na czym?

3. Заповніть пропуски в реченнях відповідними формами слів:

- a) Czy lubisz chodzić do ... (kino)?
- b) Czy byłeś już na ... (film) "Lalka"?
- c) Jutro idę na ... (pantomima).
- d) Przedwczoraj byliśmy w ... (teatr).
- e) Nie chodzimy zbyt często na ... (balet).

4. Перекладіть польською мовою:

- a) У мене мало часу.
- b) У нього немає грошей.
- c) У нього багато знайомих.
- d) У листі було кілька запитань.
- e) Звичайно, нам допоможуть декілька чоловіків і жінок.
- f) На вечірці сталося кілька несподіванок.
- g) Всі гості радіють.
- h) Тут трохи квітів для тебе.
- i) Я хочу купити багато речей.
- j) Я їм доволі багато шоколаду.

5. Утворіть підрядні речення зі слів, що стоять у дужках:

- a) Dobrze, (do, na, jutro, że, pójdziemy, Katarzyny, imieniny).
- b) Szkoda, (nie, państwo, u, na, że, mogą, być, mnie, imieninach).
- c) Myślę, (wszyscy, dobrze, się, że, goście, bawią).
- d) Ciekawi jesteśmy, (pójdziemy, do, czy, pojutrze, muzeum).
- e) Proszę mi napisać, (to, jest, czy, mieszkanie, aktualne, nadal).

6. Дайте відповіді на запитання:

- a) Gdzie jest kalendarz?
- b) Jaki dzień tygodnia jest dzisiaj?
- c) Jaki dzień był wczoraj?
- d) Jaki dzień będzie jutro?
- e) Jaki dzień będzie pojutrze?
- f) Jaki dzień był przedwczoraj?
- g) Gdzie był pan/była pani przedwczoraj?
- h) Kiedy będzie pan/pani w filharmonii?
- i) Kiedy był pan/była pani w kinie?

7. Пропуски в реченнях заповніть відповідними прийменниками:

- a) Już od pół godziny czekam tu ... pana. b) Czy może mi pan pomóc ... sprzątanu mieszkania? c) Pytają państwo ... moje plany. d) Możemy pójść ... wystawę. e) ... wystawie już byłem, więc chyba pójdę ... kina.

8. Виберіть з цих речень ті, які відповідають сімейному стану:

- a) Jestem niezamężna. b) Jestem kawalerem. c) Jestem mężatką. d) Jestem żonaty. e) Nie mam zamiaru szybko wychodzić za mąż. f) Nie mam zamiaru szybko się żenić. g) Mam jedno dziecko. h) Jeszcze nie mam dzieci. i) Mam dużo dzieci.

9. Візьміть інтерв'ю у Вашого сусіда. У цьому Вам допоможе наведений нижче список запитань. Після інтерв'ю перекажіть, про що Ви дізналися:

- a) Jak się nazywasz? b) Jak masz na imię? c) Ile masz lat? d) Gdzie mieszkasz? e) Jak ma na imię twoja żona/twój mąż? f) Jaki jest numer twojego telefonu? g) Jakie znasz języki? h) Co teraz robisz?

10. Ваш друг не розмовляє польською мовою. Він пише своїм знайомим до Польщі. Чи зможете Ви йому допомогти? Перекладіть його листа польською мовою:

Дорогі Врублевські!

Щиро дякую за Ваш милий лист.
Радий, що ми скоро побачимося.
Я хочу навчитися трохи говорити
по-польськи. Шкода що я ще не
розумію польської мови.
Думаю, що Ви мені в цьому допоможете.

Сердечний привіт.

Андрій Коваленко

11. Напишіть Вашим знайомим у Польщі листа, в якому запросіть їх до себе і запропонуйте їм програму їхнього перебування.

10A Tekst

W mieście

Na pocztcie

- A: Proszę jeden znaczek na list zwykły do Niemiec i jeden na list lotniczy do Kanady. Chciałabym też nadać list polecony.
- B: Proszę bardzo. Czy coś jeszcze?
- A: Tak, proszę dwa znaczki po 2,5 zł i jeden za 3 zł. Muszę zaadresować kopertę. Czy są koperty?
- B: Tak są zwykłe po 20 groszy i lotnicze po 35 groszy.
- A: Proszę wobec tego jedną kopertę, albo może proszę mi dać dwie zwykłe. Proszę jeszcze trzy kartki pocztowe. Nie, nie te. Może raczej tamte.
- B: Proszę bardzo. Proszę sobie wybrać. Płaci pani 12 zł.
- A: Chwileczkę. Muszę jeszcze nadać telegram.
- B: Proszę wypełnić ten formularz.

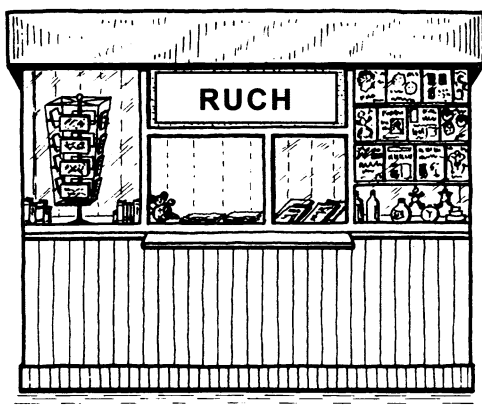
Na ulicy

- C: Przepraszam, czy może pani nam pomóc?
- A: Ależ oczywiście, słucham pana.
- C: Jaka to ulica?
- A: To jest ulica Kościuszki.
- C: Przepraszam, proszę trochę wolniej. Nie mówimy dobrze po polsku. A jak nazywa się tamta ulica?
- A: Jasna.
- C: A gdzie jest ulica Miodowa?
- A: To niedaleko stąd. Proszę iść prosto i na drugim skrzyżowaniu skręcić w lewo, a potem w pierwszą w prawo.
- C: Czy tam jest dworzec?
- A: O nie. To nie w tym kierunku.
- C: Więc jak można dojść do dworca?

- A: Dworzec jest dość daleko.
- C: W takim razie, czym można dojechać do dworca?
- A: Autobusem 135 lub każdym tramwajem.
- C: A gdzie jest przystanek?
- A: To całkiem blisko. Tam za rogiem jest przystanek tramwajowy i autobusowy, a nieco dalej jest postój taksówek. O tam, gdzie stoi tych pięciu panów.
- C: Dziękuję bardzo. Pojedziemy chyba taksówką. Nie mamy biletów.
- A: Naprzeciwko jest kiosk. Tam mogą panowie kupić bilety.

W kiosku

- A: Proszę cztery bilety tramwajowe. Albo może sześć biletów. Dwa dla tych panów.
- D: Proszę bardzo. Czy coś jeszcze podać?
- A: Tak, proszę dać mi jeszcze pięć widokówek. Nie, nie z tych, raczej pięć z tamtych. Czy mogę sobie wybrać?
- D: Ależ oczywiście.
- A: A tu? Co tu pani ma? Mogę obejrzeć tę książkę? Nie, nie tę tylko tamtą.
- D: To jest "Legenda o smoku wawelskim".
- A: Och, to świetnie. Tej książki właśnie potrzebuję. To dla moich znajomych w Niemczech. Jutro wyślę im małą paczkę.
- D: Czy to wszystko?
- A: Proszę jeszcze dzisiejszą Gazetę "Wyborczą". Ile płacę?
- D: 30 złotych.

miasto, -ta <i>сеп.</i>	<i>місто</i>	ależ oczywiście	<i>ну, звичайно</i>
w mieście	<i>в місті</i>	trochę wolniej	<i>трохи повільніше</i>
poczta, -ty <i>жін.</i>	<i>пошта</i>	niedaleko stąd	<i>недалеко звідси</i>
na poczcie	<i>на пошті</i>	prosto <i>присл.</i>	<i>прямо</i>
zaczek, znaczka <i>чол.</i>	<i>марка</i>	skrzyżowanie,	<i>перехрестя</i>
list zwykły	<i>звичайний лист</i>	-nia <i>сеп.</i>	
list lotniczy	<i>авіаліст</i>	skręcić <i>док.</i> , skrócić,	<i>звернути</i>
chciałabym <i>жін.</i>	<i>я хотіла б</i>	skręcisz	
chciałbym	<i>я хотів би</i>	w lewo/prawo	<i>наліво/направо</i>
nadać <i>док.</i> , nadam,	<i>надіслати</i>	dworzec, dworca <i>чол.</i>	<i>вокзал</i>
nadasz		kierunek, kierunku	<i>напрямок</i>
list polecony	<i>рекомендований лист</i>	<i>чол.</i>	
po <i>прійм.</i> + <i>знах.</i>	<i>по, за</i>	w tym kierunku	<i>в цьому напрямку</i>
za <i>прійм.</i> + <i>знах.</i>	<i>за</i>	dojść <i>док.</i> , dojdę,	<i>дійти</i>
zaadresować <i>док.</i> ,	<i>адресувати</i>	dojdiesz	
zaadresuję,		można	<i>можна</i>
zaadresujesz		jak można dojść...?	<i>як можна дійти...?</i>
koperta, -ty <i>жін.</i>	<i>конверт</i>	dość <i>присл.</i>	<i>доволі, досить</i>
dać <i>док.</i> , dam, dasz	<i>дати</i>	daleko <i>присл.</i>	<i>далеко</i>
kartka, -ki <i>жін.</i>	<i>лістівка</i>	dojechać <i>док.</i> ,	<i>в такому випадку</i>
pocztowy, -a, -e	<i>поштовий</i>	dojadę, dojedziesz	<i>доїхати</i>
tamte <i>мн.</i>	<i>ті</i>	autobus, -su <i>чол.</i>	<i>автобус</i>
wybrać <i>док.</i> ,	<i>вибрати</i>	każdy, -a, -e	<i>кожен, будь-який</i>
wybiore, wybierzesz		tramwaj, -ju <i>чол.</i>	<i>трамвай</i>
wypełnić <i>док.</i> ,	<i>заповнити</i>	przystanek,	<i>зупинка</i>
wypełnię, wypełnisz		przystanku <i>чол.</i>	
formularz, -gza <i>чол.</i>	<i>формуляр</i>	tramwajowy, -a, -e	<i>трамвайний</i>
		autobusowy, -a, -e	<i>автобусний</i>

10A/10B

całkiem <i>присл.</i>	цілком	obejrzeć <i>док.</i>	оглянути
blisko <i>присл.</i>	близько	obejrzę, obejrzysz	
róg, rogu <i>чол.</i>	ріг	książka, -ki <i>жін.</i>	книга
za rogiem	за рогом	legenda, -dy <i>жін.</i>	легенда
niecو	ледве, трохи	smok <i>чол.</i> wawelski	вавельський дракон
postój, postojу <i>чол.</i>	стоянка	potrzebować <i>недок.</i>	потребувати
taksówka, -ki <i>жін.</i>	таксі	+ <i>род.</i> , potrzebuję,	
bilet, -tu <i>чол.</i>	квиток	potrzebujesz	
naprzeciw(ko)	напроти	paczka, -ki <i>жін.</i>	посилка
kiosk, -ku <i>чол.</i>	кіоск	dzisiejszy, -a, -e	сьогоднішній
widokówka, -ki <i>жін.</i>	листівка	gazeta, -ty <i>жін.</i>	газета
		"Gazeta Wyborcza"	назва щоденної польської газети

10B Країнознавство і слововживання

1. Телеграми і вітальні листівки

W rocznicę ślubu najlepsze życzenia.

Wesołych Świąt Wielkanocnych.

W dniu imienin serdeczne życzenia zdrowia,
szczęścia i pomyślności.

NAJLEPSZE ŻYCZENIA IMIENINOWE.

Najlepsze życzenia urodzinowe.

Szczęśliwego Nowego Roku.

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia.

Najlepsze życzenia imieninowe/urodzinowe. Найщиріші побажання до дня іменин (народження).

W dniu imienin serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia i pomyślności. У день іменин сердечно бажаю здоров'я, щастя й успіхів.

W rocznicę ślubu najlepsze życzenia. Найщиріші побажання в річницю одруження. Wesołych Świąt Bożego Narodzenia/Świąt Wielkanocnych. Щасливого Різдва! Веселих Свят Великодня!

Szczęśliwego Nowego Roku. Щасливого Нового року!

2. Адреса

Адресу на конверті пишуть так:

Imię i nazwisko	Ім'я і прізвище
Ulica	Вулиця
Kod	Поштовий індекс
Miasto	Місто

Замість Pan/Pani/Państwo на конверті пишуть:

Sz. Pan/Sz. Pani/Sz. Państwo	Sz. = szanowny, -a, szanowni	шановні
W. Pan/W. Pani/W. Państwo	W. = wielmożny, -a, wielmożni	вельмишановні

3. Ціни, прейскурант

Прийменники **за** **за** і **по** **по** вживають при зазначенні ціни.

за (для окремо взятих предметів).

Proszę jeden znaczek za 60 groszy. *Будь ласка, одну марку за 60 грошів.*

Proszę jedną kartkę za 80 groszy. *Будь ласка, одну листівку за 80 грошів.*

по (при наявності декількох екземплярів одного виду, сорту).

Proszę dwa znaczki po 1,10 zł. *Будь ласка, дві марки по 1,10 злотих.*

Proszę trzy bilety po 1,20 zł. *Будь ласка, три квитки по 1,20 злотих.*

4. Вживання дієслова chciałbym/chciałabym

При постановці запитання у ввічливій формі і вираженні прохання часто вживають форми умовного способу від дієслова **chcieć хотіти**. Умовний спосіб у польській мові має відмінності за родами: чоловічий, жіночий і середній (див. 20С).

Chciałabym nadać telegram. *Я хотіла б дати телеграму.*

Chciałbym kupić tę książkę. *Я хотів би купити цю книгу.*

10C Граматика

1. Відмінювання вказівних займенників

Вказівні займенники **ten, ta, to** *цей, ця, це* і **tamten, tamta, tamto** *той, та, те* відмінюються так:

	Однина			Множина	
	Чоловічий	Середній	Жіночий	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
Наз.	ten	to	ta	ci	te
Род.		tego	tej	tych	
Дав.		temu	tej	tym	
Знах.	ten/tego	to	te	tych	te
Ор.		tym	ta	tymi	
Місц.		tym	tej	tych	

Знахідний відмінок однини має дві форми: **ten** для вказівки на неістоти і **tego** на істоти. У знахідному відмінку однини паралельно формі **te** існує розмовна форма **ta**. Кличний відмінок відсутній.

Подібно до наведеного зразка відмінюються також **tamten, tamta, tamto**. Знахідний відмінок від **tamta** також буде **tamtą**.

2. Числівники

Числівник **jeden** за родом, числом і відмінком збігається з іменником, який він визначає.

jeden znaczek
jedno słowo
jedna kartka

Якщо слово **jeden** вживається в складених числівниках, подальший іменник ставиться (на відміну від української мови) в родовому відмінку множини без зазначення роду.

Tu jest dwadzieścia jeden znaczków.   *Тут 21 поштова марка.*
 Tu jest trzydzieści jeden kartek.   *Тут 31 листівка.*

Зі словами чоловічого і середнього роду вживається числівник **dwa**, а з словами жіночого роду – **dwie**.

dwa znaczki
 dwa słowa
 dwie kartki

Складений числівник із словом “два” в польській мові розрізняється за родом:

Tu są dwadzieścia dwa znaczki.   *Тут 22 поштові марки.*
 Tu są dwadzieścia dwie kartki.   *Тут 22 листівки.*

Інші прості і складені числівники не розрізняються за родовою ознакою.

Після чисел 2, 3, 4 (це стосується і складених числівників) іменники стоять у називному відмінку множини:

Proszę dwie kartki, trzy znaczki,   *Будь ласка, 2 листівки і 3 марки,*
 dwadzieścia dwie koperty i   *22 конверти і 34 квитки.*
 trzydzieści cztery bilety.

Починаючи з 5, іменник при числівнику ставиться в родовому відмінку множини:

Proszę pięć kartek, sześć znaczków,   *Будь ласка, 5 листівок, 6 марок,*
 dwadzieścia siedem kopert i   *27 конвертів і 38 квитків.*
 trzydzieści osiem biletów.

3. Особово-чоловіча форма кількісних числівників

У сполученні з іменниками, які означають осіб чоловічої статі, кількісні числівники, починаючи з 2-х, вживаються в формі родового відмінка множини. Іменник, що стоїть за ними, також має родовий відмінок множини, а дієслово стоїть у третій особі однини теперішнього часу або в формі середнього роду минулого часу.

jeden	jedenastu
dwóch	dwudziestu
trzech	trzydziestu
czterech	czterdziestu
pięciu	pięćdziesięciu
sześciu	sześćdziesięciu
siedmiu	siedemdziesięciu
ośmiu	osiemdziesięciu
dziwięciu	dziewięćdziesięciu
dziesięciu	stu

Jeden pan jest/był u mnie w biurze.   *У мене в бюро є (був) один пан.*

Dwóch mechaników jest/było w naszej grupie.   *У нашій групі є (було) два механіки.*

Поряд з цими формами для числівників 2–4 вживаються форми **dwaj, trzej, czterej** у сполученні з іменниками, що означають осіб чоловічої статі. Іменник при цьому стоїть у називному відмінку множини, а дієслово – в третій особі множини.

Dwaj panowie są/byli u mnie w biurze.

Trzej panowie są/byli w naszej grupie.

Czterej panowie są/byli na przyjęciu.

4. Відмінювання числівників від 1 до 4

Jeden, jedna, jedno відмінюються як прикметники. Числівники 2–4 відмінюються так:

Відмінок	Чоловічий / Середній Жіночий рід			
Називн.	dwa	dwie	trzy	cztery
Родов.		dwóch	trzech	czterech
Давальн.		dwom	trzem	czterem
Знахідн.	dwa	dwie	trzy	cztery
Орудн.	dwoma	dwoma	trzema	czterema
Місц.		dwóch	trzech	czterech

5. Предикативний прислівник “można”

Для позначення можливості вживається предикативний прислівник **można** *можна*. Прислівник **można** вживається як із дієсловами доконаного, так і недоконаного виду (порівняйте з 7C1).

Czym można dojechać/jechać do dworca?

Чим можна доїхати/їхати до вокзалу?

Jak można dojść/iść do dworca?

Як можна дійти/йти до вокзалу?

6. Орудний відмінок для позначення засобів пересування

Дієслова **dojechać, pojechać, jechać** вимагають постановки залежних іменників в орудному відмінку. Ці іменники відносяться до засобів пересування (транспорту).

Czym można dojechać do dworca?

Чим можна доїхати до вокзалу?

Do dworca można dojechać autobusem.

До вокзалу можна доїхати автобусом.

Pojedziemy chyba taksówką.

Мабуть, ми поїдемо на таксі.

10D Вправи

1. Заповніть пропуски в реченнях словами: jeden, jedna, jedno, dwa, dwie:

a) Ile kosztuje ... znaczek lotniczy do Niemiec? b) Proszę ... znaczki na list zwykły do Francji. c) Ile kosztuje ... kartka pocztowa? d) Muszę jeszcze kupić ... widokówki ze Starym Miastem. e) Ile kosztują ... bilety tramwajowe? f) Proszę ... gazety i ... bilet autobusowy. g) Ile kosztuje ...

słowo w telegramie imieninowym? h) Za rogiem są ... przystanki, ... autobusowy i ... tramwajowy.

2. У таблиці утворіть від наведених у першій графі іменників форми множини, розміщуючи їх під відповідними числівниками:

	trzy	pięć	dwadzieścia jeden	dwadzieścia cztery
bilet gazeta słowo zaczek koperta książka telegram				

3. Запишіть числівники, що стоять у дужках, словами, а дієслова – у відповідній, правильно вибраній формі:

a) (2) ... panów (być) ... na przystanku tramwajowym. b) (2) ... panowie (być) ... na przystanku autobusowym. c) (3) ... mężczyźni (stać) ... na postoju taksówek. d) (3) ... mężczyzn (stać) ... przed kioskiem. e) (4) ... przewodnicy (czekać) ... na turystów. f) (4) ... przewodników (czekać) ... na grupę z Niemiec. g) (5) ... kolegów (pracować) ... w moim biurze.

4. Перекладіть польською мовою, використовуючи прислівник można:

a) Як пройти до вокзалу? b) Чим доїхати до Ринку? c) До пошти можна доїхати автобусом 135. d) До готелю можна дійти пішки. e) До вокзалу можна доїхати на таксі.

5. Доповніть речення, вживши правильні форми вказівних займенників, що стоять у дужках:

a) Czy (ten) ... autobusem można dojechać do dworca? b) Proszę (ta) ... książkę o smoku wawelskim. c) Czy (tamta) ... ulicą dojdę do biura podróży? d) Czy muszę wypełnić (ten) ... formularz? e) Proszę zapytać (ci) ... trzech panów. f) Proszę cztery kartki, ale nie z (te) ... tylko z (tamte) ... g) Do dworca trzeba iść w (tamten) ... kierunku. h) Niestety, nie mamy (te) ... książek.

6. Складіть речення з цих слів:

a) trzy, tramwajowe, proszę, bilety b) znaczki, po, złote, chciałbym, dwa c) telegram, chciałabym, imieninowy, nadać d) znaczki, list, do, proszę, dwa, na, lotniczy, Kanady e) dworca, jak, do, dojść, można? f) rogiem, jest, tam, autobusowy, za, przystanek g) nazywa, jak, ulica, się, tamta? h) mogę, czy, trzy, wybrać, kartki, sobie? i) książkę, mogę, tę, obejrzeć? j) iść, i, na, prosto, trzecim, w lewo, proszę, skrzyżowaniu, skręcić.

7. Заповніть пропуски у реченнях прислівниками: całkiem, chyba, dość, nieco, raczej.

- a) Pan chciałby iść do dworca, ale to jest jednak (все ж) ... daleko.
 b) Proszę ... wziąć taksówkę. c) Postój taksówek jest ... blisko, tu za rogiem. d) ... dalej jest też przystanek autobusowy. e) Dziękuję pani, mam nawet (навіть) bilet, więc ... pojadę do dworca autobusem.

8. Доповніть діалог:

- A: ...?
 B: Do dworca? Chwileczkę. Proszę iść prosto i na третьім скрещуванні скрутити вправо.
 A: ...?
 B: Так, oczywiście. Można tam też dojechać autobusem.
 A: ...?
 B: Autobus 137 jedzie do dworca.
 A: ...?
 B: Niestety, tramwajem nie można tam dojechać, ale może wziąć pan taksówkę.
 A: ...?
 B: Postój jest tam za rogiem.

9. Ви хочете купити в кіоску п'ять листівок. Як Ви можете це висловити? Необхідні чотири вирази знайдете в навчальному тексті.

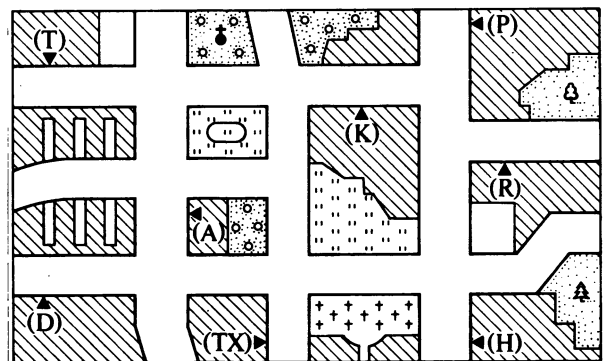
10. Розіграйте у Вашій навчальній групі сценку на пошті. Що Вам треба сказати безпосередньо біля віконця? Що Вам потрібно?

- a) 2 znaczki po 1 zł. b) 1 znaczek za 1.5 zł c) 1 kartkę pocztową
 d) widokówki e) nadać telegram f) wysłać paczkę na Ukrainę.

11. Роздивіться цей план міста. Ви знаходитесь біля вокзалу. Розпитайте членів Вашої навчальної групи, як дістатися до:

- a) кіоска (K)
 b) готелю (H)
 c) трамвайної зупинки (T)
 d) зупинки автобуса (A)
 e) стоянки таксі (TX)
 f) поштамту (P)
 g) бюро подорожей (R)

Ваш співрозмовник роз'яснить Вам дорогу, користуючись планом міста.

12. Ви прибули потягом до Кракова і стоїте на вулиці. Вам потрібно потрапити до готелю Сгасовія, але Вам невідомо, як це зробити. Квитків у Вас немає, і Ви не знаєте, де знаходиться стоянка таксі. Ви звертаєтесь до перехожого. Що Ви йому скажете?

11A Tekst

Legenda o smoku wawelskim

Dawno, dawno temu żył król Krak. Mieszkał on wraz ze swoją piękną córką w zamku, który stał nad Wisłą, na wzgórzu zwanym Wawelem. Poddani króla Kraka byli bardzo pracowici i szczęśliwi. Pewnego razu ich spokój zakłócił straszny smok, który zamieszkał w jednej z wielu jaskiń pod wzgórzem wawelskim.

Potwór ten miał wielką paszczę, z której buchała jadowita para. Smok nie bał się nikogo i niczego. Kiedy smok pojawiał się nad Wisłą, wszyscy drżeli ze strachu i bali się wychodzić ze swoich domów.

Król Krak zwrócił się do swoich poddanych: "Który z was, moi poddani, zabije smoka, ten dostanie w nagrodę moją piękną córkę, królowną, za żonę." Nikomu nie udało się jednak zabić smoka.

W państwie Kraka panował nadal niepokój i strach. Aż pewnego dnia przyszedł do króla młody szewczyk Dratewka i powiedział: "Mój drogi królu, wiem jak zabić potwora, ale potrzeba mi do tego kilku skór owczych i dużo siarki." Król ucieszył się bardzo i kazał dać szewczykowi wszystko, czego potrzebował. Szewczyk szybko zabrał się do roboty. Gdy zeszył skóry, wypełnił je siarką. Gdy skończył pracę, zrzucił swoją "smakowitą owcę" prosto pod smoczą jamę.

Straszny potwór tylko na to czekał.

Szybko połknął "smakowitą owcę". A gdy to uczynił, wielki ogień wybuchł w jego brzuchu. Smok chciał go szybko ugasić i pił wodę z Wisły tak długo, aż pękł. Wszyscy ucieszyli się, że potwora już nie ma, a król Krak powiedział do dzielnego szewczyka: "Oto straszny smok nie żyje. Moja córka może zostać twoją żoną, oczywiście jeśli cię pokocha." Wkrótce odbyło się na Wawelu

wspaniałe wesele. Po niedobrym smoku została tylko ta legenda i jaskinia, która do dziś nosi nazwę Smocza Jama.

dawno <i>присл.</i>	давно	nikomu	нікому
dawno, dawno temu	багато років тому	udać się <i>док.</i> , uda	удатися, пощастити
żyć <i>недок.</i> , żyję,	жити	się	ти
żyjesz		panować <i>недок.</i> ,	панувати
król, -la <i>чол.</i>	король	panuję, panujesz	
wraz z(e) + <i>оруд.</i>	разом з	niepokój, niepokoju	неспокій
wzgórze, -rza <i>сер.</i>	горб, пагорб	<i>чол.</i>	
zwany, -a, -e	названий	aż	поки, доти
poddany, -nego, <i>чол.</i>	підданий	pewnego dnia	одного дня
pracowity, -a, -e	працьовитий, робо- тящий	szewczyk <i>чол.</i>	шевчик, учень шевця
szczęśliwy, -a, -e	щасливий	potrzeba mi =	мені потрібно
pewnego razu	одного разу, якось	potrzebuję + <i>род.</i>	
spokój, spokoju <i>чол.</i>	спокій	skóra, -гу <i>жін.</i>	овеча шкура
zakłócić <i>док.</i> ,	порушити	owcza	
zakłócić, zakłócisz		siarka, -ki <i>жін.</i>	сірка
straszny, -a, -e	страшний	ucieszyć się <i>док.</i> ,	зрадіти
smok, -ka	дракон	ucieszę się,	
zamieszkać <i>док.</i> ,	оселитися	ucieszysz się	
zamieszkać,		kazać <i>док.</i> , każe,	звеліти, наказати
zamieszkaasz		każesz	
jaskinia, -ni <i>жін.</i>	печера	czego potrzebował	чого потребував
w jednej z wielu	в одній із безлічі	zabrać się <i>док.</i> do	взятися до роботи
jaskiń	печер	roboty	
pod <i>прійм.</i> + <i>оруд.</i>	під	zeczyć <i>док.</i> , zeszyję,	зшити
potwór, potwora <i>чол.</i>	чудовисько, потвора	zeszujesz	
paszcza, -czy <i>жін.</i>	паща	wypełnić <i>док.</i> ,	наповнити
buchać <i>недок.</i>	бухати, шугати	wypełnię, wypełnisz	
jadowity, -a, -e	отруйний	zrzucić <i>док.</i> , zrzucę,	скинути
para, -гу <i>жін.</i>	пара	zrzucisz	
bać się <i>недок.</i> , boję	боятися	smakowity, -a, -e	смачний
się, boisz się		owca, -cy <i>жін.</i>	вівця
nikt, nikogo	ніхто	smocza jama, smoc- zej jamy <i>жін.</i>	яма дракона
mał	мав	połknąć <i>док.</i> , połknę,	проковтнути
pojawiać się <i>недок.</i> ,	з'являтися	połkniesz	
pojawiam się,		gdy	коли
pojawiasz się		uczynić <i>док.</i> ,	зробити
drzeć <i>недок.</i> , drzę,	тремтіти	uczynię, uczynisz	
drżysz		ogień, ognia <i>чол.</i>	вогонь
strach, -chu <i>чол.</i>	страх	wybuchnąć <i>док.</i> ,	вибухнути
drzeć ze strachu	тремтіти від стра- ху/жаху	wybuchnie	
swój, swoja, swoje	свій, своя, своє	brzuch, -cha <i>чол.</i>	живіт, черево
zwrócić się <i>док.</i> do	звернутися до	ugasić <i>док.</i> , ugaszę,	погасити
+ <i>род.</i> , zwrócę się,		ugasisz	
zwrócisz się		pić <i>недок.</i> , piję, pijesz	пити
zabić <i>док.</i> , zabiję,	вбити	pęknąć <i>док.</i> , pękne,	луснути
zabijesz		pęknie	
dostać <i>док.</i> , dostanę,	одержати	dzielny, -a, -e	мужній, хоробрий
dostaniesz		zostać <i>док.</i> , zostanie,	стати
królewna, -ny <i>жін.</i>	королівна	zostaniesz	

11A/11B/11C

pokochać dok., pokocham, pokochasz odbyć się dok.	полюбити, покоха- ти відбутися	wspaniały, -a, -e wesele, -la ser. nosić nazwę za żonę	прекрасний, чудовий весілля називатися за дружину
--	--------------------------------------	---	--

11B Країнознавство і слововживання

1. Написання **nie** разом і окремо

Заперечення **nie** не з одними частинами мови пишеться разом, а з іншими – окремо.

nie пишеться окремо:

- з дієсловами
- зі словами в дієслівному значенні
- перед частками

nie udać się, nie żyć
nie trzeba, nie można
nie tylko

nie пишеться разом:

- з іменниками
- з прикметниками

niepokój, nieszczęście
nieдобry, nieszczęśliwy

2. Порядок слів у реченні

У цілому порядок слів у польському реченні такий: **підмет – присудок – додаток**. Він зберігається як у розповідних, так і в питальних, а також у підрядних реченнях всіх видів:

Król mieszkał w zamku, który stał nad Wisłą. *Король жив у палаці, який стояв над Віслою.*

Gdy szewczyk zeszył skórę, wypełnił ją siarką.

Коли шевчик зшив овечу шкіру, він наповнив її сіркою.

(Czy) smok zje owcę?

Чи з'їсть дракон вівцю?

У польській мові прислівник звичайно стоїть перед дієсловом, наприклад:

Szewczyk szybko zabrał się do roboty.

Шевчик швидко взявся до роботи.

11C Граматика

1. Минулий час дієслова – 3-я особа однини і множини

У польській мові є тільки одна форма для вираження дії в минулому. У минулому часі розрізняють вид дієслова: недоконаний, тобто дія не мала обмежень у часі або повторювалась, і доконаний, тобто вона мала закінчений характер, була завершена як однократна, наприклад:

недоконаний

вид: Marek pisał wczoraj listy. *Вчора Марек писав листи.*

доконаний

вид: Marek napisał wczoraj trzy listy. *Вчора Марек написав 3 листи.*

У минулому часі дієслова відмінюються, тобто змінюються за особами, числами і родами. В основі дієслова **ć** змінюється на **ł**. В однині є всі три роди, а у множині – особово-чоловіча і жіночо-речова форми.

Відповідно до інфінітивних закінчень польські дієслова в минулому часі розподіляються на чотири групи:

- Дієслова в інфінітиві на **-ać, -ić, -yć, -uć** мають однакову основу як в інфінітиві, так і в минулому часі, наприклад: **stać, pić, żyć, zuć** *жувати*.
- Дієслова із закінченням в інфінітиві на **-eć** змінюють **e** на **a** у всіх трьох родах, наприклад: **drzeć, mieć**.
- У дієслів з інфінітивом на **-ać** відбувається чергування **a → ę**. У деяких дієслів цієї групи в минулому часі зникає **-na-** (після приголосного), наприклад: **pęknąć**.
- Дієслова в інфінітиві на **-c, -ść, -źć** утворюють в минулому часі особливу форму: **biec** *бігти*, **iść**, **wieźć** *везти*.

Інфінітив	Минулий час 3 особа однини			Минулий час 3 особа множини	
	Чол. рід	Жін. рід	Середн. рід	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
stać	stał	stała	stało	stali	stały
pić	pił	piła	piło	pili	piły
żyć	żył	żyła	żyło	żyli	żyły
zuć	zuł	zuła	zuło	zuli	zuły
drzeć	drżał	drżała	drżało	drżeli	drżały
mieć	miął	miała	miało	mieli	miały
zginać	zginął	zginęła	zginęło	zginęli	zginęły
pęknąć	pękł	pękła	pękło	pękli	pękły
biec	biegł	biegła	biegło	biegli	biegły
iść	szedł	szła	szło	szli	szły
wieźć	wiózł	wiozła	wiozło	wieźli	wiozły

2. Підрядні речення часу зі сполучниками “kiedy”, “gdy” і “aż”

Для вираження одночасності дій або передування однієї дії іншій служать сполучники **kiedy** і **gdy** *коли*. Вони взаємозамінювані. Одночасність у підрядних реченнях часу виражається за допомогою дієслів недоконаного виду:

Kiedy/gdy jestem w domu, czytam książki. *Коли я вдома, я читаю книжки.*

Kiedy smok pojawiał się nad Wisłą, wszyscy drżeli ze strachu. *Коли дракон з'являвся над Віслою, усі тремтіли від страху.*

Якщо одна дія передує іншій, вживаються дієслова доконаного виду:

Gdy zjemy obiad, pójdziemy do zoo.   Коли ми пообідаємо, підемо до зоопарку.

Для вираження дії, здійсненої після іншої, служить сполучник **aż**. У головному реченні вживається дієслово недоконаного, а в підрядному – доконаного виду, наприклад:

Smok pił tak długo, aż pękł.   Дракон пив так довго, поки не луснув.

3. Займенники “który, która, które”

Займенники **który, która, które** котрий, котра, котре, який, яка, яке можуть бути як питальними, так і відносними.

Питальний займенник:

Który z was zabije smoka?   Хто з вас уб’є дракона?

Відносний займенник:

Król mieszkał w zamku, który stał na wzgórzu.   Король жив у палаці, який стояв на пагорбі.

Вони відмінюються так:

	Чол. рід істоти / неістоти.	Однина Жін. рід	Середн. рід	Множина Особово-чоловіча / Жіночо-речова форми
Наз.	który	która	które	którzy / które
Род.	którego	której	którego	których
Дав.	któremu	której	któremu	którym
Знах.	którego / który	która	które	których / które
Оруд.	którym	która	którym	którymi
Місц.	którym	której	którym	których

4. Підрядні означальні речення

Підрядні означальні речення приєднуються до головного речення за допомогою відносних займенників. Відмінок відносного займенника відповідає його функції у підрядному реченні, рід і відмінок залежать від визначеного ним іменника в головному реченні.

Szewczyk dostał owczą skórę, którą wypełnił siarką.   Шевчик отримав овечу шкуру, яку наповнив сіркою.
Król mieszkał w zamku, pod którym była smocza jama.   Король жив у палаці, під яким була яма дракона.

5. Відмінювання слів “**nic**” і “**nikt**”

Заперечні займенники **nic** *ніщо* і **nikt** *ніхто* відмінюються як питальні займенники *co? kto?*

Називн.	nic	nikt
Родов.	nic zego	nik ogo
Давальн.	nic emu	nik omu
Знахідн.	nic	nik ogo
Орудн.	nic zym	nik im
Місцев.	nic zym	nik im

Як і в українській мові, в польській мові існує (вживається) подвійне заперечення.

Smok **nie** bał się **nikogo** i **niczego**.   *Дракон не боявся нікого і нічого.*
Nikomu **nie** udało się zabić smoka.   *Нікому не вдалося вбити дракона.*

6. Присвійний займенник “**swój**”

Присвійний займенник **swój** *свій*, як і в українській мові, вживається тоді, коли суб'єкт речення виступає в ролі власника. Займенник **swój** заміщає присвійні займенники 1-ї, 2-ї та 3-ї особи, які відносяться до суб'єкта речення.

Czytam moją książkę.   *Я читаю мою книжку.*
 Czytam swoją książkę.   *Я читаю свою книжку.*

Присвійний займенник відмінюється так:

	Однина			Множина
	Чол. рід істоти / неістоти.	Жін. рід	Середн. рід	Особово-чоловіча форма / Жіночо- речова форма
Називн.	swój	swoja	swoje	swoi / swoje
Родов.	swojego	swojej	swojego	swoich
Давальн.	swojemu	swojej	swojemu	swoim
Знахідн.	swojego / swój	swoją	swoje	swoich / swoje
Орудн.	swoim	swoją	swoim	swoimi
Місцев.	swoim	swojej	swoim	swoich

Так само, як займенник **swój**, відмінюються займенники **mój** і **twój** (див. також 16C2).

11D Вправи

1. Доповніть речення правильною формою відносних займенників:

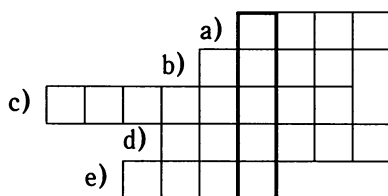
- Król, ... mieszkał w zamku na wzgórzu, nazywał się Krak.
- Straszny smok zamieszkał w jednej z jaskiń, ... znajdowała się pod wzgórzem wawelskim.
- Potwór ten miał wielką paszczę, z ... buchała jadowita para.
- Kto zabije smoka, ten dostanie za żonę królownę, ... jest bardzo piękna.
- Szewczyk Dratewka zrzucił owcę do jaskini, w ... mieszkał smok.
- Po smoku została tylko jaskinia, ... do dziś nosi nazwę Smocza Jama.
- Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele, na ... było wiele gości.

2. Заповніть пропуски присвійними займенниками у відповідній формі:

- a) Król mieszkał wraz ze ... córką w zamku, a ... poddani pod zamkiem.
 b) Poddani króla bali się wychodzić ze ... domów, ponieważ smok porywał ... córki.
 c) Król powiedział: "Kto zabije smoka, ten dostanie ... córkę za żonę."
 d) Szewczyk Dratewka opowiedział królowi ... plan.
 e) Król powiedział do szewczyka: "... córka może zostać ... żoną".
 f) Król oddał szewczykowi ... córkę za żonę.

3. У клітинки, що розташовані горизонтально, внесіть необхідні слова. Рішення знайдете у виділених вертикальних клітках:

- a) Smok pił ... z Wisły.
 b) Smocza ...
 c) Jak nazywał się szewczyk?
 d) Jaka była paszcza smoka?
 e) Kto miał na imię Krak?

4. Що чому відповідає?

- a) Jak nazywał się król, który mieszkał na Wawelu?
 b) Co zakłóciło spokój króla i jego poddanych?
 c) Gdzie była jaskinia smoka?
 d) Kogo bał się smok?
 e) Komu udało się zabić smoka?
 f) Co zrobił Dratewka?
 g) Jak długo smok pił wodę z Wisły?
 h) Kto dostał królownę za żonę?

Smok nie bał się nikogo i niczego.
 Jaskinia była pod wzgórzem wawelskim.
 Szewczyk zeszył skóry i wypełnił je siarką.
 Smok pił wodę tak długo, aż pękł.
 Straszny smok, który mieszkał w jaskini.
 Krak.
 Dratewce udało się zabić smoka.
 Szewczyk dostał królownę za żonę.

5. Дайте заперечні відповіді на поставлені запитання, вживаючи при цьому займенники ніхт і ніс у правильній формі.

Приклад: Kto zabił smoka? Nikt nie zabił smoka.

Co chciał ugasić smok? Smok nie chciał ugasić niczego.

- a) Komu udało się zabić smoka? b) Kto mieszkał na Wawelu? c) Na co czekał smok? d) Czego bał się smok? e) Kto chciał ugasić ogień? f) Co zostało po smoku? g) Kogo bał się smok? h) Czego potrzebował szewczyk? i) Co pił smok? j) Kto przyszedł do króla? k) Kogo pokochała królowna? l) Z kim mieszkał król na Wawelu? m) Z czego ucieszył się król?

6. У таблиці розмістіть відповідні дієслівні форми:

Однина			Множина	
Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
a)			b)	

a) Smok mieszkał w jaskini. b) Poddani króla byli szczęśliwi. c) Królowna była piękna. d) Kobiety bały się wychodzić ze swoich domów. e) Wszystkie kobiety i mężczyźni drżeli ze strachu. f) Król kazał dać szewczykowi owczą skórę. g) Królowna została żoną szewczyka. h) Zwierzę to miało wielką paszczę. i) Smok tylko na to czekał. j) Skóra wyglądała jak wielka smakowita owca. k) Wszyscy ucieszyli się bardzo. l) Wszystkie smoki były potworami.

7. Доповніть речення наведеними дієсловами у минулому часі:

czekać, być, mieszkac, pokochać, zostać, odbyć, chcieć

a) Krak ... w zamku na wzgórzu. b) Poddani króla ... pracownicy i szczęśliwi. c) Córka Kraka ... bardzo piękna. d) Szewczyk ... zabić smoka. e) Potwór ... na smakowitą owcę. f) Królowna ... szewczyka Dratewkę. g) Na Wawelu ... się wspaniałe wesele. h) Po smoku ... tylko legenda.

8. Перетворіть речення з теперішнього часу в минулий:

a) W zamku na Wawelu mieszka król Krak. b) Ma on piękną córkę. c) Jego córka bardzo boi się smoka, który żyje w jaskini pod Wawelem. d) Nikt nie wie, jak zabić smoka. e) Pewnego dnia przychodzi do króla szewczyk Dratewka. f) Chce on zabić smoka? g) Jego plan jest dobry i smok szybko połyka smakowitą owcę. h) Szewczyk dostaje królownę za żonę. i) Królowna zostaje żoną szewczyka. j) Na Wawelu odbywa się wspaniałe wesele.

9. Утворіть складні речення за допомогою слів aż, kiedy або gdy:

a) Jestem zmęczony. Idę na spacer do parku. b) Pójdę na pocztę. Napiszę list do znajomych. c) Potrzebuję czegoś do czytania. Idę do kiosku. d) Pytał tak długo. Dowiedział się wszystkiego. e) Szewczyk czekał na wzgórzu. Smok zjadł owcę. f) Wszyscy ucieszyli się. Smok pękł.

10. Використовуючи правила написання nie з різними частинами мови, переписи́ть речення, розкриваючи дужки:

a) (Nie)tak dawno temu żył król, któremu (nie)udało się zabić (nie)dobrego smoka. b) (Nie)dobry smok mieszkał (nie)daleko zamku. c) (Nie)pokój panował w państwie Kraka. d) Szewczyk (nie)bał się (nie)dobrego smoka. e) (Nie)trzeba było długo czekać i smok już (nie)żył.

11D/12A

11. *Візьміть на себе роль шевчика Дратевки. Підійть до короля Крака, представтесь, викладіть свій план і повідомте, що Вам потрібно для його виконання.*
12. *Тепер виступіть у ролі короля. Подякуйте шевчикові за його вчинок. Відрекомендуйте йому свою дочку, запитайте, чи сподобалась вона йому і пообіцяйте йому віддати її за дружину, якщо він уб'є ще трьох драконів.*

12A Tekst

Mieszkanie do wynajęcia

M. Z. = Monika Zielińska

W. = Właścicielka mieszkania

M. Z.: Dzień dobry. Ja w sprawie ogłoszenia. Pomagam moim znajomym z Niemiec szukać czegoś odpowiedniego na pół roku. Czy mogę obejrzeć mieszkanie?

W.: Ależ proszę bardzo. Proszę do środka. Tu na lewo jest kuchnia i jadalnia, a na prawo pokój dzienny i pokój do pracy. Tam dalej jest łazienka i dwie sypialnie. Razem 88 m².

M. Z.: A ile wynosi czynsz? Czy wynajmuje pani mieszkanie z meblami i czy goście mogą zajmować wszystkie pokoje?

W.: Oczywiście. Wszystko oddaję gościom do dyspozycji. Mogą się wprowadzić do wszystkich siedmiu pomieszczeń. Czynsz miesięczny jest niewielki, ale płatny za pół roku z góry. Do tego dochodzą jeszcze opłaty za telefon, światło, gaz i garaż.

M. Z.: Dziękuję pani bardzo. Muszę jeszcze porozmawiać z koleżanką, która dzisiaj do mnie przyjeżdża. To właśnie dla jej znajomych ma być to mieszkanie.

OGŁOSZENIA

LOKALE

■ Poszukuję komfortowego trzy-pokojowego mieszkania z telefonem i garażem na okres 1 roku, tel. 848-52-77.

■ Szukam umeblowanego M-4, chętnie z garażem, tel. 655-62-01.

■ Kawalerka do wynajęcia, Słowackiego 9a/2.

■ Garsoniera dla pani, ul. Kampinowska 22.

■ Wynajmę pół bliźniaka firmom zagranicznym, tel. 822-38-49.

■ Mieszkanie willowe, 94 m kw, garaż, telefon, do wynajęcia od zaraz, tel. 643-48-97.

■ Wynajmę ładne mieszkanie 5-pokojowe w centrum miasta. Zgłoszenia: Tel. 831-56-88 po godz. 16.

■ Do wynajęcia pokój z kuchnią, łazienką. Płatne za rok z góry. Tel. 622-48-77 w godz. 9-17.

■ Wynajmę obcokrajowcom willę z dwoma garażami na pół roku. Wiadomość: tel. 845-67-80.

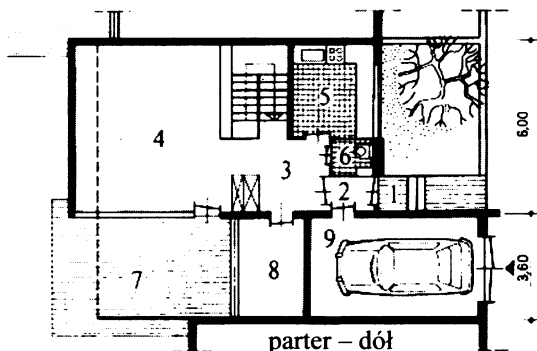
do wynajęcia	внайми	wprowadzić się док.,	в'їхати в нову
właścicielka, -ki жін.	власниця	wprowadzę się,	квартиру
ogłoszenie, -nia сер.	оголошення	wprowadzisz się	
ja w sprawie	я з приводу оголо-	niewielki, -a, -e	невеликий
ogłoszenia	шення	płatny za rok z góry	оплата за рік напе-
pomagać недок.,	допомагати		ред
pomagam,		do tego dochodzą	додатково ще ...
pomagasz		jeszcze ...	
rok, -ku чол.	рік	opłata, -ty жін.	оплата
na pół roku	на півроку	telefon, -nu чол.	телефон
proszę do środka!	заходьте!	światło, -ła сер.	світло, електрика
na lewo	ліворуч	gaz, -zu чол.	газ
na prawo	праворуч	garaż, -żu чол.	гараж
kuchnia, -ni жін.	кухня	porozmawiać док.,	porozmawляти
jadalnia, -ni жін.	їдальня	porozmawiam,	
pokój, -oju чол.	кімната	porozmawiasz	
pokój dzienny	вітальня	lokal, -lu чол.	приміщення
pokój do pracy	кабінет (кімната для роботи)	poszukiwać недок. +	шукати
	там далі	rod., poszukuję,	
tam dalej	там далі	poszukujesz	
łazienka, -ki жін.	ванна	trzy pokojowy, -a, -e	трикімнатний
sypialnia, -ni жін.	спальня	okres, -su чол.	термін, строк
wynosić недок.,	становити, бу-	na okres 1 roku	терміном на рік
wynosi	ти	umeblowany, -a, -e	з меблями
czynsz, -szu чол.	плата за квартиру	M-4	квартира з 4-х
ile wynosi czynsz?	яка плата?		кімнат
wynajmować недок.,	знімати, займати,	kawalerka, -ki жін.	однокімнатна квар-
wynajmuję,	здавати внайми		тира
wynajmujesz		garsoniera, -ry жін.	однокімнатна квар-
meble, -li мн.	меблі		тира
zajmować недок.,	займати	ul. = ulica, -cy жін.	вулиця
zajmuję, zajmujesz		wynająć док.,	зняти, найняти,
oddawać недок.,	віддавати	wynajmę,	здати внайми
oddaję, oddajesz		wynajmiesz	
obcokrajowiec,	іноземець	bliźniak, -ka чол.	тут: двоквартирний
obcokrajowca чол.			будинок
wiadomość, -ci жін.	відомість	willowy, -a, -e	той, що стосується
dyspozycja, -cji жін.	розпорядження		вілли
oddawać do	віддавати у розпо-	od zaraz	терміново, негайно
dyspozycji	рядження	centrum, centrum	центр
pomieszczenie, -nia сер.	приміщення	serp.	
czynsz miesięczny	місячна квартпла-	zgłoszenie, -nia сер.	звертання
	та	po godz. 16	після 16-ї годи-
			ни

12B Країнознавство і слововживання

1. У квартирі

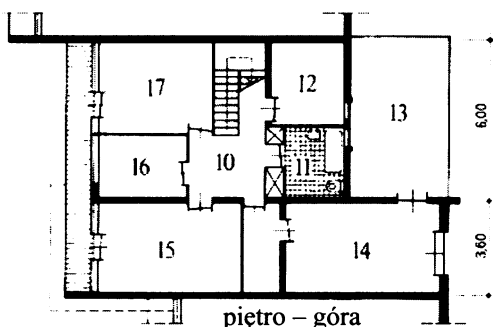
Na parterze/na dole *внизу* są:

1. wejście *вхід*
2. przedsionek *сіння*
3. hall *хол, передпокії*
4. pokój dzienny *зала, вітальня*
5. kuchnia *кухня*
6. W.C. *toaleta туалет*
7. taras *тераса*
8. jadalnia *їдальня*
9. garaż *гараж*

Na piętrze/na górze *нагорі* są:

10. hall *хол, зала*
11. łazienka *ванна кімната*
12. pokój gościnny *кімната для гостей*
13. balkon *балкон*
14. sypialnia rodziców *спальня батьків*
15. sypialnia dzieci *дитяча спальня*
16. sypialnia dziadków *спальня дідуся й бабусі*
17. pokój do pracy *робоча кімната (кабінет)*

Jakie masz mieszkanie?

Mam mieszkanie *jednopokojowe. dwupokojowe. trzypokojowe. czteropokojowe. pięciopokojowe.*

Яка у тебе квартира?

У мене квартира *однокімнатна. двокімнатна. трикімнатна. чотирікімнатна. п'ятикімнатна.*

Mam *garsonierę/kawalerkę. apartament. szeregowkę. bliźniak. willę. dom jednorodzinny.*

У мене *однокімнатна квартира. апартamenti, квартира. типова квартира. двоквартирний житловий будинок. вілла. особняк (котедж, будинок для однієї сім'ї).*

2. Скорочення

tel.	– telefon <i>телефон</i>
M-2	– mieszkanie jednopokojowe <i>однокімнатна квартира (житлова кімната і кухня)</i>
m ² або m. kw.	– metr kwadratowy <i>квадратний метр</i>
godz.	– godzina <i>година</i>
ul.	– ulica <i>вулиця</i>

12C Граматика

1. Давальний відмінок множини іменників

Усі іменники в давальному відмінку множини мають закінчення **-om**.

<i>Наз. відм. однини</i>	obcokrajowiec	mebel	pani	mieszkanie
<i>Дав. відм. множини</i>	obcokrajow om	mebl om	pani om	mieszkani om

2. Давальний відмінок множини прикметників

Прикметники з основою на твердий приголосний (за винятком **k, g**) у давальному відмінку множини мають закінчення **-ym**, а з основою на м'який приголосний (включаючи **k, g**) закінчуються на **-im**.

	<i>Прикметники з основою на твердий приголосний</i>	<i>Прикметники з основою на м'який приголосний</i>
<i>Наз. відм. однини</i>	nowy	tani
<i>Дав. відм. множини</i>	nowa nowe now ym	tania tanie tani im

3. Орудний відмінок множини іменників

Загалом іменники в орудному відмінку множини мають закінчення **-ami**. Невелика група іменників, чия основа закінчується на м'який або стверділий приголосний, має в орудному відмінку множини закінчення **-mi**.

<i>Наз. відм. однини</i>	pan	mebel	pani	gość	dziecko
<i>Орудн. відм. множ.</i>	pan ami	mebl ami	pani ami	gość mi	dziec mi

4. Орудний відмінок множини прикметників

Прикметники з основою на твердий приголосний в орудному відмінку множини мають закінчення **-ymi**, а з основою на м'який приголосний закінчуються на **-imi**.

12C/12D

	Прикметники з твердим приголосним			Прикметники з м'яким приголосним		
Наз. відм. одн. Оруд. відм. множ.	nowy	nowa	nowe	tani	tania	tanie
		nowymi			tanimi	

5. Відмінювання кількісних числівників від 5 до 99

	5, 6, 9, 10	7, 8	11-19	20-40	50-90
Наз.	pięć	siedem	dwanaście	dwadzieścia	pięćdziesiąt
Род.	pięciu	siedmiu	dwunastu	dwudziestu	pięćdziesięciu
Дав.	pięciu	siedmiu	dwunastu	dwudziestu	pięćdziesięciu
Зн.	pięć	siedem	dwanaście	dwadzieścia	pięćdziesiąt
Оруд.	pięciu/ pięcioma	siedmiu/ siedmioma	dwunastu/ dwunastoma	dwudziestu/ dwudziestoma	pięćdziesięciu/ pięćdziesięcioma
Місц.	pięciu	siedmiu	dwunastu	dwudziestu	pięćdziesięciu

У складених числівниках відмінюються як десятки, так і одиниці, наприклад:	
To jest dom z trzydziestoma sześcioma oknami.	Це будинок із тридцятьма шістьма вікнами.
Tu stoi dom z czterdziestoma ośmioma oknami.	Тут стоїть будинок із сорока вісьмома вікнами.
Tam stoi dom z sześćdziesięcioma dziewięcioma oknami.	Там стоїть будинок із шістдесятьма дев'ятьма вікнами.

Поряд із наведеними вище формами існують також форми із закінченням на **-и**. Це стосується кількісних числівників, які вживаються з іменниками, що позначають осіб чоловічої статі, в знахідному відмінку: pięćdziesięciu pięciu papów (див. 10C3).

12D Вправи

- Запишіть числівники словами, вживши при цьому іменники і прикметники в правильному відмінку.
Приклад: To jest mieszkanie z 2 (komfortowe sypialnie).
To jest mieszkanie z dwiema komfortowymi sypialniami.
a) Mam pokój z 6 (duże okna). b) Szukam dużego domu z 2 (ładne łazienki).
c) Czyja to jest willa z 7 (małe balkony). d) To mieszkanie chcę wynająć 4 (sympatyczni obcokrajowcy). e) Biuro wynajmie 24 (małe mieszkania) 24 (młode małżeństwa). f) Wynajmę 5 (ładne garsoniery) z 5 (duże garaże).
g) Oddaję (moi goście) 5 (duże pokoje) do dyspozycji. h) Wynajmę (moi znajomi) mieszkanie z 6 (komfortowe pomieszczenia). i) Muszę jeszcze porozmawiać z (moi rodzice), czy mogę wynająć te pokoje 8 (dobrzy znajomi).
- Перекладіть польською мовою:
a) Я хочу здати мою квартиру молодим жінкам. b) Можна мені оглянути всі кімнати у Вашій квартирі? c) Я шукаю маленьку квартиру з двох кімнат на півроку. d) Пане Ковальський, Ви здаєте квартиру з цими гарними меблями?

e) Це новий особняк з восьми кімнат і з двома гаражами. f) Я віддаю квартиру у Ваше розпорядження і в розпорядження Ваших дітей.

3. *Заповніть пропуски правильно підібраними формами модальних дієслів musiec або móc:*

a) To mieszkanie podoba mi się. Kiedy ... je obejrzeć? b) Czy ... mi pani powiedzieć, ile wynosi miesięczny czynsz za to mieszkanie? c) Chyba wynajmę to mieszkanie, ale ... jeszcze porozmawiać z mężem. d) Wyjeżdżamy na dwa lata za granicę (за кордон), więc ... wynająć nasz dom. e) Czy ... państwo przyjść jutro wieczorem obejrzeć to mieszkanie?

4. *Що з написаного правда, а що – ні?*

a) Monika chce wynająć pokój dla siebie. b) Monika szuka mieszkania na pół roku. c) Właścicielka ma duże mieszkanie, ale chce wynająć tylko dwa pomieszczenia. d) Czynsz miesięczny jest płatny za pół roku z góry. e) Trzeba płacić też za telefon, światło, gaz i garaż. f) Monika wynajmuje to mieszkanie.

5. *Перечитайте оголошення. Потім дайте відповіді на запитання:*

a) W którym mieszkaniu z ogłoszenia była Monika?
b) Które ogłoszenie dała Monika do gazety?

6. *Що означають ці скорочення?*

M-3, 94 m. kw., tel., ul., m², godz., M-1.

7. *Яке слово не підходить до інших трьох?*

a) kuchnia, łazienka, sypialnia, garaż b) willa, garsoniera, szeregówka, bliźniak c) koleżanka, znajomy, przyjaciel, obcokrajowiec d) autobus, taksówka, tramwaj, samochód e) sklep, hala targowa, filharmonia, kiosk.

8. *Знайдіть рівнозначні вирази:*

a) Oddaję gościom do dyspozycji wszystkie pokoje.
b) willa
c) kawalerka
d) lokal
e) M-3
f) jak mogę dojść do dworca?

mieszkanie
mieszkanie dwupokojowe
gdzie jest dworzec?
dom jednorodzinny
goście mogą zajmować całe mieszkanie
garsoniera

9. *Ви говорите з господарем житла. Розпитайте його:*

a) Чи можна вам оглянути квартиру b) Яка величина квартири
c) Скільки кімнат у квартирі d) Чи можна Вам користуватися всіма кімнатами під час проживання e) Скільки треба сплачувати за квартиру (за оренду) f) Коли можна буде вселитися в квартиру.

12D/13A

---

10. Складіть письмове оголошення.

Приклад: Ви підшукуєте квартиру з 4-х кімнат із телефоном і гаражем терміном на один рік.

13A Tekst

Urządzamy mieszkanie

M. = Monika
K. = Katarzyna
J. = Jurek

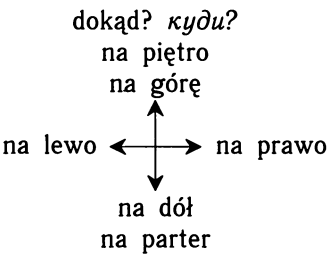
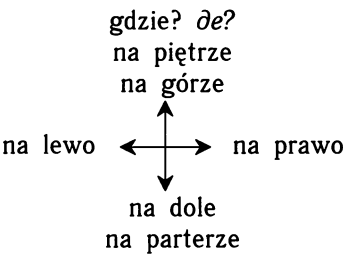
- M.: Cześć, Kasiu. Wejdz proszę! To miło, że przyjechałaś.
- K.: Moniko, tak dawno cię nie widziałam. Masz ładny dom.
- M.: Właśnie się urządzamy. Dostałam od mamy ciemnobrązową szafę, regały i piękny stylowy stół z krzesłami. Nie bardzo wiem, na jaki kolor pomalować ściany w pokoju dziennym.
- K.: Ja bardzo lubię ciepłe kolory, na przykład żółty, pomarańczowy, czerwony ...
- M.: Kasiu, coś ty powiedziała? Wyobraź sobie pokój z czerwonymi ścianami! Poza tym Jurek gustuje w zimnych kolorach, takich jak zielony, niebieski ...
- K.: Pomaluj wobec tego wszystkie ściany na biało. Nie ma wtedy kłopotu z meblami, dywanami i firankami. Mogą być i jasne i ciemne.
- M.: Dobrześ to wymyśliła, Kasiu. Chodź, pokażę ci mieszkanie. Tu na dole jest kuchnia, pokój dzienny, mała jadalnia i toaleta. Poniżej jest jeszcze piwnica i garaż. A teraz pozwól na górę! Popatrz, tu na górze jest łazienka i trzy sypialnie. Pomyśl tylko, możemy spać w trzech sypialniach, codziennie w innej.
- M.: Zobacz, tu jest twój list, w którym pisałaś o swoich znajomych z Niemiec. W zeszłym tygodniu przeczytałam mnóstwo ogłoszeń w prasie i byłam chyba w dwudziestu dwóch domach i trzydziestu trzech mieszkaniach. Sama nawet dałam ogłoszenie do gazety. Nie, nie słuchaj. Żartowałam. Przyjrzałam się w sumie pięciu różnym mieszkaniom. Myślę, że znalazłam coś, co spodoba się twoim gościom.
- J.: Moniko, lepiej powiedz, że znaleźliśmy mieszkanie.
- M.: O, Jurek już jest z pracy. Jurku, Kasia wreszcie do nas przyjechała.
- J.: Witaj, Kasiu! Muszę ci powiedzieć, że ja też pomagałem szukać mieszkania. To ostatnie bardzo nam się podobało. Poszliśmy tam razem i wszystko dokładnie obejrzelśmy.
- M.: Posłuchaj, Kasiu. Mam pomysł. Za miesiąc urządzimy nasze mieszkanie i nie musimy się jeszcze do niego wprowadzać. Tym bardziej, że Jurek wyjeżdża na pół roku na stypendium zagraniczne. Możemy więc w tym czasie wynająć nasz dom twoim znajomym.
- K.: Aleś to świetnie wymyśliła! To znaczy, że nie musimy już szukać mieszkania?

13В Країнознавство і слововживання

1. Визначення місця і напрямку

2. Кольори і відтінки

Кольорові відтінки в польській мові виражаються за допомогою слів **jasno-** *світло-* і **ciemno-** *темно-*.

- kolory jasne: jasnobrazowy, jasnoniebieski
- kolory ciemne: ciemnobrazowy, ciemnoniebieski

13С Граматика

1. Місцевий відмінок множини іменників

У місцевому відмінку множини іменники закінчуються на **-ach**.

Називн. відм. одн.	pan	dom	kobieta	mieszkanie
Місцев. відм. множ.	pan ach	dom ach	kobiet ach	mieszkani ach

2. Місцевий відмінок множини прикметників

Прикметники з твердим приголосним основи в місцевому відмінку множини закінчуються на **-ych**, а з м'яким — на **-ich**.

	Прикметники з ос- новою на твердий приголосний	Прикметники з ос- новою на м'який приголосний
Називн. відм. одн.	nowy	tani
Місцев. відм. множ.	now ych	tani ch

3. Особові закінчення дієслів у минулому часі

У минулому часі дієслова польської мови мають форми роду й особи. До їхніх основ додаються такі закінчення:

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
(ja)	pomaga łem	pomaga łam	
(ty)	pomaga łeś	pomaga łaś	
(on)	pomaga ł		
(ona)		pomaga ła	
(ono)			pomaga ło
	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма	
(my)	pomaga liśmy	pomaga łyśmy	
(wy)	pomaga liście	pomaga łyście	
(oni)	pomaga li		
(one)		pomaga ły	

Особові закінчення в минулому часі можуть також додаватися і до сполучників, питальних слів, прислівників і займенників, що стоять як на початку головних, так і підрядних речень. Такі форми вживаються перш за все в розмовному мовленні, наприклад:

Szkoda, że tego nie widzia**łeś**.

Czy ty to zrobi**łeś**?

My tego nie zrobi**liśmy**.

I tyle go widzia**łem**.

Szkoda, że**ś** tego nie **widział**.

Czy**ś** ty to **zrobił**?

Myśmy tego nie **zrobili**.

I **tylem** go **widział**.

4. Відмінювання кількісних числівників від 100 до 900

Кількісні числівники від 100 до 900 відмінюються так:

	100	200	300 – 400	500 – 900	700 – 800
Наз.	sto	dwieście	trzysta	pięćset	siedemset
Род.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset
Дав.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset
Знах.	sto	dwieście	trzysta	pięćset	siedemset
Оруд.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset
Місц.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset

5. Відмінювання числівників “tysiąc” і “milion”

Кількісні числівники **tysiąc** і **milion** відмінюються як іменники:

	1000	10000	1 000 000
Наз.	tysiąc	dziesięć	tysięcy
Род.	tysiąca	dziesięciu	tysięcy
Дав.	tysiącowi	dziesięciu	tysiącom
Знах.	tysiąc	dziesięć	tysięcy
Оруд.	tysiącem	dziesięcioma	tysiącami
Місц.	tysiącu	dziesięciu	tysiącach
			milion
			miliona
			milionowi
			milion
			milionem
			milionie

13C/13D

У складених числівниках відмінюються всі слова, що їх складають або ж останні десятки і одиниці, наприклад:

Wysłałem listy do tysiąca dwustu
sześćdziesięciu siedmiu osób.

або

Я надіслав листи 1267 особам.

Wysłałem listy do tysiąc dwieście
sześćdziesięciu siedmiu osób.

Кількісний числівник **jeden** у складеному кількісному числівнику не відмінюється:

Byłem w trzydziestu jeden domach. *Я був в тридцяти одному будинку.*

6. Наказовий спосіб дієслів

При вираженні прохання, вимоги або заборони (в заперечних реченнях) щодо когось, з ким мовець на “*ти*”, вживається 2 особа однини наказового способу, наприклад:

posłuchać	– posłuchaj!	pozwolić	– pozwól!	witać	– witaj!
powiedzieć	– powiedz!	zobaczyć	– zobacz!	wejść	– wejdź!
wyobrażać	– wyobraź!	pomyśleć	– pomyśl!	patrzeć	– patrz!
pomalować	– pomaluj!	pokazać	– pokaż!	chodź	– chodź!

Утворення наказового способу подається в уроці 20C1.

13D Вправи

1. Які кольори Ви співвіднесли б з названими нижче іменниками?

Приклад: Pomidor jest czerwony.

jabłko		czerwony, -a, -e
ser		żółty, -a, -e
wino		biały, -a, -e
cukier		zielony, -a, -e
pomarańcza		pomarańczowy, -a, -e
banan		

2. Утворіть форми наказового способу однини.

Приклад: Muszę zobaczyć to ogłoszenie.
Proszę, zobacz!

a) Muszę ci coś powiedzieć. b) Mogę pokazać wam całe mieszkanie.
c) Chcę pomalować ściany na czerwono. d) Czy mogę wejść? e) Czy mogę popatrzeć na to ogłoszenie? f) Najpierw muszę pomyśleć. g) Teraz chcę posłuchać muzyki.

3. *Запишіть числівники словами і вжійте іменник і прикметник у потрібному відмінку:*

a) Byłam w 22 (drogie mieszkania), ale tylko 3 (elegantkie mieszkania) podobały mi się. b) Przyjrzałam się 5 (nowe domy), ale wszystkie były za drogie. c) W 321 (krótkie ogłoszenia) nie było niczego dla mnie. d) Na lewo jest regał z 239 (interesujące książki). e) Tu stoi dom ze 145 (duże okna).

4. *Які дієсловні форми кому підходять?*

a) Ja, Monika, ...	
b) Ja, Paweł, i mój kolega Piotr ...	pomagały
c) Basia, Zosia i Jacek ...	pomagałyśmy
d) Państwo Holznerowie ...	pomagał
e) Jurek, czy ty ...?	pomagali
f) Ania, Kasia i Nina ...	pomagałam
g) Pan Muhr ...	pomagałeś
h) Katarzyna i mój kolega Paweł ...	pomagaliśmy
i) Ja, Helena, i moja znajoma Olga ...	

5. *Перетворіть речення. Особові закінчення потрібно написати разом з дієсловами:*

Приклад: Szkoda, żeś tego nie widział.
Szkoda, że tego nie widziałaś.

a) Aleś zrobiła mi niespodziankę (несподіванка)! b) Szkoda, żeś nie przyszedł do nas wczoraj. c) Myśmy byli u was wczoraj, ale nikogo nie było w domu. d) Czyś nie widział tego mieszkania? e) Szkoda, żeś nie przeczytała tego ogłoszenia. f) Myśmy dali trzy ogłoszenia do gazety. g) Powiedz lepiej, coś znalazła.

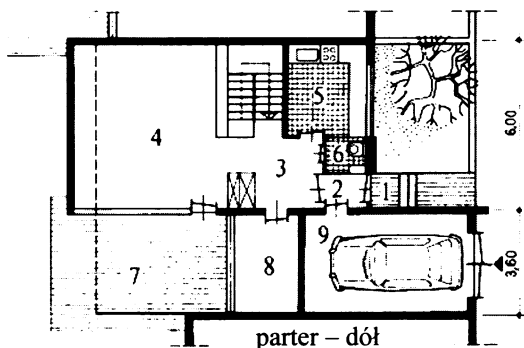
6. *Складіть речення:*

a) Ja, nowy, z, 12, pokój, mieć, dom, duży b) Państwo Kowalczukowie, ładnie, swoje, mieszkanie, bardzo, chcieć, nowe, urządzić c) Na, być, dwie, sypialnie, gościnny, małe, góra, i, pokój d) Na, znajdować się, dzienny, dół, na, kuchnia, a, prawo, na, pokój, lewo e) Chcieć, na, wszystkie, obejrzeć, parter, pomieszczenia.

7. *Роздивіться план квартири і опишіть її.*

Na parterze/na dole są:

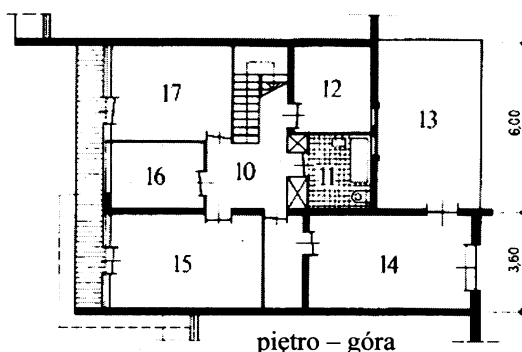
1. wejście
2. przedsiónek
3. hall
4. pokój dzienny
5. kuchnia
6. W.C., toaleta
7. taras
8. jadalnia
9. garaż

13D/14A

Na piętrze/na górze są:

- 10. hall
- 11. łazienka
- 12. pokój gościnny
- 13. balkon
- 14. sypialnia rodziców
- 15. sypialnia dzieci
- 16. sypialnia dziadków
- 17. pokój do pracy

8. *Поставте Вашому співрозмовнику запитання до плану квартири, який він намалював. Використайте при цьому такі вирази: na dole/na parterze, na górze/na piętrze, na lewo/na prawo.*

9. *Тепер попрацюйте удвох. Поки Ви описуєте квартиру, Ваш партнер креслить її план. Потім роздивіться цей план і розберіться, чи все партнер намалював правильно.*

10. *Покажіть гостю Вашу квартиру. Застосуйте при цьому такі форми наказового способу: popatrz!, pozwól, chodź! i т.д.*

Приклад: Krysiu, popatrz na prawo. Tu jest kuchnia.
Teraz Krysiu pozwól na górę. Popatrz na lewo ...

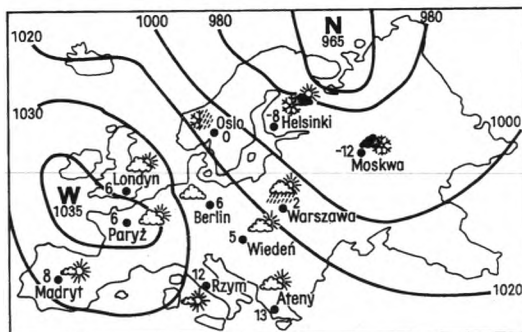
11. *Ви приїжджаєте до Польщі на два роки для роботи в українсько-польській фірмі. Яке житло Ви хотіли б там мати?*

12. *Розкажіть, як обладнана Ваша квартира.*

14A Tekst

Czy będzie dzisiaj padało?

Wczoraj temperatura spadła poniżej 5 stopni Celsjusza. Najchłodniej było na północnym wschodzie, a najcieplej na południowym zachodzie. Warszawa była wczoraj jedną z najzimniejszych stolic europejskich. Najwyższe temperatury były w Atenach i Rzymie. Po okresie chłodniejszych dni będziemy mieli

neco cieplejszą pogodę. Wyż znad Wielkiej Brytanii będzie przemieszczał się nad Polskę i powoli będzie wypierał niż znad północnej Norwegii.

Niektóre państwa europejskie i ich stolice:

Austria, -tii <i>жін.</i>	Wiedeń, -dnia <i>чол.</i>	<i>Відень</i>	w Wiedniu
Niemcy, -mieć <i>мн.</i>	Berlin, -na <i>чол.</i>	<i>Берлін</i>	w Berlinie
Wielka Brytania <i>жін.</i>	Londyn, -nu <i>чол.</i>	<i>Лондон</i>	w Londynie
Hiszpania, -nii <i>жін.</i>	Madryt, -tu <i>чол.</i>	<i>Мадрид</i>	w Madrycie
Francja, -cji <i>жін.</i>	Paryż, -ża <i>чол.</i>	<i>Париж</i>	w Paryżu
Włochy, Włoch <i>мн.</i>	Rzym, -tu <i>чол.</i>	<i>Рим</i>	w Rzymie
Ukraina, -ny <i>жін.</i>	Kijów <i>чол.</i>	<i>Київ</i>	w Kijowie
Polska, -ki <i>жін.</i>	Warszawa, -wy <i>жін.</i>	<i>Варшава</i>	w Warszawie
Rosja, -sji <i>жін.</i>	Moskwa, -wy <i>жін.</i>	<i>Москва</i>	w Moskwie
Norwegia, -gii <i>жін.</i>	Oslo <i>сер.</i>	<i>Осло</i>	w Oslo
Finlandia, -dii <i>жін.</i>	Helsinki, -nek <i>мн.</i>	<i>Гельсінкі</i>	w Helsinkach
Grecja, -cji <i>жін.</i>	Ateny, Aten <i>мн.</i>	<i>Афіни</i>	w Atenach

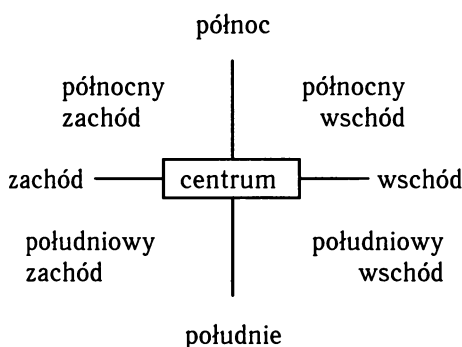
Niektóre miasta polskie:

Kraków, -owa <i>чол.</i>	<i>Краків</i>	w Krakowie
Lublin, -na <i>чол.</i>	<i>Люблін</i>	w Lublinie
Szczecin, -na <i>чол.</i>	<i>Щецин</i>	w Szczecinie
Gdańsk, -ka <i>чол.</i>	<i>Гданськ</i>	w Gdańsku
Poznań, -nia <i>чол.</i>	<i>Познань</i>	w Poznaniu
Wrocław, -wia <i>чол.</i>	<i>Вроцлав</i>	we Wrocławiu
Białystok, Białegostoku <i>чол.</i>	<i>Білосток</i>	w Białymstoku
Bydgoszcz, -czy <i>жін.</i>	<i>Бидгощ</i>	w Bydgoszczy
Łódź, Łodzi <i>жін.</i>	<i>Лодзь</i>	w Łodzi
Krosno, -na <i>сер.</i>	<i>Кросно</i>	w Krośnie
Katowice, -wic <i>мн.</i>	<i>Катовіце</i>	w Katowicach

Зверніть увагу.

Назва Białystok – Білосток складається з двох частин: прикметника *biały* і іменника *stok*, які, поєднавшись в одне слово, відмінюються окремо, наприклад, в родовому відмінку *Białegostoku*.

2. Сторони світу

Зверніть увагу.

na północnym zachodzie
na północy
na południowym wschodzie
na południu

на північному заході
на півночі
на південному сході
на півдні

14В/14С

3. Запас слів

Не переплутайте, будь ласка:

południe	<i>південь</i> (сторона світу) <i>південь</i> (пора доби)	na południu	<i>на півдні</i>
południe		po południu	<i>пополудні</i>
północ	<i>північ</i> (сторона світу) <i>північ</i> (пора доби)	na północy	<i>на півночі</i>
		o północy	<i>опівночі</i>

Зверніть увагу на такі вирази:

ubierać się	<i>одягатися</i>
W co (mam) się ubrać?	<i>Що мені одягти?</i>
Co (mam) założyć?	<i>Що я повинен одягти?</i>
Co (mam) na siebie włożyć?	<i>Що я повинен надягнути на себе?</i>
Co ona/on ma na sobie?	<i>Що на ньому (на ній) надягнуто?</i>
Co ona założyła na siebie?	<i>Що вона надягла?</i>
Co on włożył na siebie?	<i>Що він надягнув на себе?</i>

Pogoda	<i>погода</i>
pada deszcz	<i>йде дощ</i>
pada śnieg	<i>йде сніг</i>
pada grad	<i>йде град</i>
jest mżawka, mży	<i>мрячить</i>

Pory roku	<i>Пори року</i>	Kiedy?	<i>Коли?</i>
wiosna	<i>весна</i>	na wiosnę, wiosną	<i>весною (навесні)</i>
lato	<i>літо</i>	w lecie, latem	<i>влітку</i>
jesień	<i>осінь</i>	w jesieni, jesienią	<i>восени</i>
zima	<i>зима</i>	w zimie, zimą	<i>взимку</i>

14С Граматика

1. Вищий і найвищий ступені порівняння прикметників

Вищий ступінь порівняння прикметників утворюється за допомогою суфіксів **-szy** і **-ejszy**.

Суфікс **-szy** додається до основ прикметників, які закінчуються на приголосний або сполучення приголосних **-st** або **-rd**.

słaby	<i>слабший</i>
gęsty	<i>гęstszy (густий)</i>
młody	<i>młodszy</i>
twardy	<i>twardszy (твердий)</i>

Додавання суфікса **-szy** викликає чергування приголосних в корені: **ł** → **l**, **g** → **ż**, **n** → **ń**.

Окремі прикметники зазнають при цьому чергування кореневих голосних: **a** → **ę**, **o** → **e**, **a** → **e**.

Прикметники з суфіксами **-k**, **-ok**, **-ek** у вищому ступені втрачають **-k-**, **-ok-**, **-ek-**, причому попередній **s** переходить в **ż**.

Суфікс **-ejszy** додається до коренів з кількома приголосними (за винятком **-rd**, **-st**). При цьому попередній приголосний пом'якшується.

Особливі форми вищого ступеня мають такі прикметники:

miły	milszy
drogi	droższy
tani	tańszy
biały	bielszy
zielony	zieleńszy
gorący	gorętszy (гарячий)
szybki	szybszy
głęboki	głębszy
daleki	dałszy (далекій)
wysoki	wyższy (високий)
zimny	zimniejszy
ciepły	cieplejszy
jasny	jaśniejszy
ciemny	ciemniejszy
duży,	wiekszy
wielki	
mały	mniejszy
dobry	lepszy
zły	gorszy
lekki	lżejszy

Прикметники, похідні від дієприкметників (zmęczony, umiarkowany), від іменників (lokalny) і деякі інші прикметники (obcy, chorego *хворий*) утворюють так звану описову форму вищого ступеня. Для цього використовується прислівник **bardziej**, який ставиться перед прикметником.

Na wiosnę jestem bardziej zmęczona. *Навесні я почувую себе більш втомленою.*

Прислівник **bardziej** при порівнянні ставиться також і перед дієсловами.

Mnie lato bardziej tęczy.

Літо робить мене більш втомленою. (Від літа я більше втомлююсь).

Найвищий ступінь прикметників утворюється від вищого ступеня додаванням префікса **naj-**.

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
chłodny	chłodniejszy	najchłodniejszy
ciepły	cieplejszy	najcieplejszy
wysoki	wyższy	najwyższy
dobry	lepszy	najlepszy
bardzo <i>присл.</i>	bardziej	najbardziej

Зверніть увагу.

У вищому і найвищому ступені прикметники відмінюються так само, як і у звичайному.

2. Порівняння

Для вираження порівняння вживається сполучник **niż** + іменник у називному відмінку або прийменник **od** + іменник у родовому відмінку.

Lato jest cieplejsze od zimy/niż zima.   *Літо тепліше, ніж зима.*
Sweter jest cieplejszy od kurtki/niż kurtka.   *Светр тепліший, ніж куртка.*

У словесній конструкції з **bardziej** + дієслово вживається сполучник **niż**.

Bardziej lubię mróz niż upał.   *Мороз я люблю більше, ніж спеку.*

У найвищому ступені об'єкт порівняння ставиться в родовому відмінку із прийменником **z**.

Lato jest najpiękniejszą porą roku ze wszystkich pór.   *Літо – найкраща пора року.*
Warszawa była wczoraj jedną z najzimniejszych stolic w Europie.   *Учора Варшава була однією з найхолодніших столиць Європи.*

3. Майбутній час дієслів недоконаного виду (продовження)

При утворенні майбутнього часу дієслів недоконаного виду замість інфінітива (див. стор. 84) може вживатися форма 3-ї особи минулого часу.

Однина							
Чоловічий рід			Жіночий рід		Середній рід		
(ja)	będę	писаł	będę	pisała			
(ty)	będziesz	писаł	będziesz	pisała			
(on)	będzie	писаł					
(ona)			będzie	pisała			
(ono)					będzie	pisało	

Множина					
Особово-чоловіча форма			Жіночо-речова форма		
(my)	będziemy	pisali	będziemy	pisały	
(wy)	będziecie	pisali	będziecie	pisały	
(oni)	będą	pisali			
(one)			będą	pisały	

Обидві форми складеного майбутнього часу синонімічні і вживаються без зміни значення висловлювання. Дієслово **mieć** і модальні дієслова утворюють майбутній час виключно за допомогою форми минулого часу.

Będziemy mieli piękną pogodę.   *Погода буде чудова.*
Będę musiała włożyć ciepły sweter.   *Я повинна буду одягти теплий светр.*
Będę mógł wybrać się w góry.   *Я зможу вибратися в гори.*

14D Вправи

1. *Вирішіть, які пропуски треба заповнити прислівником, а які – прикметником:*

a) Dziś jest ... Dziś jest ... dzień. (zimny/zimno) b) W niedzielę będzie ... padało. We wtorek też będzie ... zachmurzenie. (duże/dużo) c) Czy jutro będzie ...? ... powietrze napływa znad morza. (ciepłe/ciepło) d) Czy wczoraj było ...? Tak, wczoraj był ... dzień. (ładny/ładnie) e) Latem można się ... ubierać. Najlepiej czuję się, gdy jest ... mróz. (lekki/lekko) f) Czy dzisiaj będzie ...? Tak dzisiaj będzie ... wieczór. (chłodny/chłodno).

2. *Які прикметники стосуються наведених у таблиці іменників? Заповніть клітинки таблиці прикметниками з правильними закінченнями:*

wiatr	temperatura	opady
mgła	zachmurzenie	pogoda
ciśnienie	powietrze	wyż

zimny, -a, -e
 przelotny, -a, -e
 ciepły, -a, -e
 duży, -a, -e
 niski, -a, -ie
 lokalny, -a, -e
 umiarkowany, -a, -e
 minimalny, -a, -e
 chłodny, -a, -e
 mały, -a, -e
 maksymalny, -a, -e
 wysoki, -a, -ie

3. *Утворіть вищий ступінь прикметників:*

a) Dziś jest ciepło, ale jutro będzie jeszcze ... b) W Krakowie jest chłodno, ale w Białymstoku jest jeszcze ... c) Ciśnienie w Łodzi jest niskie, ale we Wrocławiu jest jeszcze ... d) Na południu jest zimno, ale na północy jest jeszcze ... e) Dziś jest zachmurzenie duże, ale w niedzielę będzie jeszcze ... f) W Oslo ciśnienie jest wysokie, ale w Moskwie jest jeszcze ...

4. *Утворіть найвищий ступінь прикметників.*

Приклади: W Moskwie jest bardzo mroźno. Tak, Moskwa jest najmroźniejszą ze wszystkich stolic.

W Atenach jest bezchmurnie. Tak, Ateny są najbardziej bezchmurne ze wszystkich stolic.

a) W Madrycie jest ciepło. b) W Londynie jest chłodno. c) W Helsinkach jest zimno. d) W Warszawie jest deszczowo. e) W Rzymie jest słonecznie. f) W Oslo jest pięknie. g) W Berlinie jest pochmurno.

5. Перетворіть висловлювання, вживаючи майбутній час.

Приклад: Dzisiaj rano bardzo padało.
Jutro rano będzie bardzo padało.

a) Dzisiaj rano była mgła. b) Potem mieliśmy małe zachmurzenie. c) Po południu świeciło słońce. d) Było dość ciepło. e) Temperatura wynosiła 15 stopni. f) Był lekki wiatr z północnego zachodu. g) Po południu padał deszcz. h) Ciśnienie wynosiło 999 hPa. i) Pogoda sprzyjała wypoczynkowi.

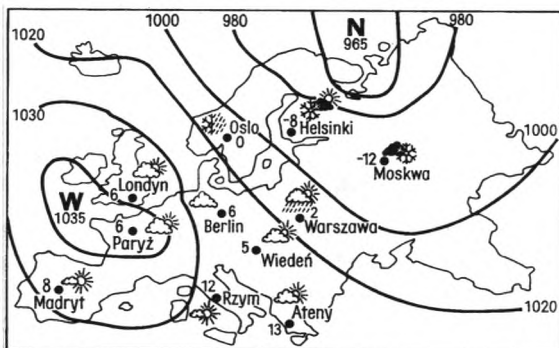
6. Перекладіть польською мовою:

a) На півдні тепло. b) Близько полудня атмосферний тиск підвищиться. c) На півночі буде трохи холодніше. d) Опівночі я хочу почути зведення про погоду. e) На півночі є прекрасні міста. f) До півночі я не можу спати.

7. Дайте відповіді на запитання за метеокартою:

a) Ile stopni jest w Oslo, Helsinkach, Madrycie ...? b) Jakie ciśnienie jest w Warszawie, Berlinie, Moskwie ...? c) Gdzie pada deszcz? d) Gdzie pada śnieg? e) Gdzie świeci słońce? f) W której stolicy jest najzimniej? g) W której stolicy jest najcieplej? h) W których stolicach jest ujemna temperatura? i) W których stolicach jest dodatnia temperatura? j) Gdzie jest najładniejsza pogoda i dlaczego?

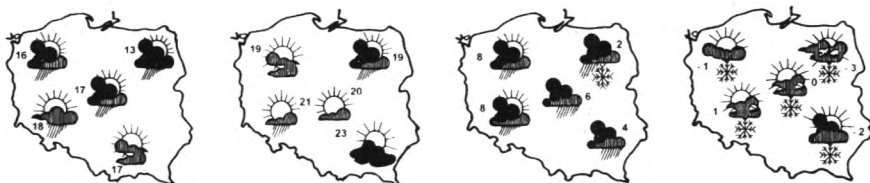
8. Роздивіться метеокарту Європи і скажіть, яка пора року на ній представлена? Обґрунтуйте Вашу думку.

9. Вивчіть метеокарту Європи і опишіть погоду у вибраній Вами столиці держави. Ваш партнер по навчальній групі повинен вгадати столицю, про яку Ви розповідаєте.

10. Які пори року є на цих метеокартах?

За допомогою цих карт опишіть погоду в Польщі. Ваш співрозмовник повинен здогадатися, якій із карт відповідає Ваша інформація. Стисло опишіть Вашу улюблену пору року і поясніть, чому Ви її любите.

11. Роздивіться названу нижче метеокарту і запишіть відомості для окремих міст. За допомогою заповненої таблиці напишіть потім зведення погоди по кожному місту.

Приклад:
W Gdańsku jest zachmurzenie duże. Pada deszcz. Temperatura wynosi plus dwa stopnie Celsjusza. Wiatr jest słaby, północno-zachodni.

Miasto	zachmurzenie małe	zachmurzenie umiarkowane	zachmurzenie duże	deszcz	śnieg	mżawka	mgły	burze	temperatura	kierunek wiatru
Gdańsk			x	x					2	półn.-zach.
Szczecin										
Bydgoszcz										
Warszawa										
Wrocław										
Kraków										
Krosno										

15A Tekst

Czas pomyśleć o wypoczynku

J. = Janek
Z. = Zosia
N. = Nieznajomy
R. = Recepcjonistka

- J.: Muszę zadzwonić do hotelu i zamówić dla nas jakiś odpowiedni pokój. Zosiu, nie wiesz, jaki to był numer?
- Z.: O, tu mam numer, proszę.
- J.: Niestety, numer jest zajęty. Wybiorę jeszcze raz.
- N.: Halo, słucham.
- J.: Halo, czy to hotel "Giewont"?
- N.: Halo, kto mówi? To chyba pomyłka.
- J.: Słucham? Proszę mówić głośniej, nic nie słyszę. Pomyłka? Och, przepraszam bardzo.
- Z.: Daj mi. Ja spróbuję ... Hotel "Giewont"? To świetnie. Proszę z recepcją.
- R.: Dzień dobry. Hotel "Giewont". Słucham panią?
- Z.: Tu mówi Zielińska. W ubiegłym tygodniu byliśmy z mężem gośćmi u państwa. Chciałabym także na ten weekend zarezerwować noclegi.
- R.: Pani Zielińska? Tak, przypominam sobie. Ale to chyba nie było w zeszłym tygodniu, tylko dwa tygodnie temu. Mam dla państwa dwie komfortowe jedyńki.
- Z.: Dwa pokoje jednoosobowe? Ale myśmy chcieli jeden pokój dwuosobowy.
- R.: Niestety pokoje dwuosobowe z łazienką są już zajęte. Chyba, że odpowiada państwu dwójka z prysznicem, ale za to z pięknym widokiem na Tatry.
- Z.: A ile kosztuje ten pokój?
- R.: Jest dużo tańszy. Za dobę łącznie ze śniadaniem płaci pani pięćdziesiąt pięć złotych.
- Z.: Wobec tego biorę ten pokój.
- R.: Na jak długo?
- Z.: Na trzy dni. Zaraz, proszę mi powiedzieć, którego dziś mamy. Dwudziestego, czy dwudziestego pierwszego?
- R.: Dzisiaj jest 21. marca.
- Z.: Dobrze więc, proszę zarezerwować pokój od jutra, to jest od 22. do 25. marca włącznie.
- R.: Wobec tego trzymam dla państwa ten pokój do jutra do godziny 19⁰⁰.
- Z.: Dziękuję pani bardzo i do widzenia.

* * *

- Z.: Janku, musimy wobec tego już jechać, żeby zdążyć na pociąg.
- J.: To świetnie. Wiesz, powinniśmy przy tej okazji porozmawiać o urlopie, żeby nie było za późno. Wolisz spędzić urlop w kraju czy pojechać za granicę?
- Z.: Wolalabym w tym roku spędzić urlop w kraju. Chciałabym pojechać nad morze, żeby dobrze wypocząć. Nie wiem tylko, co ty na to powiesz.

J.: Zosiu, a kiedy ty masz urlop?

Z.: Już ci mówiłam. Od 12. lipca do 8. sierpnia.

J.: Ja niestety nie mogę wziąć urlopu w lipcu. Wolałbym pojechać nad Bałtyk dopiero w pierwszej połowie sierpnia.

Z.: Ostatecznie mogę przesunąć swój urlop na cały sierpień.

J.: A nie chciałabyś pojechać w drugiej połowie września lub na początku października na tydzień na Mazury? Wolałbym podzielić urlop tak, abyśmy mogli pojechać w grudniu jeszcze na tydzień w Karkonosze.

Z.: Zgoda, jeśli zabierzesz mnie w przyszłym tygodniu lub za dwa tygodnie do Puszczy Białowieskiej. Pamiętasz, kiedy tam byliśmy ostatnio?

J.: Ależ oczywiście. To było w zeszłym roku.

zajęty, -a, -e	зайнятий	za to	зате
wybrać dok. numer,	набрати номер	widok, -ku chol.	краєвид
wybioreę, wybierzesz		Tatry, Tatr mn.	Татри
nieznajomy, -ego chol.	незнайомий	dobą, -by жін.	доба
słucham	тут: прошу	łącznie ze śniadaniem	разом із сніданком
pomyłka, -ki жін.	помилка	brać niedok., bioreę,	брати
to chyba pomyłka	це, напевно, по-милка	bierzesz	
		na jak długo?	на який строк?
słucham?	слухаю?	zaraz присл.	зараз
głośno присл.	голосно	którego dziś mamy?	Яке сьогодні число?
daj mi!	дай мені!	marzec, marca chol.	березень
recepca, -cji жін.	адміністрація	od jutra	із завтрашнього числа
recepjonistka, -ki жін.	адміністратор		
ubiegły, -a, -e	минулий	włącznie присл.	включно
weekend, -du chol.	уїк-енд	trzymać niedok.,	тримати
przypominać sobie	згадувати	trzymam, trzymasz	
niedok., przypomi-		żeby	щоб
nam sobie,		zdążyć dok., zdążę,	встигнути
przypominasz sobie		zdążysz	
zeszły, -a, -e	минулий	pociąg, -gu chol.	потяг
dwa tygodnie temu	два тижні тому	zdążyć na pociąg	встигнути на потяг
jedynka, -ki жін.	одномісний номер		
pokój jednoosobowy	одномісний номер	okazja, -zji жін.	випадок, нагода
	мер	przy tej okazji	користуючись на-годою
pokój dwuosobowy	двомісний номер	urlop, -pu chol.	відпустка
myśmy chcieli = my	ми хотіли	woleć niedok., wolę,	воліти
chcieliśmy		wolisz	
chyba, że ...	хіба що	spędzić dok.	провести
odpowiadać niedok.	відповідати, тут: підходити	kraj, -ju chol.	країна
		pojechać za granicę	поїхати за кордон
dwójka, -ki жін.	двомісний номер	granica, -cy жін.	кордон
prysznic, -sa chol.	душ	kiedy	коли

15A/15B

co ty na to powiesz?	що ти на це ска- жеш?	październik, -ka	жовтень
wypocząć dok., wypoczną,	відпочити	na tydzień	на тиждень
wypoczniesz		Mazury, Mazur	Мазури (Мазурські озера)
lipiec, lipca	липень	podzielić dok.,	розділити, поділити
sierpień, sierpnia	серпень	podzielę, podzielisz	
chol.		abyśmy (aby + śmy)	щоб ми
Bałtyk, -ku	Балтика (Балтійське море)	grudzień, grudnia	грудень
połowa, -wy	половина	Karkonosze, -szy	Карконоші (гірське пасмо в Судетах)
ostatecznie	остаточно	zabrać dok., zabiorę,	забрати
przesunąć dok.,	перенести	zabierzesz	
przesunę,		przyszły, -a, -e	майбутній
przesuniesz		puszcza, -czy	пуща
cały, -a, -e	цілий	pamiętać	пам'ятати
wolałbym, wolałabym	волів би, волила б	pamiętam, pamiętasz	
morze, -rza	море	ostatnio	останнім часом
		początek, początku	початок
		chol.	

15B Країнознавство і слововживання

1. Розмова по телефону

Muszę zadzwonić do Krakowa.

Jaki jest numer kierunkowy do Krakowa?

Muszę zadzwonić ...

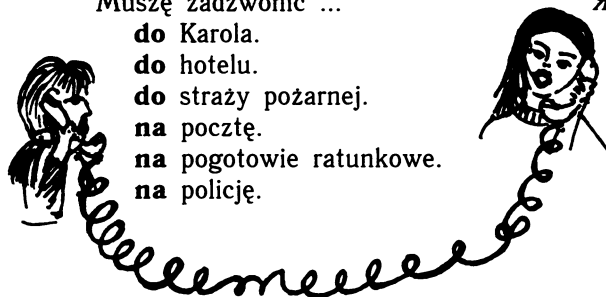
do Karola.
do hotelu.
do straży pożarnej.
na pocztę.
na pogotowie ratunkowe.
na policję.

Я повинен подзвонити до Кракова.

Який телефонний код Кракова?

Я повинен подзвонити ...

до Кароля
в готель
в пожежну команду
на пошту
на (в) швидку допомогу
в поліцію

2. Назви місяців

У польській мові місяці називають, використовуючи як латинські, так і слов'янські найменування:

styczeń, stycznia	січень	lipiec, lipca	липень
luty, -ego	лютий	sierpień, sierpnia	серпень
marzec, marca	березень	wrzesień, września	вересень
kwiecień, kwietnia	квітень	październik, -ka	жовтень
maj, -ja	травень	listopad, -da	листопад
czerwiec, czerwca	червень	grudzień, grudnia	грудень

3. Зазначення часу, дат

Для зазначення дати в польській мові вживають такі речення:

Który jest dzisiaj?
 Dzisiaj jest sobota 1. (pierwszy) lutego
 2003 r. (dwa tysiące trzeciego roku)
 Którego mamy dzisiaj?
 Dzisiaj mamy sobotę 1. (pierwszego)
 lutego 2003 r.
 Który był wczoraj?
 Wczoraj był 31. (trzydziesty pierwszy)
 stycznia 2003 r.
 Który będzie/jest jutro?
 Jutro będzie/jest 2. (drugi) lutego
 2003 r.

Яке сьогодні число?
 Сьогодні субота,
 1-е лютого 2003 року.
 Яке у нас сьогодні число?
 Сьогодні у нас субота,
 1-е лютого 2003 року.
 Який день був учора?
 Вчора було 31-е січня 2003 року.
 Яке число буде завтра?
 Завтра буде 2-е лютого
 2003 року.

Зверніть увагу.

При позначенні років у польській мові для десятків і одиниць вживають порядкові числівники, які, як і в українській мові, відмінюються.

Для позначення певної дати весь вираз вживається в родовому відмінку:

Kiedy masz urlop?
 Mam urlop od wtorku 10. (dziesiątego)
 lipca do soboty 5. (piątego) sierpnia.
 Kiedy wyjeżdżamy nad morze?
 Nad morze wyjeżdżamy w środę 15.
 (piętnastego) lipca.
 Kiedy się to wydarzyło?
 To było w niedzielę 30.11.1989 r. (trzy-
 dziesiątego listopada tysiąc dziewięćset
 osiemdziesiątego dziewiątego roku)

Коли у тебе відпустка?
 Відпустка у мене з вівторка
 10 липня до суботи 5 серпня.
 Коли ми виїжджаємо на море?
 На море ми виїжджаємо
 в середу 15 липня.
 Коли це трапилось?
 Це трапилось у неділю
 30 листопада 1989 року.

Зверніть увагу на таку особливість: сполучник **w** із назвами днів тижня вимагає знахідного відмінка, а з іншими позначеннями часу – місцевого.

<i>w + 2 p. знахідний відмінок</i>	<i>w + 2 p. місцевий відмінок</i>
w poniedziałek w ten czwartek w najbliższy wtorek w przyszłą środę w zeszły piątek w ubiegłą niedzielę	w marcu/we wrześniu w tym miesiącu w najbliższym mie- siącu w przyszłym roku w zeszłym miesiącu w ubiegłym roku

Занотуйте собі такі вирази:

do jutra	до завтра	od jutra	від завтрашнього дня
do wczoraj	до вчорашнього дня	od wczoraj	від учорашнього дня
dwa tygodnie temu	два тижні тому	za dwa tygodnie	за два тижні; протягом двох тижнів; через два тижні

15B/15C

4. Позначення (уточнення) місця

Позначаючи місце, поляки вживають прийменники. Розбіжності у відмінках помітні при застосуванні прийменників **w** *в*, **na** *на* і **nad** *над*, які вживаються з двома відмінками.

Напрямок: dokąd? куди?	Місце: gdzie? де?
W tym roku pojeździemy... nad Morze Bałtyckie/ <i>знах.</i> Bałtyk na Mazury <i>знах.</i> do Puszczы <i>род.</i> Białowieskiej w Tatry <i>знах.</i> w Karkonosze <i>знах.</i>	W tym roku urlop spędzimy ... nad Morzem Bałtyckim/ <i>оруд.</i> Bałtykiem na Mazurach <i>місц.</i> w Puszczы <i>місц.</i> Białowieskiej w Tatrach <i>місц.</i> w Karkonoszach <i>місц.</i>

15C Граматика

1. Форми умовного способу дієслів “chcieć” і “woleć”

Умовний спосіб дієслів **chcieć** *хотіти*, *бажати* і **woleć** *надавати перевагу*, *воліти* служить для вираження ввічливої форми бажання, пропозиції або переваги.

Унизу подаються окремі форми умовного способу дієслів **chcieć** і **woleć**.

	Особи жіночої статі		Особи чоловічої статі	
(ja)	chciała bym	wolała bym	chciał bym	wolał bym
(ty)	chciała byś	wolała byś	chciał byś	wolał byś
pani	chciała by	wolała by		
pan			chciał by	wolał by
państwo	chcieli by		woleli by	

Дієслово **woleć** часто вживається зі сполучником **niż** *ніж* у розповідних реченнях і з часткою **czy** *чи* у питальних реченнях:

Wolisz spędzić urlop w kraju czy pojechać za granicę? Wolałbym pojechać na Mazury niż nad morze.	Ти волієш провести відпустку на Батьківщині чи поїхати за кордон? Я волів би поїхати на Мазурські озера, ніж на море.
---	--

2. Підрядні додаткові речення

Багато дієслів або дієслівних сполучень вимагають обов’язкового додатка. У його ролі може виступати підрядне додаткове речення. До головного речення воно найчастіше приєднується сполучником **że** *що* (див. 5C). Дієслова, які виражають невизначеність, можуть приєднуватися питальною часткою **czy** *чи*, а також відносними займенниками і прислівниками **jaki** *який*, **gdzie** *де*, **co** *що*, **który** *котрий*, *який*.

Nie mogę sobie przypomnieć, jaki to był numer.

Zosiu, nie wiesz, gdzie jest książka telefoniczna?

Nie wiem tylko, co ty na to powiesz.

Proszę mi powiedzieć, którego dziś mamy.

Я не можу згадати, який це був номер.

Зосю, ти не знаєш, де телефонний довідник?

Не знаю, що ти на це скажеш.

Скажіть мені, будь ласка, яке сьогодні число.

3. Підрядні речення мети

Ці речення виражають намір або мету. В польській мові вони приєднуються за допомогою сполучників **żeby, aby, by** щоб, *аби*. Якщо суб'єкт дії у головному і підрядному реченні один і той самий, то підмет підрядного речення опускається. Дієслово у таких випадках стоїть в інфінітиві. Підрядні речення мети відповідають на запитання **po co? навіщо?, w jakim celu? для чого? з якою метою?**

Musimy już jechać, żeby zdążyć na pociąg.

Chciałabym pojechać nad morze, żeby dobrze wypocząć.

Powinniśmy teraz porozmawiać o urlopie, żeby nie było za późno.

Wolałabym podzielić urlop, abyśmy mogli pojechać jeszcze w góry.

Ми повинні вже їхати, щоб встигнути на потяг.

Я хотіла б поїхати на море, щоб добре відпочити.

Нам потрібно зараз поговорити про відпустку, щоб не було пізно.

Я волів би поділити відпустку, аби ми змогли ще поїхати в гори.

15D Вправи

1. *Виберіть необхідні вирази для визначення часу (можливі варіанти) і заповніть ними пропуски:*

do wtorku włącznie, od zeszłego czwartku, w drugiej połowie października, za dwa tygodnie, do końca lipca, od wczoraj, dwa tygodnie temu, od dwóch tygodni, w sierpniu, na jeden rok

- a) ... będę miał urlop. b) ... byliśmy w górach. c) Do kiedy jesteś na urlopie? ... d) ... mam urlop. e) ... czuję się bardzo zmęczona. f) Wyjeżdżam za granicę ... g) ... będę miała gości z Austrii.

2. *Назвіть дати:*

- a) Dzisiaj jest 26.05.1992 r. b) Mam urlop od czwartku 28.08. do wtorku 17.09.1993 r. c) Wczoraj był 31.12.1989 r. d) Dziś mamy środę, 03.06.1993 r. e) Jutro będzie 15.03.1993 r. f) W sobotę, 06.01.1994 r. wyjeżdżam w góry. g) Urodziłam się (я народилася) dnia 14.04.1967 r. h) Dzisiaj mamy 28.02.1992 r.

3. Дайте відповіді на запитання.

Приклад: Czy chciał(a)by Pan(i) zwiedzić Kraków? (Warszawa)
Nie, wol(a)bym pojechać najpierw do Warszawy.

a) Czy chciał(a)by Pan(i) zobaczyć Puszczę Białowieską? (Tatry) b) Czy chciał(a)by Pan(i) pojechać na urlop nad Bałtyk? (Mazury) c) Czy chciał(a)by Pan(i) zwiedzić Warszawę? (Białystok) d) Czy chciał(a)by Pan(i) spędzić urlop w Tatrach? (Puszcza Białowieska) e) Czy chciał(a)by Pan(i) pojechać w Karkonosze? (Bałtyk)

4. Утворіть підрядні речення, використовуючи слова, що наведені в дужках:

a) Nie wiem, (tym, pojedę, dokąd, w, na, roku, urlop). b) Proszę mi powiedzieć, (numer, na, jaki, jest, kierunkowy, Ukrainę). c) Czy nie wiesz przypadkiem, (kosztuje, z łazienką, ile, pokój)? d) Nie mogę sobie przypomnieć, (spędziliśmy, 1989 r., gdzie, urlop, w). e) Pamiętam natomiast dobrze, (na, byliśmy, w, urlopie, gdzie, 1990 r.). f) Czekam tylko, (ty, to, co, na, powiesz).

5. Знайдіть відповідності між частинами:

a) Zadzwońię do hotelu,
b) Chciałabym komfortowy pokój,
c) Musimy wziąć ciepłe ubranie,
d) Chcę posłuchać radia,
e) Powiedz mi,
f) Już musimy wyjść,
g) Szukam książki telefonicznej,

zeby nie spóźnić się na autobus.
zeby wiedzieć, jaka będzie pogoda na weekend.
zeby sprawdzić numer kierunkowy do Zakopanego.
abyśmy dobrze wypoczęli.
aby zamówić pokój na weekend.
którego dziś mamy.
ponieważ w górach jest zimno.

6. Знайдіть правильну форму прикметників, що стоять у дужках:

a) Zosia i Janek chcą zarezerwować ... (niedrogi) pokój w ... (nieduży) hotelu b) W hotelu są ... (wolny) tylko pokoje ... (jednoosobowy). c) Oni woleliby mieszkać w pokoju ... (dwuosobowy). d) W ... (komfortowy) pokojach jest zawsze łazienka. e) Ale niestety wszystkie ... (komfortowy) pokoje są już ... (zajęty). f) Pokój, który wzięli, jest tylko z prysznicem, ale za to z ... (piękny) widokiem na ... (wysoki) góry. g) Dzisiaj jest ... (ładny) pogoda. h) Zosia i Janek idą na ... (długi) spacer.

7. Дайте відповіді на запитання і обґрунтуйте Вашу думку:

a) Którą porę roku lubi Pan(i) najbardziej? b) Która pora roku jest najlepsza na urlop? c) Której pory roku Pan(i) nie lubi? d) Jaką pogodę lubi Pan(i) najbar-dziej? e) Jak się Pan(i) czuje, gdy pada deszcz? f) Czy lubi Pan(i), kiedy świeci słońce?

8. Розкажіть Вашому співрозмовнику про Ваші плани на наступний тиждень.

Приклад: W przyszły/ten/najbliższy wtorek pójdę na zakupy i do kina.

9. Через тиждень Ви зустрічаєте співрозмовника і повідомляєте йому, як Ви провели минулий тиждень.

Приклад: W zeszły/ubiegły wtorek byłem/byłam w kinie i w muzeum.

10. Заповніть пропуски правильно підібраними прийменниками. Для іменників, що стоять у дужках, знайдіть правильний відмінок:

- a) Muszę jeszcze zadzwonić ... (dworzec). b) Nie wiem, jaki jest numer .. (hotel). c) Czy znasz numer ... (policja)? d) Wiem tylko, jaki jest numer ... (pogotowie ratunkowe). e) Chciałbym jeszcze zadzwonić ... (Andrzej). f) Proszę mi podać numer kierunkowy ... (Węgry). g) Numer kierunkowy ... (Katowice) jest 032.

11. Перекладіть українською мовою:

- a) Czy to hotel "Merkury"? – Tak, słucham panią. b) Słucham? Co pani powiedziała? c) Proszę mówić głośniej, nic nie słyszę. d) Słyszałam, że mają państwo wolne pokoje. e) Przypomnij mi, że mam zadzwonić do Janka. f) Pamiętasz, gdzie byliśmy w zeszłym roku?

12. Підготуйте таблицю для запису відповідей, розпитайте Вашого співрозмовника, обравши відпустку темою для розмови:

kto? (imię)	kiedy?	na jak długo?	dokąd?	czym?
Helga	w lipcu	na 2 tygodnie	w Tatry	autem
Peter	...	...	...	...
...				

13. Повідомте про Ваші плани на відпустку в цьому році.

14. Подзвоніть до готелю "Giewont" і замовте номер на кілька днів.

16A Tekst

W podróży

- K. = Krystyna
T. = Taksówkarz
Kas. = Kasjerka
Tad. = Tadeusz
Podr. = Podróżny
P. = Przechodzień

W taksówce

- K.: Halo, taxi! Czy jest pan wolny?
T.: Tak, a dokąd chciałaby pani jechać?
K.: Na dworzec. Czy może pan chwileczkę poczekać na mojego męża? Proszę mu pomóc znieść nasze walizki ze schodów i zapakować do samochodu. A ja tymczasem skoczę na chwilę na górę sprawdzić, czy

drzwi są zamknięte. A teraz proszę szybko na dworzec, inaczej nie zdążymy na pociąg.

Przy kasie biletowej

Tad.: Proszę dwa bilety drugiej klasy do Gdyni.

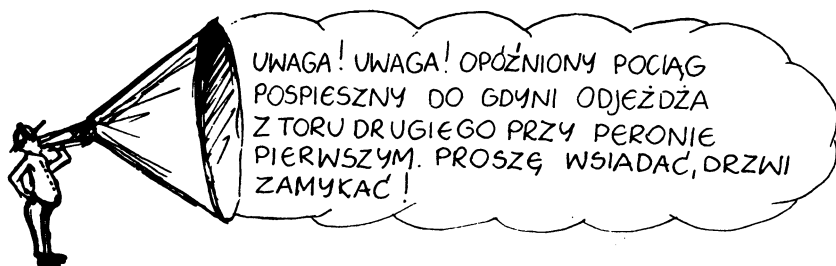
Kas.: Tam i z powrotem?

Tad.: Tak, tak. Proszę dwa powrotne.

Kas.: Na pociąg osobowy czy pospieszny?

Tad.: Oj, przepraszam za moje roztargnienie. Proszę oczywiście dwa powrotne na pociąg pospieszny do Gdyni. Boję się, że mi ucieknie. Czy pani wie, z którego peronu odjeżdża mój pociąg?

Kas.: Z pierwszego. Ale pociąg do Gdyni ma 15 minut spóźnienia. Proszę, tu są pana bilety.

W pociągu

K.: Uff! Zdążyliśmy. Czy te dwa miejsca są wolne?

Podr.: Tak, proszę bardzo.

Tad.: Przepraszam, czy mogę otworzyć okno? Strasznie tu duszno.

Podr.: Ależ nie mam nic przeciwko wietrzeniu. To dobrze robi.

K.: Nie wie pan, gdzie jest wagon restauracyjny?

Podr.: Chyba to ten wagon za nami.

Tad.: Pan też do Gdyni?

Podr.: Nie, w Gdyni mam przesiadkę. Jadę jeszcze dalej.

Na przystanku tramwajowym

Tad.: Krysiu, popatrz ile tu ludzi! I nie ma ani jednej taksówki. Chyba pojedziemy autobusem albo tramwajem.

K.: Tam jest przystanek tramwajowy. Musimy przejść przez ulicę.

Tad.: Przepraszam. Jakim tramwajem dojadę do hotelu Neptun?

P.: Do hotelu Neptun może pan dojechać trójką, siódmką, jedenastką i autobusem sto trzydzieści pięć.

Tad.: Ile przystanków mamy jechać?

P.: Muszą państwo jechać pięć przystanków i wysiąść na szóstym.

K.: Ślicznie panu dziękujemy.

**W pokoju
hotelowym**

- K.: Tadziku, chciałam wreszcie przyszyć ten guzik do twoich spodni. Och, to wieczne szycie! Nie wiesz, gdzie jest igła i nożyczki?
- Tad.: Właśnie ich szukam. Nożyczki miałem przed chwilą w ręce. Och, to wieczne szukanie! Bardzo mi przykro, ale nie mogę ich znaleźć.
- K.: A ja już je widzę. To tak podobnie jak w tym wierszu Tuwima:

Biega, krzyczy pan Hilary:
 "Gdzie są moje okulary?"
 Szuka w spodniach i w surducie,
 W prawym bucie, w lewym bucie.
 Nagle - zerknął do lusterka ...
 Nie chce wierzyć ... Znowu zerka.
 Znalazł! Są! Okazało się,
 że je ma na swoim nosie.

taksówkarz, -rza <i>чол.</i>	<i>таксист</i>	opóźniony, -a, -e	<i>той, хто</i>
chwiliczka, -ki <i>жін.</i>	<i>хвилинка</i>		<i>спізнився</i>
zaczekać <i>док.</i> na +	<i>почекати (кого)</i>	tor, -ru <i>чол.</i>	<i>колія</i>
зн., zaczekam,		wsiadać <i>недок.</i> ,	<i>сідати</i>
zaczekasz		wsiadam, wsiadasz	
znieść <i>док.</i> , zniosę,	<i>знести</i>	podróżny, -nego <i>чол.</i>	<i>пасажир</i>
zniesiesz		otworzyć <i>док.</i> ,	<i>відчинити</i>
schody, -dów <i>мн.</i>	<i>сходи, східці</i>	otworzę, otworzysz	
ze schodów	<i>зі сходів</i>	okno, -na <i>сер.</i>	<i>вікно</i>
samochód,	<i>автомобіль</i>	strasznie <i>присл.</i>	<i>страшенно, тут:</i>
samochodu <i>чол.</i>			<i>дуже</i>
skoczyć <i>док.</i> ,	<i>тут: заскочити</i>	duszno <i>присл.</i>	<i>душно</i>
skoczę, skoczysz		przeciwko + <i>дав.</i>	<i>проти (чого)</i>
na chwilę	<i>на хвилинку</i>	wietrzeń, -nia <i>сер.</i>	<i>провітрювання</i>
sprawdzić <i>док.</i> ,	<i>перевірити</i>	to dobrze robi	<i>це добре діє</i>
sprawdzę,		wagon, -nu <i>чол.</i>	<i>вагон</i>
sprawdzisz		wagon restauracyjny	<i>вагон-ресторан</i>
zamknięty, -a, -e	<i>зачинений</i>	wagon za nami	<i>наступний вагон</i>
inaczej	<i>інакше</i>	przesiadka, -ki <i>жін.</i>	<i>пересадка</i>
przy <i>прийм.</i> +	<i>біля</i>	mam przesiadkę	<i>у мене пересадка</i>
<i>місц.</i>		ludzie, -dzi <i>мн.</i>	<i>люди</i>
kasa biletowa	<i>квиткова каса</i>	przejąć <i>док.</i> , przejdę,	<i>пройти</i>
klasa, -sy <i>жін.</i>	<i>клас</i>	przejdiesz	
kasjerka, -ki <i>жін.</i>	<i>(розм.) білетерка</i>	przechodzień <i>чол.</i> ,	<i>перехожий</i>
tam i z powrotem	<i>туди і назад</i>	przechodnia	
bilet powrotny	<i>зворотний квиток</i>	trójka, -ki <i>жін.</i>	<i>тріяка</i>
pociąg osobowy	<i>пасажирський потяг</i>	siódemka, -ki <i>жін.</i>	<i>сімка</i>
pociąg pospieszny	<i>швидкий потяг</i>	jedenastka, -ki <i>жін.</i>	<i>тут: одинадцятий</i>
roztargnienie, -nia <i>сер.</i>	<i>неуважність</i>	wysiąść <i>док.</i> ,	<i>вийти (з транс- порту)</i>
uciec <i>док.</i> , ucieknę,	<i>втекти</i>	wysiądę,	
uciekiesz		wysiądziesz	
odjeżdżać <i>недок.</i> ,	<i>від'їжджати</i>	ślicznie <i>присл.</i>	<i>прекрасно, чудово</i>
odjeżdżam,		guzik, -ka <i>чол.</i>	<i>гудзик</i>
odjeżdżasz		peron, -nu <i>чол.</i>	<i>перон</i>

16A/16B

przyszyć <i>док.</i> , przyszyję, przyszyjesz	<i>пришити</i>	krzyczeć <i>недок.</i> , krzyczę, krzyczysz	<i>кричати</i>
wieczny, -a, -e	<i>вічний</i>	Hilary	<i>Хіларій</i>
szycie, -cia <i>сер.</i>	<i>шиття</i>	okulary, -rów <i>мн.</i>	<i>окуляри</i>
igła, -ty <i>жін.</i>	<i>голка</i>	surdut, -ta <i>чол.</i>	<i>сюртук</i>
pożyczki, -czek <i>мн.</i>	<i>ножиці</i>	but, -ta <i>чол.</i>	<i>черевики</i>
przed chwilą	<i>за хвилину</i>	nagle <i>присл.</i>	<i>раптом</i>
ręka, -ki <i>жін.</i>	<i>рука</i>	zerknąć <i>док.</i> , zerknę,	<i>подивитися</i>
szukanie, -nia <i>сер.</i>	<i>пошук</i>	zerkniesz	
widzieć <i>недок.</i> , widzę, widzisz	<i>бачити</i>	lusterko, -ka <i>сер.</i>	<i>дзеркальце, люстер- ко</i>
podobnie <i>присл.</i>	<i>подібно, схоже</i>	wierzyć <i>недок.</i> w +	<i>вірити</i>
wiersz, -sza <i>чол.</i>	<i>вірш</i>	zn., wierzę, wierzysz	
Tuwim, Julian	<i>Юліан Тувім, поль- ський поет</i>	znowu <i>присл.</i>	<i>знову</i>
biegać <i>недок.</i> , biegam, biegasz	<i>бігати</i>	okazało się, że ...	<i>виявилось, що ...</i>
		własny, -a, -e	<i>власний</i>
		pos, -sa <i>чол.</i>	<i>ніс</i>
		spóźnienie, -nia <i>сер.</i>	<i>запізнення</i>

16B Країнознавство і слововживання

1. Іменники, утворені від числівників

У польській мові поширені іменники, утворені від числівників (так звані лічильні іменники). Вони використовуються, коли називають номер транспортного засобу, кімнати в готелі тощо. Це номери від 1 до 20, а також десятки і сотні. Усі вони жіночого роду.

1 jedyńka	<i>одиниця</i>	16 szesnastka
2 dwójka	<i>двійка</i>	17 siedemnaście
3 trójka	<i>i т.д.</i>	18 osiemnaście
4 czwórka		19 dziewięćnaście
5 piątka		20 dwudziestka
6 szóstka		30 trzydziestka
7 siódemka		40 czterdziestka
8 ósemka		50 pięćdziesiątka
9 dziewiątka		60 sześćdziesiątka
10 dziesiątka		70 siedemdziesiątka
11 jedenastka		80 osiemdziesiątka
12 dwunastka		90 dziewięćdziesiątka
13 trzynastka		100 setka
14 czternastka		
15 piętnastka		

Лічильні іменники вживаються також для вказівки вартості грошових знаків: монет і купюр:

Masz piątkę na telefon?

Czy może pan rozmienić setkę?

Зважте на те, що слова **jedyńka** і **dwójka** мають подвійне значення.

jedynka   кімната №1 в готелі;   одномісний номер
 dwójka   кімната №2 в готелі;   двомісний номер

Mieszkam w jedynce.   Я живу в однокімнатному номері.
 Mieszkam pod jedynką. Я живу в кімнаті номер 1 (у першому номері).

Від інших числівників іменники не утворюються, наприклад:

Do hotelu można dojechać także autobusem sto dwadzieścia osiem.   До готелю можна їхати 128-м автобусом (128-го маршруту).
 Mieszkam w pokoju sto czterdzieści sześć.   Я живу в кімнаті (номері) 146 (у 146 номері).

2. Корисні вирази для спілкування

Згода

Tak, proszę bardzo.
 Tak jest, proszę pana.
 Ależ oczywiście.

Так, прошу (будь ласка).
 Звичайно, пане.
 Так, звичайно; звичайна річ, природно.

Zgoda.
 Chętnie.
 W porządku.
 Cudownie.

Згоден.
 Охоче, залюбки.
 Все гаразд; все як слід.
 Чудово.

Вибачення

Przepraszam (bardzo), ...
 Bardzo mi przykro.
 (Wielka) szkoda.
 Niestety ...

Вибачте, будь ласка.
 Дуже жалкую.
 Дуже шкода.
 На жаль.

Подяка

Dziękuję (bardzo).
 Bardzo dziękuję.
 Ślicznie panu dziękujemy.

Велике спасибі.
 Дуже (безмірно) вдячний Вам.
 Дуже Вам вдячні.

Прохання

Czy jest pan wolny?
 Czym mogę służyć?
 Proszę dwa bilety.
 Proszę zaczekać.
 Proszę na dworzec.

Ви вільні?
 Прошу?
 Два квитки, будь ласка.
 Почекайте, будь ласка.
 Будь ласка, на вокзал.

16C Граматика

1. Віддієслівні іменники

Віддієслівні іменники, утворені від дієслів, як наприклад, **kupowanie** купівля, **zamawianie** замовлення і т.п., поширені в польській мові. Від інфінітивної форми вони утворюються так:

a) Іменники від дієслів на **-ać** здобувають суфікс і закінчення **-anie**:

czytać	czytanie	читання
słuchać	słuchanie	слухання
zamawiać	zamawianie	замовлення

b) Іменники від дієслів на **-ić**, **-uć** та **-eć** мають суфікс і закінчення **-enie** із супровідною зміною приголосного (як 1-а особа однини теперішнього часу):

prosić	proszenie	прохання
wietrzyć	wietrzenie	провітрювання
myśleć	myślenie	мислення

c) Іменники від дієслів на **-uć**, **-uć**, **-ić** мають у кінці **-ucie**, **-ucie**, **-icie**:

żuć	żucie	жування
szyc	szycie	шиття
żyć	życie	життя
pić	picie	пиття

Віддієслівні іменники утворюються як від дієслів доконаного, так і недоконаного виду. Утворені від дієслів доконаного виду означають щось конкретно-результативне, підсумок, результат, наприклад: **zamówienie** замовлення, а утворені від дієслів недоконаного виду означають процес, наприклад: **zamawianie** процес замовлення.

zamówić	zamówienie	замовлення
zamawiać	zamawianie	процес замовлення
spóźnić się	spóźnienie	спізнання
spóźniać się	spóźnianie	спізнювання (процес)

Віддієслівні іменники відмінюються як іменники середнього роду.

2. Відмінювання присвійних займенників

Присвійні займенники **mój**, **twój**, **nasz**, **wasz** мають форми чоловічого, жіночого і середнього роду. В роді, числі й відмінку вони узгоджуються зі словом, яке позначають. А присвійні займенники **jego**, **jej**, **ich** залишаються незмінними.

Стосовно осіб, до яких звертаються на “Ви”, вживається родовий відмінок іменників: **pan**, **pani** або **państwo**.

Proszę tu są pana/pani/państwa książki. *Будь ласка, тут Ваші книжки.*

Присвійні займенники відмінюються так:

	Однина			Множина	
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма / Жіночо-речова форма	
Наз.	mój	moja	moje	moi / moje	nasi / nasze
Род.	mojego	mojej	mojego	moich	naszych

	Однина			Множина	
	Чоловічий рід істота/ неістота.	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма/ Жіночо-речова форма	
Дав.	mojemu	mojej	mojemu	moim	naszym
Знах.	mojego/mój	moją	moje	moich/moje	naszych/nasze
Оруд.	moim	moją	moim	moimi	naszymi
Місц.	moim	mojej	moim	moich	naszych
Клич.	mój	moja	moje	moi/moje	nasi/nasze

За таким же зразком відмінюються присвійні займенники **twój, nasz, wasz**.

Коли запитують про належність, вживають питальні займенники **czyj, czyja, czyje** чий.

Однина	Множина
Czyj to (jest) płaszcz?	
Czyja to (jest) kurtka? Czyje to (są) spodnie?	
Czyje to (jest) auto?	

3. Прийменники

У вживанні прийменників і, відповідно, в їх керуванні в польській і українській мовах існують як відмінності, так і збіг.

do szkoły	до школи
do Berlina	до Берліна
do wtorku	до вівторка
do niego	до нього
koło Berlina	коло Берліна
u rodziców	у батьків
za rękę	за руку
przy pracy	за працею, при роботі

4. Особливості утворення форм множини

Деякі іменники утворюють множину не за загальними правилами.

człowiek	людина	ludzie	люди
rok	рік	lata	роки, літа

Окремі іменники польської мови мають лише форму множини, наприклад: **nożycki** ножиці, **spodnie** штани, **okulary** окуляри, **drzwi** двері.

16D Вправи

1. Заповніть пропуски в реченнях дієсловами у відповідній формі:

zamawiać/zamówić, spóźniać się /spóźnić się, odjeżdżać/odjechać, wsiadać/wsiąść, zamykać/zamknąć

- a) Muszę ... jeszcze pokój w hotelu. b) Pokój powinno się ... tydzień wcześniej. c) Pospiesz się, inaczej ... na autobus. d) Ty przecież nie lubisz się ... e) Pociąg pospieszny do Krakowa ... z peronu trzeciego. f) Pociąg nie może ..., zanim wszyscy nie wsiądą. g) Proszę ..., drzwi zamykać. h) Proszę nie ... do tego wagonu, to jest pierwsza klasa. i) Proszę nie ... okna, bo jest gorąco. j) Czy może pan ... drzwi, bo jest bardzo zimno.

2. Заповніть пропуски відповідними іменниками:

życie, spóźnienie, spóźnianie, szczie, zamawianie, zamówienie

- a) Tu mam dla pana ... b) ... noclegów jest przy okienku numer 2. c) ... pociągu wynosi 10 minut. d) To ... się pociągów denerwuje mnie (дратує). e) ... nie jest moim hobby. f) ... jest piękne.

3. Запишіть словами цифрові позначення:

- a) W którym pokoju mieszkasz? Pod 2. b) Czy to jest pokój dwuosobowy? Nie to jest 1. c) Jakim tramwajem dojadę do hotelu "Neptun"? Może pan jechać 3 lub 4. d) A czy jedzie tam również autobus? Tak, 132. e) Które pokoje są jeszcze wolne? 16 i 247. f) Czy masz drobne pieniądze? Tak, mogę ci rozmienić (розміняти) tę 100.

4. Перекладіть польською мовою:

- a) Ці штани нові. b) Де ножиці? c) Двері зачинені? d) Твої окуляри лежать під шафою. e) Через рік ми їдемо в гори, а через два – на море. f) Ти розумна людина. Я знаю не так уже багато розумних людей.

5. Яким із виразів Ви скористаєтеся при розмові? У якому випадку висловлюється подяка, прохання, згода або вибачення?

A:

B:

a) Czy jest pan wolny?	...
b) Do hotelu dojadą państwo jedynastką. Tu jest przystanek.	...
c) Przepraszam, jak dojść do hotelu "Giewont"?	..., ale nie wiem, gdzie jest ten hotel.
d) Niestety, nie mogę już dłużej czekać.	
e) Pomogę pani znieść walizki.	
f) ...?	Proszę pokój jednoosobowy z łazienką.
g) ...	Proszę tu są pana bilety.
h) Jutro jedziemy w góry.	... Cieszę się.
i) Czy mogę zaprosić panią na przyjęcie?	...

6. Заповніть пропуски в реченнях присвійними займенниками у відповідній формі:

- a) Czy nie widziałeś ... (mój) biletu. b) ... (wasz) walizki są w taksówce. c) Na ... (jego) biurku leżą okulary. d) Czy to są ... (jego) okulary? e) Czy to są ... (twój) spodnie? f) Nie, to są ... (jej) spodnie. g) Ktoś dzwoni do ...

(mój) pokoju. h) Nie, to nie jest klucz do ... (twój), tylko do ... (jej) pokoju.
i) Czy to ... (pan) walizki? j) Tu jest ... (pani) bilet. k) Czy to było w ... (ich) domu?

7. *Яке з наведених нижче речень означає щось інше?*

- a) Boję się, że pociąg mi ucieknie.
– Boję się, że pociąg za szybko jedzie.
– Boję się, że nie zdążę na pociąg.
– Boję się, że spóźnię się na pociąg.
- b) Skoczę tylko jeszcze raz na górę.
– Pójdę szybko na piętro.
– W górach będę tylko chodzić.
– Pójdę jeszcze na górę.
- c) ¹Proszę jeden bilet powrotny do Warszawy.
– Proszę bilet tylko z Warszawy z powrotem.
– Proszę bilet tam i z powrotem.
– Proszę bilet do Warszawy i z powrotem.
- d) ~~Halo~~ taxi! Czy jest pan wolny?
– Halo, taxi! Czy może mnie pan zabrać na dworzec?
– Halo, taxi! Chciałabym pojechać na dworzec.
– Halo, taxi! Czy ma pan czas?

8. *Правильно выбравши прийменник, напишіть його замість крапок:*

do, na, nad, od, u, w(e), z, za

- a) ... lecie jeździmy chętnie ... morze. b) ... morzem jest przyjemnie, gdy świeci słońce. c) Zimą jeździmy ... góry. d) ... górach można jeździć ... nartach. e) Przyjdę ... ciebie jutro. f) Zadzwoń ... ciebie jeszcze dziś. g) To są goście ... Niemiec. h) Pójdę ... moimi gośćmi ... Parku Łazienkowskiego. i) Muszę kupić sześć biletów ... tramwaj ... 2.5 zł. j) ... wtorek będę ... moich rodziców. k) Potem pójdę ... filharmonii ... koncert. l) To jest list ... mojego brata. m) Mam urlop ... wczoraj.

9. *Дайте відповіді на поставлені запитання. Присвійні займенники, що стоять у дужках, застосуйте у правильній формі.*

Приклад: Czyj to jest bilet? (mój)
To jest mój bilet.

- a) Na czyjego męża czekamy? (mój) b) Na czyj przyjazd czekamy? (twój)
c) Czym samochodem pojedziemy na urlop? (wasz) d) Czyjej walizki jeszcze nie ma? (nasz) e) Czyjego biletu nie możesz znaleźć? (jej) f) W czyim pokoju nie ma telefonu? (jego) g) Czyich okularów szukasz? (twój) h) Do czyich spodni musisz przyszyć guzik? (jej) i) O czyim urlopie mówisz? (ich).

16D/17A

10. Утворіть із наведених речень два діалоги.

“W taksówce” та “W kasie biletowej”;

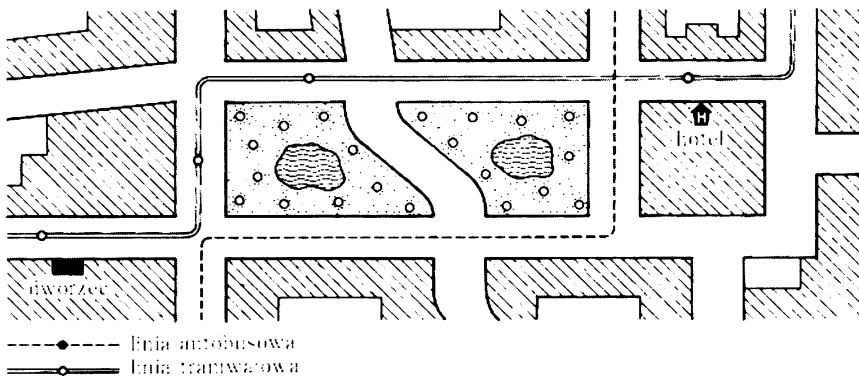
- a) Oczywiście, proszę dwa powrotne. b) Tak, proszę bardzo. c) Czy mogłaby mi pani powiedzieć, z którego peronu odjeżdża ten pociąg?
d) Słucham panią? e) Nie, proszę na pospieszny. f) Na dworzec. g) Tam i z powrotem? h) Proszę jak najbliższą drogą, obok kina, bo mamy mało czasu. i) Pierwszej, czy drugiej klasy? j) Proszę dwa bilety do Łańcuta.
k) Czy jest pan wolny? l) Na pociąg osobowy? m) Pierwszej. n) Dokąd chcieliby państwo jechać? o) Z trzeciego, ale proszę się pospieszyć, bo pociąg odjeżdża za 5 minut. p) Jak woli pani jechać do dworca?

11. Ви маєте намір здійснити подорож до Любліна. Розпитайте про найбільш сприятливий розклад руху потягів. Дізнайтеся, о котрій годині відправляється потяг, з якої колії і де Вам потрібно зробити пересадку. Потім придбайте квиток, наприклад, у перший клас пасажирського потяга туди і зворотний.

12. Ви замовили по телефону номер у готелі. Уявіть собі, що Ви вже в готелі. Що Ви повинні сказати адміністратору?

13. Роздивіться наведений нижче план міста. Розкажіть, як дістатися до готелю “Piast”:

- a) як можна dojechać do hotelu autobusem?
b) як można dojechać do hotelu tramwajem?
c) jak można dojść do hotelu?

17A Tekst

U lekarza

P. = Paweł
L. = Lekarz

P.: Dzień dobry, panie doktorze.

L.: Dzień dobry panu. Co pana do mnie sprowadza?

Dr med. Jan Eskulap

Internista

Godziny przyjęć

pacjentów:

wtorek – piątek

8.00 – 12.00

- P.: Źle się czuję. Chciałbym, żeby pan mnie zbadał.
 L.: Co panu dolega?
 P.: Nie bardzo wiem, co mi jest. Mam lekką gorączkę i jest mi niedobrze. Boleą mnie uszy i oczy. Właściwie to wszystko mnie boli.
 L.: Proszę się rozebrać do pasa. Proszę pokazać język. Czy boli pana głowa?
 P.: Właściwie nie, ale mam zawroty głowy.
 L.: Dobrze. A teraz proszę się położyć. Głęboko oddychać! Wdech! Wydech! A teraz proszę nie oddychać. No tak!
 P.: Na co jestem chory? Czy to jest grypa?
 L.: To nie jest żadna grypa, tylko przeziębienie. Czy pan nie jest zbyt przemęczony? Kiedy był pan ostatnio na urlopie?
 P.: Zaraz, nie mogę sobie przypomnieć. W ciągu ostatnich dwóch lat nie miałem żadnego urlopu.
 L.: Widzi pan. Pan siebie nie oszczędza.
 P.: To prawda. Mam dla siebie bardzo mało czasu.
 L.: W ciągu najbliższych dni żadna praca nie wchodzi w grę. Wypiszę panu zwolnienie na kilka dni. Przepiszę panu poza tym lekarstwa na przeziębienie i gorączkę. Te tabletki proszę przyjmować trzy razy dziennie po jedzeniu. A te krople i witaminy są na wzmocnienie. Proszę tu jest pana recepta..
 P.: Jak mam je brać?
 L.: Jeden raz dziennie przed snem. Proszę zażywać rozpuszczone w pół szklanki wody. A to co za rana na ręce?
 P.: Ach, to nie jest żadna rana tylko małe skaleczenie.
 L.: Proszę mi pokazać. Będę musiał założyć panu opatrunek.

lekarz, -rza <i>чол.</i>	<i>лікар</i>	zbadać <i>док.</i> , zbadał, <i>оглянути</i>	
internista, -ty <i>чол.</i>	<i>терапевт</i>	zbadasz	
godziny przyjęć	<i>години прийому</i>	dolegać <i>недок.</i>	<i>турбувати</i>
pacjent, -ta <i>чол.</i>	<i>пацієнт</i>	co panu dolega?	<i>Що Вас турбує?</i>
doktor, -ra <i>чол.</i>	<i>доктор</i>	lekki, -a, -e	<i>легкий</i>
sprowadzać <i>недок.</i> ,	<i>приводити</i>	gorączka, -ki <i>жін.</i>	<i>жар, пропасниця,</i>
sprowadzam,			<i>гарячка</i>
sprowadzasz		ucho, -cha <i>сер.</i>	<i>вухо</i>
boleć <i>недок.</i>	<i>боліти</i>	to prawda	<i>це правда</i>
oko, -ka <i>сер.</i>	<i>око</i>	wchodzić <i>недок.</i> ,	<i>входити</i>
rozebrać się <i>док.</i> ,	<i>роздягатися</i>	wchodzę, wchodzisz	
rozbiórę się,		gra, gry <i>жін.</i>	<i>гра</i>
rozobierzesz się		wchodzić w grę	<i>входити в розра-</i>
pas, -sa <i>чол.</i>	<i>пояс</i>		<i>хунок</i>
proszę rozebrać się	<i>будь ласка, роздяг-</i>	wypisać <i>док.</i> ,	<i>виписати</i>
do pasa	<i>ніться до пояса</i>	wypiszę, wypiszesz	
język, -ka <i>чол.</i>	<i>язик</i>	zwolnienie, -nia <i>сер.</i>	<i>лікарняний листок</i>
głowa, -wy <i>жін.</i>	<i>голова</i>		<i>непрацездатності</i>
zawrót głowy	<i>запаморочення</i>	przepisać <i>док.</i> ,	<i>приписати</i>
położyć się <i>док.</i> , po-	<i>лягти</i>	przepiszę,	
łożę się, położysz		przepiszesz	
się		poza <i>прийм.</i> +	<i>крім (того)</i>
co pana do mnie	<i>Що Вас до мене</i>	<i>оруд.</i>	
sprowadza?	<i>привело?</i>	lekarstwo, -wa <i>сер.</i>	<i>ліки</i>

17A/17B

oddychać <i>недок.</i> , oddycham, oddychasz	<i>дихати</i>	на <i>прийм.</i> + <i>знах.</i> przyjmować <i>недок.</i> , przyjmuje, przyjmujesz	<i>проти (чого)</i> <i>приймати</i>
głęboko oddychać wdech! wydech!	<i>глибоко дихати</i> <i>вдих! видих!</i>	trzy razy dziennie <i>присл.</i>	<i>тричі на день</i> <i>вдень</i>
chory, -a, -e żaden, żadna, żadne grypa, -pu <i>жін.</i>	<i>хворий</i> <i>ніякий, ніяка, ніяке</i> <i>грип</i>	krople, knopli <i>жін./мн.</i> <i>краплі</i> witamina, -ny <i>жін.</i> <i>вітамін</i>	
przeziębienie <i>сер.</i> zbyt <i>присл.</i>	<i>застуда</i> <i>надто, дуже</i>	wzmocnienie, -nia <i>сер.</i> sen, snu <i>чол.</i>	<i>зміцнення</i> <i>сон</i>
przemęczony, -a, -e przypomnieć sobie <i>док.</i> , przypomnę sobie, przypomnisz sobie	<i>втомлений</i> <i>згадати</i>	przed snem zażywać <i>недок.</i> , zażywam, zażywasz	<i>перед сном</i> <i>вживати</i>
rozpuszczony, -a, -e szklanka, -ki <i>жін.</i>		recepta, -ty <i>жін.</i> rana, -ny <i>жін.</i>	<i>розчинений</i> <i>склянка</i> <i>рецепт</i> <i>рана</i>
w ciągu	<i>протягом, на про-</i> <i>тязі</i>	skaleczenie, -nia <i>сер.</i> opatrunek, opatrunku <i>чол.</i>	<i>поріз, подряпина</i> <i>пов'язка</i>
oszczędzać się <i>не-</i> <i>док.</i> , oszczędzam się, oszczędzasz się tabletki, -ki <i>жін.</i>	<i>берегтися</i> <i>таблетка</i>		

17B Країнознавство і слововживання

1. Запас слів

Пальці на руках і на ногах по-польському називаються **palce** (як і в українській мові). Щоб відрізнити одні від інших, говорять: **palce u rąk** і **palce u nóg**. Якщо іменники **oko** *око* і **ucho** *вухо* вживаються у значенні органів чуттів, то у множині вони відмінюються не за звичайним зразком. Якщо ж ці слова вживаються в переносному значенні **oko** *жирове кільце в супі, петелька* або **ucho** *вушко*, то вони відмінюються за загальним правилом, наприклад, у множині називний відмінок: **oka** і **ucha**.

Відмінювання слів **oko** *око* і **ucho** *вухо* (в прямому значенні) в множині:

Наз.	oczy	uszy
Род.	ocz <u>u</u> /ocz <u>ów</u>	usz <u>u</u> /usz <u>ów</u>
Дав.	oczom	uszuom
Знах.	oczy	uszy
Оруд.	oczami	uszami
Місц.	oczach	uszach

2. Вирази, пов'язані з хворобою

Co pani/panu dolega?
Co pani/panu jest?
Boli mnie głowa./Mam bóle głowy.

Boli mnie brzuch./Mam bóle brzucha.
Bola mnie plecy./Boli mnie w plecach.

Jestem chory na gripę.
Mam gripę.

Що Вас турбує?

Що з Вами?

У мене болить голова (головний біль).

У мене болить живіт.

У мене болить спина (біль у спині).

Я хворий на грип.

У мене грип.

Mam anginę.
Jestem przeziębiony.
Źle się czuję.
Jest mi niedobrze.

У мене ангіна.
Я застудився.
Я погано себе почуюю.
Мені недобре / мені погано.

17C Граматика

1. Заперечення “żaden”

Заперечення **żaden, żadna, żadne** ніякий, жоден, жодна, жодне стоїть безпосередньо перед іменником, який ним заперечується. Воно відмінюється так само, як і присвійний займенник.

Коли в реченні трапляється вираз із **żaden**, то заперечення **nie** ставиться перед присудком, оскільки в польській мові має місце подвійне заперечення.

To nie jest żadna grupa.
Nie ma pan żadnej grupy.
Od dwóch lat nie miałem żadnego urlopu.

2. Додаток у родовому відмінку в заперечних реченнях

Заперечні речення в польській мові вимагають наявності додатка в родовому відмінку:

Mam książkę. (Зн.) Я маю книжку.
Nie mam książki. (Род.) У мене немає книжки.
Nie mam żadnej książki. (Род.) У мене немає жодної книжки.

3. Зворотний займенник “sobie”

Зворотний займенник **sobie** (див. 6C6), як і в українській мові, не має форми називного відмінка і відмінюється так:

Родов.	siebie
Дав.	sobie
Знах.	siebie, się
Орудн.	sobą
Місц.	sobie

Zapraszam do siebie. Запрошую Вас до себе.
Nie przypominam sobie. Не пригадую.
Pan siebie nie oszczędza. Ви не бережете себе.
Rozmawiają ze sobą. Вони розмовляють один з одним.
Proszę opowiedzieć coś o sobie. Будь ласка, розкажіть трохи про себе.

17D Вправи

1. Дайте заперечні варіанти до названих речень:

- a) Zażyłem wczoraj lekarstwo na grypę. b) Mamy wolne pokoje z prysznicem na trzecim piętrze. c) Pan Hilary znalazł swoje okulary. d) Chciałabym spędzić urlop nad morzem. e) Mam bilet na pociąg pospieszny. f) Katarzyna wynajęła dwa pokoje z kuchnią i łazienką. g) Kupiłem pięć biletów do teatru. h) Muszę założyć pani opatrunek. i) Widzę sześciu panów, którzy stoją na ulicy. j) Zaproszę do siebie dużo gości.

2. Перекладіть українською мовою:

- a) Od dwóch lat nie miałem żadnego urlopu. b) Nie widziałem tu żadnej gazety. c) Czy nie zażywał pan żadnych kropli? d) Nie mam żadnych bólów głowy. e) Wczorajem nie ma w parku już żadnych dzieci. f) Na dworcu nie było żadnego pociągu.

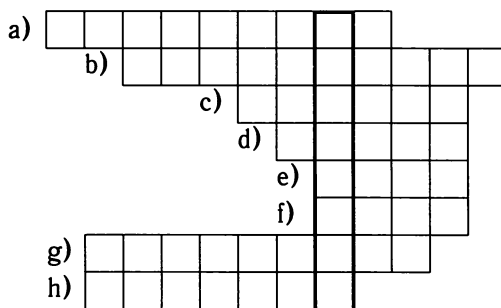
3. Підкреслені дієслова перетворіть на дієслівні іменники.

Приклад: Często się przeziębiam.
Proszę coś przeciw przeziębieniu.

- a) Pan powinien się trochę wzmocnić. Zapiszę panu coś na ... b) Nie przypominaj mi tego. Takie ... nie ma sensu. c) O, skaleczyłem się w palec. Ale to jest lekkie ... d) Muszę zażywać lekarstwo pięć razy dziennie. To ... bardzo mnie już męczy. e) Proszę nie przyjmować zbyt dużo lekarstw. Tak wiem, ... lekarstw nie jest zdrowe. f) Jestem chory i chętnie poczytam sobie coś lekkiego. Czy ma pan coś interesującego do ...?

4. Розгадайте кросворд. Рішення знайдете у виділених клітинках, розташованих вертикально:

- a) Zażywasz, gdy jesteś przeziębiony/a. b) Lekarz wy-pisuje, gdy jesteś chora/y.
c) Kupujesz tam lekarstwa.
d) Masz je u rąk i u nóg.
e) Nie jest duży, tylko ...
f) Potrzebna do szycia.
g) Zakłada się go na skaleczenie. h) Szuka ich pan Hilary.

5. Виберіть потрібну форму:

- a) Porozmawiajmy z nami/ze sobą. b) Spotkamy się wieczorem u mnie/u siebie. c) Opowiedzcie coś o sobie/o was. d) Ty w ogóle nie oszczędzasz siebie/ siebie. e) Czy zaprosisz nas do siebie/ciebie? f) Czy zaprosisz mnie do siebie/do ciebie? g) Chciałbym państwu opowiedzieć coś o sobie/o mnie. h) Zapraszamy państwa do nas/do siebie.

6. *Перекладіть польською мовою:*

- a) Сердечно запрошую Вас до себе. b) Ти купив собі новий автомобіль?
c) Вони щиро говорять один з одним. d) Розкажіть мені трохи про себе.
e) На жаль, я не можу цього згадати.

7. *Визначте, які речення написані неправильно. Потім вкажіть правильний варіант:*

- a) Proszę lekarstwo na gorączkę. b) Proszę coś na wzmocnienie. c) Te tabletki muszę brać rano przed snem. d) Krople proszę zażywać rozpuszczone w pół szklanki wody. e) Pan jest bardzo przemęczony, więc nie mogę dać panu zwolnienia.

8. *Доповніть діалог, в якому Ви граєте роль пацієнта:*

Lekarz	Pacjent
– Co panu/pani dolega?	...
– Od kiedy ma pan/pani te bóle?	...
– Czy ma pan/pani gorączkę?	...
– Czy coś jeszcze pana/panią boli?	...
– Muszę pana/panią zbadać.	...
– Nie, to jest tylko lekkie przeziębienie.	...
– Tak, przepiszę panu/pani lekarstwa na gorączkę.	...
– Tabletki proszę zażywać trzy razy dziennie po jedzeniu.	...
– Tak, cztery dni. Wypiszę panu/pani zwolnienie.	...

9. *Розкажіть лікарю, що у Вас болить. Отже, у Вас:*

– uszkodzona noga	– болять очі
– болить голова	– болять вуха
– невисока температура	– болить живіт

10. *Розкажіть про Ваш останній візит до лікаря, вживши при цьому форми минулого часу дієслів.*

18A Tekst

Zagadka kryminalna

Wracając do domu, Paweł kupił w aptece lekarstwo przepisane przez lekarza. Wychodząc z apteki, spotkał Piotra, który pożyczył mu do poczytania zagadki kryminalne.

Wróciwszy do domu, Paweł zażył lekarstwa i położył się do łóżka. Wreszcie będzie mógł poczytać sobie pożyczone od Piotra zagadki kryminalne. A oto jedna z nich:

Pewnego dnia przyszedł do komisarza Sowy niejaki pan Lis i zeznał co następuje:

– Jadąc wczoraj rano pociągiem do pracy w kierunku Zalesia, zobaczyłem przez okno wagonu i przez otwarte okno domu, stojącego blisko torów, gwałtowną scenę, rozgrywającą się we wnętrzu. Jakiś mężczyzna mocował się z kobietą. Była godzina 7.45. Wiem, bo właśnie przed chwilą popatrzyłem na zegarek ...

– Rzeczywiście, w jednym z domów na przedmieściu ktoś zamordował wczoraj młodą kobietę – powiedział komisarz wyrzawszy spoza sterty papierów.

– A jak wyglądał ten mężczyzna?

– Zdążyłem tylko zauważyć, że miał

długie czarne wąsy i był łysy. Po tej rozmowie komisarz udał się na dworzec i spojrzął na rozkład jazdy.

Do Zalesia pociągi odchodziły o godzinie: 6.30 – 7.42 – 8.26 – 10.11 – 17.40 – 20.05 – 22.44. Zegar na dworcu wskazywał godzinę 17.35. Kupiwszy bilet, komisarz udał się na peron. W pociągu przekonał się, że linia kolejowa przebiega w bliskiej odległości od domu, w którym wydarzyła się zbrodnia. Pokój będący miejscem przestępstwa był tak dobrze widoczny, że komisarz mógł odczytać godzinę na zegarze wiszącym naprzeciwko okna: Była dokładnie 17.50.

Wróciwszy najbliższym pociągiem do miasta, komisarz polecił natychmiast wezwać Lisa do swojego biura.

– Nie wiem jeszcze, jaki był pana udział w tej sprawie, ale wykryję to – powiedział zza biurka.

– W każdym razie złożył par fałszywe zeznanie – stwierdził komisarz. Jestem o tym całkowicie przekonany.

zagadka, -ki *жін.*
kryminalny, -a, -e
wracać *недок.*, wra-
cam, wracasz
wracając

загадка
кримінальний
повертатися

повертаючись

apteka, -ki *жін.*
wrócić *док.*, wróćę,
wrócisz
wróciwszy
łóżko, -ka *сер.*
pożyczony, -a, -e
jedna z nich
świadek, świadka
чол.
komisarz, -rza *чол.*
niejaki, -a, -ie
zeznać *док.*, zeznam,
zeznasz
co następuje

аптека
повернутися, вер-
нутися
повернувшись
ліжко
позичений
одна з них
свідок

комісар
якийсь, певний
дати свідчення

тут: *таке (на-
ступне)*

jadąc
przepisany, -a, -e
spotkać *док.*,
spotkam, spotkasz
pożyczyć *док.*,
pożyczę, pożyczysz
do poczytania
wąsy *мн.*
łysy, -a, -e
udać się *док.*, udam
się, udasz się
spojrzeć *док.*,
spojrzę, spojrzysz
rozkład *м.* jazdy
odchodzić *недок.*,
odchodzę, odchod-
zisz
wskazywać *недок.*,
wskazuję, wskazu-
jesz
kupiwszy
przekonać się *док.*,
przekonam się,
przekonasz się

проїжджаючи
прописаний
зустріти

позичити

для читання
вуса
лисий
попрямувати, піти

подивитися

розклад руху
відходити,
відправлятися

показувати

купивши
переконатися

otwarty, -a, -e stać <i>недок.</i> , stoje, stoisz	<i>відчинений</i> <i>стояти</i>	linia <i>жін.</i> kolejowa przebiegać <i>недок.</i> , przebiegam, przebiegasz	<i>залізнична колія</i> <i>пробігати</i>
stojący, -a, -e gwałtowny scena, -ny <i>жін.</i> rozgrywać się <i>недок.</i> wnętrze, -rza <i>сер.</i> mocować się <i>недок.</i> , mocuję się, mocujesz się rzeczywiście	<i>той, що стояв</i> <i>бурхливий</i> <i>сцена</i> <i>відбуватися</i> тут: <i>усередині</i> <i>боротися</i>	odległość, -ci <i>жін.</i> wydarzyć się <i>док.</i> , wydarzy się zbrodnia, -ni <i>жін.</i> przestępstwo, -wa <i>сер.</i> widoczny, -a, -e odczytać <i>док.</i> , odczy- tam, odczytasz wisieć <i>недок.</i> , wiszę, wisisz polecić <i>док.</i> , polecę, polecisz natychmiast <i>присл.</i> wezwać <i>док.</i> , wezwę, wezwiesz udział, -łu <i>чол.</i> wykryć <i>док.</i> , wykryję, wykryjesz zza + <i>род.</i> fałszywy, -a, -e zeznanie, -nia <i>сер.</i> złożyć zeznanie stwierdzić <i>док.</i> , stwier- dzę, stwierdzisz całkowicie <i>присл.</i> przekonany, -a, -e	<i>відстань</i> <i>відбутися, трапи-</i> <i>тися, статися</i> <i>злочин</i> <i>злочин</i> <i>видний, помітний</i> <i>розглянути,</i> <i>розібрати</i> <i>висіти</i> <i>доручити</i> <i>негайно</i> <i>викликати</i> <i>участь</i> <i>розкрити</i> <i>з-за</i> <i>фальшивий, не-</i> <i>правдивий</i> <i>свідчення</i> <i>посвідчити, скла-</i> <i>сти свідчення</i> <i>встановити</i> <i>цілком, повністю</i> <i>переконаний</i>
przedmieście, -cia <i>сер.</i> zamordować <i>док.</i> , zamorduję, zamordujesz wyjrzeć <i>док.</i> , wyjrzę, wyjrzysz spoza + <i>род.</i> sterta, -ty <i>жін.</i> papier, -ru <i>чол.</i> zdążyć <i>док.</i> , zdążę, zdążysz zdążyłem tylko ... zauważyć <i>док.</i> , zauważę, zauważysz czarny, -a, -e wąsy, -sów <i>мн.</i>	<i>дійсно, насправ-</i> <i>ді</i> <i>передмістя</i> <i>вбити</i> <i>виглянути</i> <i>з-за</i> <i>стіс, купа</i> <i>папір</i> <i>встигнути</i> <i>я встиг</i> <i>тільки ...</i> <i>помітити</i> <i>чорний</i> <i>вуса</i>		

18B Країнознавство і слововживання

Складені прийменники

У польській мові є складені прийменники, які складаються з двох або навіть трьох простих прийменників.

z + za = zza

Komisarz wyjrzał zza
biurka.

Комісар виглянув з-за пись-
мового столу.

z + nad = znad

Wyż znad Europy za-
chodniej.

Антициклон із Західної
Європи.

po + za = poza

Poza tym przepiszę
panu tabletki przeciw
grypie.

Крім того, я пропишу Вам
таблетки від грипу.

na + przeciwko
= naprzeciwko

Zegar wisiał naprze-
ciwko okna.

Годинник висів напроти
вікна.

z + po + za
= spoza

Wyglądając spoza
sterty papierów ...

Виглядаючи з-за стосу па-
перів ...

18В/18С

Згадані вище прийменники вимагають після себе родового відмінка (крім **poza** + орудний відмінок).
До прийменників **w** і **z** додається **-e**, коли дальше слово починається з кількох приголосних, що йдуть підряд, наприклад, **w piątek** (але **we wtorek**), **z domu** (але **ze sklepu**).
Перед особовим займенником **mnie** до прийменників **w, z, od, bez** і **przez** додається **-e**, наприклад: **we mnie** в мені, **ode mnie** від мене, **beze mnie** без мене.

18С Граматика

1. Дієприкметник

У польській мові два типи дієприкметників: активні дієприкметники і пасивні дієприкметники. Обидва типи дієприкметників відмінюються як прикметники.

	Однина			Множина	
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
kupować kupić bić (бити)	kupujący kupiony bity	kupująca kupiona bita	kupujące kupione bite	kupujący kupieni bici	kupujące kupione bite

Зверніть увагу. Особово-чоловіча форма дієприкметників множини від дієслів на **-ić, -uć** має закінчення **-eni**, а у односкладових дієслів на **-ić, -uć, -ucь** – закінчення **-ci**.

Активні дієприкметники утворюються тільки від дієслів недоконаного виду шляхом додавання закінчень **-су, -са, -се** до дієслівної основи теперішнього часу 3-ї особи множини.

Інфінітив	3-а особа множ.	Активні дієприкметники (активна форма) тепер. часу
wiszieć	wiszą	wiszący, -ca, -ce
spać	śpią	śpiący, -ca, -ce
męczyć	męczą	męczący, -ca, -ce
stać	stoją	stojący, -ca, -ce

Зверніть увагу. Активний дієприкметник теперішнього часу від дієслова **być** **będący, -ca, -ce**.

Пасивні дієприкметники утворюються від перехідних дієслів доконаного і недоконаного виду (подібно до так званих віддієслівних іменників) шляхом заміни інфінітивного закінчення на **-ny, -na, -ne** і **-ty, -ta, -te** (залежно від роду і числа).

-a-ny	у дієслів на -ać, -ec : przepisać – przepisany przypomnieć – przypomniany
-o-ny	у дієслів на -ić, -uc, i -c . При утворенні дієприкметника вихідною є форма першої особи однини теперішнього часу, причому особове закінчення -ę замінюється на -ony (у множині -eni): zrobić – zrobię – zrobiony pożyczyć – pożyczę – pożyczony strzec – strzeżę – strzeżony (той, якого охороняють); g переходить в ż piec – piekę – pieczony (печений); k переходить в cz
-o-ny	у дієслів на -ść i -źć : nieść – niesiony wieźć – wieziony
-ty	у дієслів на -ić, -uć, -uć : pić – pity żuć – żuty zażyć – zażyty
-ięty/ -iony	у дієслів на nąć : ciągnąć – ciągnięty/ciągniony (той, якого тягнуть) uniknąć – uniknięty/unikniony (той, якого уникають) (Обидві форми рівнозначні)

2. Вживання дієприкметників

Активні дієприкметники (активна форма)

Komisarz odczytał godzinę zegarze, który wisiał na ścianie.	na	Комісар визначив час по годиннику, який висів на стіні.
Komisarz odczytał godzinę wiszącym na ścianie zegarze.	na	Комісар визначив час по висячому на стіні годиннику.
або		
Komisarz odczytał godzinę zegarze wiszącym na ścianie.	na	Комісар визначив час по годиннику, який висів на стіні.

Пасивні дієприкметники (пасивна форма)

Paweł przeczytał kryminał, który pożyczył od Piotra.	Павел прочитав детектив, який він позичив у Петра.
Paweł przeczytał pożyczony od Piotra kryminał.	Павел прочитав позичений у Петра детектив.
або	
Paweł przeczytał kryminał pożyczony od Piotra.	Павел прочитав детектив, позичений у Петра.

3. Дієприслівники і підрядні речення часу

У польській мові розрізняють два види дієприслівників: 1) дієприслівники одночасності і 2) дієприслівники передування. Вони синонімічні підрядним реченням часу. Як і в українській мові, дієприслівники не змінюються.

Дієприслівники одночасності (синхронності) утворюються тільки від дієслів недоконаного виду шляхом додавання **-с** до основи дієслова третьої особи множини.

Інфінітив	3-я особа мн. Дієприслівник	
wracać	wracają	wracając
spać	śpią	śpiąc
jechać	jadą	jadąc
stać	stoją	stojąc

Дієприслівники одночасності означають дію, яка збігається у часі з основною дією, в якій би часовій формі вона не передавалась.

Gdy Paweł wracał do domu, kupił w aptece lekarstwo.

Wracając do domu, Paweł kupił w aptece lekarstwo.

Коли Павел повертався додому, він купив в аптеці ліки.

Повертаючись додому, Павел купив в аптеці ліки.

Pan Lis zobaczył mężczyznę, gdy jechał pociągiem do Zalesia.

Pan Lis zobaczył mężczyznę, **jadąc** pociągiem do Zalesia.

Пан Лис побачив чоловіка, коли їхав поїздом до Залєсся.

Пан Лис побачив чоловіка, їдучи поїздом до Залєсся.

Дієприслівники із значенням передування утворюються тільки від дієслів доконаного виду минулого часу третьої особи однини. При цьому суфікс **-ł** заміщується:

-wszy	якщо основа дієслова минулого часу закінчується на голосний wrócić – wrócił – wróci wszy kupić – kupił – kupi wszy spotkać – spotkał – spotka wszy
-łszy	якщо основа дієслова минулого часу закінчується на приголосний pomóc – pomógł – pomóg łszy dojść – doszedł – doszed łszy

Дієприслівники передування означають додаткову дію, яка відбулась раніше, ніж основна дія. Подібне значення зустрічаємо в реченнях із підрядним часу, де присудок виражено дієсловом доконаного виду.

Gdy Paweł kupił lekarstwa, poszedł do domu.

Kupiwszy lekarstwa, Paweł poszedł do domu.

Коли Павел купив ліки, він пішов додому.

Купивши ліки, Павел пішов додому.

Gdy Paweł położył się do łóżka, przeczytał kryminał.

Коли Павел ліг до ліжка, він прочитав детектив.

Поłożywszy się do łóżka, Paweł *Лігши до ліжка, Павел прочитав* przeczytał kryminał. *детектив.*

Дієприслівники передування у часі вживаються, в основному, на письмі.

18D Вправи

1. *Замініть дієприкметникові конструкції підрядними означальними реченнями.*

Приклад: Wiszący na ścianie zegar wskazuje godzinę 10.
Zegar, który wisi na ścianie, wskazuje godzinę 10.

a) Komisarz zauważył mężczyznę wyglądającego przez okno. b) Paweł przeczytał kupioną w kiosku gazetę. c) Piotr wziął receptę wypisaną przez lekarza. d) Jacek popatrzył na dziecko stojące przy kasie. e) Komisarz wskazał na linię kolejową przebiegającą obok domu. f) Państwo Kowalscy czekali na spóźniony pociąg.

2. *Утворіть відповідні форми дієприкметників:*

a) Paweł czytał ... (pożyczać) książkę. b) Chętnie rozwiązuję ... (interesować) zagadki kryminalne. c) Spojrzał na zegar ... (wisieć) na ścianie. d) Muszę wysłać ... (napisać) wczoraj list. e) Kobieta zapomniała wziąć ... (kupić) gazetę. f) Ludzie ... (czekać) na przystanku rozmawiali głośno.

3. *Замініть дієприслівникові звороти відповідними підрядними реченнями.*

Приклади: Spojrzawszy na Lisa powiedział do niego: "Złożył pan fałszywe zeznanie".
Kiedy spojrzał na Lisa, powiedział do niego: "Złożył pan fałszywe zeznanie".

a) Wróciwszy do domu przyjął lekarstwa. b) Przyjawszy lekarstwa położył się do łóżka. c) Czytając gazetę usnął, bo był bardzo zmęczony. d) Jadąc autobusem spotkał swojego kolegę. e) Kupiwszy lekarstwa wyszedł z apteki. f) Czekając na tramwaj przeczytał bardzo ciekawą zagadkę kryminalną.

4. *Заповніть пропуски в реченнях правильно підібраними прийменниками:*

zza, znad, spoza, naprzeciwko, poza, od, bez, w, z

a) ... tymi kroplami przepiszę panu tabletki przeciw gorączce. b) Komisarz wstał ... biurka i zdjął okulary. c) Kochanie, nie wyjeżdżaj ... mnie na urlop. d) Wyszedłszy ... sklepu stwierdził, że nie ma jego samochodu. e) Słońce wyjrzało ... chmur. f) Wyż ... Morza Północnego wypiera powoli rozległy niż. g) Pan Lis usiadł ... komisarza Sowy. h) Czy ciekawe są te zagadki kryminalne, które dostałeś ... mnie? i) Czy masz czas ... wtorek po południu?

5. Замініть підрядні означальні речення дієприкметниковими зворотами.

Приклад: Ten pan, który czyta gazetę, jest moim znajomym.
Ten pan czytający gazetę jest moim znajomym.

a) Paweł popatrzył na lekarza, który go badał. b) Kobieta, która wynajmowała mieszkanie, pokazała Katarzynie wszystkie pokoje. c) Przechodzień zapytał o drogę do dworca młodych ludzi, którzy stali przy kiosku. d) Ci państwo, którzy tam siedzą, zamówili pokój dwuosobowy z łazienką. e) Paweł zażył lekarstwa, które kupił w aptece. f) Ania założyła opatrunek na rękę, którą skaleczyła.

6. Замініть підрядні речення часу дієприкметниковими зворотами.

Приклад: Kiedy Zosia przeczytała gazetę, zabrała się do roboty.
Przeczytawszy gazetę, Zosia zabrała się do roboty.

a) Gdy państwo Kowalscy kupili bilety na pociąg, poszli na peron. b) Kiedy Katarzyna czytała gazetę, znalazła ogłoszenie o mieszkaniu. c) Kiedy państwo Karwaccy jechali na urlop, spotkali swoich starych znajomych. d) Kiedy Tomek wracał do domu, zrobił zakupy w sklepie. e) Kiedy Paweł przyszedł do domu, zażył lekarstwa. Kiedy dziś rano jechał do pracy, zobaczył na ulicy swojego szefa.

7. Визначте, що в цих реченнях вірно, а що ні:

a) Paweł kupił w aptece zagadkę kryminalną. b) Wróciwszy do domu, zażył lekarstwa i przeczytał zagadkę kryminalną. c) Paweł ma wreszcie czas, żeby sobie coś poczytać. d) Pan Sowa złożył fałszywe zeznanie. e) Linia kolejowa przebiegała w dużej odległości od domu, w którym wydarzyła się zbrodnia. f) Komisarz pojechał do Zalesia.

8. Складіть логічно правильні речення з наведених нижче слів:

a) kupił, kiosku, idąc, interesującą, w, do, Paweł, zagadkę, lekarza, kryminalną b) okno, kobietę, pokoju, stojącego, przez, w, i, otwarte, zobaczył, mężczyznę, komisarz, zamordowaną c) gazetę, do, lekarstwa, i, przeczytawszy, zażył, łóżka, Paweł, położył się d) spojrzawszy, powiedział, zegarek, że, bardzo, gość, późno, na, jest e) domu, krople, kupiony, do, przeciw, i, w, przyszedłszy, przeziębieniu, przyjął, zaczął, kryminał, kiosku, czytać f) zwolnienie, lekarz, pacjentowi, kilka, leżeć, że, w, musi, wypisując, dni, powiedział, łóżku.

9. Розподіліть ці речення за логічною послідовністю:

a) Chciałbym złożyć zeznanie. b) Komisarz Sowa wyrzucił z rąk stos papierów. c) Nazywam się Lis. d) Zobaczył młodego mężczyznę. e) Ktoś zapukał do drzwi. f) Proszę bardzo, co chciałby mi pan powiedzieć?

10. Ви зрозуміли, чому комісару Сові вдалось встановити, що пан Лис дав неправдиві свідчення? Подискутуйте про це у Вашій навчальній групі.

19A Tekst

Czy Polacy są przesądni?

W przesądach współczesnych Polaków spotkać można wiele elementów wywodzących się z wierzeń dawnych Słowian. W wierzeniach tych dużą rolę odgrywały ptaki. Na bociany lubiano patrzeć, gdy chodziły po łąkach, lub gdy latały w górze. Ważne było, czy na wiosnę pierwszy raz zobaczyło się bociana lecącego, czy stojącego. Jeśli ktoś zobaczył bociana w locie, oznaczało to, iż on sam uda się w najbliższym czasie w podróż.

Kukułkę uważano za ptaka bardzo tajemniczego. Gdy wiosną usłyszano po raz pierwszy jej kukanie, sięgano natychmiast do kieszeni. Jeżeli było tam nieco pieniędzy, oznaczało to, że cały ten rok będzie dla danej osoby bogaty. Wierzono też w zdolność kukułki przepowiadania kukaniem przyszłości. Dziewczęta wróżyły sobie w ten sposób, za ile lat wyjdą za mąż. Bywało i tak, że wróżby te się spełniały. Na kształtowanie się przesądów pewien wpływ miały także różnego rodzaju czary i uroki. W celu zneutralizowania uroku niejednokrotnie mawiano, np. "... żeby w złą godzinę nie wymówić" lub "... odpukać w niemalowane drewno."

Obserwowano także objawy fizjologiczne u ludzi i wiązano z nimi określone wróżby. W wypadku czkawki mówi się obecnie, że ktoś wspomina daną osobę. Gdy śwędzi lewa ręka, należy spodziewać się pieniędzy lub prezentu, a gdy prawa – wydatku lub spotkania przyjaciela. Gdy ktoś nie poznaje kogoś z daleka, mówi mu, że będzie bogaty. I na koniec warto pamiętać, że liczba 7 przynosi szczęście, zaś 13 jest liczbą nieszczęśliwą.

Choć tak naprawdę obecnie nie wierzymy w przesady, to jednak chętnie do nich wracamy w rozmowie z bliskimi nam osobami, ponieważ wierzenia naszych przodków są nieodłączną częścią naszych zwyczajów.

przesądny, -a, -e	<i>марновірний, забобонний</i>	spełniać się <i>недок.</i>	<i>здійснюватися</i>
przesąd, -du <i>чол.</i>	<i>забобон</i>	kształtować się <i>недок.</i> , kształtuję się,	<i>формуватися</i>
współczesny, -a, -e	<i>сучасний</i>	kształtujesz się	
wywodzić się <i>недок.</i> , wywodzę się, wywodzisz się	<i>виникати, впливати, походити</i>	wpływ, -wu <i>чол.</i>	<i>вплив</i>
wierzenie, -nia <i>сер.</i>	<i>віра, вірування</i>	rodzaj, -ju <i>чол.</i>	<i>рід</i>
dawni Słowianie <i>мн.</i>	<i>давні слов'яни</i>	czary, -rów <i>чол./мн.</i>	<i>чаклунство, чари</i>
rola, -li <i>жін.</i>	<i>роль</i>	urok, -ku <i>чол.</i>	<i>пристрит</i>
odgrywać <i>недок.</i> , odgrywam, odgrywasz	<i>грати</i>	cel, -lu <i>чол.</i>	<i>мета</i>
ptak, -ka <i>чол.</i>	<i>птиця</i>	w celu	<i>з метою</i>
bocian, -na <i>чол.</i>	<i>лелека</i>	zneutralizowanie <i>сер.</i>	<i>нейтралізація</i>
chodźć <i>недок.</i> , chodzę, chodzisz	<i>ходить</i>	niejednokrotnie	<i>неодноразово</i>
		mawiać <i>недок.</i> , mawiam, mawiasz	<i>говорити</i>
		np. = na przykład	<i>наприклад</i>
		wymówić <i>док.</i> , wymówię, wymówisz	<i>вимовити</i>

19A/19B

łaka, -ki <i>жін.</i>	<i>лука</i>	wymówić w złą godzinę	<i>вимовити в лиху годину</i>
latać <i>недок.</i> , latam, latasz	<i>літати</i>	odpukać <i>док.</i> , odpukam, odpukasz	<i>постукати</i>
ważny, -a, -e	<i>важливий</i>	niemalowany, -a, -e	<i>нефарбований</i>
lecieć <i>недок.</i> , lecę, lecisz	<i>летіти</i>	drewno, -na <i>сер.</i>	<i>дерево</i>
łot, -tu <i>чол.</i>	<i>політ</i>	odpukać w niemalowane drewno	<i>постукати по нефарбованому дереву</i>
w locie	<i>у польоті</i>	obserwować <i>недок.</i> , obserwuję, obserwujesz	<i>спостерігати</i>
iż = że <i>союз</i>	<i>що</i>	fizjologiczny, -a, -e	<i>фізіологічний</i>
sam, -a, -o/on sam	<i>сам / він сам</i>	objaw, -wu <i>чол.</i>	<i>ознака</i>
kukułka, -ki <i>жін.</i>	<i>зозуля</i>	wiązać <i>недок.</i> , wiązę, wiążesz	<i>тут: пов'язувати</i>
uważać <i>недок.</i> za + зн., uważam, uważasz	<i>вважати (ким, чим; за кого, за що)</i>	określony, -a, -e	<i>окреслений, визначений</i>
tajemniczy, -a, -e	<i>таємничий</i>	wypadek, wypadku <i>чол.</i>	<i>випадок</i>
usłyszeć <i>док.</i> , usłyszę, usłyszysz	<i>почути</i>	czkawka, -ki <i>жін.</i>	<i>гикавка</i>
kukanie, -nia <i>сер.</i>	<i>кування (зо-зую)</i>	wspominać <i>недок.</i> , wspominam, wspominasz	<i>згадувати</i>
sięgać <i>недок.</i> , sięgam, sięgasz	<i>сягати рукою</i>	swędzi(e)ć <i>недок.</i>	<i>чухатися, свербіти</i>
kieszon, -ni <i>жін.</i>	<i>кишеня</i>	należy	<i>слід, належить</i>
bogaty, -a, -e	<i>багатий</i>	wydatek, wydatku <i>чол.</i>	<i>видаток</i>
zdolność, -ci <i>жін.</i>	<i>здібність</i>	przyjaciół, -la <i>чол.</i>	<i>друг, приятель</i>
przepowiadać <i>недок.</i> , przepowiadam, przepowiadasz	<i>проорокувати</i>	poznać, poznajesz	<i>впізнавати</i>
przyszłość, -ci <i>жін.</i>	<i>майбутнє</i>	warto	<i>варто</i>
dziewczę, -cia <i>сер.</i>	<i>дівчинка, дівча</i>	liczba, -by <i>жін.</i>	<i>число</i>
wróżyc, -ci <i>жін.</i>	<i>ворожити</i>	choć/chociaż	<i>хоч</i>
wróżę, wróżysz	<i>так, таким чином</i>	bliska osoba	<i>близька людина</i>
w ten sposób	<i>бувати</i>	przodek, przodka <i>чол.</i>	<i>пращур</i>
bywać <i>недок.</i> , bywam, bywasz	<i>ворожба</i>	nieodłączny, -a, -e	<i>невіддільний</i>
wróżba, -by <i>жін.</i>		zwyczaj, -ju <i>чол.</i>	<i>звичай</i>

19B Країнознавство і слововживання

1. Скорочення

У письмових текстах є різні скорочення. Найбільш вживаними є такі:

i in.	<i>i inne та інші, та інше</i>
itd.	<i>i tak dalej і так далі</i>
itp.	<i>i tym podobne і тому подібне</i>
m. in.	<i>między innymi між іншим; зокрема</i>
pr.	<i>na przykład наприклад</i>
tj.	<i>to jest тобто, що означає</i>
ozn.	<i>to znaczy це означає</i>
zw.	<i>tak zwany так званий</i>

Нижче Ви знайдете деякі поширені аббревіатури сучасної польської мови:

Instytucje *Заклади*

- NBP – Narodowy Bank Polski *Польський національний банк*
 PKO – Powszechna Kasa Oszczędności *Спільна ощадна каса*
 PKP – Polskie Koleje Państwowe *Польська державна залізниця*
 CPN – Centrala Produktów Naftowych *Центральне торговельне управління нафтопродуктами*

Organizacje *Установи*

- NOT – Naczelna Organizacja Techniczna *Спілка польських інженерів*
 PAN – Polska Akademia Nauk *Польська Академія наук*
 PCK – Polski Czerwony Krzyż *Польський Червоний Хрест*
 ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych *Організація Об'єднаних Націй*

Nazwy krajów *Назви країн*

- RFN – Republika Federalna Niemiec *Федеративна Республіка Німеччина*
 RP – Rzeczpospolita Polska *Польська Республіка (Республіка Польща)*

Польські скорочення, які складаються із сполучення приголосний-голосний-приголосний, вимовляються як будь-яке односкладове слово, наприклад: PAN [pan], NOT [not]. Решта скорочень вимовляються по літерах, наприклад: CPN [сєрєєп], RFN [єрєфєп].

Окремі поширені скорочення, що закінчуються на приголосний, відмінюються як іменники, решта не відмінюється, наприклад:

	<i>Усна форма (транскрипція)</i>	<i>Письмова форма</i>
PAN (pan)	do panu, i paɛ	do PAN(-u), w PAN(-ie)
NOT (not)	do notu, v nɔɛ	do NOT(-u), w Organizacji NOT
RFN (erefen)	do ɛrɛfɛnu, v ɛrɛfɛɛ	do RFN(-u), w RFN(-ie)
НО:		
PKO (pekaɔ)	do pekaɔ, i pekaɔ	do PKO, w PKO

19C Граматика

1. Безособові граматичні конструкції

До безособових конструкцій відносять такі, які не можна пов'язати з особовими займенниками. Виражаються вони за допомогою безособових форм дієслова.

До безособових форм відносяться:

Форми дієслова	Недоконаний вид	Доконаний вид
Інфінітив	kupować	kupić
Активні дієприкметники	kupujący	—
Пасивні дієприкметники	kupowany	kupiony
Дієприслівники одночасної дії	kupując	—
Дієприслівники передування	—	kupiwszy
Безособова форма минулого часу	—	kupiono
Безособові конструкції зі зворотним займенником: минулий час	kupowano	kupiono
	kupowało się	kupiło się
теперішній час	kupuje się	kupi się

Зверніть увагу. Ризики в таблиці означають відсутність відповідної форми.

У реченнях без підмета в польській мові часто вдаються до безособових дієслівних форм або конструкцій, що означають дію або стан якоїсь невизначеної особи.

Kukułkę uważano za ptaka tajemniczego.	Зозулю вважали таємничим птахом.
Gdy usłyszano kukanie, sięgano natychmiast do kieszeni.	Коли чули кукання зозулі, одразу сягали рукою в кишеню.
Dawniej mówiło się/mówiono dużo o czarach.	Раніше багато говорилося про чаклунство.

У реченнях без підмета з безособовими формами від дієслова **być: jest się, będzie się, było się** прикметник вживається в функції іменної частини складеного присудка з використанням форм орудного відмінка.

Gdy się ma pieniądze w kieszeni, będzie się bogatym.	Коли маєш гроші в кишені, будеш багатим.
--	--

Безособова дієслівна форма минулого часу є похідною від дієприкметника минулого часу і закінчується на **-о**.

Інфінітив	Дієприкметник минулого часу	Безособова дієслівна форма минулого часу
kupić	kupiony, -a, -e	kupiono
kupować	kupowany, -a, -e	kupowano

Ця форма має пасивне значення і, подібно до українських форм на **-но, -то**, вживається в польській мові дуже часто.

Wczoraj kupiono tutaj sportowy samochód.	Вчора тут було куплено спортивний автомобіль.
--	---

У польській мові часто зустрічаються також безособові конструкції (3-я особа однини теперішнього часу і відповідно 3-я особа однини минулого часу серед-

нього роду) в сполученні зі зворотним займенником **się**. Ці конструкції замінюють вирази теперішнього і минулого часу.

Tu mówią się po polsku.
Tu mówili się po polsku.

*Тут говорять по-польському.
Тут говорили по-польському.*

2. Дієслова, які виражають багатократну дію (ітеративні дієслова)

Ітеративні дієслова становлять особливу групу дієслів недоконаного виду. Вони використовуються для вираження багатократної або звично повторюваної дії, наприклад: **mawiać** *говорити*, **sypiać** *спати*. Такі дієслова часто мають в основі **-a-**, а їх інфінітивна форма закінчується на **-ać**. У реченнях з ітеративними дієсловами часто вживаються прислівники часу, які підкреслюють повторюваність дії.

Недоконані дієслова	
	ітеративні
spać	sypiać
jeść	jadać
mówić	mawiać

Często sypiam po obiedzie. *Я часто сплю після обіду.*
Czasami jadam w lokalu. *Іноді я обідаю в їдальні.*
Niejednokrotnie mawiano ... *Не раз говорили ...*

До цієї групи відносяться так звані дієслова руху в їх ітеративній формі, які означають повторюваність дії.

	Повторюваність (ітеративність) дії	
iść	chodzić	<i>ходити</i>
jechać	jeździć	<i>їздити</i>
biec	biegać	<i>бігати</i>
płynąć	pływać	<i>плавати</i>
lecieć	latać	<i>літати</i>
wieźć	wozić	<i>водити</i>
nieść	nosić	<i>носити</i>

3. Допустові підрядні речення

У польській мові допустові підрядні речення приєднуються за допомогою сполучників **choć**, **choć**, **jakkolwiek** *хоч (хоча)*, **mimo to** *незважаючи на те, що, дарма що, все ж*.

Chociaż/choć/jakkolwiek nie wierzymy w czary, to jednak chętnie o nich rozmawiamy.
Nie wierzymy w czary, mimo to chętnie o nich rozmawiamy.

Хоча ми й не віримо в чаклунство, але залюбки про нього говоримо.

Ми не віримо в чаклунство, але, незважаючи на це, залюбки про нього говоримо.

4. Сурядні сполучники

Сурядні сполучники служать для з’єднання синтаксично рівноправних одиниць (однорідних членів речення, частин складносурядного речення). Як правило, перед сполучниками **i, oraz i, lub, albo, czy** або кома не ставиться навіть тоді, коли вони повторюються, наприклад:

Piszesz teraz list czy czytasz
książkę?
Czy teraz piszesz list czy czytasz
książkę?

Зараз ти пишеш листа чи
читаєш книжку?

Проте кома ставиться перед сполучником **a**, перед протиставним сполучником зі значенням підсилення **zaś/natomiast** і при безсполучниковому об’єднанні.

Liczba 7 przynosi szczęście, zaś
13 jest liczbą nieszczęśliwą.
Teraz czytam książkę, a potem
napiszę list.
Teraz czytam książkę, potem
napiszę list.

Число 7 приносить щастя, число
ж 13, навпаки, є нещасливим.
Зараз я читаю книжку, а потім
напишу листа.

5. Підрядні сполучники і сполучні слова

Підрядні сполучники і сполучні слова приєднують підрядні речення. У деяких уроках підручника уже подавались окремі підрядні речення з підрядними сполучниками.

Види речень	Питання	Підрядні сполучники і сполучні слова
Підрядні підметові речення	kto? co?	kto, co
Підрядні додаткові речення	o czym?	że, iż;
Означальні підрядні речення	który? jaki?	który, jaki, ile
Підрядні речення причини	dlaczego?	ponieważ, bo, bowiem, gdyż
Підрядні речення мети	po co?	ażeby, żeby, aby, by
Підрядні речення часу	kiedy?	kiedy, gdy
Допустові підрядні речення	mimo co?	choć, chociaż, mimo że, mimo to
Умовні підрядні речення	pod jakim warunkiem?	jeżeli, jeśli, kiedy, gdy

Nie musi wierzyć, **кто** nie chce.
Chciałbym wiedzieć, **czy** ten bocian
mógł latać.
Wielu uważa, **że** to daje szczęście.

Obserwowano bociana, **który** stał
na łące.
Nie wierzy w czary, **ponieważ** nie
jest przesądny.
Czemu opowiadasz o czarach, **jeśli**
w nie nie wierzysz?
Ubieram go ciepło, **aby** nie zmarł.

Sięgano do kieszeni, **gdy** usłyszano
kukanie.
Chętnie wróżę, **choć** w to nie
wierzę.

*Хто не хоче, хай не вірить.
Я хотів би знати, чи міг цей ле-
лека літати.
Багато хто вважає, що це прино-
сить щастя.
Спостерігали за лелекою, який
стояв на лузі.
Він не вірить в чаклунство, тому
що він не марновірний.
Навіщо ти розказуєш про чаклун-
ство, якщо в нього не віриш?
Я одягаю його тепло, щоб він не
замерз.
Коли чули кукання зозулі, сягали
до кишені.
Я охоче ворожу, хоч у це не вірю.*

19D Вправи

1. Ви зможете знайти дев'ять імен-
ників із теми Пресади, закодованих
у цій таблиці?

C	Z	A	R	Y	C	L	B
Z	R	Ę	K	A	Z	I	O
K	R	O	E	S	B	C	C
A	P	T	A	K	A	Z	I
W	U	W	R	Ó	Ż	B	A
K	U	K	U	Ł	K	A	N
A	U	R	O	K	I	J	A

2. Які групи слів Ви записали б скороченнями?

W Polsce jest wiele instytucji i organizacji, między innymi Powszechna Kasa Oszczędności, Narodowy Bank Polski, Centrala Produktów Naftowych, Naczelna Organizacja Techniczna i inne. Instytucją naukową jest Polska Akademia Nauk. Naszym sąsiadem na zachodzie jest Republika Federalna Niemiec. Republika Federalna Niemiec i Rzeczpospolita Polska należą do Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3. Заповніть пропуски відповідними безособовими формами теперішнього часу:

a) Dawniej kupowano dużo mięsa. Dzisiaj ... o wiele mniej. b) Pięćdziesiąt lat temu nie latano jeszcze tak często samolotami. Obecnie ... o wiele częściej. c) Dawniej jadano obiady tylko w domu. Teraz ... także w lokalach. d) Przed godziną rozmawiano jeszcze o pogodzie. Teraz ... o urządzeniu mieszkania. e) Dawniej wierzono w uroki i czary. Dzisiaj już nie ... w takie przesady.

4. Знайдіть спільне тематичне поняття для кожної групи слів:

a) bilet, pociąg, kasa biletowa, podróż, hotel, jechać. b) wierzyć, wróżyc, uroki, czary, dobra ręka, śwędzi ręka, przesady, kukanie kukułki. c) badać,

krople, tabletki, przeziębienie, lekarz, wypoczywać. d) deszcz, niskie ciśnienie, zachmurzenie, przejaśnienie, pogoda, umiarkowany wiatr. e) kupować, chleb, ciasto, warzywa, mięso, wędlina, płacić, masło, pomidory, herbata, zakupy. f) meble, łazienka, mieszkanie, pokój dzienny, sypialnia.

5. *Вставте відповідні сполучники і сполучні слова, поставте кому, де це потрібно:*

albo, lub, że, choć, zaś, mimo to, kiedy, gdy, kto

a) Ludzie wierzą w przesady ... wróżby nie zawsze się spełniają. b) Może nie wierzyć w przesady ... nie chce. c) Spodziewano się podróży ... zobaczono bociana w locie. d) Liczba siedem jest szczęśliwa ... trzynastka przynosi nieszczęście. e) ... swędziała prawa ręka, spodziewano się wydatku ... spotkania przyjaciela. f) Chętnie słucham wróżb ... w nie nie wierzę. g) Kukanie kukułki oznaczało ... dziewczęta wyjdą wkrótce za mąż. h) Kukułki przepowiadały przyszłość ... wróżyły ... będzie się bogatym.

6. *Перетворіть наведені у дужках інфінітивні форми у відповідні безособові дієслівні форми:*

a) W przesadach współczesnych Polaków (spotykać) wiele elementów z wierzeń dawnych Słowian. b) Dawniej (wierzyć) w uroki i czary. c) Gdy ktoś ma czkawkę, (mówić) obecnie, że ktoś wspomina daną osobę. d) Kukułkę (uważać) dawniej za ptaka, który przynosi szczęście. e) Kiedyś (mówić), że kukułka przepowiada przyszłość. f) Nierzadko (uważać), że siódemka przynosi szczęście. g) Dzisiaj nie (wierzyć) w przesady jak dawniej.

7. *Перекладіть польською мовою, використовуючи дієслова багатократної дії:*

a) Він завжди буває пунктуальним. b) Звичайно я їм удома. c) Якщо у мене є час, то я маю звичку трохи поспати після обіду. d) Раніше звичайно говорили, що число 13 приносить нещастя. e) У якій країні мають звичай їсти багато м'яса?

8. *Що чому відповідає?*

<p>a) Gdy kukułki kukają, b) Gdy prawa ręka swędzi, c) Gdy na wiosnę zobaczysz bociana w locie, d) Dla zneutralizowania uroku, e) Gdy mamy czkawkę, f) Gdy ktoś cię nie pozna,</p>	<p>czeka cię w najbliższym czasie podróż. trzeba odpukać w niemalowane drewno. znaczy to, że będziesz bogaty. dziewczęta wyjdą za mąż. spotkamy kogoś znajomego. znaczy to, że ktoś o nas mówi.</p>
--	---

9. *Дайте відповіді на запитання:*

a) Co znaczy, gdy młoda dziewczyna usłyszy kukułkę, która trzy razy zakuka? b) Kiedy trzeba odpukać w niemalowane drewno? c) Jaką rolę odgrywa liczba 7, a jaką liczba 13? d) Kiedy można wierzyć, że będzie się miało dużo pieniędzy? e) Jaki ptak wróży nieoczekiwaną podróż? f) Co to znaczy, gdy kogoś swędzi ręka?

10. *Проведіть дискусію на такі теми:*

- a) Czy są Państwo przesądni?
- b) Ile przesądów znaleźli Państwo w tekście?
- c) Które przesady Polaków znane są również w Państwa kraju?
- d) Które przesady podobają się Państwu i dlaczego?

20A Tekst

Chodźmy do restauracji na obiad.

P. = Paweł
Ka. = Katarzyna
Ke. = Kelner

P.: Kogo ja widzę! Co za niespodzianka? Witam cię, Kasiu!

Ka.: Dzień dobry, Pawle. Nie poznałam cię. Będziesz bogaty.

P.: Właśnie się zastanawiałem, dlaczego mnie dziś śwędzi ręka. Co porabiasz w Krakowie?

Ka.: Jestem tu u mojej przyjaciółki i szukam mieszkania dla moich znajomych z Niemiec. A co tam u ciebie słychać?

P.: W porządku, dziękuję.

Ka.: Co cię sprowadza do Krakowa?

P.: Szef mnie wysłał, abym przygotował program dla grupy zagranicznych turystów w przyszłym miesiącu. Sprawy mają się dobrze, żeby w złą godzinę nie wymówić ... Nie zjedlibyśmy czegoś? Jeśli miałabyś trochę czasu, to chętnie zaprosiłbym cię do restauracji na obiad.

Ka.: Świetnie! Mam trochę czasu i chętnie bym coś zjadła.

P.: Znakomicie! Chodźmy więc coś zjeść!

P.: Ile tu ludzi! Kasiu, zaczekaj chwilkę! Zapytam kelnera o wolny stół.

Ke.: Słucham pana?

P.: Proszę pana, czy nie miałby pan jeszcze jednego wolnego stolika dla dwóch osób?

Ke.: Tu są jeszcze wolne miejsca. Proszę, tu jest karta. Co państwu podać?

Ka.: Proszę krupnik i gulasz.

Ke.: Bardzo mi przykro. Nie mamy ani krupniku ani gulaszu w jadłospisie.

Ka.: A co mógłby mi pan polecić?

Ke.: Bigos jest wyśmienity. Jest w nim dużo pieczonego mięsa. Im więcej jest w nim rodzajów mięsa, tym jest smaczniejszy. Do bigosu proponuję zupę pomidorową.

P.: Ja też wziąłbym bigos na drugie danie. Ale jaką zupę?

Ke.: Polecam albo pomidorową albo barszcz.

P.: Dobrze. Wobec tego proszę nam przynieść dwie porcje bigosu, jedną zupę pomidorową i jeden barszcz.

Ke.: Służę uprzejmie. Dwa razy bigos, raz pomidorową i raz barszcz. A co podać do picia?

Ka.: Napiałabym się wina. Proszę lampkę czerwonego wina.

P.: A dla mnie jedno jasne piwo.

Ka.: Ja bym zjadła jeszcze lody. Niech mi pan przyniesie porcję lodów owocowych.

Ke.: Mamy nie tylko dobre lody lecz także kompoty.

Ka.: W takim razie niech mi pan nie przynosi lodów. Proszę mi podać kompot z gruszek.

P.: Chcielibyśmy zapłacić.

Ke.: Proszę bardzo. Razem czy osobno?

P.: Proszę razem.

Ka.: Gdybym to wiedziała, nie przyszedłabym tu z tobą.

P.: Następnym razem zaprosisz ty mnie. Zgoda?

Ke.: Proszę, tu jest rachunek. Czy smakowało?

Ka.: O tak, obiad był bardzo smaczny.

Ke.: Bardzo miło mi to słyszeć. Polecamy się na przyszłość.

Ka.: Niestety muszę już iść. Gdybym miała więcej czasu, chętnie zostałabym dłużej. Jutro wracam do Warszawy.

P.: To się świetnie składa. Cieszyłbym się bardzo, gdybyśmy mogli wrócić razem do Warszawy. Jestem tu samochodem.

Ka.: To wspaniale!

P.: To gdzie się spotkamy?

Ka.: Spotkajmy się jutro tu przed restauracją.

P.: A może przyjechałabym po ciebie do twojej koleżanki? Nie tylko bym po ciebie przyjechała, ale i zniósłabym ci walizki.

Ka.: To miło z twojej strony. Mógłbyś przyjechać o wpół do dziewiątej?

P.: Pod jaki adres?

Ka.: Krupnicza 5.

P.: Gdybym miał się spóźnić, to zaczekaj na mnie chwileczkę. Nie znam dobrze Krakowa.

Ka.: To do jutra. Pa, pa! Trzymaj się!

Na wesoło

Gość do kelnera: Proszę porcję pierogów. Albo nie, niech mi pan nie przynosi pierogów. Niech mi pan przyniesie to, co je tamten gość przy stoliku obok.

Kelner: Będę próbował, ale nie wiem, czy pozwoli sobie zabrać.

Restauracja "Nostalgia"

Karta obiadowa

<i>Zupy</i>	<i>Cyupi</i>
<i>chłodnik</i>	холодник
<i>zupa pomidorowa</i>	томатний суп
<i>zupa jarzynowa</i>	овочевий суп
<i>kapuśniak</i>	капустняк
<i>barszcz</i>	борщ
<i>flaczki</i>	рубці
<i>Przystawki</i>	<i>Закуски</i>
<i>sałatka z drobiu</i>	салат із птиці
<i>sałatka śledziowa</i>	салат з оселедця
<i>śledź w oliwie</i>	оселедець в олії
<i>tatar</i>	татар
<i>Dania mięsne</i>	<i>М'ясні страви</i>
<i>bigos</i>	бігос
<i>sztuka mięsa</i>	відварне м'ясо
<i>kotlet schabowy</i>	свиняча
	відбивна
<i>schab peklowany</i>	свинина
	маринована
<i>pieczeń wołowa</i>	печеня яловича
<i>kurczak pieczony</i>	курка смажена
<i>Dania bezmięsne</i>	<i>Страви без м'яса</i>
<i>pierogi</i>	вареники
<i>– z kapustą</i>	– з капустою
<i>– z serem</i>	– з сиром
<i>naleśniki</i>	млинці
<i>gotówki</i>	голубці
<i>Ryby</i>	<i>Риба</i>
<i>karp smażony</i>	короп смажений
<i>pstrąg z wody</i>	форель свіжа
<i>Dodatki</i>	<i>Гарніри</i>
<i>kasza gryczana</i>	каша гречана
<i>ziemniaki</i>	картопля
<i>frytki</i>	картопля фрі
<i>makaron</i>	макарони
<i>ryż</i>	риз

<i>Jarzyny</i>	<i>Овочі</i>
<i>sałata zielona</i>	<i>зелений салат</i>
<i>mizeria</i>	<i>салат з огірків</i>
<i>pieczarki</i>	<i>шампінйони</i>
<i>buraczki</i>	<i>буряки</i>
<i>marchewka</i>	<i>морква</i>
<i>Desery</i>	<i>Десерти</i>
<i>galaretką owocową</i>	<i>желе</i>
<i>kompot</i>	<i>фруктове компот</i>
<i>– z gruszek</i>	<i>– з груш</i>
<i>– z jabłek</i>	<i>– з яблук</i>
<i>– mieszaną</i>	<i>– асорті</i>
<i>lody</i>	<i>морозиво</i>
<i>Napoje bezalkoholowe</i>	<i>Безалкогольні напої</i>
<i>woda mineralna</i>	<i>мінеральна вода</i>
<i>sok</i>	<i>апельсиновий сік</i>
<i>potrawiaczowy</i>	<i>смаковий</i>
<i>napój jabłkowy</i>	<i>яблучний</i>
<i>sok jabłkowy</i>	<i>яблучний сік</i>
<i>lemoniada</i>	<i>лимоннад</i>
<i>kawa</i>	<i>кава</i>
<i>herbata</i>	<i>чай</i>
<i>Napoje alkoholowe</i>	<i>Алкогольні напої</i>
<i>piwo ciemne</i>	<i>пиво темне</i>
<i>piwo jasne</i>	<i>пиво світле</i>
<i>wino czerwone</i>	<i>вино червоне</i>
<i>wino białe</i>	<i>вино біле</i>
<i>koniak</i>	<i>коньяк</i>
<i>szampan</i>	<i>шампанське</i>
<i>wódka</i>	<i>горілка</i>

Polecamy kuchnię polską

20A/20B

chodźmy	ходімо	bigos, -su чол.	бігос
spotkanie, -nia сер.	побачення	wyśmienity, -a, -e	чудовий
zastanawiać się не- док., zastanawiam	думати, роздуму- вати, замислюва-	im ... tym	чим..., тим
się, zastanawiasz się	тися	smaczny, -a, -e	смачний
porabiać недок.,	поробляти	proponować недок.,	пропонувати
porabiam, porabiasz		proponuję,	
przyjaciółka, -ki жін.	подруга	proponujesz	
słuchać тільки	чути	zupa pomidorowa	томатний суп
infinityw.		albo ... albo	або...або
co słyszać?	Що нового? Що чувати?	barszcz, -czu чол.	борщ
porządek, porządku	порядок	porcja, -cji жін.	порція
чол.		służyć недок., służyć,	служити
co cię sprowadza do	Що привело тебе до	służysz	
Krakowa?	Кракова?	służę uprzejmie	до Ваших послуг
sprawy mają się	справи йдуть добре	picie, -cia сер.	напої
dobrze		napić się док., napiję	напитися
zjeść док., zjem,	з'їсти	się, napijesz się	
zjesz		lampka жін. wina	келих вина
zjedlibyśmy	ми б з'їли	przyniesić док.,	принести
bym zjadła =	я б з'їла	przyniosę,	
zjadłabym		przyniesiesz	
znakomicie присл.	чудово	owocowy, -a, -e	фруктовий
zapytać док.,	спитати, запитати	kompot, -tu чол.	компот
zapytam, zapytasz		gruszka, -ki жін.	груша
kelner, -ra чол.	офіціант	zapłacić док.,	заплатити
stolik, -ka чол.	столик	zapłacę, zapłacisz	
karta, -ty жін.	тут: меню	osobno присл.	окремо
krupnik, -ku чол.	крупник	następnym razem	наступним разом
gulasz, -szu чол.	гуляш	zgoda?	згоден?
jadłospis, -su чол.	меню	rachunek,	рахунок
drugie danie	друга страва	rachunku чол.	
polecać (się) недок.,	рекомендувати	zostać док., zostanie,	залишатися
polecam (się),		zostaniesz	
polecasz (się)		to miło z twojej	це мило з твого
polecamy się na	рекомендуємо на	strony	боку
przyszłość	майбутнє	spóźnić się док.,	спізнитися
to się świetnie	це чудово скла-	spóźnię się,	
składa	дається	spóźnisz się	
jestem tu	я тут з машиною	pierogi, -gów чол./мн.	вареники
samochodem		próbować недок.,	пробувати
nie tylko ... ale i ...	не тільки..., але й	próbuję, próbujesz	
		zabrać док., zabiorę,	забрати
		zabierzesz	

20B Країнознавство і слововживання

1. Запас слів

Для вираження згоди, підтримки і захоплення в польській мові вживаються такі прислівники, як: **znakomicie** відмінно, **świetnie** блискуче, **wspaniale** прекрасно, **cudownie** чудово, **wybornie** прегарно, **fenomenalnie** феноменально.

2. Складені сполучники

Як і в українській мові, в польській мові є складені сполучники, які з'єднують як частини одного речення, так і кілька речень:

zarówno ... jak i	як ... так і
albo ... albo	або ... або
nie tylko ... lecz także	не тільки ..., але і
ani ... ani	ані ... ані
im ... tym	чим ... тим

3. “Слухати” (“чути”) в польській мові

Дієслово *слухати* (*чути*) передається польською мовою так:

- a) *słuchać* *слухати що-небудь, кого-небудь* наприклад: *Słucham muzyki.* (Дієслово *słuchać* вимагає після себе додатка в родовому відмінку як у стверджувальних, так і в заперечних реченнях.)
- b) *słucham?* *Що? Що Ви сказали?* *Słucham?* *Przepraszam, nie zrozumiałem. Proszu?* *Słucham pana/panią?*
- c) *słyszeć* *чути* (сприймати органом слуху), наприклад: *Dobrze słyszę, co mówisz.*
- d) *słyszać* *Що нового? Со слухає? Що чувати?* Дієслово *słyszać* не має форм дієвідмінювання.

4. Рецепт приготування бігосу – *Przepis na bigos*

<i>Składniki</i>		<i>Склад і приправи</i>
25 dag	wieprzowiny	250 гр. свинини
10 dag	wędzonego boczku	100 гр. копченої грудинки
3 dag	tłuszczu	30 гр. жиру
10 dag	pieczonego mięsa	100 гр. обсмаженого м'яса
np. cielęcina, kaczka, dziczyzna		(напр. телятини, качки, дичини)
10 dag	kiełbasy	100 гр. ковбаси
50 dag	kapusty kiszonej	500 гр. кислої капусти
50 dag	świeżej kapusty	500 гр. свіжої капусти
5 dag	koncentratu pomidorowego	50 гр. томатної пасты
5 dag	suszonych grzybów	50 гр. сушених грибів
2 cebule		2 цибулини
Do smaku dodać		За смаком додати
pieprz mielony		мелений перець
sól, sok z cytryny		сіль, лимонний сік
liść bobkowy		лавровий лист
cukier		цукор

Przyrządzanie

Приготування

Wieprzowinę pokroić na niewielkie kawałki (*порізати шматочками*), cebulę pokroić w kostkę (*кубиками*), razem obsmażyć (*обсмажити*) na tłuszczu.

Dodać pokrojony (*порізаний*) boczek i pokrojoną kapustę kiszoną i świeżą, liść bobkowy, trochę wody i dusić (*тушкувати*).

Na końcu dodać pokrojone mięso pieczone, pokrojoną kielbasę i suszone grzyby. Doprawić do smaku (*заправити за смаком*) solą, pieprzem i koncentratem pomidorowym.

Bigos można przygotować bez kielbasy i koncentratu pomidorowego. Wtedy należy dodać więcej pieczonego mięsa.

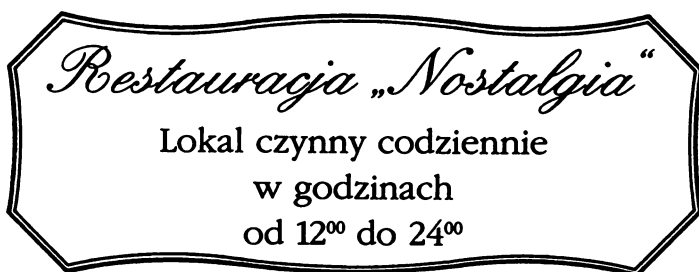
5. За обіднім столом

Na stole:

1. talerz
2. serwetka
3. widelec
4. nóż
5. łyżka
6. widelczyk
7. łyżeczka
8. kielich do wody
9. kieliszek do wina

Lokale: Gdzie można coś zjeść?

kawiarnia
restauracja
stołówka
gospoda

кафе
ресторан
їдальня
закусочна

bar samoobsługowy
cukiernia
winiarnia
piwiarnia

бар-кафетерій
кондитерська
винний погріб, винарня
пивна

20С Граматика

1. Наказовий спосіб дієслів

Наказовий спосіб у польській мові, як і в українській, має форму 2-ї особи однини і множини теперішнього часу. (Можлива і 1-а особа зі значенням сумісної дії, наприклад: *chodźmy ходімо*.)

Якщо основа дієслова закінчується групою приголосних, то наказовий спосіб 2-ї особи однини закінчується на **-ij** після м'якого приголосного і на **-uj** після ствердлого.

Якщо основа дієслова закінчується на м'який приголосний, то в наказовому способі він чергується із твердим. Це чергування приголосних нерідко супроводжується чергуванням голосних (найчастіше **-o- → -ó-**).

3-я ос. мн.	Наказ. форма: 2-а ос. одн.	
słuchają jedzą	słuchaj! jedz!	слухай! їж!
śpią ciągną drżą	śpij! ciągnij! drzyj!	спи! тягни! дрижи!
robią mówią kupią	rób! mów! kup!	роби! говори! купуй!

Такі дієслова мають відхилення від норми у творенні наказового способу.

3-я ос. мн.	Наказ. форма: 2-а ос. однини	
są mają chodzą chcą	bądź! miej! chodź! chciej!	будь! май! йди! / іди! бажай!

Дієслівна форма 2-ї особи однини в польській мові становить початкову форму для утворення інших форм наказового способу. Перша особа множини наказового способу утворюється від форми другої особи однини шляхом додавання закінчення **-my**, а друга особа множини – закінчення **-cie**.

2-а ос. однини	słuchaj!	слухай!	chodź!	йди!
1-а ос. множини	słuchajmy!	слухаймо!	chodźmy!	ходімо!
2-а ос. множини	słuchajcie!	слухайте!	chodźcie!	йдіть!

Наказовий спосіб у формі третьої особи однини і множини утворюється за допомогою частки **niech** і відповідних особових форм теперішнього часу. У ввічливій формі (на “*Ви*”) може вживатися **niech** або вираз **proszę + інфінітив**.

proszę + інф.	Proszę czekać!	Почекайте, будь ласка (Ви)!
3-я особа одн.	Niech pan/i czeka!	Почекайте, будь ласка (Ви)!
3-я особа мн.	Niech państwo czekają!	Почекайте, будь ласка (Ви)!

Наказову форму можна утворити як від дієслів недоконаного, так і доконаного виду. У наказовій формі для вираження прохання, вимоги вживаються дієслова доконаного виду, а для вираження заборони – дієслова недоконаного виду.

Форма вираження прохання, вимоги (дієслова недоконаного виду)

Niech pani to powie!	Скажіть це!
Niech państwo zaczekają!	Почекайте!
Niech pan mi to przyniesie!	Принесіть це мені!

Форма вираження заборони (дієслова недоконаного виду)

Niech pani tego nie mówi!	Не говоріть цього!
Niech państwo nie czekają!	Не чекайте!
Niech pan mi tego nie przynosi!	Не приносьте мені цього!

2. Умовний спосіб дієслів

Умовний спосіб служить для вираження умовної, можливої, бажаної або нереальної дії. У польській мові є тільки одна форма умовного способу: *pisalbym/pisalabym*. Вона утворюється додаванням частки *by* між суфіксом дієслова минулого часу і особовим закінченням.

Чоловічий рідЖіночий рідСередній рід		
(ja)	pisal by m	pisal a bym
(ty)	pisal by s	pisal a byś
(on)	pisal by	
(ona)		pisal a by
(ono)		pisal o by
Особово-чоловіча форма		Жіночо-речова форма
(my)	pisalib y śmy	pisal y byśmy
(wy)	pisalib y ście	pisal y byście
(oni)	pisalib y	
(one)		pisal y by

Частка **-by-** разом з особовим закінченням може стояти і перед дієсловом.

Chętnie zjadł abym coś dobrego.	Я <i>охоче</i> поїла б чогось <i>хорошого</i> .
Chętnie by m zjadła coś dobrego.	Я <i>охоче</i> б поїла чогось <i>хорошого</i> .

В умовних підрядних реченнях частка **by** разом з особовим закінченням додається до сполучника.

Gdy by śmy mieli więcej czasu,	Якби у нас було більше часу,
porozmawialib y śmy jeszcze trochę.	ми б ще трохи поговорили.

Jeśli by m cię nie spotkał, to nie	Якби я тебе не зустрів,
zjadł by m tak dobrego obiadu.	я б так добре не пообідав.

Якщо частка **by** вживається з особовими дієсловами або з **trzeba, można**, то вона пишеться окремо.

Jeśliby więcej czytano, to robiono by mniej błędów.
Trzeba by coś zrobić.

Якби більше читали,
то менше робили б помилок.
Треба би щось зробити.

З безособовими дієсловами на **-ło**, наприклад: **miało się, czytało się, robiło się**, частка **by** пишеться разом.

Jeśliby się więcej czytało, to robiłoby się mniej błędów.
Gdyby się szybciej pracowało, to miałoby się więcej czasu.

Якби більше читали,
то і помилок робили б менше.
Якби швидше працювали,
то і часу було б більше.

20D Вправи

1. *Перетворіть наведені нижче речення за зразком.*

Приклад: Musisz napisać ten list. Napisz ten list!

a) Musimy przeczytać tę książkę. b) Musisz na mnie poczekać. c) Musicie posłuchać. d) Musisz tak robić dalej. e) Musicie stać spokojnie. f) Musimy najpierw zjeść obiad. g) Musisz pójść ze mną do restauracji.

2. *Утворіть форму наказового способу.*

Приклад: Niech pan zamówi bigos!
Niech pan nie zamawia bigosu!

a) Niech pani tu usiądzie! b) Niech pan weźmie zupę pomidorową!
c) Niech państwo chwilkę zaczekają! d) Niech państwo do nas napiszą!
e) Niech pan zje swoją porcję! f) Niech pani mi przyniesie jedno piwo!
g) Niech państwo kupią te czerwone tulipany! h) Niech się pan napije białego wina. i) Niech państwo do nas dziś zadzwonią.

3. *Перекладіть польською мовою. Застосуйте при цьому słuchać, słycać або słyszeć:*

a) Як Ви сказали? b) Що у Вас нового? c) Говоріть, будь ласка, голосніше, я Вас не чую. d) Я охоче слухаю музику. e) Діти повинні слухатися батьків. f) Мені приємно це чути. g) Прошу? Що я можу зробити для Вас?

4. *Доповніть речення складними сполучниками:*

zarówno ... jak i, ani ... ani, nie tylko ... lecz także, albo ... albo, im ... tym

a) Nie lubię ... krupniku ... bigosu. b) Ale przecież ... krupnik ... bigos smakują znakomicie. c) Jeszcze nie wiem, ale wezmę ... kotlet schabowy ... gołąbki. d) ... krócej pieczesz wołowinę, ... jest lepsza. e) ... gołąbki ... bigos robi się z kapusty. f) ... więcej pieczonych mięs, ... lepszy jest bigos.

5. *Доповніть дієслова особовими закінченнями. Вони пишуться разом чи окремо?*

a) Bardzo bym się cieszył. b) Nie wiem, czy ten list w ogóle by przeczytano. c) Nie wiem też, czy by na niego odpowiedziano. d) Czy pan by chciał coś zjeść? e) Chętnie bym się czegoś napiła. f) To by było bardzo dobrze, gdybyś mógł mi teraz pomóc. g) Gdyby się więcej pracowało, to by się miało więcej pieniędzy.

6. *Перетворіть речення в умовний спосіб:*

a) Trzeba coś zrobić. b) Należało dokładnie przeczytać tekst. c) Czytało się ten tekst bardzo trudno. d) Robiono więcej błędów. e) Czytano bardzo szybko. f) Można jeszcze przeczytać inny tekst. g) Miało się więcej czasu.

7. *Утворіть умовні складнопідрядні речення за зразком:*

Jacek: Nie mam pieniędzy. Nie kupię samochodu.

Jacek: Gdybym miał pieniądze, kupiłbym samochód.

a) Krystyna: Nie mam czasu. Nie zostanę dłużej. b) Nie mamy urlopu. Nie pojedziemy na tydzień nad morze. c) Nie przyszliście punktualnie. Spóźniliście się na pociąg. d) Nie przyszedłeś wcześniej. Nie znaleźliśmy wolnego stolika. e) Nie mamy wolnego stolika. Nie zjemy obiadu. f) Paweł nie przyjechał punktualnie. Nie mógł znieść Katarzynie walizek. g) Krzysztof: Nie mam biletu. Nie pojadę tramwajem. h) Pan się spóźnił. Nie może pan więc brać udziału (*брати участь*) w dyskusji.

8. *Крися і Яцек замовляють офіціанту обід. Визначте, хто і що говорить і перепишіть діалог у потрібній послідовності:*

- Osobno. Ja płacę za kotlet schabowy, barszcz, piwo i lody.
- Wszystko jest dobre. Ale polecam bigos.
- Co przynieść do picia?
- Ja prosiłbym barszcz.
- A ja miałam zupę pomidorową, bigos, wino i lody.
- Dzień dobry państwu. Proszę, tu jest karta.
- A jakie będą dodatki?
- Tak, chętnie. Prosimy dwie porcje lodów.
- Frytki i mizeria.
- Czy życzą państwo sobie deser?
- Na drugie danie wziąłbym kotlet schabowy.
- Oczywiście, zjadłbym lody, a ty?
- A co podać na drugie danie?
- Tak, zgadza się.
- A ja proszę piwo.
- Chcielibyśmy zapłacić.
- Wyśmienicie. Chciałabym bigos i zupę pomidorową.
- Proszę bardzo. Razem czy osobno?
- Chciałbym wiedzieć, co mógłby pan nam polecić.
- Napiłabym się czerwonego wina.

9. Перегляньте меню ресторану "Nostalgia" і замовте обід на дві персони.

10. Порівняйте обидва малюнки. Що відсутнє на нижньому?

21A Tekst

Powrót samochodem do Warszawy

P. = Paweł   K. = Katarzyna   Po. = Policjant

- P.: Hej, Kasiu! Dzień dobry. Kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje. Oj! Chyba się nie spóźniłem?!
- K.: Nie, nie. Stoję tu i czekam, żebyś nie musiał nosić moich walizek. A mam ze sobą duży bagaż.
- P.: Hmm, poradzimy sobie. To jest samochód pięcioosobowy.
- K.: No, no!
- P.: A raz nawet jechaliśmy w sześcioro. We dwoje mamy więc sporo miejsca ... Widzisz, cały bagaż został bez trudu zapakowany.
- K.: Ho, ho! Brawo, Pawełku! Zanim pojedziemy, chciałabym się pożegnać z moimi gospodarzami. Mieszkają na drugim piętrze. Tam, gdzie jest ten duży balkon. Zaczekaj chwileczkę! Zaraz wracam.

(Po chwili)

- K.: Już jestem. Można jechać.
- P.: Oj, oj! Nie wiem, co się stało. Coś się zepsuło. Nie mogę uruchomić silnika. Samochód był ostatnio trzykrotnie naprawiany. Dwukrotnie była wymieniana dysza, a przed tygodniem został wymieniony nawet cały gaźnik. A teraz znów nie chce zapalić. Po trzykrotnej naprawie gaźnik nadal nie działa.

(Po chwili)

- P.: Pst! No, nareszcie! Hurra, udało się! Będę musiał jednak pojechać do mojego mechanika do stacji obsługi. Nie potrafię tego sam naprawić. To uszkodzenie musi zostać wreszcie usunięte. Zajmę się tym natychmiast po powrocie do Warszawy. A teraz, zanim wyjedziemy z Krakowa, muszę zatankować paliwo na najbliższej stacji benzynowej. Mamy jeszcze najwyżej pięć litrów w zbiorniku. Przy okazji można jeszcze sprawdzić ciśnienie w oponach i uzupełnić olej w silniku.
- K.: Ej! Nie jedź tak szybko! Od szybkiej jazdy robi mi się niedobrze.
- P.: Aha! Przepraszam, nie potrafię jeździć wolno. Och, do diabła! Mamy dzisiaj potrójnego pecha. Tam stoi policjant i zatrzymuje nas.
- Po.: Dzień dobry panu, kontrola drogowa. Proszę prawo jazdy i dowód rejestracyjny. Czy pan wie, dlaczego pan został zatrzymany?
- P.: Nie da się ukryć. Przekroczyłem dozwoloną prędkość.
- Po.: To będzie panu drogo kosztowało. Będzie pan musiał zapłacić mandat.
- P.: Jak pech, to pech!

powrót, powrotu <i>чол.</i>	<i>повернення</i>	naprawić <i>док.</i> ,	<i>відремонтувати,</i>
Bóg, Boga <i>чол.</i>	<i>Бог</i>	naprawię, naprawisz	<i>поправити</i>
kto rano wstaje,	<i>хто рано</i>	uszkodzenie, -nia <i>сер.</i>	<i>ушкодження</i>
temu Pan Bóg daje	<i>встає, тому</i>	usunąć <i>док.</i> , usunę,	<i>усунути</i>
	<i>Бог дає</i>	usuniesz	
nosić <i>недок.</i> , poszę,	<i>носити</i>	zająć się <i>док.</i> , zajmę	<i>зайнятися</i>
nosisz		się, zajmiesz się	
bagaż, -zu <i>чол.</i>	<i>багаж</i>	zatankować <i>док.</i> , za-	<i>заправити</i>
poradzić <i>док.</i> sobie,	<i>справитися</i>	tankuję,	
poradzę, poradzisz		zatankujesz	
pięcioosobowy, -a, -e	<i>п'ятимісний</i>	paliwo, -wa <i>сер.</i>	<i>пальне</i>
w sześćcioro	<i>вшістьох</i>	stacja benzynowa	<i>заправна станція</i>
we dwoje	<i>удвох</i>	najwyżej...ej <i>присл.</i>	<i>найбільше</i>
trud, -du <i>чол.</i>	<i>праця, робота</i>	benzyna, -ny <i>жін.</i>	<i>бензин</i>
zanim	<i>перш ніж</i>	zbiornik, -ka <i>чол.</i>	<i>бак, резервуар</i>
gospodarz, -rza <i>чол.</i>	<i>хазяїн</i>	opona, -ny <i>жін.</i>	<i>покришка, ши-</i>
stać się <i>док.</i>	<i>статися</i>		<i>на</i>
co się stało?	<i>що сталося?</i>	uzupełnić <i>док.</i> , uzu-	<i>заповнити, попов-</i>
zepsuć się <i>док.</i>	<i>зламатися</i>	pełnić, uzupełnisz	<i>нити</i>
uruchomić <i>док.</i> ,	<i>привести в дію, в</i>	olej, -ju <i>чол.</i>	<i>масло (машинне)</i>
uruchomię,	<i>рух</i>	robi mi się niedobrze	<i>мені стає погано</i>
uruchomisz		diabeł, diabła <i>чол.</i>	<i>чорт, диявол</i>
silnik, -ka <i>чол.</i>	<i>двигун, мотор</i>	do diabła!	<i>до біса!</i>
uruchomić silnik	<i>запустити двигун</i>	potrójny, -a, -e	<i>потрійний</i>
trzykrotnie <i>присл.</i>	<i>тричі</i>	pech, -cha <i>чол.</i>	<i>невдача,</i>
naprawiać <i>недок.</i> ,	<i>ремонтувати</i>		<i>невезіння</i>
naprawiam,		policjant, -ta <i>чол.</i>	<i>поліцейський</i>
naprawiasz		dlatego	<i>чому?</i>
dwukrotnie <i>присл.</i>	<i>двічі, два рази</i>	zatrzymywać <i>недок.</i> ,	<i>затримувати,</i>
wymieniać <i>недок.</i> ,	<i>мінати</i>	zatrzymuję,	<i>зупиняти</i>
wymieniam,		zatrzymujesz	
wymieniasz		kontrola drogowa	<i>дорожній пат-</i>
dysza, -szy <i>жін.</i>	<i>сопло</i>		<i>руль</i>
wymienić <i>док.</i> ,	<i>змінити</i>	prawo jazdy	<i>права водія</i>
wymienię,		dowód rejestracyjny	<i>реєстраційне</i>
wymienisz			<i>посвідчення</i>
gaźnik, -ka <i>чол.</i>	<i>карбюратор</i>	zatrzymać <i>док.</i> ,	<i>затримати, зупи-</i>
znów <i>присл.</i>	<i>знову</i>	zatrzymam,	<i>нити</i>
zapalić <i>док.</i> , zapalę,	<i>запалити</i>	zatrzymasz	
zapalisz		ukryć <i>док.</i> , ukryję,	<i>сховати, прихова-</i>
naprawa, -wy <i>жін.</i>	<i>ремонт</i>	ukryjesz	<i>ти</i>
działać <i>недок.</i> ,	<i>діяти</i>	nie da się ukryć	<i>не вдасться прихо-</i>
działał, działał			<i>вати</i>
naprawisz		przekroczyć <i>док.</i> ,	<i>перевищити</i>
naprawiłeś, naprawiła	<i>нарешті</i>	przekroczę,	
mechanik, -ka <i>чол.</i>	<i>механік</i>	przekroczysz	
stacja obsługi	<i>станція обслугову-</i>	dozwolony, -a, -e	<i>дозволений</i>
	<i>вання</i>	prędkość, -ci <i>жін.</i>	<i>швидкість</i>
potrafić <i>док.</i> ,	<i>змогти, зуміти</i>	jak pech, to pech!	<i>як не везе, то не</i>
potrafię, potrafisz			<i>везе!</i>
mandat, -tu <i>чол.</i>	<i>штраф</i>		

21В Країнознавство і слововживання

1. Дієслово “potrafić”

У польській мові дієслово **potrafić** *зуміти, змогти* вживається для вираження вміння, знання, майстерності, коли мають на увазі, що хтось може щось зробити і знає як. Звичайно воно вживається з інфінітивною формою дієслів доконаного і недоконаного виду.

Czy potrafisz naprawić ten samochód? *Ти зможеш (зумієш) полагодити цей автомобіль?*

Nie potrafię tego zrozumieć. *Я не можу цього зрозуміти.*

2. Вигук

a ...	zrozumienie <i>розуміння</i>
ach!	zachwyt <i>захоплення</i> ; zaskoczenie <i>несподіванка</i>
aha!	zrozumienie <i>розуміння</i> ; zgoda <i>згода</i>
aj!	zaskoczenie <i>несподіванка</i> ; ból <i>біль</i>
brrr!	zimno <i>холодно</i> ; obrzydzenie <i>огода</i>
eee!	niedowierzanie <i>недовіра, скепсис</i>
ech!/eh!	westchnienie <i>вдих</i> ; rezygnacja <i>розчарування, песимізм</i>
ej!/hej!	zwracanie <i>czyjejs uwagi</i> <i>привертання уваги</i>
hmmm ...	zastanawianie się <i>роздум, розмірковування</i>
ho, ho!	podziw <i>подив</i> ; zachwycenie
hurra!	zwycięstwo <i>перемога</i> ; wiwat <i>віват, переможний клич</i>
iii!	lekceważenie <i>зневажання, зневага</i>
po!	popędzanie <i>підганяти, квапити</i>
po, po!	niedowierzanie <i>недовіра, скепсис</i>
o!	zwracanie na coś <i>uwagi</i> <i>звертання уваги на щось</i>
och!	zaskoczenie <i>несподіванка</i>
oj!/ojej!	zaskoczenie (<i>неприємна</i>) <i>несподіванка</i> ; ból <i>біль</i>
pa, pa!	pożegnanie <i>прощання</i>
pst!	zwracanie na coś <i>uwagi</i> <i>звертання уваги на щось, привертання уваги</i>
sza!	uciszenie <i>заспокоєння, спонукання до спокою</i>

21С Граматика

1. Збірні числівники

Збірні числівники за своїм значенням не відрізняються від кількісних числівників. Разом з тим сфера їх застосування досить широка. Як правило, їх ставлять перед іменниками:

- a) що мають виключно множину, наприклад: drzwi, schody, pożyczki,
- b) що означають об'єднання осіб різної статі, наприклад: ludzie, rodzice,
- c) що означають потомство, наприклад: dzieci, pisklęta *пташенята*.

Збірні числівники відмінюються так:

Назив.	dwoje	czworo	dwoje dzieci	двоє дітей
Род.	dwojga	czworga	czworo piskląt	четверо пташенят
Дав.	dwojgu	czworgu	pięcioro ludzi	п'ятеро людей
Зн.	dwoje	czworo	sześcioro drzwi	шість дверей
Оруд.	dwojgiem	czworgiem	jedenascioro	одинадцять
Місц.	dwojgu	czworgu	dzieci	дітей

Якщо збірний числівник стоїть у називному, знахідному чи орудному відмінку, то іменник, що вживається разом із ним, ставиться в родовому відмінку.

Інші збірні числівники:

troje	trzyścioro	trzydzieścioro	sześcioro
pięcioro	pięścioro	pięćdziesięcioro	ośmioro
siedmioro	siedemścioro	siedemdziesięcioro	dwoje
dziewięcioro	dziewięścioro	dziewięćdziesięcioro	czworo

2. Підрядні речення місця

Підрядні речення місця приєднуються за допомогою прислівників місця, таких як: **gdzie** де, **skąd** звідки, **dokąd** куди. У головному реченні часто зустрічаються слова: **tam** там, **tędy** туди.

Mieszkam tam, gdzie są te dwa okna. *Я живу там, де ці два вікна.*
 Chodźmy tędy, gdzie nie ma dużo ludzi. *Проїдемо туди, де менше людей.*
 Idę, dokąd mnie oczu poniosą. *Я іду, куди очі дивляться.*

3. Підрядні речення часу

Якщо дія в головному реченні передує дії в підрядному реченні часу, то воно приєднується сполучником **zanim** до того як, перш ніж. Присудок підрядного речення виражається виключно дієсловами доконаного виду.

Zanim pojadę do Warszawy, muszę *До того як (перш ніж) я поїду*
 zatankować benzynę. *до Варшави, я повинен заправити*
машину бензином.
 Zanim pojedziesz na policję, *Перш ніж поїдеш до поліції,*
 sprawdź, co zostało skradzione. *перевір, що вкрадено.*

4. Пасивний стан (пасивна форма дієслова)

Пасивний стан утворюється за допомогою дієслів **być** і **zostać** та пасивного дієприкметника:

Samochód jest naprawiany. *Автомашина ремонтується.*
 Samochód zostanie naprawiony. *Автомашину буде відремонтовано.*

Допоміжне дієслово **zostać** вживається з дієприкметниками доконаного виду майбутнього чи минулого часу. Допоміжне дієслово **być** вживається з дієприкметниками як недоконаного, так і доконаного виду в усіх трьох часових формах:

Пасивний стан, недоконаний вид

List był pisany.

Лист писався.

Пасивний стан, доконаний вид

List został napisany.

Листа було написано.

Допоміжне дієслово **буť** з пасивним дієприкметником минулого часу виражає стан об'єкта, який настає після конкретної дії.

Пасивний стан, що виражає стан об'єкта

Samochód jest naprawiony.

Автомашина відремонтована.

На прикладі дієслів **badać** (недоконаний вид) та **zbadać** (доконаний вид) *перевірити, дослідити* показано утворення в польській мові різних форм пасивного стану (чоловічий рід).

	<i>Пасивний стан</i>		<i>Стан об'єкта</i>
	<i>недоконаний вид</i>	<i>доконаний вид</i>	
<i>Теперішній час</i>	jestem badany	—	jestem zbadany
<i>Майбутній час</i>	będę badany	zostanę zbadany	będę zbadany
<i>Минулий час</i>	byłem badany	zostałem zbadany	byłem zbadany
<i>Умовний спосіб</i>	byłbym badany	zostałbym zbadany	byłbym zbadany

Пасивний стан (пасивна форма) не дуже часто вживається в польській мові. Нерідко його замінюють описовою формою активного стану зі зворотніми дієсловами (*kuruje się, kupowało się*) або з безособовими формами на -*po*, -*to* в минулому часі.

Пасивний стан

Dawniej były pisane tylko listy.

Безособові форми

Dawniej pisało się tylko listy.

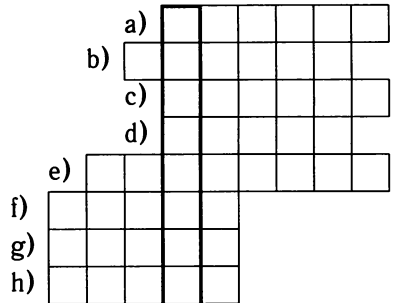
Dawniej pisano tylko listy.

Раніше писались тільки листи.

21D Вправи

1. Розгадайте цей кросворд. Рішення знайдете у виділених клітинках по вертикалі:

- a) Може być benzynowa.
- b) Tankujemy do zbiornika.
- c) Płacimy, gdy przekroczymy dozwoloną prędkość.
- d) Sprawdzamy w niej ciśnienie.
- e) Naprawia nam samochód.
- f) Kiedy trzeba zapłacić mandat, to się ma ...
- g) Może być rejestracyjny.
- h) Kierowca musi mieć prawo ...

2. Заповніть пропуски правильно вибраними числівниками:

dwoje, troje, podwójny, potrójny, dwukrotnie, trzykrotnie

- a) Już ... naprawiałem samochód.
- b) Dzisiaj miałem ... pecha.
- c) W samochodzie siedziało ... ludzi.
- d) Ten samochód ma tylko ... drzwi.
- e) ... mówiłem ci, że gaźnik nie działa.
- f) Drogo mnie kosztowała ... naprawa.

3. Перекладіть польською мовою. Проведіть різницю між potrafić i móc:

- a) Де тут можна віддати в ремонт автомашину?
- b) Ви зможете самі усунути ушкодження?
- c) У моїй машині я все зумію полагодити сам.
- d) Де тут можна заправитися?
- e) Я не можу їхати повільно.
- f) Можна на заправній станції також перевірити тиск у шинах?

4. Вставте правильно вибрані вигукі:

hmm!, o!, brr!, hurra!, ojej!

- a) ...! Ale zimno. Czy możesz podać mi sweter?
- b) ...! Nie mogę go znaleźć. Chyba zostawiłeś go w domu.
- c) ...! Coś takiego. To niemożliwe.
- d) ...! Jest tu. Znalazłem twój sweter.
- e) ...! Cieszę się bardzo, że go znalazłeś.

5. З'єднайте обидві частини в одне речення, вставивши сполучник zanim:

- a) Najpierw zatankuję paliwo. Potem pojedziemy razem do Warszawy.
- b) Najpierw pożegnaj się z moimi gospodarzami. Potem pójdziemy do domu.
- c) Najpierw muszę pojechać do stacji obsługi. Potem możemy porozmawiać o urlopie.
- d) Najpierw pożegnaj się z gospodarzami. Potem przyjdź do mnie.
- e) Najpierw zapakuj bagaż do samochodu. Potem pojedź na urlop.

6. Які з частин підходять одна до одної?

- a) Jeżdżę tam na urlop,
- b) Moi znajomi mieszkają tam,
- c) Idź tędy,
- d) Chodźmy tędy,
- e) Proszę skręcić tam,

- skąd przyszedłeś.
- gdzie jest dużo sklepów.
- gdzie jest przystanek.
- gdzie jest ten duży balkon.
- gdzie mogę dobrze wypocząć.

21D/22A

7. Утворіть пасивний стан:

a) Usunięto uszkodzenie. b) Sprawdzano ciśnienie w oponach. c) Wczoraj naprawiono już gaźnik. d) Najpierw czyta się tekst, potem robi się wszystkie ćwiczenia. e) Najpierw przeczytano tekst, potem napisano ćwiczenia. f) Benzynę zatankowano już wczoraj. g) Czy wymieniono oponę? h) Sprawdzono tylko olej. i) Zatrzymuje się te samochody, które przekroczyły dozwoloną prędkość. j) Często przekracza się dozwoloną prędkość, ale za to płaci się mandat.

8. Правильно підберіть дієслово до кожного іменника і потім дайте відповідь на запитання Co musi być zrobione?

Приклад: Silnik musi być naprawiony.

paliwo	wymienić
gaźnik	uzupełnić
ciśnienie w oponach	<u>naprawić</u>
olej w silniku	zapłacić
mandat	sprawdzić
<u>silnik</u>	zatrzymać
samochód	zatankować

9. Складіть діалог з наведених нижче речень:

“W stacji obsługi”:

- Na jak długo?
- W moim samochodzie jest coś nie w porządku.
- Dziś wieczorem około 19.00 pana samochód będzie gotowy.
- Niestety nie. Nie mogę uruchomić silnika.
- Słucham pana?
- Proszę zostawić samochód u nas, ponieważ musimy wszystko dokładnie sprawdzić.
- Czy pan wie, gdzie jest uszkodzenie?
- Dziękuję, będę przed 19.00.

10. Ви здійснили подорож до Польщі. Ваш автомобіль поламався. Повідомте автомеханіку, що у Вашій машині не в порядку, що не працює.

22A Tekst

Polskie tradycje świąteczne

Polacy mają szczególny stosunek do tradycji, rodziny i wielką słabość do dzieci, do których zwracają się przeważnie pieszczotliwie, np. Kasiu, Kasieńko, Kasiuniu albo Janku, Jasiu, Jasieńku itp. Rodzina w pojęciu polskim, to nie tylko tata, mama i dzieci, ale również dziadkowie, wujkowie, ciocie, kuzyni i in. Okazją do spotkań rodzinnych są różne święta, takie jak: imieniny, wesele, pierwsza komunia, no i oczywiście Boże Narodzenie i Wielkanoc.

Boże Narodzenie to największe rodzinne święta w Polsce. Przygotowania do nich czyni się na wiele dni naprzód. Kupuje się choinkę i podarunki dla całej rodziny. Szczególne znaczenie ma Wigilia. Na tę uroczystą kolację przygotowuje się specjalne potrawy – wszystkie postne i powinno być ich dwanaście, m. in. śledź, barszczyk czysty, karp smażony, pierogi z kapustą i suszonymi grzybami, a na deser kutia z maku i kompot z suszonych owoców.

Przy stole wigilijnym zostawia się zawsze jedno wolne miejsce z nakryciem dla nieznanego przybysza. Jeżeli goście zbyt mało jedzą, zdaniem gospodarzy znaczy to, że im nie smakuje. Goście są wielokrotnie proszeni i nakłaniani do jedzenia, ponieważ zgodnie z polską tradycją trzeba dać się kilka razy prosić. Nie wypada za pierwszym razem przyjąć propozycji, wbrew porzekadłu: Nie daj się dwa razy prosić. W czasie kolacji słucha się i śpiewa kolędy, a o północy wiele osób idzie na pasterkę.

Oprócz Bożego Narodzenia drugimi ważnymi świętami są Święta Wielkanocne. Wielkanocy nie obchodzi się wprawdzie tak uroczyście jak Bożego Narodzenia, ale jest wiele zwyczajów ludowych związanych z tymi świętami. Przygotowuje się np. kolorowe pisanki z jajek, które z innymi produktami spożywczymi, jak chleb, wędlina, sól są w Wielką Sobotę święcone w kościele.

W Poniedziałek Wielkanocny do tradycji należy wzajemne polewanie się wodą, tzw. śmigus dyngus. Jest to wątpliwa przyjemność dla dziewcząt, szczególnie na wsi, gdzie są polewane całymi wiadrami. "Co za dużo, to niezdrowo" – przestrzega inne polskie powiedzenie. Dlatego też obecnie coraz częściej polewa się bliskie osoby perfumami. Śmigus dyngus ma zapewnić zdrowie polewanej osobie.

tradycja, -cji <i>жін.</i>	<i>традиція</i>	nie wypada	<i>незручно</i>
święteczny, -a, -e	<i>святковий</i>	przyjąć propozycję	<i>прийняти пропозицію</i>
szczególny, -a, -e	<i>особливий</i>		
stosunek, stosunku <i>чол.</i>	<i>ставлення до кого або чого-н.</i>	wbrew + <i>дав.</i>	<i>попри</i>
słabość, -ci <i>жін.</i> do + <i>род.</i>	<i>слабкість (до чого)</i>	porzekadło, -ła <i>сер.</i>	<i>приказка</i>
zwracać się <i>недок.</i>	<i>звертатися</i>	śpiewać <i>недок.</i> , śpiewam, śpiewasz	<i>співати</i>
do + <i>род.</i> , zwracam się, zwracasz się		kolęda, -dy <i>жін.</i>	<i>колядка</i>
przeważnie <i>присл.</i>	<i>головним чином</i>	pasterka, -ki <i>жін.</i>	<i>Різдвяна вечірня</i>
pieszczotliwie <i>присл.</i>	<i>ласкаво, ніжно</i>		<i>меса</i>
pojęcie, -cia <i>сер.</i>	<i>поняття</i>	Święta Wielkanocne	<i>Великдень</i>
wujek, wujka <i>чол.</i>	<i>дядько</i>	obchodzić <i>недок.</i> , obchodzi, obchodzisz	<i>святкувати</i>
ciocia, -ci <i>жін.</i>	<i>тітка</i>		
kuzyn, -na <i>чол.</i>	<i>двоюрідний брат, кузен</i>	wprawdzie <i>присл.</i>	<i>дійсно, справді</i>
spotkanie rodzinne	<i>сімейна зустріч</i>	związany, -a, -e	<i>пов'язаний</i>
komunia, -nii <i>жін.</i>	<i>причастя</i>	pisanka, -ki <i>жін.</i>	<i>"писанка"</i>
Boże Narodzenie	<i>Різдво</i>	produkty spożywcze	<i>продукти харчування</i>
Wielkanoc, -cy <i>жін.</i>	<i>Пасха, Великдень</i>		<i>святити</i>
święta rodzinne	<i>сімейні свята</i>	święcić <i>недок.</i> , święcę, święcisz	
czynić <i>недок.</i>	<i>готуватися</i>	kościół, kościoła <i>чол.</i>	<i>костьол, церква</i>
przygotowania		należać <i>недок.</i> do + <i>род.</i> należę,	<i>належати до чогось</i>
wiele dni naprzód	<i>за багато днів, заздалегідь</i>	należysz	
choinka, -ki <i>жін.</i>	<i>ялинка</i>	wzajemny, -a, -e	<i>взаємний</i>
podarunek, podarunku <i>чол.</i>	<i>подарунок</i>	polewanie się wodą	<i>кроплення водою</i>
znaczenie, -nia <i>сер.</i>	<i>значення</i>	śmigus dyngus <i>чол.</i>	<i>смигус дингус (звичай обливання водою й плати викупу тому, хто обливає)</i>
Wigilia, -lii <i>жін.</i>	<i>Святий вечір</i>		
uroczysty, -a, -e	<i>урочистий</i>	wątpliwy, -a, -e	<i>сумнівний, малоімовірний</i>
uroczysty, -a, -e	<i>їжа тут: страва</i>		
postny, -a, -e	<i>пісний</i>	przyjemność, -ci <i>жін.</i>	<i>задоволення</i>
barszczyk czysty	<i>пісний борщ</i>	wieś, wsi <i>жін.</i>	<i>село</i>
karp, -pia <i>чол.</i>	<i>короп</i>	wiadro, -ra <i>сер.</i>	<i>відро</i>
suszony, -a, -e	<i>сушений</i>	co za dużo, to	<i>надмірність</i>
grzyb, -ba <i>чол.</i>	<i>гриб</i>	niezdrowo	<i>шкідлива</i>
kutia, -tii <i>жін.</i>	<i>кутя</i>	przestrzegać <i>недок.</i> , przestrzegam, przestrzegasz	<i>застерігати, попереджувати</i>
mak, -ku <i>чол.</i>	<i>мак</i>	powiedzenie, -nia <i>сер.</i>	<i>сентенція, вислів</i>
wigilijny, -a, -e	<i>свят-вечірній</i>		
nakrycie, -cia <i>сер.</i>	<i>набір</i>	dlatego też	<i>тому</i>
przybysz, -sza <i>чол.</i>	<i>прибулець</i>	coraz częściej	<i>все частіше</i>
zbyt mało	<i>надто мало</i>	perfumy, perfum <i>мн.</i>	<i>парфуми</i>
zdaniem	<i>на думку</i>	zapewnić <i>док.</i> , zapewnię, zapewnisz	<i>запевнити, гарантувати</i>
nakłaniać <i>недок.</i> , nakłaniać, nakłaniaasz	<i>просити, благувати</i>	wielokrotnie <i>присл.</i>	<i>багато разів, багаторазово</i>
zgodnie z tradycją	<i>згідно з традицією</i>		
dać się prosić	<i>дати себе умо-вити</i>		

22В Країнознавство і слововживання

1. Державні та церковні свята

Święto	Свято
Nowy Rok	Новий рік
Wielkanoc	Пасха (Великдень)
Święto Pracy	День праці, 1 травня
Konstytucja 3. Maja	День опублікування першої демократичної Конституції 3 травня 1791 року
Zielone Świątki	Зелені свята (Трійця)
Boże Ciało	Свято преображення тіла Господнього (у католиків) – перший четвер після Трійці
Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny	Свято Вознесіння св. Марії, 15 серпня
Wszystkich Świętych	Свято всіх святих, 1 листопада
Narodowe Święto Niepodległości	День незалежності, 11 листопада
Wigilia	Святий Вечір, 24 грудня
Boże Narodzenie	Різдво Христове, 25 грудня

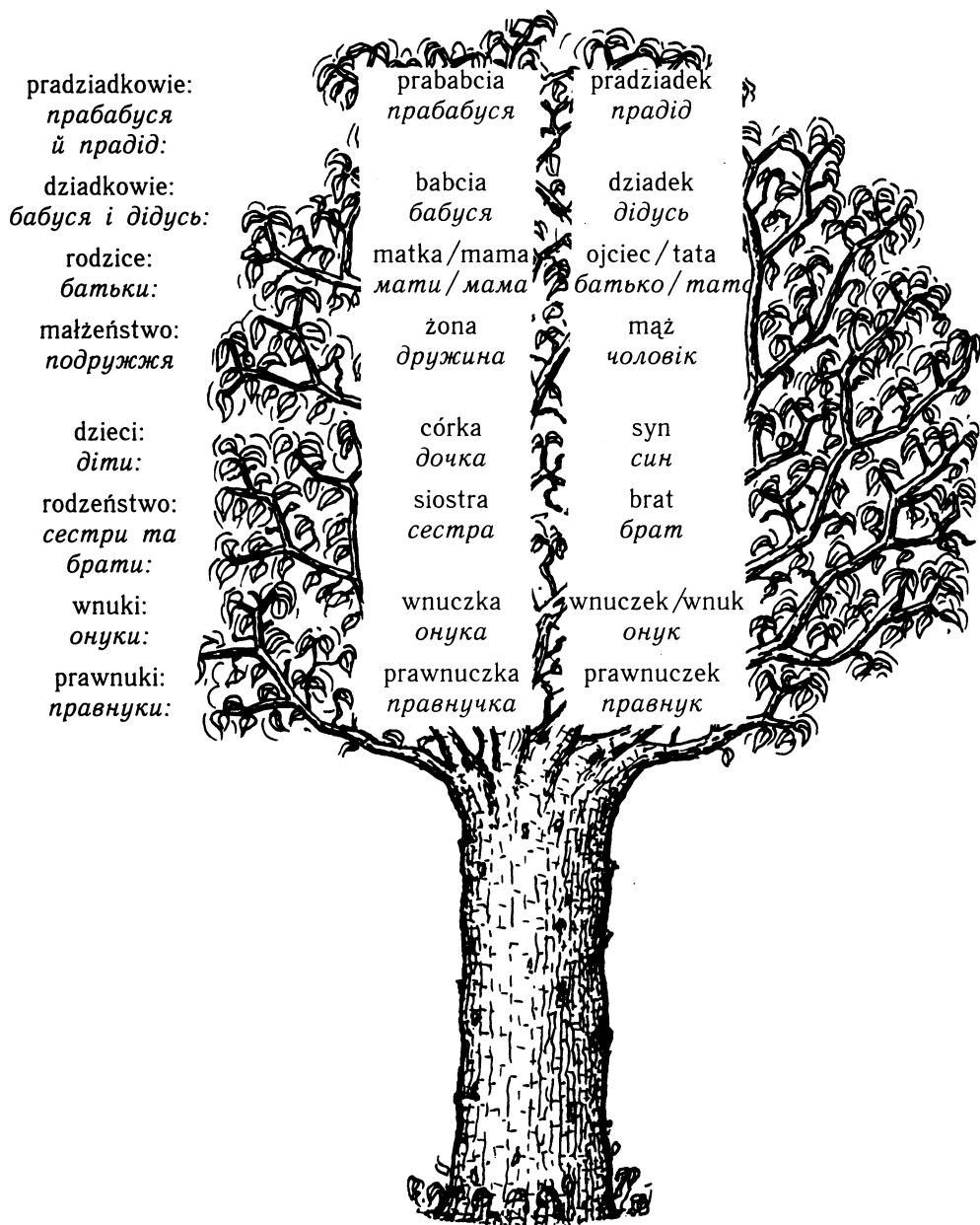
2. Сімейні стосунки

Dalsza rodzina Родичі

teściowie:	teściowa	teść
батьки чоловіка або	теща, свекруха	тесть, свекор
дружини:	synowa	zięć
	nieвістка	зять
szwagrowie:	szwagierka	szwagier
	своячка	дівер
wujostwo:	ciotka/ciocia	wuj/wujek
	тьотя, тітка	дядя
điti sестри:	siostrzenica	siostrzeniec
	племінниця	племінник
điti брата:	bratanica	bratanek
	племінниця	племінник
kuzynostwo:	kuzynka	kuzyn
	кузина	кузен

Bliższa rodzina   Близькі родичі

22C Граматика

1. Зменшені форми слів

Польські зменшувальні слова відрізняються різноманітністю форм і утворюються шляхом приєднання зменшувальних суфіксів.

У польській мові є два ступені зменшувальної форми слів, що виражають різноманітний характер емоційної оцінки з боку мовця. Зменшувальні форми можуть бути утворені від різних частин мови (іменників, прикметників та ін.):

Іменники	<i>чоловічий</i>	pies	piesek	pieseczek*
	<i>рід</i>	pes, собака	песик, собачка	
		dom	domек	domeczек*
		будинок	будиночок	
	<i>жіночий</i>	lampa	lampka	lampeczka
	<i>рід</i>	ryba	rybka	rybeczka
	<i>середній</i>	okno	okienko	okieneczko
	<i>рід</i>	auto	autko	auteczko

При утворенні зменшувальних слів у польській мові спостерігається чергування голосних, наприклад: **о** чергується з **ó** (koza коза – kózka), а **е** з **ą** (zwierzę – zwierzątko).

Прикметники	mały	malutki	maluteńki / malusieńki
	малий	маленький	малесенький
	lekki	leciutki	leciuteńki / leciusieńki
	легкий	легенький	легесенький

Поряд із вищезгаданими суфіксами є цілий ряд суфіксів зменшення. Тому не варто заглиблюватися в хаші систематизації, краще орієнтуватися на так зване почуття мови поляків.

У цілому ж є таке правило: чим частіше вживається слово в мові, тим більше воно має можливостей утворення зменшувальних форм, наприклад:

matka: mateczka, mateńka, matusia, matuśka, matula, matuchna, matusieńka, mama, mamusia, mamunia, mamusieczka

miły: milutki, miluteńki, milusieńki, milusi, miluchny

Незважаючи на те, що деякі слова вживаються у зменшувальній формі, вони втратили зменшувальне значення, наприклад:

babcia бабуся, dziadek дідусь, wujek дядечко*.

2. Керування дієслів (вибір відмінкової форми залежного слова)

Керування дієслів, тобто відмінок іменника, що відноситься до дієслова, в українській і польській мовах не завжди збігається.

Найчастіше дієслова польської мови вимагають знахідного відмінка. Разом з тим у випадках, коли мова йде про підтримку, допомогу і т.п. комусь, дієслово може вимагати давального відмінка:

* Українською мовою не перекладається.

22C/22D

Польська мова (дав. відм.)	Українська мова (род. і дав. відм.)
towarzyszyć komuś	супроводжувати (когось)
przeszkadzać komuś	заважати (комусь)
kazać komuś coś zrobić	звеліти (комусь) щось зробити

Дієслова, що утворюють керовану відмінкову форму, також не завжди збігаються з українськими відповідниками.

pisać do	писати до (або без прийменника)
iść do	йти до, в
celować do	цілитися в

Деякі дієслова керують як прийменниковими, так і безприйменниковими формами.

jechać samochodem	їхати машиною, на машині
dzwonić do przyjaciela	дзвонити другу (до друга)
grać w szachy	грати в шахи

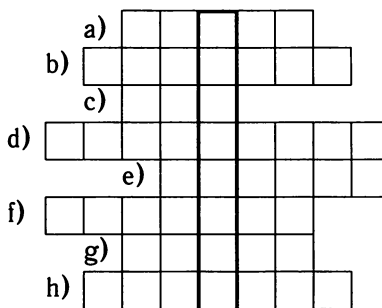
22D Вправи

1. Прочитайте ще раз текст до цього уроку. Потім відзначте, які з цих речень вправи відповідають дійсності, а які ні:

a) Rodzina w pojęciu polskim to rodzice i dzieci. b) Okazją do spotkań rodzinnych są m. in. imieniny. c) Najważniejszą częścią Bożego Narodzenia jest Wigilia. d) Na Wigilię przygotowuje się jedno danie: kotlet schabowy, a na deser lody. e) Jedno miejsce przy stole pozostawia się wolne dla nieoczekiwanego gościa. f) Gospodarze są zadowoleni, jeśli goście dużo jedzą. g) W Wielką Sobotę jest śmigus dyngus. h) Na Boże Narodzenie święci się chleb i sól w kościele.

2. Заповніть кросворд. Рішення знайдете у виділених клітинках по вертикалі:

- a) Deser z maku na kolację wigilijną.
- b) Dobre np. z kapustą i suszonymi grzybami.
- c) Nie daj się ... razy prosić.
- d) Co za dużo, to ...
- e) Druga część od śmigus.
- f) Wigilia to uroczysta ...
- g) Mąż ciotki to ...
- h) Wielkanocne jajo.

3. Підберіть зменшувальні форми до підкреслених іменників і прикметників:
- a) Chciałabym mieć mały dom z ogrodem. b) Dookoła domu byłyby kwiaty i zielone drzewa. c) W nowym domu mieszkałabym z moim mężem i synem. d) Mogłabym też kupić sobie psa i miłego kota. e) Małe zwierzęta są bardzo miłe. f) Moja ciotka i wuj mogliby mnie odwiedzać.
4. Заповніть пропуски правильно підібраними прийменниками і поставте іменники в потрібному відмінку:
- a) Nie lubię długo czekać na przystanku ... (autobus), który się spóźnia. b) Rodzice zwracają się ... (dzieci) pieszczotliwie. c) Gospodarze nakłaniają gości... (jedzenie). d) Czy często piszesz ... (swoi znajomi)? e) Po przyjęciu goście pożegnali się ... (gospodarze) i poszli... (dom). f) Często dostaję długie listy... (moja rodzina). g) Jutro muszę się zająć (ta sprawa). h) Przygotowania ... (święta) trwają kilka tygodni. i) Polacy lubią mówić ... (swoje problemy). j) Wiele tradycji ludowych związanych jest... (święta). k) Muszę zadzwonić ... (mój przyjaciel). l) Ktoś puka ... (drzwi).
5. Дайте відповіді на запитання:
- a) Jakie są święta w Polsce? Proszę nazwać trzy. b) Kiedy jest śmigus dyngus? c) Kiedy jest Wigilia? d) Co to jest pisanka? e) Proszę nazwać minimum pięć zawodów. f) Jakie są pory roku? g) Proszę powiedzieć po polsku: Анна виходить заміж за Петра. h) Co w Polsce obchodzi się uroczysciej: imieniny czy urodziny? i) Jakie znaczenia ma słowo "dwójka"? Proszę podać trzy. j) Ile człowiek ma palców? k) Co mogą Państwo polecić swoim znajomym z kuchni polskiej? l) Proszę nazwać trzy zabytki w Warszawie. m) Jaki jest numer kierunkowy do Polski? n) Proszę złożyć znajomemu z Polski życzenia imieninowe. o) Jakie święto jest 11. listopada?
6. Розкажіть про святкування Різдва у Вашій країні. Що збігається зі святкуванням у Польщі, а що ні.

Відмінювання іменників, прикметників і особових займенників

Для більшої ясності в таблицях подано зразки відмінювання за всіма відмінками. Відмінкові закінчення виділено жирним шрифтом.

1. Відмінювання іменників

Відмінювання іменників чоловічого роду

Однина	Істоти			Неістоти	
Наз.	pan	aktor	koń	cel	dom
Род.	pana	aktora	konia	celu	domu
Дав.	panu	aktorowi	koniowi	celowi	domowi
Зн.	pana ¹	aktora	konia	cel ²	dom
Ор.	panem	aktorem	koniem	celem	domem
Місц.	panu	aktorze	koniu	celu	domu
Клич.	panie!	aktorze!	koniu!	celu!	domu!
Множина	Особово-чоловіча форма		Жіночо-речова форма		
Наз.	panowie	aktorzy	konie	cele	domy
Род.	panów	aktorów	koni	celów	domów
Дав.	panom	aktorom	koniom	celom	domom
Зн.	panów ³	aktorów	konie ⁴	cele	domy
Ор.	panami	aktorami	końmi	celami	domami
Місц.	panach	aktorach	koniach	celach	domach
Клич.	panowie!	aktorzy!	konie!	cele!	domy!

Пояснення.

- ¹ У іменників-істот знахідний = родовому.
- ² У іменників-неістот знахідний = називному.
- ³ У особово-чоловічій формі знахідний = родовому.
- ⁴ У жіночо-речовій формі знахідний = називному.

Відмінювання іменників жіночого роду

Одн.	Наз.	pani	lampa	пос
	Род.	pani	lampy	посу
	Дав.	pani	lampie	посу
	Зн.	panią	lampę	пос
	Ор.	panią	lampą	посą
	Місц.	pani	lampie	посу
	Клич.	pani!	lampo!	посу!

<i>Мн.</i>	<i>Наз.</i>	panie	lampy	noce
	<i>Род.</i>	pań	lamp	nocy
	<i>Дав.</i>	paniom	lampom	nocom
	<i>Зн.</i>	panie	lampy	noce
	<i>Ор.</i>	paniami	lampami	nocami
	<i>Місц.</i>	paniach	lampach	nocach
	<i>Клич.</i>	panie!	lampy!	noce!

Відмінювання іменників середнього роду

<i>Одн.</i>	<i>Наз.</i>	okno	mieszkanie	imię	muzeum
	<i>Род.</i>	okna	mieszkania	imienia	muzeum
	<i>Дав.</i>	oknu	mieszkaniu	imieniu	muzeum
	<i>Зн.</i>	okno	mieszkanie	imię	muzeum
	<i>Ор.</i>	oknem	mieszkanieniem	imieniem	muzeum
	<i>Місц.</i>	oknie	mieszkaniu	imieniu	muzeum
	<i>Клич.</i>	okno!	mieszkanie!	imię!	muzeum!
<i>Мн.</i>	<i>Наз.</i>	okna	mieszkania	imiona	muzea
	<i>Род.</i>	okien	mieszkań	imion	muzeów
	<i>Дав.</i>	oknom	mieszkaniom	imionom	muzeom
	<i>Зн.</i>	okna	mieszkania	imiona	muzea
	<i>Ор.</i>	oknami	mieszkaniami	imionami	muzeami
	<i>Місц.</i>	oknach	mieszkaniach	imionach	muzeach
	<i>Клич.</i>	okna!	mieszkania!	imiona!	muzea!

2. Відмінювання прикметників

Твердий різновид із закінченням -у

	Однина			Множина	
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
<i>Наз.</i>	powy	powa	powe	powi ²	powe
<i>Род.</i>	powego	powej	powego	powych	powych
<i>Дав.</i>	powemu	powej	powemu	powym	powym
<i>Зн.</i>	= Наз./Род. ¹	pową	powe	powych	powe
<i>Ор.</i>	powym	pową	powym	powymi	powymi
<i>Місц.</i>	powym	powej	powym	powych	powych

Пояснення.

¹ У іменників-істот знахідний = родовому. У іменників-неістот знахідний = називному.

² В особово-чоловічій формі відбувається чергування приголосних, наприклад: -wy/-wi, -gu/-gzy.

Оглядовий матеріал

М'який різновид із закінченням -i

	Однина			Множина	
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
Наз.	tani	tania	tanie	tani	tanie
Род.	taniego	taniej	taniego	tanich	tanich
Дав.	taniemu	taniej	taniemu	tanim	tanim
Зн.	= Наз./Род. ¹	tania	tanie	tanich	tanie
Ор.	tanim	tania	tanim	tanimi	tanimi
Місц.	tanim	taniej	tanim	tanich	tanich

¹ У іменників-істот знахідний = родовому. У іменників-неістот знахідний = називному.

3. Відмінювання особових займенників

Наз.	ja	ty	on	ono	ona
Род.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go		jej / niej
Дав.	mnie / mi	tobie / ci	jemu, niemu / mu		jej / niej
Зн.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go	je / nie	ją / nią
Ор.	mną	tobą	nim		nią
Місц.	mnie	tobie	nim		niej
Клич.	ja	ty	–		–
Особово-чоловіча форма Жіночо-речова форма					
Наз.	my	wy	oni	one	
Род.	nas	was		ich / nich	
Дав.	nam	wam		im / nim	
Зн.	nas	was	ich / nich	je / nie	
Ор.	nami	wami		nimi	
Місц.	nas	was		nich	
Клич.	my	wy		–	

Пояснення.

Деякі особові займенники мають дві форми. Односкладові займенники **mi**, **ci**, **mu** і т. ін. у реченні ненаголошені і складають при вимові єдине ціле з попереднім або наступним словом.

Відмінювання дієслів

1. Відмінювання дієслова być

Теперішній час	
(ja)	jestem
(ty)	jesteś
on, ona, ono	jest
(my)	jesteśmy
(wy)	jesteście
oni, one	są

Минулий час			Майбутній час
Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	
(ja) by łem	by łam		będę
(ty) by łeś	by łaś		będzi esz
(on) by ł			będzi e
(ona)	by ła		będzi e
(ono)		by ło	będzi e
Особово-чоловіча форма		Жіночо-речова форма	
(my) by liśmy	by łyśmy		będzi emy
(wy) by liście	by łyście		będzi ecie
(oni) by li			będa ą
(one)	by ły		będa ą

2. Перша дієвідміна

	napisać
(ja)	napiszę
(ty)	napisz esz
on, ona	napisz e
(my)	napisz emy
(wy)	napisz ecie
oni, one	napisz ą

Для першої дієвідмини характерні такі види чергувань приголосних і голосних:

1-а ос. одн./3-я ос. мн.	d n m t s z k g r	a o
інші особи	dzi ni mi ci si zi cz ż rz	e e

Оглядовий матеріал

	móc	chcieć
(ja)	mogę	chcę
(ty)	mo żesz	chcesz
on, ona, ono	mo że	chce
(my)	mo żemy	chcemy
(wy)	mo żecie	chcecie
oni, one	mogą	chcą

3. Друга дієвідміна

	zamówić	zobaczyć
(ja)	zamowię	zobaczę
(ty)	zamów isz	zobacz ysz
on, ona	zamów i	zobacz y
(my)	zamów imy	zobacz ymy
(wy)	zamów icie	zobacz ycie
oni, one	zamówi ą	zobacz ą

Для другої дієвідмини характерні такі чергування приголосних:

<i>1-а ос. одн./3-я ос. мн.</i>	c	dz	sz	z	szcz	źdź
<i>інші особи</i>	c+i	dz+i	s+i	z+i	śc+i	źdz+i

	musieć
(ja)	muszę
(ty)	mus isz
on, ona, ono	mus i
(my)	mus imy
(wy)	mus icie
oni, one	musz ą

4. Третя дієвідміна

	czytać
(ja)	czytam
(ty)	czytasz
on, ona, ono	czyta
(my)	czytamy
(wy)	czytacie
oni, one	czytają

	rozumieć	umieć	wiedzieć
(ja)	rozumie ę	umi ę	wie ę
(ty)	rozumie sz	umi sz	wie sz
он, она, оно	rozumie	umi	wie
(my)	rozumie my	umi my	wie my
(wy)	rozumie cie	umi ecie	wie cie
oni, one	rozumie ją	umi ją	wie dzą

5. Часи дієслова

Минулий час

	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід
(ja)	pomaga łem	pomaga łam	
(ty)	pomaga łeś	pomaga łaś	
(on)	pomaga ł		
(ona)		pomaga ła	
(ono)			pomaga ło
	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма	
(my)	pomaga liśmy	pomaga łyśmy	
(wy)	pomaga liście	pomaga łyście	
(oni)	pomaga li		
(one)		pomaga ły	

Майбутній час

	Однина			
	Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	
(ja)	będę	pisał	będę	piś
(ty)	będziesz	pisał	będziesz	piś
(on)	będzie	pisał		
(ona)		będzie	piś	
(ono)			będzie	piś
	Множина			
	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма		
(my)	będziemy	pisali	będziemy	piś
(wy)	będziecie	pisali	będziecie	piś
(oni)	będą	pisali	będą	piś
(one)				

У польській мові є дві форми майбутнього часу: проста і складна (див. 9C2).

Оглядовий матеріал

6. Умовний спосіб

Чоловічий рід		Жіночий рід	Середній рід
(ja)	писа łbym	писа łabym	
(ty)	писа łbyś	писа łabyś	
(on)	писа łby		
(ona)		писа łaby	
(ono)			писа łoby
Особово-чоловіча форма		Жіночо-речова форма	
(my)	писа libyśmy	писа łybyśmy	
(wy)	писа libyście	писа łybyście	
(oni)	писа liby		
(one)		писа łyby	

Применники

bez	<i>Род.</i>	<i>без</i>	Pogoda będzie bez opadów.
dla	<i>Род.</i>	<i>для</i>	Tu są klucze dla państwa.
do	<i>Род.</i>	<i>до</i> <i>до</i> <i>до, в</i> <i>до</i>	Idziemy do hotelu. Szewczyk przyszedł do króla. Jedziemy do Niemiec/do Warszawy. Czekam do wtorku/do jutra.
na	<i>Зн.</i> <i>Місц.</i> <i>Зн.</i> <i>Місц.</i> <i>Зн.</i> <i>Місц.</i> <i>Зн.</i>	<i>на</i> <i>на</i> <i>на</i> <i>на, в</i> <i>на</i>	Czekam na pana. Okulary leżą na stole. Idę na koncert. Jestem na koncercie. Idę na górę. Na przystanku stoi dużo ludzi. Wyjazd na pół roku/Znaczek na list. Jedziemy na Ukrainę.
nad	<i>Місц.</i> <i>Зн.</i>	<i>на, над</i> <i>на</i>	Mam urlop nad morzem. Pada nad morzem. Jadę nad morze.
o	<i>Місц.</i>	<i>про</i> <i>о (об), в</i>	Legenda o smoku wawelskim. Przyjdę o jedenastej.
obok	<i>Род.</i>	<i>біля, коло</i>	Teatr jest obok Ogrodu Saskiego.
od	<i>Род.</i>	<i>від</i> <i>–</i> <i>від</i>	Telegram od Helgi. Czekam na pana od godziny. Od jutra.
po	<i>Місц.</i> <i>Зн.</i>	<i>після</i> <i>по, після</i> <i>по</i>	Przyjdę dzisiaj po szóstej. Po południu. Proszę 4 znaczki po 2 złote.
pod	<i>Місц.</i> <i>Зн.</i>	<i>під</i> <i>під</i>	Okulary są pod stołem. Zrzucił owcę pod smoczą jamę.
przeciwko	<i>Дав.</i>	<i>проти</i>	Nie mam nic przeciwko wietrzeniu.
przed	<i>Ор.</i> <i>Зн.</i>	<i>перед</i> <i>перед</i>	Przed domem stoi samochód. Smok wyszedł przed jamę.
przez	<i>Зн.</i>	<i>через</i> <i>через</i>	Musimy przejść przez ulicę. Musimy przejść przez most.

Оглядовий матеріал

u	<i>Род.</i>	<i>y</i>	Mięso kupię u masarza.
w, we	<i>Зн.</i> <i>Зн.</i> <i>Місц.</i>	<i>в (y)</i> <i>в (y)</i> <i>в</i>	W poniedziałek. Jutro jadę w góry. Dobrze wypoczywam w górach.
z, ze	<i>Род.</i> <i>Ор.</i>	<i>з</i> <i>з</i>	Goście z Ukrainy. Mieszkam z rodzicami.
za	<i>Ор.</i> <i>Зн.</i>	<i>за</i> <i>за</i> <i>через</i> <i>за</i>	Okulary są za kanapą. Popatrz za kanapę. Przyjadę za miesiąc. Znaczek za 1,5 zł.

Польсько-український словник

А

a a (протиставлення), 3А
aby щоб, 15А
abyśmy (**aby** + **śmy**)
 щоб ми, 15А
adres, -su *чол.* адреса, 10В
aktor, -ra *чол.* актор, 3А
aktorka, -ki *жін.* акторка, актриса, 3А
aktualny, -a, -e актуальний, 9А
albo або, 4А
albo ... albo або ... або, 20А
ale але, 13А
aleś to świetnie
wyśliła! Ти це чудово придумала! 13А
ależ oczywiście! Ну звичайно! 10А
Amerykanin, -na *чол.* американець, 8В
Amerykanka, -ki *жін.* американка, 8В
Angielka, -ki *жін.* англійка, 8В
angina, -ny *жін.* ангіна, 17В
Anglik, -ka *чол.* англієць, 8В
ani ... ani ані... ані, 20В
apartament, -tu *чол.* номер у готелі, велика квартира, 12В
apteka, -ki *жін.* аптека, 18А
architekt, -ta *чол.* архітектор, 3А
atrakcyjny, -a, -e ефектний, привабливий, 2А
Austria, -rii *жін.* Австрія, 14В
Austriaczka, -ki *жін.* австрійка, 8В

Austriak, -ka *чол.* австрієць, 8В
autobus, -su *чол.* автобус, 10А
autobusowy, -a, -e автобусний, 10А
aż поки, доки, 11А

В

babcia, -ci *жін.* бабуся, 4В
bać się *недок.*, **boję się**, **boisz się** боятися, 11А
bagaż, -żu *чол.* багаж, валізи, 21А
balet, -tu *чол.* балет, 9А
Bałtyk, -ku *чол.* Балтика, Балтійське море 15А
bar, -ru *чол.* бар, закусочна, 20В
bar samoobsługowy бар, кафетерій, 20В
bardziej більше, більш, 14А
bardzo *присл.* дуже, 1А
bardzo mi miło дуже приємно, 1А
bardzo mi przykro мені дуже шкода, 1А
barszcz, -czu *чол.* борщ, 20А
barszczyk czysty пісний борщ, 22А
bawić się *недок.*, **bawię się**, **bawisz się** бавитися, розважатися, 9А
benzyna, -ny *жін.* бензин, 21А
bez + *рид.* без, 18В
bezmurnie *присл.* безхмарно, 14Д
będzie *майб.* буде, 9А
biały, -a, -e білий, 13А
biec *недок.*, **biegnę**, **biegniesz** бігати, 11С
biegać *недок.*, **biegam**, **biegasz** бігати, 16А

biegle *присл.* швидко, вільно, 6В
bigos, -su *чол.* бігос, 20А
bilet, -tu *чол.* квиток, білет, 10А; 5А
bilet powrotny зворотний квиток, 16А
biuro, -ra *сер.* бюро, 2А
biuro podróży бюро подорожей 2А
bliska osoba близька людина, 19А
blisko *присл.* близько, 10А
bliźniak, -ka *чол.* близнюк; двоквартирний будинок, 12А
bochenek, bochenka *чол.* буханець, 7А
bocian, -na *чол.* лелека, 19А
bogaty, -a, -e багатий, 19А
boleć *недок.* боліти, 17А
Boże Ciało Преображення Тіла Господня, 22В
Boże Narodzenie Різдво 22А
Bóg, Boga *чол.* Бог, 21А
ból, -lu *чол.* біль, 17В
ból głowy головний біль, 17В
brać *недок.* **biorę**, **bierzesz** брати, 15А
brat, -ta *чол.* брат, 22В
brzuch, -cha *чол.* живіт, 11А
buchać *недок.* бухати, шугати, вириватися, 11А
bułka, -ki *жін.* булка, 7А
burza, -rzy *жін.* гроза, буря, 14А
but, -ta *чол.* черевик, 16А
butelka, -ki *жін.* пляшка, 7А
by би, 20С
być *недок.* **jestem**, **jesteś** бути, 1А

СЛОВНИК

byli *мин.* були, 9A
było *мин.* було, 9A
bym zjadła = zjadłabym
я б з'їла, 20A
bywać *недок.* **bywam,**
bywasz бувати, 19A

C

całkiem *присл.* зовсім,
цілком, 10A
całkowicie *присл.* повніс-
тю, 18A
cały, -a, -e цілий, 15A
cebula, -li *жін.* цибуля,
20B
cel, -lu *чол.* мета, 19A
celować *недок., do +*
род., celuje, celujesz
цілитися, 22C
cena, -ny *жін.* ціна, 7A
centrum, centrum *сер.*
центр, 12A
chciałabym *жін.* я хотіла б,
10A
chciałbym *чол.* я хотів би,
10A
chcieć, chcę, chcesz
хотіти, 6A
chętnie *присл.* охоче,
залюбки, 8A
chleb, -ba *чол.* хліб, 7A
chłodniejszy, -a, -e холо-
дніший, 14A
chłodny, -a, -e холодний,
14A
chociaż хоча, 19A
choć хоч, 19A
chodź *недок.* **chodzę,**
chodzisz ходити, 19A
chodźmy! ходімо! 20A
choinka, -ki *жін.* ялинка,
22A
chory, -a, -e хворий, 17A
chory na gripę хворий
на грип, 17B
chwileczka, -ki *жін.*
хвилинка, 16A
chwileczkę одну хвили-
ну, хвилинку, 3A
chwilka, -ki *жін.* хвили-
нка, 7A
chyba мабуть, може,
можливо, 4A

chyba, że ... хіба що...,
15A
ciastko, -ka *сер.* тістечко,
7A
ciekawe *присл.* цікаво,
3A
ciekawy, -a, -e цікавий,
9A
cielęcina, -ny *жін.* теля-
тина, 20B
ciemnobrązowy, -a, -e
темно-коричневий, 13A
ciemny, -a, -e темний,
13A
cieplejszy, -a, -e тепліше,
14A
ciepły, -a, -e теплий, 13A
cieszyć się *недок., cieszę*
się, cieszysz się радіти,
5A
ciocia, -ci *жін.* тітка, 22A
ciotka, -ki *жін.* тітка
ciśnienie, -nia *сер.* тиск,
14A
co що, 3A
co cię sprowadza do
Krakowa? що привело
тебе до Кракова? 20A
co następuje тут: на-
ступне, 18A
co pana do mnie
sprowadza? що вас до
мене привело? 17A
co panu dolega? що вас
турбує? 17A
co się stało? що трапи-
лось? 21A
co słyhać? що чувати?
20A
co ty na to powiesz? що
ти на це скажеш? 15A
co za dużo, to
niezdrowo що надмірно,
те шкідливе, 22A
codziennie *присл.* щодня,
13A
coraz częściej все часті-
ше, 22A
coś do picia що-не-
будь/щось випити, 8A
coś lżejszego що-небудь
легше, 14A

coś na kolację щось до
вечері / щось на вече-
рю, 6A
coś odpowiedniego щось
підходяще, 9A
coś ty powiedziała що
ти сказала? 13A
córka, -ki *жін.* дочка, 4A
cudownie *присл.* чудово,
16B
cukier, cukru *чол.* цукор,
7A
cukiernia, -ni *жін.* кон-
дитерська, 7A
czarny, -a, -e чорний,
18A
czary, -rów *мн.* чари, 19A
czas, -su *чол.* час, 6A
czego potrzebował чого
потребував / в чому
мав потребу, 11A
czekać *недок.* **na + зн.,**
czekam, czekasz чекати
(на кого), 1A
czekać *недок.* + *зн.* че-
кати, 9A
czekolada, -dy *жін.* шо-
колад, 7B
czerwiec, czerwca *чол.*
червень, 15B
czerwony, -a, -e черво-
ний, 13A
cześć! привіт! 8A
czkawka, -ki *жін.* гикав-
ка, 19A
człowiek, -ka *чол.* люди-
на, 7C
cztery чотири, 3B
czterysta чотириста, 7B
czuć się *недок., czuję*
się, czujesz się почувати
себе, 14A
czwartek, czwartku *чол.*
четвер, 6A
czwarty, -a, -e четвертий,
5B
czy чи, 1A
czy coś jeszcze? щось
ще? 7A
czy pani Żurawska? Чи
пані Журавська? 1A
czy są ...? чи є ...? 7A

czyj, czyja, czyje чий, чия, чие, 12D
czym mogę służyć? чим можу служити? 16B
czynić *недок.* **przygotowania** готуватися, 22A
czynny, -a, -e відчинений, 20B
czynsz, -szu *чол.* плата за помешкання (без комунальних послуг), 12A
czynsz miesięczny місячна плата (без комунальних послуг), 12A
czytać *недок.* **czytam, czytasz** читати, 3A
ćwierć, -ci *жін.* чверть, 7B
D
dać *док., дам, dasz* дати, 10A
dać ogłoszenie do gazety дати оголошення до газети, 13A
dać się prosić дати себе умовити, 22A
dalej *присл.* далі, 3A
daleko *присл.* далеко, 10A
dawni Słowianie *мн.* давні слов'яни, 19A
dawno *присл.* давно, 11A
dawno, dawno temu багато років тому, 11A
deka(gram, -ma) *чол.* дека (грам) = 10 грамів, 7B
dentysta, -ty *чол.* зубний лікар, стоматолог, 3A
dentystka, -ki *жін.* жінка-стоматолог, 3A
deszcz, -czu *чол.* дощ, 14A
deszczowo *присл.* дощовито, 14D
diabeł, diabła *чол.* чорт, диявол, біс, 21A
do diabła! до біса! 21A
dla + род. для, 3A
dla pewnej sympatycznej osoby для однієї симпатичної особи, 3A
dłaczego чому, 21A
dłatego (też) тому, 22A

do + род. до, 5A
do jutra до завтра, 8A
do poczytania для читання, 18A
do tego dochodzą jeszcze крім цього додатково..., 12A
do widzenia до побачення, 8B
do załatwienia для уладнання, 5A
do zobaczenia до побачення, 8A
doba, -by *жін.* доба, 15A
dobranoc добраніч, на добраніч, 8A
dobry, -a, -e хороший, 1A
dobry wieczór доброго вечора (добри вечір), 8B
dobrze *присл.* добре, 4A
dojechać *док., dojadę, dojedziesz* доїхати, 10A
dojść *док., dojdę, dojdiesz* дійти, 10A
dokąd куди, 9B
dokładnie *присл.* точно, докладно, 13A
doktor, -ra *чол.* лікар, 17A
dolegać *недок. тут:* боліти, турбувати 17A
dom, -mu *чол.* дім, будинок, 4A
dopiero *присл.* тільки, щойно, 6A
doskonale *присл.* чудово, 6B
dostać *док. dostanę, dostaniesz* дістати, 11A
dość *присл.* досить, доволі, 10A
dowiedzieć się *док., dowiem się, dowiesz się* довідатися, дізнатися, 9A
dowód rejestracyjny реєстраційне посвідчення, 21A
dozwolony, -a, -e дозволений, 21A
drewno, -na *сер.* дерево, 19A

drobne, -nych *мн.* дрібні (гроші), 7A
droga, -gi *жін.* дорога, 14A
drogi, -a, -ie дорогий; коханий, любий, 9A
drugi, -a, -ie другий, 5B
drugie danie друга страва, 20A
drzeć *недок., drzę, drżysz* тремтіти, 11A
drzeć ze strachu тремтіти від жаху, 11A
drzwi, drzwi *мн.* двері, 8A
dusić *недок., duszę, dusisz* тушкувати, 20B
duszo *присл.* душно, 16A
dużo *присл.* багато, 8A
duży, -a, -e великий, 4A
dwa два, 3B
dwa tygodnie temu два тижні тому, 15A
dwanaście дванадцять, 3B
dwieście двісті, 7B
dworzec, dworca *чол.* вокзал, 10A
dwójka, -ki *жін.* двійка; двомісний номер, 15A; двійка (трамвай, автобус і т.п.), 16B
dwudziesty, -a, -e двадцятий, 5B
dwukrotnie *присл.* двічі, 21A
dwunasty, -a, -e дванадцятий, 5B
dwupokojowy, -a, -e двокімнатний, 12B
dyspozycja, -cji *жін.* розпорядження, 12A
dysza, -szy *жін.* сопло, 21A
dywan, -nu *чол.* килим, 13A
dziadek, dziadka *чол.* дідусь, 4B
dziadkowie *мн.* дідусь і бабусь, 4B
działać *недок.* працювати, робити, 21A

СЛОВНИК

dziczyzna, -ny жін.

дичина, 20B

dziecko, -ka сер. дитина, 3A

dzielny, -a, -e мужній, 11A

dziennie присл. на день, 17A

dziennikarka, -ki жін. журналістка, 3A

dziennikarz, -rza чол. журналіст, 3A

dzień, dnia чол. день, 1A

dzień dobry доброго дня, 1B

dziesiąta (godzina), десята година, 5A

dziesiąty, -a, -e десятий, 5B

dziesięć десять, 3B

dziewczę, -cia дівчинка, 19A

dziewczyna, -ny жін. дівчина, 19A

dziewczynka, -ki дівчинка, 19A

dziewiąty, -a, -e дев'ятий, 5B

dziewięć дев'ять, 3B

dziewięćset дев'ятсот, 7B

dziękować недок. **za** + зн., **dziękuję, dziękujesz** дякувати за (що), 7A

dzisiaj сьогодні, 2A

dzisiejszy, -a, -e сьогоднішній, 10A

dziś сьогодні, 6A

dzwonić док. **do** + род., **dzwonię, dzwoniśz**, дзвонити до кого, 8A; 22C

Е

europejski, -a, -ie європейський, 14A

Ф

fałszywy, -a, -e фальшивий, 18A

fenomenalnie присл. феноменально, 20B

filharmonia, -nii жін. філармонія, 9A

film, -mu чол. фільм, 9D

firanka, -ki жін. фіранка, 13A

fizjologiczny, -a, -e фізіологічний, 19A

formularz, -rza чол. формуляр, 10A

Francja, -cji жін. Франція, 14B

Francuz, -za чол. француз, 8A

Francuzka, -ki жін. французенка, 8B

G

garaż, -żu чол. гараж, 12A

garsoniera, -ry жін. однокімнатна квартира, 12A

gaz, -zu чол. газ, 12A

gazeta, -ty жін. газета, 10A

gaźnik, -ka чол. карбюратор, 21A

Gdańsk, -ka чол. Гданськ, 14B

gdy коли, 11A

gdzie де, 9B

głęboko присл. глибоко, 17A

głęboko oddychać глибоко дихати, 17A

głośno присл. голосно, 15A

głowa, -wy жін. голова, 17A

godz. = godzina година, 12B

godzina, -ny жін. година, 1A

godzinę później годинаю пізніше, 6A

godziny мн. тут: навчальні години, уроки, 6A

godziny przyjęć години прийому, 17A

golić się недок., **golę się, golisz się** голитися, 6A

gorączka, -ki жін. жар, пропасниця, гарячка, 17A

gorzej гірше, 14A

gospoda, -dy жін. закусочна, 20B

gospodarz, -rza чол. хазяїн, 21A

gościć недок. **u** + род., **goszczę, gościsz** приймати гостей, гостювати, 9A

goście, gości мн. гості 2A

goździk, -ka чол. гвоздика, 7A

gra, gry жін. гра, 17A

grać недок., **gram, grasz** грати, 22C

grać w szachy грати в шахи, 22C

grad, -du чол. град, 14B

gram, -ma чол. грам, 7B

granica, -cy жін. кордон, 15A

grudzień, grudnia чол. грудень, 15A

grupa, -py жін. група, 3A

gruszka, -ki жін. груша, 20A

grypa, -py жін. грип, 17A

grzyb, -ba чол. гриб, 22A

gulasz, -szu чол. гуляш, 20A

gustować недок.,

gustuję, gustujesz любити що-небудь, 13A

guzik, -ka чол. гудзик, 16A

gwałtowny, -a, -e бурхливий, несподіваний, раптовий, 18A

H

hala, -li жін. зал, 7A

hala targowa критий ринок, 7A

Halka жін. "Галька" (опера Монюшка), 5A

hall, -lu чол. хол, 13D

herbata, -ty жін. чай, 20A

Hilary (чоловіче ім'я) Хіларій, 16A

hotel, -lu чол. готель, 5A

hotelowa restauracja жін. ресторан готелю, 5A

I

i і, 2A
i dalej ... і далі..., 3A
i.in. = i inne і інші, 19B
ich їх (*від*: вони), 16C
igła, -ty жін. голка, 16A
ile скільки, 3A
ile ma być szynki? скільки потрібно шинки? 7A
ile wynosi czynsz? яка плата? 12A
im ... tym чим..., тим, 20A
imieniny, imienin мн. іменини, 8A
imię, imienia сер ім'я, 8A
inaczej інакше, 16A
inny, -a, -e інший, 7A
internista, -ty чол. терапевт, 17A
i td. = i tak dalej і так далі, 19B
i tp. = i tym podobne і тому подібне, 19B
iść *недок.*, **idę, idziesz** йти, 6A
iż = że що, 19A

J

ja я, 1A
ja w sprawie ogłoszenia я з приводу оголошення, 12A
jabłko, -ka яблуко, 7A
jadąc *дієприсл.* проїжджаючи, 18A
jadalnia, -ni жін. їдальня, 12A
jadłospis, -su чол. меню, 20A
jadowity, -a, -e отруйний, 11A
jajko, -ka сер. яйце, 22A
jak як, 10A
jak można dojść ...? Як можна дійти ...? 10A
jak pech, to pech! Як не щастить, то не щастить! 21A
jak się masz? Як справи? 8A
jaki, jaka, jakie який, яка, яке, 7A

jakiś, jakaś, jakieś якийсь, якась, якесь, 7A
jaskinia, -ni жін. печера, 11A
jasnobrązowy, -a, -e світло-коричневий, 13B
jasny, -a, -e світлий, 13A
jechać *недок.*, **jadę, jedziesz** їхати, 7A
jechać samochodem їхати автомобілем, 22C
jeden, dwa, trzy, ... один, два, три, ..., 3A
jeden, jedna, jedno один, одна, одно, 3A
jedenastka, -ki жін. одинадцятий (про номер тролейбуса або трамвая), 16A
jedenasty, -a, -e одинадцятий, 5B
jedna z najzimniejszych одна з найхолодніших, 14A
jedna z nich одна з них, 18A
jednak проте, 4A
jednopojoyowy, -a, -e однокімнатний, 12B
jednorodzinny, -a, -e на одну сім'ю, 12B
jedynka, -ki жін. одномісний готельний номер; одиниця, 16B
jego, jej, jego його, її, його, 3A
jesień, -ni жін. осінь, 14B
jest 3-я ос. одн. від **być**, 1A
jestem kawalerem я неодружений, 4A
jestem panną я не заміння, 4A
jestem tu samochodem я тут (з) автомобілем, 20A
jeszcze ще, 3A
jeść *недок.*, **jem, jesz** їсти, 6A
jeśli якщо, 6A
jeździć *недок.*, **jeżdżę, jeździsz**, їздити, 19C
jeżeli якщо, 6A

język, -ka чол. мова, 6A
(język) francuski французька мова, 6A
(język) polski польська мова, 6A
(język) angielski англійська мова, 6A
(język) niemiecki німецька мова, 6A
(język) ukraiński українська мова, 6A
jutro завтра, 6A
już вже, 1A

K

kaczka, -ki жін. качка, 20B
kapusta, -ty жін. капуста, 20B
kapusta kwaszona квашена капуста, 20B
Karkonosze, -szy мн. гірське пасмо в Судетах, 15A
karp, -pia чол. короп, 22A
karta, -ty жін. *тут*: меню, 20A
kartka, -ki жін. листівка, 10A
kasa, -sy жін. каса, 16A
kasa biletowa білетна каса, 16A
kasjerka, -ki жін. касирка, 16A
Katowice, Katowic мн. Катовіце, 14B
kawa, -wy жін. кава, 20A
kawałek, kawałka чол. шматок, 7A
kawaler, -ra чол. холостяк, 4A
kawalerka, -ki жін. однокімнатна квартира, 12A
kawiarnia, -ni жін. кафе, 20B
kazać *недок.*, **każę, każesz** наказувати, 11A
każdy, -a, -e кожен, 10A
kelner, -ra чол. офіціант, кельнер, 20A
kiedy коли, 6A; 5B

Словник

kielich, -cha *чол.* келих, 20В
kieliszek, kieliszka *чол.* чарка, 20В
kiełbasa, -sy *жін.* ковбаса, 7А
kierunek, kierunku *чол.* напрямок, 10А
kieszeń, -ni *жін.* кишень, 19А
kilka декілька, 9А
kilo(gram, -ma) *чол.* кілограм, 7А
kim *ор.* ким; *тут:* хто, 3А
kim ona/on jest (z zawodu)? хто він / вона (за професією)? 3А
kino, -na *сер.* кіно, 9D
kiosk, -ku *чол.* кіоск, 10А
klasa, -sy *жін.* клас, 16А
kłopot, -tu *чол.* турбота, клопотання, клопіт, 13А
kobieta, -ty *жін.* жінка, 2А
kochany, -a, -e коханий, 9В
kod, -du *чол.* (поштовий) код, індекс, 10В
kolacja, -cji *жін.* вечеря, 6А
kolega, -gi *чол.* колега, товариш (по роботі), 9А
kolejny, -a, -e черговий, 8А
koleżanka, -ki *жін.* подруга, 1А
kołeda, -dy *жін.* колядка, 22А
kolor, -ru *чол.* колір, 13А
komfortowy, -a, -e комфортабельний, 4А
komisarz, -rza *чол.* комісар, 18А
kompot, -tu *чол.* компот, 20А
komunia, -nii *жін.* причастя, 22А
koncentrat pomidorowy томатна паста, 20В
koncert, -tu *чол.* концерт, 9А

koniec, końca *чол.* кінець, 7А
Konstancin *чол.* передмістя Варшави, 4А
kontrola drogowa дорожній патруль, 21А
koń, konia *чол.* кінь, 4А
kończyć *док., kończę, kończysz* закінчити, 9А
koperta, -ty *жін.* конверт, 10А
kostka, -ki *жін.* тут: пачка, 7А
kosztować *недок., kosztuję, kosztujesz* коштувати, 7А
kościół, kościoła *чол.* костюл, 22А
kraj, -ju *чол.* країна, 15А
Kraków, Krakowa *чол.* Краків, 14В
kropelki, -lek *мн.* краплі, 17А
król, -la *чол.* король, 11А
królowna, -ny *жін.* королівна, 11А
krupnik, -ku *чол.* крупник (різновид супу), 20А
kryminał, -tu *чол.* детектив, 18С
kryminalny, -a, -e кримінальний, 18А
krzesło, -ła *сер.* стілець, 13А
krzyczeć *недок., krzyczę, krzyczysz* кричати, 16А
książka, -ki *жін.* книжка, 10А
kształtować się *недок.* формуватися, 19А
kto хто, 1А
kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje хто рано встає, тому Бог дає, 21А
któs хтось, 8А
która godzina? котра година? 5А
którego dziś mamy? яке сьогодні число? 15А
który, która, które який, яка, яке, 3А

kuchnia, -ni *жін.* кухня, 12А
kukanie, -nia *сер.* кукування, 19А
kukułka, -ki *жін.* зозуля, 19А
kupić *док., kupię, kupisz* купити, 5А
kupiwszy *дієприсл.* **bilet** купивши квиток, 18А
kupować *недок., kupuję, kupujesz* купувати, 7А
kurs, -su *чол.* курси (мови), 6А
kurtka, -ki *жін.* куртка, 14А
kutia, -tii *жін.* кутя, 22А
kuzyn, -na *чол.* двоюрідний брат, 22А
kwiat, -ta *чол.* квітка, 7А
kwiecień, kwietnia *чол.* квітень, 15В

L

lampka *жін.* **wina** келих вина, 20А
lata, lat *мн.* роки, 4А
latać *недок., latam, latasz* літати, 19А
lato, -ta *сер.* літо, 14В
latem влітку, 14В
lecieć *недок., leczę, lecisz* летіти, 19А
legenda, -dy *жін.* легенда, 10А
lekarstwo, -wa *сер.* ліки, 17А
lekarz, -rza *чол.* лікар, 3В
lekcje, lekcji *жін.* /*мн.* уроки, 6А
lekki, -a, -ie легкий, 17А
lepiej краще, 6А
lepiej powiedz! краще скажи! 13А
lepszy, -a, -e кращий, 14А
liczba, -by *жін.* число, 19А
linia *жін.* **kolejowa** залізнична колія, 18А
lipiec, lipca *чол.* липень, 15А
list, -tu *чол.* лист, 5А
list lotniczy авіаліст, 10А

list polecony рекомендо-
ваний лист, 10A

list zwykły звичайний
лист, 10A

lista, -ty *жін.* список, 2A

listonosz, -sza *чол.* лис-
тоноша, 8A

listopad, -da *чол.* листо-
пад, 15B

litr, -ra *чол.* літр, 7A

lodówka, -ki *жін.* холо-
дильник, 7A

lody, -dów *мн.* морозиво,
7A

lokal, -lu *чол.* приміщен-
ня, 12A; ресторан, 20B

lokalny, -a, -e місцевий,
14A

Londyn, -nu *чол.*

Лондон, 14B

lot, -tu *чол.* політ, 19A

lub або, 6A

ludzie, -dzi *мн.* люди,
16A

lusterko, -ka *сер.* дзерка-
льце, люстерко, 16A

luty, -tego *чол.* лютий,
15B

Ł

łazienka, -ki *жін.* ванна,
12A

łącznie ze śniadaniem
разом зі сніданком, 15A

łąka, -ki *жін.* лука, 19A

łóżko, -ka *сер.* ліжко,
18A

łysy, -a, -e лисий, 18A

łyżeczka, -ki *жін.* ложеч-
ка, 20B

łyżka, -ki *жін.* ложка,
20B

M

M-4 чотирикімнатна квар-
тира, 12A

m. in. = między innymi,
між іншим, 19B

**m. kw = metr kwad-
ratowy** квадратний метр,
12B

ma na imię його (її)
звуть, 8A

maj, -ja *чол.* травень, 15B

mak, -ku *чол.* мак, 22A

mały, -a, -e невеликий,
маленький, 4A

małżeństwo, -wa *сер.*

подружжя, 22B

mam 24 lata мені 24
роки, 4A

mam przesiadkę у мене
пересадка, 16A

mama, -my *жін.* мама, 22B

mandat, -tu *чол.* штраф,
21A

marzec, marca *чол.* бере-
зень, 15A

marzenie, -nia *сер.* мрія,
8A

masło, -ła *сер.* масло, 7A

matka, -ki *жін.* мати, 4B

mawiać *недок.*, **mawiam**,
mawiasz говорити, 19A

Mazury, Mazur *мн.*

Мазури (Мазурські
озера), 15A

mała, -ki *жін.* борошно,
7A

maż, męża *чол.* чоловік,
4A

meble, -li *мн.* меблі, 12A

mechanik, -ka *чол.* меха-
нік, 21A

metr, -ra *чол.* метр, 12B

metr kwadratowy квад-
ратний метр, 12B

mężatka, -ki *жін.* заміж-
ня жінка, 4A

mężczyzna, -ny *чол.*

чоловік, 2A

mgła, -ły *жін.* туман, 14A

mi мені, 1A

miał *мин.* (він) мав, 11A

miasto, -ta *сер.* місто,
10A

mieć *недок.*, **mam, masz**
мати, 4A

mieć zamiar мати намір,
збиратися, 9A

miejscami місцями, поде-
куди, 14A

miejsce, -ca *сер.* місце, 3A

miesiąc, -ca *чол.* місяць,
9A

mieszkać *недок.*, **miesz-
kam, mieszkasz** жити
(де-небудь), 4A

mieszkam w nim я живу
в ньому, 4A

mieszkanie, -nia *сер.*

квартира, помешкання,
4A

między + op. між, 9A

między innymi між ін-
шим 9A

międzynarodowy -a, -e
міжнародний, 8A

mięso, -sa *сер.* м'ясо, 7A

milion, -na *чол.* мільйон,
7B

miło *присл.* мило, приєм-
но, 1A

miły, -a, -e милий, 2A

minuta, -ty *жін.* хвилина,
6B

mleko, -ka *сер.* молоко,
7A

młody, -a, -e молодий, 2A

mniejszy, -a, -e менший,
14A

mocny, -a, -e міцний,
сильний, 8A

mocować się *недок.*,
**mocuję się, mocujesz
się** боротися, 18A

morze, -rza *сер.* море,
15A

może можливо, може, 8A

możliwość, -ci *жін.* мож-
ливість, 14A

możliwy, -a, -e можли-
вий, 14A

można *присл.* могли, 10A

móc *недок.*, **mogę**,
możesz могли, 6A

mój, moja, moje мій, моя,
моє, 1A

mówić *недок.*, **mówię**,
mówisz говорити, каза-
ти, 6A

mroźno *присл.* морозно,
14D

mroź, mrozu *чол.* мороз,
14A

musieć *недок.*, **muszę**, **musisz** мусити, бути повинним, зобов'язаним, 6A

muzeum, muzeum *сер.* музей, 9A

my ми, 4A

myć się *недок.*, **myję się**, **myjesz się** вмиватися, 6A

myśleć *недок.*, **myślę**, **myślisz** думати, 5A

myśmy chcieli = **my chcieliśmy** ми хотіли, 15A

mży *безос.* (*від mżyć*) мрячить, 14B

N

na + *зн./місц.* на в, на, 1A; в, на, 4A

na chwilę на хвилину, 16A

na dole внизу, 13A

na dół вниз, 13B

na drogę на/в дорогу, 14A

na górę нагору, 13B

na gorze нагорі, 13A

na jak długo? на який термін, строк? 15A

na koniec в кінці, 7A

na lewo наліво, 12A; вліво, 13B

na ogół загалом, 14A

na okres 1 roku на один рік, 12A

na poczcie на пошті, 10A

na pół roku на півроку, 12A

na północnym wschodzie на північному сході, 14A

na prawo направо, 12A; вправо, 13B

na razie бувай, 8B

na tydzień на тиждень, 15A

na wesoło весело, 20A,

nad + *зн.* над, 14A

nadać *док.*, **naдам**, **na-dasz** *тут:* надіслати, вислати, 10A

nadal *присл.* надалі, далі, 9A

nagle *присл.* раптом, 16A

najbliższy, -a, -e найближчий, 14A

najchłodniej *присл.* найхолодніше, 14A

najcieplej *присл.* найтепліше, 14A

najdłużej найдовше, 6A

najlepiej найкраще, 6A

najlepszy, -a, -e найкращий, 10B

najwyżej *присл.* найбільше, 21A

najwyższy, -a, -e найвищий, 14A

nakłaniać *недок.*, **nakłanianiam, nakłaniaasz** *тут:* просити, благати, 22A

nakrycie, -cia *сер.* набір, 22A

należeć *недок. do + род.* належати (кому?), 22A

należy належить, 19A

napić się *док.*, **napiję się, napijesz się** напиться, випити, 20A

napisać *док.*, **napiszę, napiszesz** написати, 5A

napływać *недок.*, насуватися, 14A

naprawa, -wy *жін.* ремонт, 21A

naprawdę *присл.* дійсно, насправді, справді, 2A

naprawiać *недок.*, **naprawiam, naprawiasz** ремонтувати, виправляти, 21A

naprawić *док.*, **naprawię, naprawisz** відремонтувати, виправити, 21A

naprzeciw(ko) + *род.* напроти, 10A

nareszcie *присл.* нарешті, 21A

Narodowe Święto Niepodległości День Незалежності, 22B

następnym razem наступного разу, 20A

nasz, nasza, nasze наш, наша, наше, 3A

natomiast натомість, 8A

natychmiast *присл.* зараз же, негайно, 18A

nauczyciel, -la *чол.* учитель, 2A

nawet *присл.* навіть, 3A

nazwisko, -ka *сер.* прізвище, 10B

nazywać się *недок.*, **nazywam się, nazywasz się** називати, звати, 1A

nic нічого, 1A

nic nie szkodzi нічого, не заважає, 1A

nie не, ні, 1A

nie da się ukryć не вдається приховати, 21A

nie ma немає, 7B

nie, nie słuchaj! ні, не слухай! 13A

nie tylko ... ale i ... не тільки..., але й, 20A

nie tylko ... lecz także ... не тільки..., а й, 20A

nie wypada незручно, 22A

niebieski, -a, -ie голубий, блакитний, 13A

niech *частка* хай, нехай, 8A

niech żyje хай живе, 8B

nieco *присл.* + *род.* дещо, трохи, 10A

niedaleko stąd недалеко звідси, 10A

niedługo *присл.* недовго, 9A

niedziela, -li *жін.* неділя, 6A

niejaki, -a, -ie хтось, 18A

niejednokrotnie неодноразово, 19A

niektórzy *мн.* деякі, дехто, 8A

niemalowany, -a, -e нефарбований, 19A

Niemcy, Niemiec *мн.* Німеччина, 2A

Niemiec, Niemca *чол.* німець, 8B

Niemka, -ki *жін.* німка, німкеня, 8A

niemożliwe *присл.* неможливо, 1A

nieodłączny, -a, -e невід'ємний, 19A

niepokój, niepokoju *чол.* неспокій, 11A

nieprawda неправда, 14A

niespodzianka, -ki *жін.* несподіванка, 9A

niestety *присл.* на жаль, 4A

nieszczęście, -cia *сер.* нещастя, 11B

nieszczęśliwy, -a, -e нещасливий, 11B

nieść *недок.*, **niosę, niesiesz** нести, 16C

niewielki, -a, -ie невеликий, 12A

niezameżna незаміжня, 9A

nieznajomy, -ego незнайомий, 15A

nieźle *присл.* непогано, 6B

nigdy *присл.* ніколи, 2A

nikomu нікому, 11A

nikt, nikogo ніхто, 11A

niski, -a, -ie низький, 2A

niskie ciśnienie *сер.*

низький тиск, 14A

niż I ніж, аніж, 14A

niż, -żu II *чол.* зона низького тиску, циклон, 14A

no to do roboty ну то до роботи, 5A

noc, -су *жін.* ніч, 6B

nocleg *чол.* нічліг, ночівля, 5A

nos, -sa *чол.* ніс, 16A

nosić *недок.*, **noszę, nosisz** носити, 21A

nosić nazwę називатися, 11A

Nowy Świat *чол.* назва варшавської вулиці, 4A

nowy, -a, -e новий, 2A

Nowy Rok *чол.* Новий рік, 22B

nożyczki, -czek *мн.* ножиці, 16A

nóż, noża *чол.* ніж, 20B

np. = na przykład наприклад, 19A

numer kierunkowy код (телефонний), 15B

O

o *прийменник* об, 5A; о, 4A

o drugiej о другій годині

o której godzinie? о котрій годині? 5A

obchodzić *недок.*, **obchodzę, obchodzisz**

тут: святкувати, 22A

obcokrajowiec, obcokrajowca *чол.* іноземець, 12A

obecnie *присл.* тепер, в цей час, зараз, 14A

obejrzeć *док.*, **obejrzę, obejrzysz** оглянути, 10A

obiad, -du *чол.* обід, 6A

objaw, -wu *чол.* ознака, 19A

oboje обоє, обидва, 2A

obok + род. коло, біля, 5A

obserwować *недок.*, **obserwuję, obserwujesz** спостерігати, 19A

obsmażyć *док.*, **obsmażę, obsmażysz** обсмажити, 20B

oczywiście *присл.* звичайно, 4A

od + род. від, 5A

od ... do від... до, 14A

od godziny протягом години (близько години, з години), 1A

od jutra від завтра, 15A

od zaraz негайно, терміново, 12A

odbyć się *док.*, відбутися, 11A

odchodzić *недок.*, відходити (про транспорт), 18A

odczytać *док.*, **odczytam, odczytasz** прочитати, 18A

oddawać *недок.*, **oddaje, oddajesz** віддавати, 12A

oddawać do dyspozycji віддавати в розпорядження, 12A

oddychać *недок.*, **oddycham, oddychasz** дихати, 17A

odgrywać *недок.*, **odgrywam, odgrywasz** грати, 19A

odjeżdżać *недок.*, **odjeżdżam, odjeżdżasz** від'їжджати, 16A

odległość, -ci *жін.* відстань, 18A

odpowiadać *недок.* **odpowiadam, odpowiadasz** відповідати, 15A

odpowiedni, -nia, -nie відповідний, 9A

odpowiednio *присл.* відповідно, відповідним чином, 14A

odpukać *док.*, **odpukam, odpukasz** постукати, 19A

odpukać w niemalowane drewno постукати по нефарбованому дереву, 19A

ogień, ognia *чол.* вогонь, 11A

ogłoszenie, -nia *сер.* оголошення, 12A

ogród, ogrodu *чол.* сад, 5A

ojciec, ojca *чол.* батько, 4B

okazało się, że ... виявилось, що ..., 16A

okazja, -zji *жін.* випадок, 8A; 15A

okno, -na *сер.* вікно, 16A

oko, -ka *сер.* око, 17A

okres, -su *чол.* період, 12A

określony, -a, -e окреслений, визначений, 19A

okulary, -rów *мн.* окуляри, 16A

olej, -ju *чол.* олія, 21A

omawiać *недок.*,
omawiam, omawiasz
 обговорювати, 2A
on, ona, ono він, вона,
 воно, 3C
opady *мн.* опади, 14A
opatrunek, opatrunku
чол. пов'язка, 17A
opera, -ry *жін.* опера, 9A
opłata, -ty *жін.* оплата,
 12A
opona, -ny *жін.* шина,
 покришка, 21A
opóźniony, -a, -e той,
 хто спізнився, 16A
oprowadzać *недок.*,
oprowadzam,
oprowadzasz супровод-
 жувати, 2A
osiem вісім, 3B
osiemset вісімсот, 7B
osoba, -by *жін.* особа,
 людина, 3A
osobno *присл.* окремо,
 20A
ostatecznie *присл.* оста-
 точно, 15A
ostatni, -nia, -nie остан-
 ній, 9A
ostatnio *присл.* останнім
 часом, 15A
oszczędzać się *недок.*,
oszczędzam się,
oszczędzasz się
 берегтися, 17A
otwarty, -a, -e відчине-
 ний, відкритий 18A
otwierać *недок.*, **ot-**
wieram, otwierasz від-
 чиняти, 16A
otworzyć *док.*, **otworzę,**
otworzysz відчинити,
 16A
owca, -cy *жін.* вівця, 11A
owoc, -cu *чол.* фрукт;
 плід, 20A
owocowy, -a, -e фрукто-
 вий, 20A
oznaczać *недок.* **tut:**
 означати, 3A
ósmu, -a, -e восьмий, 5B

P
pa! бувай! 20A
pacjent, -ta *чол.* пацієнт,
 17A
paczka, -ki *жін.* пакет,
 посилка, 7B; 10A
padać *недок.* йти (про
 опади), 14A
palec, palca *чол.* палець,
 17B
paliwo, -wa *сер.* паливо,
 21A
pałac, -cu *чол.* палац, 5A
pamięć, -ci *жін.* пам'ять,
 4A
pamiętać *недок.*, **pami-**
ętam, pamiętasz
 пам'ятати, 15A
pan, -na *чол.* пан, 1A
pani, pani *жін.* пані, 1A
panna, -ny *жін.* дівчина,
 панна, 4A
panować *недок.*, **panuję,**
panujesz панувати, 11A
pantomima, -my *жін.*
 пантоміма, 9A
państwo, -wa *сер.* пано-
 ве; сім'я, 1B
papier, -ru *чол.* папір,
 18A
papieros, -sa *чол.* сигаре-
 та, 7B
para, -ry *жін.* пара, 11A
parasol, -la *чол.*
 парасоля, 14A
parę + род. пару (чо-
 гось), трохи, небато, 9A
park, -ku *чол.* парк, 5A
parter, -ru *чол.* перший
 поверх, 13B
Paryż, -ża *чол.* Париж,
 14B
pas, -sa *чол.* пояс, пасок,
 17A
pasterka, -ki *жін.* Різдва-
 на вечірня меса, 22A
paszcza, -czy *жін.* паща,
 11A
październik, -ka *чол.*
 жовтень, 15A
pączek, pączka *чол.*
 пончик, 7A

pech, -cha *чол.* невезіння,
 невдача, 21A
perfumy, perfum *мн.*
 парфуми, 22A
peron, -nu *чол.* перон, 16A
pewien, pewna, pewne
 один, певний, визначе-
 ний, 3A
pewnego dnia одного
 дня; раз; якість, 11A
pewnego razu одного
 разу, якість 11A
pewność, -ci *жін.* впев-
 неність, 9A
pęknąć *док.*, **pękne,**
pękiesz луснути, 11A
piątek, piątku *чол.*
 п'ятниця, 6A
piąty, -a, -e п'ятий, 5 B
picie, -cia *сер.* пиття,
 20A
pić *недок.*, **piję, pijesz**
 пити, 11A
pieczone mięso *сер.*
 смажене м'ясо, 20B
pielęgniarka, -ki *жін.*
 медсестра, 3A
pieniądz, pieniądze *мн.*
 гроші, 7B
pierogi, -gów *мн.* варени-
 ки, 20A
pierwszy, -a, -e перший,
 5B
pies, psa *чол.* пес, соба-
 ка, 4A
pieszczotliwie *присл.*
 ласкаво, ніжно, 22A
pięcioosobowy, -a, -e
 п'ятимісний, 21A
pięć п'ять, 3B
pięćset п'ятсот, 7B
piękny, -a, -e гарний, 4A
piętnaście po 6 15 хви-
 лин на сьому, 6A
piętro, -ra *сер.* поверх,
 13B
pisanka, -ki *жін.* писанка
 (розписане яйце), 22A
pisać *недок.*, **piszę,**
piszesz писати, 6B
pisarka, -ki *жін.* пись-
 менниця, 3A

pisarz, -rza *чол.* письменник, 3A
piwiarnia, -ni *жін.* пивна, 20B
piwnica, -cy *жін.* підвал, погріб, льох, 13A
piwo, -wa *сер.* пиво, 20A
plac, -cu *чол.* площа, 5A
plan, -nu *чол.* план, 10D
plecy, -ców *мн.* спина, 17B
płacić *недок.*, **płacę**, **płacisz** платити, 7A
plaszcz, -cza *чол.* плащ, пальто, 14A
płatny za rok z góry оплата за рік наперед, 12A
płynąć *недок.*, **płyne**, **płyniesz** пливати, 19C
pływać *недок.*, **plywam**, **plywasz** плавати, 19C
po + зн. по, за, 10A
po + місц. по, 5A
po owoce по фрукти, 7A
po godz. 16 після 16 години, 12A
po niemiecku по-німецькому, 6A
po południu після обіду, пополудні, 6A
pobierać się *недок.*, одружуватися, побиратися, 9B
pobieramy się ми одружуємося, 9B
pochmurno *присл.* хмарно, 14D
pociąg, -gu *чол.* потяг, 15A
pociąg osobowy пасажирський потяг, 16A
pociąg pospieszny швидкий потяг, 16A
początek, początku *чол.* початок, 15A
pocztą, -ty *жін.* пошта, 10A
pocztowy, -a, -e поштовий, 10A
pod + ор. під, 4A; 11A

podać *док.*, **podam**, **podasz**, подати, 7A
podarunek, podarunku *чол.* подарунок, 22A
poddany, -nego *чол.* підданий, 11A
podobać się *недок.*, **podobam się**, **podobasz się** подобатися, 9A
podobnie *присл.* подібно, так само, 16A
podpis, -su *чол.* підпис, 3A
podręcznik, -ka *чол.* підручник, 9A
podróż, -ży *жін.* подорож, 2A
podróżny, -nego *чол.* пасажир, 16A
podzielić *док.*, **podzielę**, **podzielsz** поділити, 15A
pogoda, -dy *жін.* погода, 14A
pogodny, -a, -e ясний, 8A
pogotowie ratunkowe швидка допомога, 15B
pojawiać się *недок.*, **pojawiam się**, **pojawiasz się** з'являтися, 11A
pojechać *док.*, **pojadę**, **pojedziesz** поїхати, 5A
pojechać za granicę поїхати за кордон, 15A
pojęcie, -cia *сер.* поняття, 22A
pojutrze післязавтра, 9A
pokazać *док.*, **pokażę**, **pokażesz** показати, 13A
pokochać *док.*, **pokocham**, **pokochasz** покохати, полюбити, 11A
pokój, pokoju *чол.* кімната, кабінет, 12A
pokój do pracy робоча кімната, кабінет, 12A
pokój dwuosobowy дво-місний номер, 15A
pokój dzienny вітальня, 12A
pokój gościnny кімната для гостей, 13D

pokój jednoosobowy одномісний номер, 15A
pokroić *док.*, **pokroję**, **pokroisz** порізати, 20B
pokroić na kawałki порізати на шматки, 20B
pokroić w kostkę порізати кубиками, 20B
Polak, -ka *чол.* поляк, 8B
Polka, -ki *жін.* полячка, 8B
polecać się *недок.*, **polecam się**, **polecasz się** рекомендувати що-небудь, 20A
polecamy się na przyszłość рекомендуємо на майбутнє, 20A
polecić *док.*, **polecę**, **polecisz** доручити, 18A
polewanie się wodą обливання водою, 22A
poleżeć *док.*, **poleżę**, **poleżysz** полежати, 6A
policja, -cji *жін.* поліція, 15B
policjant, -ta *чол.* поліцей, 21A
Polska, Polski *жін.* Польща, 2A
połknąć *док.*, **połknę**, **połkniesz** проковтнути, 11A
połowa, -wy *жін.* половина, пів, 15A
położyć się *док.*, **położę się**, **położysz się** лягти, 17A
południe, -nią *сер.* південь 6A, 14A
południowy, -a, -e південний, 14A
pomagać *недок.*, **pomagam**, **pomagasz** допомагати, 12A
pomalować *док.*, **pomaluję**, **pomalujesz** пофарбувати, 13A
pomarańczowy, -a, -e оранжевий, 13A
pomidor, -ra *чол.* помідор, 7A

pomieszczenie, -nia *сер.*
приміщення, 12А

pomóc *док. w + пр., po-*
możę, pomożesz допо-
могти (чим), (в чому)...,
9А

pomyłka, -ki *жін.* помил-
ка, 15А

to chyba pomyłka це,
мабуть, помилка, 15А

pomysł, -tu *чол.* задум,
13А

pomyśl tylko! подумай
тільки! 13А

pomyśleć *док., pomyślę,*
pomyślisz подумати, 13А

pomyślność, -ci *жін.*
добробут, успіх, 8В

poniedziałek, ponie-
działku *чол.* понеділок,
6А

ponieważ тому що, 6А

poniżej *присл.* нижче, 14А

poniżej + род. нижче, 13А

popołudnie, -nia *сер.*

післяобідний час, після
полудня, пополудні, 6В

pora dnia пора дня, 6В

porabiać *недок., pora-*
biam, porabiasz пороб-
ляти, 20А

poradzić *док., sobie,*

poradzę sobie, po-
radzisz sobie справити-
ся, упоратися, 21А

porcja, -cji *жін.* порція,
7В

porozmawiać *док.,*

porozmawiam, poroz-
mawiasz поговорити,
порозмовляти, 12А

porywać *недок., pory-*
wam, porywasz викра-
дати, 11Д

porządek, porządku *чол.*
порядок, 20А

porzekadło, -ła *сер.* при-
казка, 22А

posiłki *чол./мн. тут:*
харчування, їжа, 5А

posłuchaj! послухай! 13А

pospać *док., pośpię,*

pośpisz поспати, 6А

postarać się *док., posta-*

ram się, postarasz się
постаратися, 9А

postny, -a, -e пісний, 22А

postój, postoję *чол.* сто-
янка (таксі), 10А

poszliśmy *мин.* ми пішли,
13А

poszukiwać *недок.,*

poszukuję, poszukujesz
розшукувати, 12А

potem потім, 5А

potrafić *док., potrafię,*
potrafisz зуміти, змогти,
21А

potrawa, -wy *жін.*

страва, 22А

potrójny, -a, -e

потрійний, 21А

potrzeba mi + род. мені
потрібно, 11А

potrzebować *недок. +*

род., potrzebuję, pot-
rzebujesz потребувати
цього, 10А

potwór, potwora *чол.*

чудовисько, потвора, 11 А

powiedzcie lepiej краще
скажіть, 8А

powiedzenie, -nia *сер.*

приказка, 22А

powiedzieć *док., powiem,*
powiesz сказати, 8А

powietrze, -rza *сер.* пові-
тря, 14А

powinien *прикм.* (він)

повинен, 6А

powodzenia! Хай

щастить! 8В

powrót, powrotu *чол.*

поворот, 21А

poza + ор. крім, 17А

poza tym крім того, 13А

pozdrawiać *недок., po-*

zdrawiam, pozdrawiasz
вітати, 9А

poznać *док., poznam,*

poznasz впізнати, 8А

Poznać, -nia *чол.* Поз-
нань, 14В

poznać *недок., po-*
znaję, poznajesz впізна-
вати, 19А

pozwolić *док., pozwolę,*
pozwolisz дозволити, 8А

pozwól na górę підемо
наверх, нагору, 13А

pożegnać się *док. z +*
ор., pożegnaj się,
pożegnasz się попроща-
тися з (ким), 8А

pożyczony, -a, -e позиче-
ний, 18А

pożyczyć *док., pożyczę,*
pożyczysz позичити,
18А

pójść *док., pójdę, pój-*
dziesz піти, 5А

pół пів- (половина), 7А

północ, -cy *жін.* північ
(частина світу), 6А; пів-
ніч (пора доби), 14В

północny, -a, -e

північний, 14А

prababcia, -ci *жін.* пра-
бабуся, 22В

praca, -cy *жін.* праця,
робота, 6А

pracowity, -a, -e працюю-
вий, роботящий, 11А

pradziadek, pradiadka
чол. прадід, прадідусь,
22В

pradziadkowie *мн.* пра-
бабуся й прадідусь, 22В

prasa, -sy *жін.* преса, 13А

prawda, -dy *жін.* правда,
17А

prawnuczka, -ki *жін.*
правнучка, 22В

prawnuk, -ka *чол.* пра-
внук, 22В

prawo jazdy права водія,
21А

prezent, -tu *чол.* подару-
нок, 7А

prędkość, -ci *жін.* швид-
кість, 21А

produkty spożywcze *мн.*
продукти харчування, 22А

prognoza, -zy *жін.* про-
гноз, 14А

program, -mu *чол.* програма, 2A

program pobytu програма перебування, 2A

proponować *недок.*, **proponuję, proponujesz** пропонувати, 20A

prosić *недок.*, **proszę, prosisz** просити, 3A

proszę do środka! заходьте!, 12A

proszę się rozebrać do pasa будь ласка роздягніться до пояса, 17A

prosto *присл.* прямо, 10A

próbować *недок.*, **próbuję, próbujesz** пробувати, куштувати, 20A

prysznic, -ca *чол.* душ, 15A

przebiegać *недок.*, **przebiegam, przebiegasz** пробігати, 18A

przechodzień, przechodnia *чол.* перехожий, 16A

przecież *присл.* проте, 5A

przeciw(ko) + *дав.* на-впроти; проти + *дав.*, 16A

przeczytać *док.*, **przeczytam, przeczytasz** прочитати, 13A

przed + *ор.* перед, 6A

przed chwilą хвилину тому, 16A

przed południem до обіду, 6A

przedmieście, -cia *сер.* передмістя, 18A

przedpołudnie, -nia *сер.* перша половина дня, 6B

przedsionek, przedsionka *чол.* сіни, передпокій, 13D

przedstawić się *недок.*, **przedstawiam się, przedstawiasz się** представлятися, 1A

przedstawić *док.*, **przedstawię, przedstawisz** представити, 5A

przedwczoraj позавчора, 9A

przejaśnienie, -nia *сер.* прояснення, 14A

przejść *док.*, **przejdę, przejdiesz** перейти, 16A

przekonać się *док.*, **przekonam się, przekonasz się** переконатися, 18A

przekonany, -a, -e переконаний, 18A

przekroczyć *док.*, **przekroczę, przekroczysz** перевищити, 21A

przelotny, -a, -e короткочасний (*про опади*), 14A

przemęczony, -a, -e втомлений, 17A

przemieszczać *недок.*, **przemieszczam, przemieszczasz** перемішати, 14A

przepis, -su *чол.* рецепт, 20B

przepisać *док.*, **przepiszę, przepisziesz** прописати, призначити, 17A

przepisany, -a, -e прописаний, призначений, 18A

przepowiadać *недок.*, **przepowiadam, przepowiadasz** пророкувати, передбачати, 19A

przeproszać *недок.*, **przepraszam, przepraszasz** вибачати, вибачатися, 1A

przesąd, -du *чол.* марновірство, забобон, 19A

przesądny, -a, -e марновірний, 19A

przesadzać *недок.*, **przesadzam, przesadzasz** перебільшувати, 8A

przesiadka, -ki *жін.* пересадка, 16A

przestępstwo, -wa *сер.* злочин, 18A

przestrzegać *недок.*

przestrzegam, przestrzegasz застерігати, 22A

przesunąć *док.*, **przesunę, przesuniesz** пересунути, відкласти, 15A

przeszkadzać *недок.*

komuś, przeszkadzam, przeszkadzasz заважати комусь, 22C

przeważnie *присл.* головним чином, 22A

przewodniczka, -ki *жін.* жінка-екскурсовод, 2A

przewodnik, -ka *чол.* екскурсовод, 2A

przez + *зн.* через, 6A

przez godzinę протягом години, 6A

przeziębienie, -nia *сер.* застуда, 17A

przeziębiony, -a, -e застуджений, 17B

przodek, przodka *чол.* предок, 19A

przy + *місц.* біля, 16A

przy tej okazji користуючись нагодою, з цієї нагоди, 15A

przybysz, -sza *чол.* прибулець, 22A

przyjaciół, -la *чол.* друг, приятель, 9B

przyjaciółka, -ki *жін.* подруга, 20A

przyjąć propozycję прийняти пропозицію, 22A

przyjechać *док.*, **przyjadę, przyjedziesz** приїхати, 5A

przyjemnie *присл.* приємно, 1B

przyjemność, -ci *жін.* задоволення, 22A

przyjęcie, -cia *сер.* прийом, 8A

przyjęcie imieninowe прийом з нагоди іменин, 8A

przyjmować *недок.*,
przyjmuje, przyjmujesz
 приймати, 17A
przyjrzeć się *док.*, **przy-**
jrze się, przyjrzysz się
 придивитися, 13A
przykro *присл.* прикро, 8A
przykro mi мені шкода, 8A
przyniesieć *док.*, **przy-**
niosę, przyniesiesz
 принести, 20A
przypominać sobie *не-*
док., **przypominam so-**
bie, przypominasz so-
bie згадувати, 15A
przypomnieć sobie *док.*,
przypomnę sobie, przy-
pomnisz sobie згадати,
 17A
przyrządzenie, -nia *сер.*
 приготування, 20B
przysłuchać się *док.*,
przysłucham się, przys-
łuchasz się прислухати-
 ся, 7A
przystanek, przystanku
чол. зупинка, 10A
przystojny, -a, -e прис-
 тойний, гарний, 4A
przyszłość, -ci *жін.* май-
 бутнє, 19A
przyszły, -a, -e наступ-
 ний, майбутній, 15A
przyszyć *док.*, **przyszyję,**
przyszyjesz пришити,
 16A
ptak, -ka *чол.* птах, 19A
pukać *недок.*, **pukam,**
pukasz стукати, 8A
punktualny, -a, -e точ-
 ний, пунктуальний, 1A
pusty, -a, -e порожній,
 7A
puszcza, -czy *жін.* пуща,
 15A
pytać *недок. о + знах.*
pytam, pytasz запитува-
 ти, 9A

R

rachunek, rachunku *чол.*
 рахунок, 20A
raczej *присл.* скоріше, 2A

radość, -ci *жін.* радість,
 8A
rana, -ny *жін.* рана, 17A
ranek, ranka *чол.* ранок,
 6A
rano *присл.* вранці, 6B
raz раз, 11A
razem *присл.* разом, 4A
recepja, -cji *жін.* бюро
 прийому, адміністрація,
 15A
recepjonistka, -ki *жін.*
 портє, адміністратор,
 15A
recepta, -ty *жін.* рецепт,
 17A
regał, -tu *чол.* стелаж,
 13A
restauracja, -cji *жін.*
 ресторан, 5A
reszta, -ty *жін.* решта,
 здача, 7A
reżyser, -ra *чол.* режисер,
 3A
ręka, -ki *жін.* рука, 16A
robić *недок.*, **robię,**
robisz робити, 9A
robi mi się niedobrze
 мені стає погано, 21A
robotą, -ty *жін.* робота,
 5A
rocznica ślubu річниця
 весілля, 10B
rodzaj, -ju *чол.* рід, 19A
rodzice, -ców *мн.* батьки,
 4A
rodzeństwo, -wa *сер.*
 брати і сестри, 22 B
rodzina, -ny *жін.* родина,
 сім'я, 4B
rok, -ku *чол.* рік, 12A
rola, -li *жін.* роль, 19A
rosnąć *недок.*, **rosnę,**
rośniesz *тут:* рости,
 14A
Rosja *жін.* Росія, 8B
Rosjanin *чол.* росіянин,
 8B
Rosjanka, -ki *жін.*
 росіянка, 8B
rozebrać się *док.*, **roz-**
biorę się, rozbierzesz
 się роздягтися, 17A

rozgrywać się *недок.*
 розіграватися, 18A
rozkład jazdy розклад
 руху 18A
rozmienić *док.*, **rozmie-**
nić, rozmienisz розмі-
 няти, 16D
rozmowa, -wy *жін.* роз-
 мова, 7A
rozpuszczony, -a, -e
 розчинений, 17A
roztargnienie, -nią *сер.*
 неуважність, 16A
rozumieć *недок.*, **rozu-**
miem, rozumiesz розу-
 міти, 6A
rozwiązywać *недок.*,
rozwiązuję, rozwiązu-
jesz розв'язувати, вирі-
 шувати, 18D
róg, rogu *чол.* ріг, кут, 10A
również також, 2A
róża, -ży *жін.* троянда, 7A
różny, -a, -e різний, 13A
Rynek, Rynku *чол.*
 Ринок, 5A
rzecz, -czy *жін.* річ, 9A
rzeczywiście *присл.* дійс-
 но, насправді, 18A
rzeźnik, -ka *чол.* м'ясник,
 різник, 7A
Rzym, -mu *чол.* Рим, 14B

S

sam, -a, -o сам, один, 4A;
 тільки, 8A
samochód, samochodu
чол. автомобіль, 16A
scena, -ny *жін.* сцена,
 18A
schody, -dów *мн.* сходи,
 16A
sekretarka, -ki *жін.*
 секретар, *розм.* секре-
 тарка, 3A
sen, snu *чол.* сон, 17A
ser, -a *чол.* сир, 7A
serdecznie *присл.* серде-
 чно, щиро, 9A
serwetka, -ki *жін.* серве-
 тка, 20B
setka, -ki *жін.* сотня,
 16B

siarka, -ki *жін.* сірка, 11A
siedem *сім*, 3B
siedemset *сімсот*, 7B
sierpień, sierpnia *чол.*
 серпень, 15A
się себе, *частка -ся*, 1A
sięgać *недок.*, **sięgam**,
sięgasz *протягати руку*,
 19A
silnik, -ka *чол.* двигун,
 мотор, 21A
siostra, -ry *жін.* сестра,
 22B
siódemka, -ki *жін.* сімка,
 16A
siódmy, -a, -e *сьомий*, 5B
skaleczenie, -nia *сер.*
 поріз, подряпина, 7A
skąd wiesz? звідки ти
 знаєш? 14A
sklep, -pu *чол.* магазин,
 7A
składać *недок.* **życzenia**
 виражати побажання,
 бажати, 8A
składniki, -ków *мн.*
тут: складники, 20B
skoczyć *док.*, **skoczę**,
skoczysz *тут:* заскочити,
 16A
skóra owcza, skóry
owczej *жін.* овеча шкіра,
 11A
skręcić *док.*, **skręcę**,
skręcisz *звернути, повернути*, 10A
skromny, -a, -e *скромний*,
 4A
skrzyżowanie, -nia *сер.*
 перехрестя, 10A
słabo *присл.* слабо, 6B
słabość, -ci *жін.* **do** +
род. слабкість до чогось,
 22A
słaby, -a, -e *слабкий*, 4A
słonecznie *присл.* сонячно,
 14D
słońce, -ca *сер.* сонце, 8A
Słowianie, Słowian *мн.*
 слов'яни, 19A
słuchać *недок.*, **słucham**,
słuchasz *слухати*, 1A

słucham? *слухаю? Що потрібно? Прошу?* 15A
słucham panią/pana?
слухаю Вас? 1A
służyć *недок.*, **służę**,
służysz *служити, бути до послуг*, 20A
służyć uprzejmie *до Ваших послуг*, 20A
słychać *тільки в інф.*
чути/чутно, 20A
słyszeć *недок.*, **słyszę**,
słyszysz *чути*, 14A
smaczny, -a, -e *смачний*,
 20A
smakować *недок.* *подобатися, бути до смаку*, 8A
smakowity, -a, -e *смачний*, 11A
smocza jama, smoczej jamy *яма дракона*, 11A
smok wawelski *вавельський дракон*, 11A
smutny, -a, -e *сумний, зажурений*, 2A
sobie себе, 4A
sobota, -ty *жін.* субота, 6A
solenizantka, -ki *жін.*
іменинниця, 8A
sól, soli *жін.* сіль, 7C
spać *недок.*, **śpię, śpisz**
спати, 6A
spaść *док.*, **spadnę**,
spadniesz *впасти*, 14A
spędzić *док.*, **spędzę**,
spędzisz *провести*, 15A
spełniać się *недок.* *виконуватися*, 19A
spełnienie, -nia *сер.*
сповнення, здійснення, 8A
spodnie, -ni *мн.* штани,
 14A
spodobać się *док.*, **spodobam się, spodobasz się**
сподобатися, 13A
spodziewać się *недок.*,
spodziewam się, spodziewasz się
сподіватися, 7A

spojrzeć *док.*, **spojrzę**,
spojrzysz *глянути*, 18A
spokój, spokoju *чол.*
спокій, 11A
spokojnie *присл.*
спокійно, 14A
sporo *присл.* + *род.* багато, 9A
spotkać (się) *док.*, **spotkam (się), spotkasz (się)**
зустріти(ся), 18A
spotkanie, -nia *сер.*
зустріч, побачення, 20A
spotkanie rodzinne
сімейна зустріч, 22A
spotykać się *недок.*,
spotykam się, spotykasz się
зустрічатися, 2A
spoza *пред.* + *род.* з-за, з-поза, 18A
spóźnić się *док.*, **spóźnię się, spóźnisz się**
спізнитися, 20A
spóźnienie, -nia *сер.*
спізнення, 16A
sprawa, -wy, жін. *справа*, 5A
sprawdzać *недок.*,
sprawdzam, sprawdzasz
перевіряти, 2A
sprawdzić *док.*, **sprawdź, sprawdzisz**
перевірити, 16A
sprawy mają się dobrze
справи йдуть добре, 20A
sprowadzać *недок.*, **sprowadzam, sprowadzasz**
приводити, 17A
sprzątanie, -nia *сер.*
прибирання, 9A
sprzedawca, -cy *чол.*
продавець, 7A
sprzyjać *недок.*, **sprzyjam, sprzyjasz**
сприяти, 14A
st. = stopień *градус*, 14A
stać *недок.*, **stoje, stoisz**
стояти, 18A
stać się *док.* *статися, трапитися*, 21A
stacja benzynowa *автозаправна станція*, 21A

Словник

stacja obsługi станція обслуговування, 21A
stamtąd *присл.* звідти, 5A
Stare Miasto Старе Місто, 4A
stary, -a, -e старий, 8A
sterta, -ty *жін. тут:* стіс, купа, 18A
sto сто, 7B
stojący, -a, -e стоячий, 18A
stojąc *дієприсл.* стоячи, 18C
stolica, -cy *жін.* столиця, 14A
stolik, -ka *чол.* столик, 20A
stołówka, -ki *жін.* їдальня, 20B
stopień, stopnia *чол.* градус, 14A
stosunek, stosunku *чол.* стосунок, відношення, 22A
stół, stołu *чол.* стіл, 13A
strach, -chu *чол.* страх, жах, 11A
strasznie *присл.* страшно; дуже, 16A
straszny, -a, -e страшний, 11A
straż pożarna пожежна команда, 15B
stwierdzić *док.*, **stwierdzą, stwierdzą** встановити, 18A
styczeń, stycznia *чол.* січень, 15B
stylowy, -a, -e стильний, 13A
sukienka, -ki *жін.* плаття, 14A
supersam, -tu *чол.* універсам, супермаркет, 7A
surdut, -a *чол.* скюртук, 16A
suszony, -a, -e сушений, 22A
sweter, swetra *чол.* светр, 14A

swędzi(e)ć *недок.*, **swędzi** свербіти, 19A
wobodnie *присл.* вільно, 6B
swój, своя, swoje свій, своя, своє, 11A
sympatyczny, -a, -e симпатичний, 2A
syn, -na *чол.* син, 4A
spialnia, -ni *жін.* спальня, 12A
szafa, -fy *жін.* шафа, 13A
szanowny, -a, -e шановний, 10B
Szczecin, -na *чол.* Щецин, 14B
szczególny, -a, -e особливий, 22A
szczęście, -cia *сер.* щастя, 10B
szczęśliwy, -a, -e щасливий, 11A
szczęśliwej podróży! щасливої дороги! 8B
szczupły, -a, -e худий, худорлявий, 2A
szeł, -fa *чол.* шеф, начальник, 1A
szeregówka, -ki *жін.* типова квартира, 12B
sześć шість, 3B
sześćset шістсот, 7B
szewczyk, -ka *чол.* підмайстер; учень шевця, шевчик, 11A
szklanka, -ki *жін.* склянка, 17A
szkoda *присл.* шкода, 9A
szkodzić *недок.*, **szkodzą, szkodzą** шкодити, 1A
szkoła, -ły *жін.* школа, 6A
szósty, -a, -e шостий, 5B
szukać *недок.* + *род.*, **szukam, szukasz** шукати, 9A
szukanie, -nia *сер.* пошук, 16A
Szwajcar, -ra *чол.* швейцарець, 8B
Szwajcarka, -ki *жін.* швейцарка, 8B

szybko *присл.* швидко, 7A
szycie, -cia *сер.* шиття, 16A
szynka, -ki *жін.* шинка, 7A
Ś
ściana, -ny *жін.* стіна, 13A
ślicznie *присл.* прекрасно, чудово, 16A
śmigus dyngus *чол.*, **śmigusa dyngusa** звичай обливання водою на Великдень, 22A
śniadanie, -nia *сер.* сніданок, 6A
śnieg, -gu *чол.* сніг, 14A
śpiewać *недок.*, **śpiewam, śpiewasz** співати, 22A
środa, -dy *жін.* середа, 6A
Śródmieście *сер.* Середмістя (район у центрі Варшави), 4A
świadek, świadka *чол.* свідок, 18A
światło, -ła *сер.* світло, 12A
święteczny, -a, -e святковий, 22A
świecić *недок.*, **świecę, świecisz** світити, 14A
świetnie *присл.* відмінно, прекрасно, чудово, 5A
święcić *недок.*, **święcę, święcisz** святити, 22A
święta rodzinne *мн.* сімейні свята, 22A
Święta Wielkanocne *мн.* Пасха (Великдень), 22A
święto, -ta *сер.* свято, 22B
Święto Pracy День Праці, 22 B
T
tabletka, -ki *жін.* таблетка, 17A
tabliczka, -ki *жін. тут:* плитка, 7B
tajemniczy, -a, -e таємничий, 19A
tak так, 1A

tak swobodnie jak так вільно, як, 6A
tak wcześnie rano так рано-вранці, 6A
taksówka, -ki *жін.* таксі, 10A
taksówkarz, -rza *чол.* таксист, шофер таксі, 16A
także також, 2A
talerz, -rza *чол.* тарілка, 20B
tam dalej там далі, 12A
tam i z powrotem туди і назад, 16A
tamte *мн.* ті, 10A
tamten, tamta, tamto той, та, те, 7A
tani, -nia, -nie дешевий, 7A
taras, -su *чол.* тераса, 13D
tata, -ty *чол.* тато, батько, 22B
Tatry, Tatr *мн.* Татри, 15A
te *мн.* ці, 7A
teatr, -ru *чол.* театр, 5A
Teatr Wielki Великий театр (театр опери і балету у Варшаві), 5A
tekst, -tu *чол.* текст, 3A
telefon, -nu *чол.* телефон, 12A
telegram, -mu *чол.* телеграма, 8A
ten, ta, to цей, ця, це, 1A
teraz *присл.* зараз, 5A
też теж, 2A
tędy тут, цим шляхом, цією дорогою, 21C
tęgi, -a, -ie міцний, повний, сильний, 2A
tj. = to jest тобто, 19B
tłumaczka, -ki *жін.* перекладачка, 2A
tłuszcz, -czu *чол.* жир, 20B
to це, 1A
to dobrze robi це буде добре, 16A
to miło z twojej strony це мило з твого боку, 20A

to niemożliwe це неможливо, 1A
to prawda це правда, 17A
to się świetnie składa все чудово складається, 20A
tobie тобі, 8A
tor, -ru *чол.* шлях, 16A
tort, -tu *чол.* торт, 7A
tort orzechowy горіховий торт, 7A
towarzystwo, -wa *сер.* товариство, 8A
towarzyszyć *недок.*, **to-warzyszysz**, **towa-rzyszysz komuś** супроводжувати когось, 22C
tradycja, -cji *жін.* традиція, 22A
tramwaj, -ju *чол.* трамвай, 10A
tramwajowy, -a, -e трамвайний, 10A
trochę *присл.* + *род.* небагато, трохи, 6A
trochę wolniej трохи повільніше, 10A
trójka, -ki *жін.* трійка, 16A
trud, -du *чол.* праця, труд, 21A
trzeba треба, потрібно, 5A
trzeci, -ia, -ie третій, 5B
trzy три, 3B
trzy razy три рази, 17A
trzykrotnie *присл.* тричі, 21A
trzymać *недок.*, **trzymam, trzymasz** тримати, 15A
trzymać się *недок.*, **trzymam się, trzymasz się** триматися, 8A
trzymaj się! тримайся! 8A
trzypokojowy, -a, -e трикімнатний, 12A
trzysta триста, 7B
tu, tutaj тут, 3A
tulipan, -na *чол.* тюльпан, 7A
Tuwim, Julian Тувім Юліан (польський поет), 16A

twój твій, 16C
ty ти, 1C
tydzień, tygodnia *чол.* тиждень, 6A
tylko тільки, 7A
tym bardziej тим більш, 13A
tymczasem тим часом, 9A
tysiąc, -ca *чол.* тисяча, 7A
ozn. = to znaczy це значить (означає), 19B
ozn. = tak zwany так званий, 19B
U
u *місц.* + *род.* у 16C
ubiegły, -a, -e минулий, 15A
ubierać się *недок.*, **ubieram się, ubierasz się** одягатися, 6A
ubrać się *док.*, **ubiorę się, ubierzesz się** одягнутися, 14A
ucho, ucha *сер.* вухо, 17A; 17B
uciec *док.*, **ucieknę, uciekniesz** втекти, 16A
ucieszyć się *док.*, **ucieszę się, ucieszysz się** зрадіти, 11A
uczyć *недок.*, **uczę, uczysz** вчити, 6A
uczyć się *недок.*, **uczę się, uczysz się** вчитися, 6A
uczynić *док.*, **uczynię, uczynisz** зробити, вчинити, здійснити, 11A
udać się *док.*, **udam się, udasz się** вдатися; піти, 11A
udział, -tu *чол.* участь, 18A
ugasić *док.*, **ugaszę, ugasisz** погасити, 11A
ukryć *док.*, **ukryję, ukryjesz** приховати, 21A
ul. = ulica, -cy *жін.* вулиця, 10B
umeblowany, -a, -e з меблями, 12A

umiarkowany, -a, -e помірний, 14A
umieć *недок.*, **umiem**, **umiesz** вміти, 6A
umówiony, -a, -e домовлений, 2A
upał, -łu *чол.* спека, 14A
uprzejmy, -a, -e ввічливий, 2A
urlup, -pu *чол.* відпустка, 15A
uroczy, -a, -e чарівний, привабливий, 4A
uroczysty, -a, -e урочистий, 22A
urok, -ku *чол.* привабливість; пристрій, 19A
uruchomić *док.*, **uruchomię**, **uruchomisz** запустити, 21A
uruchomić silnik запустити двигун, 21A
urządzać (się) *недок.*, **urządzam (się)**, **urządzasz (się)** обставляти (облаштовувати), 13A
usłyszeć *док.*, **usłyszę**, **usłyszysz** почути, 19A
usunąć *док.*, **usunę**, **usuniesz** усунути, 21A
uszkodzenie, -nia *сер.* ушкодження, 21A
uważać *недок.* **za + зн.**, **uważam**, **uważasz** вважати (за кого, чим), 19A
uzupełnić *док.*, **uzupełnię**, **uzupełnisz** поповнити, 7A; 21A

W
w, we + місц. в, 2A
w celu з метою, 19A
w ciągu протягом, 17A
w czasie під час, 9A
w dniu imienin в день іменин, 8A
w jakiej cenie ...? скільки коштує? яка ціна ...? 7A
w lewo/prawo наліво, направо, 10A

w locie в польоті, 19A
w porządku в порядку, 16B
w sumie в сумі, разом, 13A
w sześcioro вшестеро, 21A
w takim razie в такому разі (випадку), 10A
w ten sposób таким чином, 19A
w tym kierunku в цьому напрямку, 10A
w zeszłym tygodniu минулого тижня, 13A
wagon, -nu *чол.* вагон, 16A
wagon restauracyjny вагон-ресторан, 16A
wagon za nami наступний вагон, 16A
wam вам, 8A
Warszawa, -wy *жін.* Варшава, 4A
warto варто, 19A
warzywa, warzyw *мн.* овочі, 7A
wasz -a, -e ваш, 16C
ważny, -a, -e важливий, 19A
wąsy, -sów *мн.* вуса, 18A
wątpliwy, -a, -e сумнівний, 22A
wbrew *прийм.* + *дав.* незважаючи на те, що, 22A
wchodzić *недок.*, **wchodzę**, **wchodzisz** входити, 17A
wchodzić w grę входить у розрахунок, 17A
wczesny, -a, -e ранній, 6A
wcześniej *присл.* раніше; рано, 6A
wczoraj вчора, 9A
wdech! wydech! вдих! видих! 17A
we dwoje удвох, 20A
weekend, -du *чол.* вихідні, 15A
wejście, -cia *сер.* вхід, 13D

wejść *док.*, **wejdę**, **wejdiesz** увійти, 8A
wesele, -la *сер.* весілля, 11A
wesoły, -a, -e веселий, 2A
weź! візьми! 14A
wezwać *док.*, **wezwę**, **wiesziesz** викликати, 18A
wędzony boczek *чол.* копчена грудинка, 20B
wiadomość, -ci *жін.* новина, звістка, 12A
wiadro, -ra *сер.* відро, 22A
wiatr, -ru *чол.* вітер, 14A
wiązać *недок.*, **wiążę**, **wiążesz** зв'язувати, 19A
widelec, widelca *чол.* виделка, 20B
widelczyk, -ka *чол.* виделочка, 20B
widoczny, -a, -e видний, помітний, 18A
widok, -ku *чол.* краєвид, 15A
widokówka, -ki *жін.* листівка, 10A
widzieć *недок.*, **widzę**, **widzisz** бачити, 16A
wieczny, -a, -e вічний, 16A
wieczór, wieczoru *чол.* вечір, 6A
wieczorem ввечері, 6A
Wiedeń, Wiednia *чол.* Відень, 14B
wiele + род. багато, 5A
wiele dni naprzód наперед, раніше, за багато днів, 22A
Wielka Brytania, Wielkiej Brytanii Англія, Велика Британія, 14B
Wielkanoc, -cy *жін.* Пасха (Великдень), 22A
wielki, -a, -ie великий, 5A
wielmożny, -a, -e шановний, 10B
wielokrotnie *присл.* багато разів, багаторазово, 22A

wieprzowina, -ny *жін.*
свинина, 7A
wiersz, -sza *чол.* вірш,
16A
wierzenie, -nia *сер.* в
віра, вірування, 19A
wierzyć *недок. w + зн.,*
wierzę, **wierzysz**
вірити в, 16A
wieś, **wsі** село, 22A
wietrzenie, -nia *сер.*
провітрювання, 16A
wieźć *недок., wiozę,*
wieziesz везти, 11C
większość, -ci *жін.*
більшість, 8A
wiekszy, -a, -e *більший,*
14A
Wigilia, -lii *жін.* Святий
вечір, 22A
wigiliijny, -a, -e Свят-
вечірній, 22A
willa, -li *жін.* вілла, 4A
willowy, -a, -e який
відноситься до вілли,
12A
winiarnia, -ni *жін.* вин-
ний погріб, 20B
wino, -na *сер.* вино, 7A
wiosna, -ny *жін.* весна,
14B
wiosną навесні, 14B
wisieć *недок., wiszę,*
wisisz висіти, 18A
witać *недок., witam,*
witasz вітати, 8A
witamina, -ny *жін.* віта-
мін, 17A
wkrótce *присл.* скоро,
незабаром, 5A
włącznie *присл.* включно,
15A
własny, -a, -e власний,
16A
właścicielka, -ki *жін.*
хазяйка, власниця, 12A
właścivię *присл.* власне
кажучи, 3A
właśnie *присл.* саме,
власне, 2A
Włochy, **Włoch** *мн.*
Італія, 14B

włożyć *док., włożę,*
włożysz *тут:*
надягнути, 14A
wnętrze, -rza *сер. тут:*
інтер'єр, 18A
wnuczek, **wnuczka** *чол.*
онучок, 4B
wnuczka, -ki *жін.* онука,
4B
wnuk, -ka *чол.* онук, 22B
wobec tego зважаючи на
те, що; через те, що;
у зв'язку з тим, що, 7A
woda, -dy *жін.* вода, 7A
woda mineralna мінерал-
ьна вода, 7A
wolałabym, **wolałbym**
я воліла б, я волів би...,
15A
woleć *недок., wolę,*
wolisz воліти, вважати
за краще; надавати пере-
вагу, 15A
wolny, -a, -e вільний, 3A
wołowina, -ny *жін.* яло-
вичина, 7A
wozić *недок., wożę,*
wozisz возити, 19C
wplyw, -wu *чол.* вплив,
19A
wpół do jedenastej пів
на одинадцятую, 6A
wprawdzie *присл.* дійсно,
справді, 22A
wprowadzać się *недок.,*
**wprowadzam się,
wprowadzasz się
в'їжджати в нову квар-
тиру, 13A
wprowadzić się *док.,*
**wprowadzę się,
wprowadzisz się в'їхати
в нову квартиру, 12A
wracać *недок., wracam,*
wracasz повертатися,
18A
wracając *дієприсл.* по-
вертаючись, 18A
wraz z(e) + *ор.* разом з,
11A
wreszcie *присл.* врешті,
нарешті, 13A****

Wrocław, -wia *чол.*
Вроцлав, 14B
wrócić *док., wróce,*
wrócisz повернутися, 18A
wróciwszy do domu по-
вернувшись додому, 18A
wróżba, -by *жін.*
ворожіння, 19A
wróżycь *недок., wróżę,*
wróżysz ворожити, 19A
wrzesień, **wrzesnia** *чол.*
вересень, 15B
wschód, **wschodu** *чол.*
схід, 14A
wsiadać *недок.,*
wsiadam, **wsiadasz**
сідати в..., 16A
wsiąć *док., wsiądę,*
wsiądziesz сісти в..., 16D
wskazywać *недок., wska-*
zuje вказувати, 18A
wspaniale *присл.* пре-
красно, чудово, 9A
wspaniały, -a, -e прекрас-
ний, чудовий, 11A
współczesny, -a, -e су-
часний, 19A
wspominać *недок., wspo-*
minam, **wspominasz** зга-
дувати, 19A
wstać *док., wstanę,*
wstaniesz встати, 6A
wstawać *недок., wstaje,*
wstawasz вставати, 6A
wszelki, -a, -ie *всякий*, 8A
wszyscy *мн.* **wszystkich**
всі, 8A
Wszystkich Świętych
Всіх Святих, 22B
wszystkiego najlepszego
всього найкращого, 8A
wszystko все, 7A
wtedy тоді, 6A
wtorek, **wtorku** *чол.*
вівторок, 6A
wujek, **wujka** *чол.*
дядько, 22A
wy ви, 1C
wybierać się *недок., wy-*
bieram się, **wybierasz się**
збиратися, 7A

wybrać *док.*, **wybioreę**, **wyберiesz** вибрати, обрати, 10A
wybrać się w góry зібратися в гори, 14A
wybuchnąć *док.*, **wybuchnę**, **wybuchniesz** вибухнути, 11A
wychodzić *недок.*, **wychodzę**, **wychodzisz** виходити, 8A
wychodzić za mąż виходити заміж, 9A
wycieczka, **-ki** *жін.* екскурсія, 2A
wydarzyć się *док.*, **wydarzy się** відбутися, трапитися, 18A
wydatek, **wydatku** *чол.* видаток, 19A
wydawać *недок.*, **wy-dają**, **wydajesz** видавати, 8A
wyjrzeć *док.*, **wyjrzę**, **wyjrzysz** глянути, 18A
wykryć *док.*, **wykryję**, **wykryjesz** розкрити, 18A
wymieniać *недок.*, **wymieniam**, **wymieniasz** міняти, 21A
wymienić *док.*, **wymienie**, **wymienisz** змінити, 21A
wymówić *док.*, **wymówię**, **wymówisz** вимовити, 9A
wymówić w złą godzinę промовити в лиху годину, 19A
wymyślić *док.*, **wymyślę**, **wymyślisz** вигадати, 13A
wynająć *док.*, **wynajmę**, **wynajmiesz** винайняти (про квартиру), 12A
wynajmować *недок.*, **wynajmuje**, **wynajmujesz** винайматися (про квартиру), 12A

wynosić *недок.*, **wynosi** *тут:* складати, 12A
wyobrazić sobie *док.*, **wyobrażę sobie**, **wyobrazisz sobie** уявити собі, 13A
wypadek, **wypadku** *чол.* випадок, 19A
wypełnić *док.*, **wypełnię**, **wypełnisz** заповнити, 10A
wypierać *недок.*, **wypieram**, **wypierasz** *тут:* витіснити, 14A
wypisać *док.*, **wypiszę**, **wypiszesz** виписати, 17A
wypocząć *док.*, **wypoczną**, **wypoczniesz** відпочити, 15A
wypoczynek, **wypoczynku** *чол.* відпочинок, 14A
wysiąść *док.*, **wysiądę**, **wysiądziesz** вийти, зійти, 16A
wysłać *док.*, **wysłę**, **wyslesz** послати, надіслати, 9A
wysoki, **-a**, **-ie** високий, 2A
wystarczy вистачить, достатньо, досить, 8A
wystawa, **-wy** *жін.* виставка, 9A
wyśmienity, **-a**, **-e** чудовий, 20A
wywodzić się *недок.*, **wywodzę się**, **wyodzisz się** походити від, сягати до..., 19A
wyż, **-żu** *чол.* зона підвищеного тиску, антициклон, 14A
wzajemny, **-a**, **-e** взаємний, обопільний, 22A
wzgórze, **-rza** *сер.* горб, пагорб, 11A
wziąć *док.*, **wezmę**, **weźmiesz** взяти, 14A
wzmocnienie, **-nia** *сер.* підсилення, 17A

Z

z + *род.* із, з, 2A

z + *ор.* з, 2A
z całą pewnością з цілковитою впевненістю, 14A
z okazji з нагоди, 8A
z pewnością з впевненістю, 9A
za + *зн.* без, 6A; **в**, 10A
za chwil(k)ę зараз, 7A
za drogo надто дорого, 7A
za godzinę через годину, 5B
za granicę за кордон, 12D
za piętnaście ósma за п'ятнадцять хвилин во-сьма; без чверті вісім, 6A
za rogiem за рогом, 10A
za to але, 15A
za żonę за дружину, 11A
zaadresować *док.*, **zaadresuję**, **zaadresujesz** адресувати, 10A
zabić *док.*, **zabiję**, **zabijesz** вбити, 11A
zabierać *недок.*, **zabieram**, **zabierasz** забирати, 16A
zabrać *док.*, **zabiorę**, **zabierzesz** забрати, 20A; 15A
zabrać się *док.* **do ro-boty** взятися до роботи, 11A
zachmurzenie, **-nia** *сер.* хмарність, 14A
zachód, **zachodu** *чол.* захід, 14A
zachodni, **-nia**, **-nie** західний, 14A
zacząć *док.*, **zacznę**, **zacznesz** почати, 5A
zaczekać *док.* **na** + *зн.*, **zaczekam**, **zaczekasz** почекаати (кого, чого), 16A
zaczynać *недок.*, **zaczynam**, **zaczynasz** почина-ти, 6A
zadzwońić *док.* **do** + *род.*, **zadzwonię**, **zadzwo-nisz** подзвонити, 15B

zagadka, -ki *жін.*

загадка, 18A

zająć się *док.*, **zajmę**

się, zajmiesz się зайнятися, 21A

zajęty, -a, -e зайнятий, 15A

zajmować *недок.*, **za-**

jmuję, zajmujesz займа-ти, 12A

zakończyć *док.*, **zakończę,**

zakończysz порушити, 11A

zakupy, -pów *мн.* покуп-ки, 7A

załatwienie, -nia *сер.*

улаштування, обладнання, оформлення, 5A

założyć *док.*, **założę,**

założysz одягти, 14A

zamawiać *недок.*, **zama-**
wiam, zamawiasz замо-вляти, 16C

zamek, zamku *чол.*

замок, 5A

Zamek Królewski Коро-лівський замок (у Вар-шаві), 5A

zamiar, -ru *чол.* намір, 9A

zamieszkać *док.*,

zamieszkać, zamie-
szkasz поселитися, осе-литися, 11A

zamknięty, -a, -e зачине-ний, замкнений, закри-тий, 16A

zamordować *док.*, **za-**

morduję, zamordujesz вбити, 18A

zamówić *док.*, **zamówię,**

zamówisz замовити, 5A

zanim перш ніж, 21A

zapalić *док.*, **zapalę,**

zapalisz *тут:* запалити, 21A

zapasy, -sów *мн.* запаси, 7A

zapewnić *док.*, **zapewnię,**

zapewnisz запевнити, забезпечити 22A

zapłacić *док.*, **zapłacę,**

zapłacisz заплатити, 20A

zapomnieć *док.*, **za-**

pomnę, zapomnisz за-бути, 14A

zaproponować *док.*,

zaproponuję, zapro-
ponujesz запропонувати, 8A

zapytać *док.*, **zapytam,**

zapytasz запитати, 20A

zaraz *присл.* зараз, тепер, 5A

zarezerwować *док.*, **za-**

rezerwuję, zarezerwu-
jesz замовити, зарезер-вувати, 5A

zarówno ... jak i ... як..., так і, 20B

zastanawiać się *недок.*,

zastanawiam się, zas-
tanawiasz się вдумува-тися, замислюватися, 20A

zaś же, але, 6A

zatankować *док.*, **zatan-**

kuję, zatankujesz запра-вити (пальним), 21A

zatrzymać *док.*, **zatrzy-**

mam, zatrzymasz за-тримати, 21A

zatrzymywać *недок.*,

zatrzymuję, zatrzymu-
jesz затримувати, 21A

zauważyć *док.*, **zauważę,**

zauważysz помітити, зазначити, 18A

zawód, zawodu *чол.*

професія, 3B

zawrót głowy запаморо-

чення, 17A

zawsze *присл.* завжди, 2A

żyć *док.*, **żyję, ży-**

jesz прийняти, 17A

żywać *недок.*, **ży-**

wam, żywasz прийма-ти, 17A

zbadać *док.*, **zbadam,**

zbadasz оглянути, обсте-жити (хворого), 17A

zbiornik, -ka *чол.* бак, 21A

zbliża się północ набли-

жається північ, 8A

zbliżać się *недок.*, **zbli-**

żam się, zbliżasz się наближатися, 8A

zbrodnia, -ni *жін.*

злочин, 18A

zbyt *присл.* дуже, 17A

zbyt mało дуже мало, 22A

zdanie, -nia *сер.* думка, погляд, 22A

zdaniem на думку, 22A

zdażyć *док.*, **zdażę,**

zdażysz встигнути, 15A

zdażyć na pociąg встиг-нути на потяг, 15A

zdażyłem tylko ... я

встиг тільки ..., 18A

zdjęcie, -cia *сер.* фотог-рафія, знімок, 7A

zdolność, -ci *жін.* здіб-ність, 19A

ze mną зі мною, 5A

ze schodów зі сходів, 16A

zegarek, zegarka *чол.*

годинник, 1A

zepsuć się *док.* зіпсува-тися, 21A

zepsuty, -a, -e

зіпсований, 1A

zerknąć *док.*, **zerknę,**

zerkniesz глянути, 16A

zero нуль, 3B

zeszły, -a, -e минулий, 15A

zeszyć *док.*, **zeszyję,**

zeszyjesz зшити, 11A

zeznać *док.*, **zeznam,**

zeznasz зізнатися, дати свідчення, 18A

zeznanie, -nia *сер.* свід-чення, 18A

zgadzać się *недок.*, **zga-**
dzam się, zgadzasz się

погоджуватися, 5A

zgłoszenie, -nia *сер.*

звертання, 12A

zgoda? згоден? 16B

zgodnie z tradycją згід-но з традицією, 22A

Zielone Świątki *мн.*

Трійця, Зелені свята, 22B

zielony, -a, -e зелений, 13A
ziemniak, -ka *чол.* картоплина, 7A
zima, -му *жін.* зима, 14A
zimą *взимку*, 14C
zimny, -a, -e холодний, 13A
zjedlibyśmy *ми б з'їли*, 20A
zjeść *док.*, **zjem, zjesz** з'їсти, 20A
złoty, -ego *чол.* золотий, 7B
złoty, -a, -e золотий, **złożyć zeznanie** *дати свідчення, зізнатися*, 18A
zmęczony, -a, -e втомлений, 14A
zmienny, -a, -e змінний, 14A
znać *недок.*, **znam, znasz** знати, 6A
znaczek, znaczka *чол.* марка, 10A
znaczenie, -nia *сер.* значення, 22A
znad + род. із, 14A; 18B
znajomi, -mych *мн.* знайомі, 8A
znak, -ku *чол.* знак, 3A
znak zapytania *знак питання*, 3A
znakomicie *присл.* відмінно, прекрасно, чудово, 20A
znaleźć *док.*, **znajdę, znajdziesz** знайти, 13A
zneutralizowanie, -nia *сер.* нейтралізація, 19A
znieść *док.*, **zniosę, zniesiesz** знести, винести, втерпіти, 16A

znosić *недок.*, **znoszę, znosisz** терпіти, зносити, 14A
znowu *присл.* знову, 16A
znów *присл.* знову, 21A
zobaczyć *док.*, **zobaczę, zobaczysz** побачити, 5A
zostać *док.*, **zostanę, zostaniesz** залишитися, 20A; *стат.* 11A
zresztą *присл.* а втім, зрештою, 9A
zrobić *док.*, **zrobię, zrobisz** зробити, 7A
zrzucić *док.*, **zrzucę, zrzucisz** скинути, 11A
zupa, -py *жін.* суп, 20A
zupa pomidorowa *томатний суп*, 20A
zwany, -a, -e званий, 11A
związany, -a, -e пов'язаний, 22A
zwiedzenie, -nia *сер.* відвідування, 5A
zwierzę, -cia *сер.* тварина, 11D
zwolnienie, -nia *сер.* *тут:* лікарняний, листок непрацездатності, 17A
zwracać się *недок.* **do + род.**, **zwracam się, zwracasz się** звертатися, 22A
zwrócić się *док.* **do + род.**, **zwrócę się, zwrócisz się** звернутися, 11A
zwyczaj, -ju *чол.* звичай, 19A
zwykle *присл.* звичайно, 1A
zza + род. з-за, 18A

Ż, ż

źle *присл.* погано, 6B
żaden, żadna, żadne жоден, жодна, жодне; ніякий (-а, -е), 17A
żartować *недок.*, **żartuję, żartujesz** жартувати, 13A
że *сполучник* що, 5A
żeby *сполучник* щоб, 15A
żegnać się *недок.*, **żegnam się, żegnasz się** прощатися, 8A
żenić się *недок.*, **żenię się, żenisz się** одружуватися, 9B
żona, -ny *жін.* жінка, дружина, 4A
żonaty *жонатий*, 4A
żółty, -a, -e жовтий, 7A
żółty ser *чол.* сир (твердий сир), 7A
żuć *недок.*, **żuję, żujesz** жувати, 11C
życie, -cia *сер.* життя, 16C
życzenia, -czeń *мн.* побажання, 8A
życzenia imieninowe *побажання з нагоди іменин*, 10B
życzenia urodzinowe *побажання з нагоди народження*, 10B
życzyć *недок.*, **życzę,życzysz** бажати, зичити, 7A
żyć *недок.*, **żyję, żyjesz** жити, 11A

- Майбутній час 9C1, 9C2, 14C3
Вид, аспект 7C1, 7C2
Зворотні дієслова 1C3, 5C6, 6B1
Питальні речення 1C2
Час дня 5B5
Дієслово 1C1, 3C1, 4C6, 5C4, 5C5,
6B9, 6C1, 6C4, 9C1, 15C1, 19C2,
22C2
Вік 4B3
Дні тижня 6B2
Додаткові підрядні речення 5C7, 15C3
Кількісні числівники 3B4, 4B2,
7B3, 10C3, 10C4, 12C5, 13C4, 13C5
Вигуки 21B2
Міри величин 7B2, 9C4
Займенник 6C6, 8B7, 10C1, 11B6,
11C3, 11C5, 11C6, 16C2, 17C3
Множина (особливості) 16C4
Модальні дієслова 6C4, 7C2
Назви професій 3B1, 3B2
Назви місяців 15B2
Назви національностей 8B6
Прислівник 5B2, 6C2, 8C3, 9C4,
10C5
Теперішній час 3C1
Позначення місцезнаходження
15B4
Віддієслівні іменники 16C1
Відносні підрядні речення 11C4
Заперечення 2B2, 7B1, 17C1, 17C2
Пасивна форма дієслова 21C4
Наказовий спосіб 13C6, 20C1
Порядкові числівники 5B4
Порядок слів 6C3, 11B2
Прийменник 5C3, 8B2, 16C3, 18B
Вітання 1B1, 8B3
Підрядні речення місця 21C2
Підрядні речення часу 11C2, 18C3,
21C3
Підрядні речення причини 6C8
Підрядні речення мети 15C3
Прикметник 2C5, 2C6, 4C3,
4C5, 5B3, 5C2, 6C5, 7C5, 7C7,
7C8, 8C2, 8C5, 12C2, 12C4, 13C2,
14C1
Дієприкметник 18C1 8C2, 18C3
Минулий час 9C1, 11 C1, 13C3
Вказівні займенники 3C2
Скорочення 12B2, 19B1
Умовний спосіб 15C1, 20C2
Сполучник 3B3, 5C7, 6C7, 6C8,
11C2, 19C4, 19C5, 20B2
Порівняння 14C2
Ступені порівняння прикметників
6C2, 14C1
Іменник 2C1, 2C2, 2C3, 2C4, 4C1,
4C2, 4C4, 5C1, 7C3, 7C4, 7C6,
7C8, 8C1, 8C4, 8C6, 12C1, 12C3,
13C1, 16C1
Час 6B3, 6B4, 15B3
Родинні зв'язки (родинні стосунки)
22 B2
Ціни 10B3
Числа, цифри 7B4
Зменшені імена 22C1
Керування дієслів 22C2
Умовні підрядні речення 6C7
Допустові підрядні речення 19C3
Прізвища 4B4, 8B1
Форми ввічливості 1B2
Числівники 9C3, 10C2, 16B1,
21C1

Урок 1/2

КЛЮЧІ

Урок 1

1. a) Jestem Paweł Śniegocki. b) Jestem Krzysztof Ćmielowicz. c) Jestem Małgorzata Łabędzka. d) Jestem ... (*Запишіть сюди Ваше прізвище та ім'я*).
2. a) To jest (pani) Katarzyna Żurawska. b) To jest (pan) Krzysztof Ćmielowicz. c) To jest (pani) Małgorzata Łabędzka.
3. a) Jak się pani nazywa? b) Jak się pan nazywa? c) Jak się pan nazywa? d) Jak się pani nazywa?
4. a) Ta pani nazywa się Katarzyna Żurawska. b) Ten pan nazywa się Paweł Śniegocki. c) Ta pani nazywa się Małgorzata Łabędzka. d) Ten pan nazywa się Krzysztof Ćmielowicz. e) Nazywam się ... (*Запишіть сюди Ваше прізвище та ім'я*).
5. *Śniegocki*: Dzień dobry. Czy pani Katarzyna Żurawska?
Żurawska: Tak, słucham pana.
Śniegocki: Jestem Paweł Śniegocki.
Żurawska: Bardzo mi miło.
Żurawska: Czekam na pana już od godziny.
Śniegocki: Och, bardzo mi przykro. *Śniegocki*: A kto jest ten pan?
Żurawska: Ten pan to Krzysztof Ćmielowicz.
6. a) Jak pan się nazywa? b) Kto to jest ten pan? c) Jak państwo się nazywają? d) Kto są ci państwo? e) Jak się pani nazywa? f) Jak nazywa się ta pani?

Урок 2

1. a) Ta pani to (jest) Katarzyna Żurawska. Ona jest młoda i atrakcyjna. b) Ten pan to (jest) Krzysztof Ćmielowicz. On jest wesoły i uprzejmy/niski i tęgi. c) Ta pani to (jest) Małgorzata Łabędzka. Ona jest miła i sympatyczna.
2. a) Jestem tęgi, a on jest szczupły. b) Jestem niski, a on jest wysoki. c) Jestem smutny, a on jest wesoły. d) Jestem wesoła, a ona jest smutna. e) Jestem niska, a ona jest wysoka. f) Jestem młoda, a ona jest stara.
3. a) Jakim mężczyzną jest pan Ćmielowicz? On jest niskim i tęgim mężczyzną. b) Jaką kobietą jest pani Łabędzka? Ona jest miłą i sympatyczną kobietą. c) Jaką kobietą jest pani Żurawska? Ona jest młodą i atrakcyjną kobietą. d) Jakim mężczyzną jest pan Śniegocki? On jest punktualnym mężczyzną.
4. a) Jestem wysoki (mężczyzna) b) Jestem szczupła (kobieta) c) Jestem młody (mężczyzna) d) Jestem tłumaczką (kobieta) e) Jestem smutny (mężczyzna) f) Jestem mężczyzną (mężczyzna) g) Jestem wesoła (kobieta) h) Jestem szefem (mężczyzna)
5. a) Jestem młodą tłumaczką. b) Jestem punktualnym nauczycielem. c) Pani Żurawska jest atrakcyjną kobietą. d) Pan Ćmielowicz jest wesołym szefem. e) Pani Łabędzka jest sympatyczną kobietą. f) Pan Śniegocki jest punktualnym mężczyzną.
6. a) Krzysztof Ćmielowicz – Ten pan jest szefem biura „Translingua”. b) Katarzyna Żurawska – Ta pani jest tłumaczką. c) Paweł Śniegocki – Ten pan jest nauczycielem. d) Małgorzata Łabędzka – Ta pani jest przewodniczką.
7. a) Jestem punktualny. b) Jestem punktualna. c) Pani Żurawska jest atrakcyjna. d) Pani Łabędzka jest miła. e) Pan Ćmielowicz jest sympatyczny. f) Pan Ćmielowicz jest niski.
8. a) Nie, pani Łabędzka nie jest szefem biura. b) Nie, pan Ćmielowicz nie jest przewodnikiem. c) Nie, pani Małgorzata nie nazywa się Żurawska. d) Nie, pan Ćmielowicz nie jest wysoki. e) Nie, pani Żurawska nie jest smutna.

1. a) To jest lista gości. b) To jest Paweł Śniegocki. c) To jest podpis.
d) To jest znak zapytania. e) To jest biuro "Translingua".
2. a) Jestem architektem. b) Jestem pisarką. c) Jestem tłumaczką. d) Jestem
pisarzem. e) Jestem aktorem. f) Jestem sekretarką. g) Jestem dziennikarzem.
h) Jestem pielęgniarką. i) Jestem dentystką. j) Jestem dziennikarką.
k) Jestem dentystą.
3. a) Pani Żurawska jest tłumaczką. b) Pan Śniegocki jest nauczycielem.
c) Pani Łabędzka jest przewodniczką. d) Pan Ćmielowicz jest szefem biura
"Translingua". e) Pani Witkowska jest pielęgniarką.

4.

			T	L	U	M	A	C	Z	D
			L				R		I	
N	A	U	C	Z	Y	C	I	E	L	
R		M	D			H		N		
E		A	E			I		N		
Ž		C	N			T		I		
Y		Z	T			E		K		
S		K	Y			K		A		
E	Z	A	S	A	K	T	O	R		
R	A	K	T	O	R	K	A	Z		
P	I	S	A	R	K	A				

Урок 3/4

- 6+2 = 8 (sześć plus dwa jest osiem)
9-1 = 8 (dziewięć minus jeden jest osiem)
10-8 = 2 (dziesięć minus osiem jest dwa)
10+1 = 11 (dziesięć plus jeden jest jedenaście)
12-2 = 10 (dwanaście minus dwa jest dziesięć)
3+4 = 7 (trzy plus cztery jest siedem)
7+3 = 10 (siedem plus trzy jest dziesięć)
6+5 = 11 (sześć plus pięć jest jedenaście)
4+5 = 9 (cztery plus pięć jest dziewięć).
11. a) Jestem Katarzyna Żurawska. b) Jaki on jest? c) Nasz szef jest zawsze wesoły. d) Czy pani Żurawska?
12. a) Katarzyna Żurawska i Paweł Śniegocki spotykają się w biurze "Translingua". b) Pan Śniegocki i pani Żurawska omawiają program pobytu gości z Ukrainy w Polsce. c) Pan Śniegocki jest nauczycielem. d) Pani Żurawska jest tłumaczką. e) Pani Łabędzka jest przewodniczką. f) Pan Śniegocki jest wysokim i szczupłym mężczyzną. g) Pani Żurawska jest młodą i atrakcyjną kobietą. h) Szef biura "Translingua" nazywa się Krzysztof Ćmielowicz. i) Pan Ćmielowicz nie jest szczupły i wysoki. On jest niski i tęgi. j) Pan Paweł Śniegocki jest przewodnikiem. k) Pan Ćmielowicz jest niski i tęgi. l) W grupie jest dwanaście osób.

Урок 4

1. a) pan Śniegocki   pani Śniegocka   państwo Śniegoccy
b) pan Żurawski   pani Żurawska   państwo Żurawscy
c) pan Ćmielowicz   pani Ćmielowicz   państwo Ćmielowiczowie
d) pan Łabędzki   pani Łabędzka   państwo Łabędzcy
e) pan Zielony   pani Zielony   państwo Zielony
f) pan Zając   pani Zając   państwo Zającowie
g) pan Nowak   pani Nowak   państwo Nowakowie
h) pan Sobota   pani Sobota   państwo Sobotowie
i) pan Maj   pani Maj   państwo Majowie
2. 11: jedenaście, 21: dwadzieścia jeden, 90: dziewięćdziesiąt, 77: siedemdziesiąt siedem, 15: piętnaście, 29: dwadzieścia dziewięć, 99: dziewięćdziesiąt dziewięć, 52: pięćdziesiąt dwa, 16: szesnaście, 30: trzydzieści, 14: czternaście, 45: czterdzieści pięć, 19: dziewiętnaście, 66: sześćdziesiąt sześć, 58: pięćdziesiąt osiem, 83: osiemdziesiąt trzy.
3. a) Ona ma 41 lat. b) Pani Żurawska ma 24 lata. c) On ma 55 lat. d) Cóрка pani Łabędzkiej ma 14 lat. e) Ty masz 33 lata. f) Syn pani Łabędzkiej ma 16 lat. g) Ja mam (?) lat/a.
4. a) Ile on ma lat? b) Ile masz lat? c) Ile ona ma lat? d) Ile masz lat?/Ile pan/pani ma lat? e) Ile oni mają lat? f) Ile macie lat?
5. a) Państwo Ćmielowiczowie mają komfortową willę. b) Pan Śniegocki ma skromne mieszkanie. c) Państwo Łabędzcy mają piękny dom. d) Pani Żurawska ma małe mieszkanie. e) A Ty? Czy Ty masz duży dom? f) A Pan? Czy Pan ma też duży dom? g) Ja mam skromne mieszkanie. h) A Pani? Czy Pani ma małe mieszkanie?
6. a) Państwo Ćmielowiczowie mają komfortową willę. b) Państwo Łabędzcy mają piękny dom. c) Pan Śniegocki ma skromne mieszkanie. d) Pani Żurawska ma małe mieszkanie. e) Pan Ćmielowicz ma miłą żonę. f) Pani Łabędzka ma przystojnego męża.
7. a) Paweł Śniegocki mieszka w Warszawie. b) On ma skromne mieszkanie w Śródmieściu na Nowym Świecie. c) Katarzyna Żurawska ma małe

mieszkanie na Starym Mieście. d) Ona mieszka razem z rodzicami w Żelazowej Woli. e) Państwo Ćmielowiczowie mają willę na Saskiej Kępie. f) Państwo Łabędzcy mieszkają w Konstancinie.

8. a) Katarzyna Żurawska ma 24 lata. Mieszka w Żelazowej Woli i w Warszawie (na Starym Mieście). Ma małe mieszkanie. Katarzyna ma słabą pamięć. b) Krzysztof Ćmielowicz ma 55 lat. Jest żonaty. Ma miłą żonę. c) Paweł Śniegocki ma 27 lat. Nie jest żonaty. Mieszka w Warszawie (na Nowym Świecie). Ma skromne mieszkanie. d) Małgorzata Łabędzka ma 41 lat. Małgorzata jest mężatką. Ma przystojnego męża. Ma uroczą córkę. Ma sympatycznego syna. Państwo Łabędzcy mieszkają w Konstancinie pod Warszawą. Mają piękny dom. Państwo Łabędzcy mają jeszcze dużego psa i pięknego konia.

9.	Ile ma lat?	Gdzie mieszka?	Jakie ma mieszkanie?	Czy jest mężatka/żonaty?	Czy ma dzieci? Ile?
Katarzyna	24	Stare Miasto	małe mieszkanie	panna	nie ma
Paweł	27	Śródmieście	skromne mieszkanie	kawaler	nie ma
Małgorzata	41	Konstancin	piękny dom	mężatka	córka i syn
Krzysztof	55	Saska Kępa	komfortowa willa	żonaty	syn/córka?

10. a) Ten pan nazywa się Paweł Śniegocki. b) On ma 27 lat. c) On jest nauczycielem. d) On także oprowadza wycieczki. e) On mieszka w Warszawie.
11. a) Ja nazywam się ... (*npiszujecie*). b) Ja też oprowadzam wycieczki. c) Ja również spotykam się z panią Żurawską. d) Ja także przedstawiam się. e) Ja też mieszkam w Warszawie.
12. a) Nazywam się ... (*npiszujecie*). b) Jestem ... c) Jestem ... d) Mam ... lat/lata. e) Mieszkam ... f) Jestem ... g) Moja żona/Mój mąż nazywa się ... h) Moja żona/Mój mąż jest .../Nie mam żony/męża. i) Mam jedno dziecko. Mam dwoje dzieci./Mam troje dzieci./Nie mam dzieci. j) Syn ma .../Córka ma ...

Урок 5

- a)

Ł	A	Z	I	E	N	K	O	W	S	K	I
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- b)

T	E	A	T	R
---	---	---	---	---
- c)

R	Y	N	E	K
---	---	---	---	---
- d)

S	A	S	K	I
---	---	---	---	---
- e)

Z	A	M	E	K
---	---	---	---	---
- f)

S	T	A	R	E
---	---	---	---	---
- g)

W	I	L	A	N	O	W	S	K	I
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- h)

H	A	L	K	A
---	---	---	---	---

2. a) Trzeba pojechać do hotelu. b) W hotelowej restauracji trzeba zamówić posiłki. c) Paweł pojedzie do Teatru Wielkiego kupić bilety. d) Trzeba też pojechać do Pałacu Wilanowskiego. e) A potem pójść do Parku Łazienkowskiego. f) Potem trzeba jeszcze pójść do Rynku Starego Miasta. g) Zwiedzanie zaczniemy od Warszawy. h) Pojedziemy też do Krakowa i Zakopanego.

Урок 5/6

3. a) Paweł jest umówiony obok kina b) obok restauracji hotelowej c) obok Parku Łazienkowskiego d) obok Teatru Wielkiego e) obok hotelu.
4. a) Ja zamówię przewodnika, a ty kupisz bilety do kina. b) Ona przedstawi program, a ja napiszę list na Ukrainę. c) Pani pojedzie jeszcze do hotelu. d) Czy się państwo ze mną zgadzają? e) Cieszę się, że zaczniemy zwiedzanie od Warszawy.
5. a) Myślę, że zaczniemy od Warszawy b) od Pałacu w Wilanowie c) od Zamku Królewskiego d) od Rynku e) od Ogrodu Saskiego.
6. a) Trzeba zarezerwować hotel. b) Trzeba zamówić noclegi. c) Trzeba pójść/ pojechać do Teatru Wielkiego. d) Trzeba kupić bilety na "Halkę". e) Trzeba pojechać do Wilanowa. f) Trzeba napisać list na Ukrainę. g) Trzeba przedstawić nasz program.
7. 14⁰⁰: a) Jest czternasta, b) O czternastej. 1⁰⁰: a) Jest pierwsza, b) O pierwszej. 16⁰⁰: a) Jest szesnasta, b) O szesnastej. 24⁰⁰: a) Jest dwudziesta czwarta, b) O dwudziestej czwartej. 8⁰⁰: a) Jest ósma, b) O ósmej. 12⁰⁰: a) Jest dwunasta, b) O dwunastej. 11⁰⁰: a) Jest jedenasta, b) O jedenastej. 2⁰⁰: a) Jest druga, b) O drugiej. 10⁰⁰: a) Jest dziesiąta, b) O dziesiątej. 17⁰⁰: a) Jest siedemnasta, b) O siedemnastej. 3⁰⁰: a) Jest trzecia, b) O trzeciej. 15⁰⁰: a) Jest piętnasta, b) O piętnastej. 20⁰⁰: a) Jest dwudziesta, b) O dwudziestej. 21⁰⁰: a) Jest dwudziesta pierwsza, b) O dwudziestej pierwszej. 23⁰⁰: a) Jest dwudziesta trzecia, b) O dwudziestej trzeciej.
9. a) Cieszę się, że się pani ze mną zgadza. b) Cieszę się, że wkrótce przyjadą nasi goście. c) Myślę, że zwiedzanie zaczniemy od Warszawy. d) Dobrze, że pan już jest.
10. a) Wkrótce przyjadą nasi goście do Warszawy. b) Dzisiaj idziemy do teatru. c) Zwiedzanie zaczniemy od Warszawy. d) Potem pojedziemy do Krakowa. e) Od wczoraj piszę list do mojej żony na Ukrainę. f) No to do roboty.

Урок 6

1. a) dziesięć po szóstej b) wpół do trzeciej c) za piętnaście ósma/za kwadrans ósma d) pięć po siódmej e) dwadzieścia pięć po dwunastej.
2. a) Paweł Śniegocki uczy w liceum. b) Paweł nie mówi dobrze po niemiecku. On uczy się jeszcze języka niemieckiego. c) Paweł jest nauczycielem. On uczy języka polskiego. d) Czy Paweł uczy się też włoskiego? Nie, on mówi już dobrze po włosku.
3. a) W niedzielę mogę sobie dłużej pospać. b) Rano myję się i golę. c) Paweł cieszy się, że jest niedziela. d) Muszę kupić sobie coś na kolację.
4. a) We wtorek wstaję później, ale jutro muszę wstać trochę wcześniej. b) A ty? Czy ty też musisz jutro tak wcześniej wstać? c) Pan Śniegocki musi jeszcze napisać list do Niemiec. d) Proszę pana, czy musi pan już iść? e) (My) nie musimy iść dzisiaj do pracy, ponieważ jest niedziela. f) Proszę państwa, a czy państwo muszą dziś iść do pracy?
5. a) Paweł musi/chce kupić coś na kolację. b) We wtorek Paweł może dłużej pospać. c) Jutro (my) musimy wcześniej wstać. d) Czy pani może/chce napisać list? e) (Ja) chcę/mogę/muszę uczyć się polskiego. f) Oni muszą/moga/chcą wcześniej wstać.
6. a) Powinienem jeszcze napisać list. b) Co Katarzyna powinna jeszcze kupić? c) Czy (ty) myślisz, że (ty) powinieś to kupić? d) Czy on nie powinien teraz trochę poleżeć? e) Państwo nie powinni dziś iść do pracy.
7. a) Jutro jest wtorek, więc mogę trochę dłużej pospać. b) Najdłużej mogę sobie poleżeć w niedzielę. c) Paweł mówi swobodnie po włosku, lepiej zna angielski, zaś najlepiej mówi po francusku. d) Paweł wstaje wcześniej w poniedziałek, środę i czwartek. e) We wtorek i piątek muszę wstać trochę wcześniej.

8. a) Kiedy Paweł musi wcześniej wstawać? b) Gdzie Paweł zaczyna pracę godzinę później? c) Dlaczego Paweł idzie po obiedzie do miasta? d) Jak Paweł rozumie język ukraiński? e) Co Paweł robi za piętnaście siódma?
9. a) Teraz jest wieczór. Paweł je kolację. b) Paweł pracuje w szkole przed południem. c) Teraz jest południe. Paweł je obiad. d) Po południu Paweł idzie do miasta. e) Teraz jest przedpołudnie. Paweł je drugie śniadanie. f) Kurs angielskiego Paweł zaczyna wieczorem.
10. Paweł uczy się niemieckiego, jeśli jest to piątek lub wtorek. Paweł musi wcześniej wstać, ponieważ idzie do szkoły. Paweł może dłużej pospać, jeżeli później zaczyna pracę. Paweł idzie do miasta, ponieważ chce kupić coś na kolację. O północy Paweł już śpi, ponieważ jutro musi wcześniej wstać.
12. a) Nie umiem mówić po ukraińsku. b) Rozumiem jednak trochę po polsku. c) Czy wiesz, że Paweł idzie dzisiaj do miasta? d) Wiem, że państwo znają włoski i francuski.

Урок 7

1. a) jeden kilogram jabłek b) pięć litrów mleka c) dwa kilogramy mąki d) jeden litr wody e) pięć kilogramów ziemniaków f) ćwierć litra wina g) pół kilograma żółtego sera h) trzy litry wody i) trzydzieści deka szynki j) ćwierć kilograma kielbasy k) pół litra mleka m) sto gramów czekolady.

2. a) b) c) d) e) f)

O		D			S
R	W	E	S		Z
Z	A	K	U	P	Y
E	R	A	P	A	N
C	Z		E	C	K
H	Y		R	Z	A
O	W		S	K	
W	A		A	I	
Y			M		

3. a) Jadę teraz do supersamu. (недоконаний) b) Stamtąd pójde do po mięso i kielbasę. (доконаний) c) Potem idę do cukierni. (недоконаний) d) Czy zgadza się pan ze mną? (недоконаний) e) Niestety trzeba się z tym zgodzić. (доконаний) f) Trzeba zamówić kwiaty dla Katarzyny. (доконаний) g) Jutro przyjdą goście. (доконаний)
4. a) Nie, Katarzyna nie musi kupować żółtego sera. b) Nie, nie powinienem uzupełniać zapasów. c) Nie, nie trzeba kupować drogiego prezentu. d) Nie, nie muszę zamawiać tortu orzechowego. e) Nie, nie trzeba robić listy zakupów.
5. a) robić – zrobić f) pisać – napisać
b) uzupełniać – uzupełnić g) jechać – pojechać
c) kupować – kupić h) zaczynać – zacząć
d) przygotowywać – przygotować i) brać – wziąć
e) zamawiać – zamówić j) iść – pójść
6. a) Nie, nie trzeba kupować bułek i chleba. b) Nie, nie trzeba zamawiać kwiatów. c) Nie, nie trzeba uzupełniać zapasów. d) Nie, nie trzeba robić zakupów. e) Nie, nie trzeba kupować paczków. f) Nie, nie trzeba jechać do sklepu. g) Nie, nie trzeba zamawiać ciastek.

Урок 7/8

7. a) Trzeba jeszcze kupić wino. b) Nie trzeba kupować wina. c) Trzeba jeszcze pójść po mięso. d) Trzeba jeszcze napisać list na Ukrainę. e) Nie trzeba robić zakupów.
8. a) Ile kosztuje 5 bochenków chleba? Pięć bochenków chleba kosztuje dziesięć złotych. b) Ile kosztują 3 tabliczki czekolady? Trzy tabliczki czekolady kosztują dwanaście złotych. c) Ile kosztują 2 butelki mleka? Dwie butelki mleka kosztują sześć złotych. d) Ile kosztuje 60 deka szynki? Sześćdziesiąt deka szynki kosztuje osiemnaście złotych. e) Ile kosztują 3 kilogramy ziemniaków? Trzy kilogramy ziemniaków kosztują sześć złotych. f) Ile kosztuje 9 paczek papierosów? Dziewięć paczek papierosów kosztuje czterdzieści pięć złotych. g) Ile kosztują 4 kostki masła? Cztery kostki masła kosztują dwanaście złotych. h) Ile kosztuje $\frac{1}{2}$ kg jabłek? $\frac{1}{2}$ kg jabłek kosztuje jeden złoty. i) Ile kosztuje 1 kilogram kielbasy? Jeden kilogram kielbasy kosztuje dwadzieścia złotych. j) Ile kosztuje pół litra wody mineralnej? Pół litra wody mineralnej kosztuje jeden złoty i pięćdziesiąt groszy.
9. ziemniaki, kielbasa, szynka, wódka, mąka, żółty ser.
10. a) Czy jest woda mineralna? Niestety, nie ma wody mineralnej. b) Czy jest mąka? Niestety, nie ma mąki. c) Czy jest wino? Niestety, nie ma wina. d) Czy są ziemniaki? Niestety, nie ma ziemniaków. e) Czy jest żółty ser? Niestety, nie ma żółtego sera. f) Czy są lody? Niestety, nie ma lodów. g) Czy jest kielbasa? Niestety, nie ma kielbasy. h) Czy jest chleb? Niestety, nie ma chleba. i) Czy jest masło? Niestety, nie ma masła. j) Czy są papierosy? Niestety, nie ma papierosów. k) Czy są pomidory? Niestety, nie ma pomidorów. l) Czy są ciastka? Niestety, nie ma ciastek.
11. a) dwieście pięćdziesiąt siedem tysięcy osiemset sześćdziesiąt pięć b) pięćdziesiąt pięć tysięcy trzysta dwanaście c) dwa tysiące pięćdziesiąt siedem d) trzysta sześćdziesiąt cztery tysiące dziewięćset siedemnaście e) siedemset sześćdziesiąt tysięcy osiemset osiemdziesiąt dziewięć f) trzydzieści cztery tysiące siedemdziesiąt osiem g) sześćdziesiąt siedem tysięcy dwieście czterdzieści pięć h) siedem tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt jeden i) sto czternaście tysięcy jeden j) trzysta trzydzieści trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy k) osiemdziesiąt sześć tysięcy trzysta sześćdziesiąt l) jeden milion dwieście trzydzieści cztery tysiące pięćset sześćdziesiąt siedem.

Урок 8

1. a) Czy Katarzyna wszystko kupiła? b) O 5.00 godzinie wszystko było gotowe. c) Wszyscy goście składają solenizantce serdeczne życzenia. d) Na przyjęciu u Katarzyny wszystko jest bardzo dobre. e) Gościom wszystko smakuje. f) Wszyscy żegnają się z Katarzyną i idą do domu. g) Wszelkie marzenia muszą się spełnić.
2. a) Katarzyna wszystko kupuje sama. b) Na przyjęciu jest samo międzynarodowe towarzystwo. c) Życzę pani samych pogodnych dni. d) Podać ci coś do picia? Dziękuję, sama/sam sobie przygotowuję. e) Goście idą do domu i Katarzyna jest teraz sama. f) W mojej szkole są sami chłopcy. g) W tym biurze pracują same panie.
3. a) Juliette jest Francuzką. b) Rita jest Niemką. c) Andrzej jest Polakiem. d) Hans jest Niemcem. e) Danuta jest Polką. f) Charles jest Francuzem. g) Mary jest Angielką. h) Jack jest Amerykaninem. i) Taras jest Ukraińcem.
4. a) Dziękuję ci bardzo za miły prezent. b) Tobie mogę wszystko powiedzieć. c) U niej na przyjęciu jest zawsze dużo gości. d) Paweł składa jej serdeczne życzenia. e) Muszę do nich napisać. f) Chcę ich zaprosić na przyjęcie imieninowe. g) Jest mi przykro. h) Tu jest dla niej telegram.

5. a) Anno b) Panie Pawle c) Panie Zamorski d) Droga Babciu e) Panie Andrzeju f) Droga Mamo g) Małgosiu h) Ciociu Zosiu i) Pani Czyż.
6. a) Katarzyna daje nowemu gościowi coś do picia. b) Pani Kowalska przedstawia przystojnemu mężczyźnie swoją koleżankę. c) Paweł życzy miłej koleżance wszystkiego najlepszego. d) Henryk mówi drogiej solenizantce „dobranoc”. e) Katarzynie Żurawskiej jest przykro, że nie ma gości z Niemiec. f) Proszę podać mnie i panu Zielińskiemu coś do jedzenia. g) Katarzyna dziękuje nowemu listonoszowi za telegram. h) Proszę podać jemu i jego cioci coś mocniejszego.
7. A: Dzień dobry, Małgosiu!
B: Witam, co słycać?
A: Dziękuję, wszystko w porządku. A ty jak się czujesz?
B: Dziękuję, doskonale.
8. a) Mam na imię Pierre. Jestem Francuzem. b) Mam na imię Paul. Jestem Niemcem. c) Mam na imię Monique. Jestem Francuzką. d) Mam na imię Petra. Jestem Niemką. e) Mam na imię Janka. Jestem Polką. f) Mam na imię Marek. Jestem Polakiem. g) Mam na imię George. Jestem Anglikiem. h) Mam na imię Alois. Jestem Austriakiem. i) Mam na imię Susan. Jestem Angielką.
9. a) (Czy) podać ci coś do picia? b) Podać panu, panie Zamorski, coś mocniejszego? c) Co podać panu/pani/państwu do jedzenia? d) Powiedzcie mi proszę, co wam podać.
13. Drogiej solenizantce w dniu imienin wszystkiego najlepszego zdrowia, szczęścia, pomyślności życzą
Braunowie

Ypok 9

1. a) zdjęcie b) sprząatanie c) niespodzianka d) wesoły e) podobać się.
2. a) dokąd? b) gdzie? c) dokąd? d) na co? e) na co? f) dokąd? g) na czym?
3. a) Czy lubisz chodźić do kina? b) Czy byleś już na filmie “Lalka”? c) Jutro idę na pantomimę. d) Przedwczoraj byliśmy w teatrze. e) Nie chodzimy zbyt często na balet.
4. a) Mam mało czasu. b) On ma dużo pieniędzy. c) On ma dużo znajomych. d) W liście było parę/kilka pytań. e) Kilka pań i panów pomoże nam z pewnością/na pewno. f) Na przyjęciu jest parę niespodzianek. g) Wszyscy goście mają dużo radości. h) Tu jest kilka/parę kwiatów dla ciebie. i) Chcę kupić wiele rzeczy. j) Jem sporo/dużo czekolady.
5. a) Dobrze, że jutro pójdziemy do Katarzyny na imieniny. b) Szkoda, że państwo nie mogą być u mnie na imieninach. c) Myślę, że wszyscy goście dobrze się bawią. d) Ciekawi jesteśmy, czy pójdziemy pojutrze do muzeum. e) Proszę mi napisać, czy to mieszkanie jest nadal aktualne.
6. a) Kalendarz jest (tu / tam *i m. in.*). b) Dzisiaj jest (wtorek / środa *i m. in.*). c) Wczoraj (był poniedziałek / była niedziela *i m. in.*). d) Jutro będzie (czwartek / piątek *i m. in.*). e) Pojutrze będzie (sobota / niedziela *i m. in.*). f) Przedwczoraj (był piątek / była sobota *i m. in.*). g) Przedwczoraj byłem / byłem (w kinie / teatrze *i m. in.*). h) W filharmonii będę jutro (pojutrze / w piątek *i m. in.*). i) W kinie byłem/byłem (wczoraj/we wtorek *i m. in.*).
7. a) Już od pół godziny czekam tu na pana. b) Czy może mi pan pomóc w sprzątaniu mieszkania? c) Pytają państwo o moje plany. d) Możemy pójść na wystawę. e) Na wystawie już byłem, więc chyba pójdę do kina.

Урок 9/10

10. Drodzy Państwo,

dziękuję bardzo za miły list.

Cieszę się, że się wkrótce zobaczymy. Chcę się uczyć trochę po polsku. / Chcę się trochę uczyć polskiego. Szkoda, że jeszcze nie rozumiem po polsku. Sądzę, że Państwo mi w tym pomogą.

Serdecznie pozdrawiam

Andrij Kowalenko

Урок 10

1. a) Ile kosztuje jeden znaczek lotniczy do Niemiec? b) Proszę dwa znaczki na list zwykły do Francji. c) Ile kosztuje jedna kartka pocztowa? d) Muszę jeszcze kupić dwie widokówki ze Starym Miastem. e) Ile kosztują dwa bilety tramwajowe? f) Proszę dwie gazety i jeden bilet autobusowy. g) Ile kosztuje jedno słowo w telegramie imieninowym? h) Za rogiem są dwa przystanki, jeden autobusowy i jeden tramwajowy.

	trzy	pięć	dwadzieścia jeden	dwadzieścia cztery
bilet gazeta słowo znaczek koperta książka telegram	bilety gazety słowa znaczki koperty książki telegramy	biletów gazet słów znaczków kopert książek telegramów	biletów gazet słów znaczków kopert książek telegramów	bilety gazety słowa znaczki koperty książki telegramy

3. a) Dwóch panów jest na przystanku tramwajowym. b) Dwaj panowie są na przystanku autobusowym. c) Trzej mężczyźni stoją na postoju taksówek. d) Trzech mężczyzn stoi przed kioskiem. e) Czterej przewodnicy czekają na turystów. f) Czterech przewodników czeka na grupę z Niemiec. g) Pięciu kolegów pracuje w moim biurze.
4. a) Jak można dojść do dworca? b) Czym można dojechać do Rynku? c) Do poczty można dojechać autobusem 135. d) Do hotelu można dojść pieszo/na piechotę. e) Do dworca można dojechać taksówką.
5. a) Czy tym autobusem można dojechać do dworca? b) Proszę tę książkę o smoku wawelskim. c) Czy tamtą ulicą dojdę do biura podróży? d) Czy muszę wypełnić ten formularz? e) Proszę zapytać tych trzech panów. f) Proszę cztery kartki, ale nie z tych tylko z tamtych. g) Do dworca trzeba iść w tamtym kierunku. h) Niestety, nie mamy tych książek.
6. a) Proszę trzy bilety tramwajowe. b) Chciałbym pięć znaczków po dwa złote. c) Chciałabym nadać telegram imieninowy. d) Proszę dwa znaczki na list lotniczy do Kanady. e) Jak można dojść do dworca? f) Tam za rogiem jest przystanek autobusowy. g) Jak nazywa się tamta ulica? h) Czy mogę sobie wybrać trzy kartki? i) Mogę obejrzeć tę książkę? j) Proszę iść prosto i na trzecim skrzyżowaniu skręcić w lewo.
7. a) Pan chciałby iść do dworca, ale to jest jednak dość daleko. b) Proszę raczej wziąć taksówkę. c) Postój taksówek jest całkiem blisko, tu za rogiem. d) Nieco dalej jest też przystanek autobusowy. e) Dziękuję pani, mam nawet bilet, więc chyba pojadę do dworca autobusem.
8. A: Jak dojść do dworca?/Jak dojdę do dworca?/Jak można dojść do dworca?
B: Do dworca? Chwileczkę. Proszę iść prosto i na trzecim skrzyżowaniu skręcić w prawo.
A: Czy dojadę tam autobusem?/Czy można dojechać tam autobusem?
B: Tak, oczywiście. Można tam też dojechać autobusem.

- A: Jaki autobus jedzie do dworca?
 B: Autobus 137 jedzie do dworca.
 A: A czy można tam dojechać też tramwajem?
 B: Niestety, tramwajem nie można tam dojechać, ale może wziąć pan taksówkę.
 A: A gdzie jest postój?
 B: Postój jest tam za rogiem.

Урок 11

1. a) Król, który mieszkał w zamku na wzgórzu, nazywał się Krak.
 b) Straszny smok zamieszkał w jednej z jaskiń, która znajdowała się pod wzgórzem wawelskim. c) Potwór ten miał wielką paszczę, z której buchała jadłowita para. d) Kto zabije smoka, ten dostanie za żonę królową, która jest bardzo piękna. e) Szewczyk Dratewka rzucił owcę do jaskini, w której mieszkał smok. f) Po smoku została tylko jaskinia, która do dziś nosi nazwę Smocza Jama. g) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele, na którym było wiele gości.
2. a) Król mieszkał wraz ze swoją córką w zamku, a jego poddani pod zamkiem. b) Poddani króla bali się wychodzić ze swoich domów, ponieważ smok porywał ich córki. c) Król powiedział: "Kto zabije smoka, ten dostanie moją córkę za żonę." d) Szewczyk Dratewka opowiedział królowi swój plan. e) Król powiedział do szewczyka: "Moja córka może zostać twoją żoną". f) Król oddał szewczykowi swoją córkę za żonę.
3. a) woda b) Jama c) Dratewka d) wielka e) król.
4. a) Krak. b) Straszny smok, który mieszkał w jaskini. c) Jaskinia była pod wzgórzem wawelskim. d) Smok nie bał się nikogo i niczego. e) Dratewce udało się zabić smoka. f) Szewczyk zeszył skóry i wypełnił je siarką. g) Smok pił wodę tak długo, aż pękł. h) Szewczyk dostał królową za żonę.
5. a) Nikomu nie udało się zabić smoka. b) Nikt nie mieszkał na Wawelu. c) Smok na nic nie czekał. d) Smok nie bał się niczego./Smok niczego się nie bał. e) Nikt nie chciał ugasić ognia. f) Nic nie zostało po smoku. g) Smok nie bał się nikogo./Smok nikogo się nie bał. h) Szewczyk niczego nie potrzebował. i) Smok niczego nie pił./Smok nie pił niczego. j) Nikt nie przyszedł do króla. k) Królowa nikogo nie pokochała./Królowa nie pokochała nikogo. l) Król nie mieszkał z nikim na Wawelu. m) Król z niczego się nie ucieszył./Król nie ucieszył się z niczego.

Однина			Множина	
Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Особово-чоловіча форма	Жіночо-речова форма
a), f), i)	c), g), j)	h)	b), e), k)	d), l)

7. a) Krak mieszkał w zamku na wzgórzu. b) Poddani króla byli pracownicy i szczęśliwi. c) Córka Kraka była bardzo piękna. d) Szewczyk chciał zabić smoka. e) Potwór czekał na smakowitą owcę. f) Królowa pokochała szewczyka Dratewkę. g) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele. h) Po smoku została tylko legenda.
8. a) W zamku na Wawelu mieszkał król Krak. b) Miał on piękną córkę. c) Jego córka bardzo bała się smoka, który żył w jaskini pod Wawelem. d) Nikt nie wiedział, jak zabić smoka. e) Pewnego dnia przyszedł do króla szewczyk Dratewka. f) Chciał on zabić smoka? g) Jego plan był dobry i smok szybko połknął smakowitą owcę. h) Szewczyk dostał królową za żonę. i) Królowa została żoną szewczyka. j) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele.

Урок 11/12/13

9. a) Kiedy/ Gdy jestem zmęczony, idę na spacer do parku. b) Kiedy/Gdy pójdę na pocztę, napiszę list do znajomych. c) Kiedy/Gdy potrzebuję czegoś do czytania, idę do kiosku. d) Pytał tak długo, aż dowiedział się wszystkiego. e) Szewczyk czekał na wzgórzu, aż smok zjadł owcę. f) Wszyscy ucieszyli się, gdy/kiedy smok pękł.
10. a) Nie tak dawno temu żył król, któremu nie udało się zabić niedobrego smoka. b) Niedobry smok mieszkał niedaleko zamku. c) Niepokój panował w państwie Kraka. d) Szewczyk nie bał się niedobrego smoka. e) Nie trzeba było długo czekać i smok już nie żył.

Урок 12

1. a) Mam pokój z sześcioma dużymi oknami. b) Szukam dużego domu z dwiema ładnymi łazienkami. c) Czyja to jest willa z siedmioma małymi balkonami. d) To mieszkanie chcę wynająć czterem sympatycznym obcokrajowcom. e) Biuro wynajmie dwadzieścia cztery małe mieszkania dwudziestu czterem młodym małżeństwom. f) Wynajmę pięć ładnych garsonier z pięcioma dużymi garażami. g) Oddaję moim gościom pięć dużych pokoi do dyspozycji. h) Wynajmę moim znajomym mieszkanie z sześcioma komfortowymi pomieszczeniami. i) Muszę jeszcze porozmawiać z moimi rodzicami, czy mogę wynająć te pokoje ośmiu dobrym znajomym.
2. a) Chcę wynająć moje mieszkanie młodym paniom. b) Czy mogę obejrzeć wszystkie pomieszczenia w pani/pana/państwa mieszkaniu? c) Szukam małego mieszkania z dwoma pokojami na pół roku. d) Czy pan wynajmuje, panie Kowalski, mieszkanie z tymi pięknymi meblami? e) To jest nowy dom jednorodzinny z ośmioma pokojami i dwoma garażami. f) Oddaję państwu i państwa dzieciom do dyspozycji całe mieszkanie.
3. a) To mieszkanie podoba mi się. Kiedy mogę je obejrzeć? b) Czy może mi pani powiedzieć, ile wynosi miesięczny czynsz za to mieszkanie? c) Chyba wynajmę to mieszkanie, ale muszę jeszcze porozmawiać z mężem. d) Wyjeżdżamy na dwa lata za granicę, więc możemy wynająć nasz dom. e) Czy mogą państwo przyjść jutro wieczorem obejrzeć to mieszkanie?
4. a) *невірно* b) *вірно* c) *невірно* d) *вірно* e) *вірно* f) *невірно*
5. a) *шосте оголошення зверху*. b) *перше оголошення зверху*.
6. mieszkanie dwupokojowe, 94 metry kwadratowe, telefon, ulica, metr kwadratowy, godzina, garsoniera/kawalerka.
7. a) garaż b) garsoniera c) obcokrajowiec d) tramwaj e) filharmonia.
8. a) Goście mogą zajmować całe mieszkanie b) dom jednorodzinny c) garsoniera d) mieszkanie e) mieszkanie dwupokojowe f) gdzie jest dworzec?
9. a) Czy mogę obejrzeć mieszkanie? b) Jak duże jest mieszkanie? c) Ile pokoi ma mieszkanie? d) Czy mogę mieszkać we wszystkich pomieszczeniach? e) Ile wynosi czynsz? f) Kiedy mogę się wprowadzić do mieszkania?
10. *За допомогою оголошень у тексті складіть і запишіть Ваші оголошення.*

Урок 13

1. Jabłko jest czerwone/zółte/zielone. Ser jest żółty/biały. Wino jest białe/czerwone. Cukier jest biały. Pomarańcza jest pomarańczowa. Banan jest żółty.
2. a) Proszę, powiedz! b) Proszę, pokaż! c) Proszę, pomaluj! d) Proszę, wejdź! e) Proszę, popatrz! f) Proszę, pomyśl! g) Proszę, posłuchaj!

3. a) Byłam w dwudziestu dwóch drogich mieszkaniach, ale tylko trzy eleganckie mieszkania podobały mi się. b) Przyjrzałam się pięciu nowym domom, ale wszystkie były za drogie. c) W trzystu dwudziestu jeden krótkich ogłoszeniach nie było niczego dla mnie. d) Na lewo jest regał z dwustu trzydziestoma dziewięcioma interesującymi książkami. e) Tu stoi dom ze stu czterdziestoma pięcioma dużymi oknami.
4. a) Ja, Monika, pomagałam. b) Ja, Paweł, i mój kolega Piotr pomagaliśmy. c) Basia, Zosia i Jacek pomagali. d) Państwo Holznerowie pomagali. e) Jurek, czy ty pomagałeś? f) Ania, Kasia i Nina pomagały. g) Pan Muhr pomagał. h) Katarzyna i mój kolega Paweł pomagali. i) Ja, Helena, i moja znajoma Olga pomagałyśmy.
5. a) Ale zrobiłaś mi niespodziankę! b) Szkoda, że nie przyszedłeś do nas wczoraj. c) Byliśmy u was wczoraj, ale nikogo nie było w domu. d) Czy nie widziałeś tego mieszkania? e) Szkoda, że nie przeczytałaś tego ogłoszenia. f) Daliśmy trzy ogłoszenia do gazety. g) Powiedz lepiej, co znalazłaś.
6. a) Ja mam duży nowy dom z dwunastoma pokojami. / Ja mam nowy dom z dwunastoma dużymi pokojami. b) Państwo Kowalczukowie chcą bardzo ładnie urządzić swoje nowe mieszkanie. c) Na górze są dwie małe sypialnie i pokój gościnny. d) Na dole znajduje się na prawo kuchnia, a na lewo pokój dzienny. e) Na parterze chcę obejrzeć wszystkie pomieszczenia.

Ypok 14

1. a) Dziś jest zimno. Dziś jest zimny dzień. b) W niedzielę będzie dużo padało. We wtorek też będzie duże zachmurzenie. c) Czy jutro będzie ciepło? Ciepłe powietrze napływa znad morza. d) Czy wczoraj było ładnie? Tak, wczoraj był ładny dzień. e) Latem można się lekko ubierać. Najlepiej czuję się, gdy jest lekki mróz. f) Czy dzisiaj będzie chłodno? Tak, dzisiaj będzie chłodny wieczór.

2.	wiatr	temperatura	opady
	zimny ciepły chłodny umiarkowany	niska umiarkowana minimalna maksymalna	przelotne duże lokalne umiarkowane
	mgła	zachmurzenie	pogoda
	lokalna duża	duże małe umiarkowane	zimna ciepła
	ciśnienie	powietrze	wyż
	niskie wysokie	zimne ciepłe chłodne	ciepły chłodny

3. a) Dziś jest ciepło, ale jutro będzie jeszcze cieplej. b) W Krakowie jest chłodno, ale w Białymstoku jest jeszcze chłodniej. c) Ciśnienie w Łodzi jest niskie, ale we Wrocławiu jest jeszcze niższe. d) Na południu jest zimno, ale na północy jest jeszcze zimniej. e) Dziś jest zachmurzenie duże, ale w niedzielę będzie jeszcze większe. f) W Oslo ciśnienie jest wysokie, ale w Moskwie jest jeszcze wyższe.
4. a) Tak, Madryt jest najcieplejszy ze wszystkich stolic. b) Tak, Londyn jest najchłodniejszy ze wszystkich stolic. c) Tak, Helsinki są najzimniejsze ze wszystkich stolic. d) Tak, Warszawa jest najbardziej deszczowa ze

Урок 14/15

- wszystkich stolic. e) Tak, Rzym jest najbardziej słoneczny ze wszystkich stolic. f) Tak, Oslo jest najpiękniejsze ze wszystkich stolic. g) Tak, Berlin jest najbardziej pochmurny ze wszystkich stolic.
5. a) Jutro rano będzie mgła. b) Potem będziemy mieli małe zachmurzenie. c) Po południu będzie świeciło słońce. d) Będzie dość ciepło. e) Temperatura będzie wynosiła 15 stopni. f) Będzie lekki wiatr z północnego zachodu. g) Po południu będzie padał deszcz. h) Ciśnienie będzie wynosiło 999 hPa. i) Pogoda będzie sprzyjała wypoczynkowi.
6. a) Na południu jest ciepło. b) Przed południem ciśnienie będzie rosnęło. c) Na północy będzie trochę zimniej. d) Około północy będę jeszcze raz słuchała/słuchał prognozy pogody na jutro. e) Na północy jest dużo pięknych miast. f) Przed północą nie mogę nigdy spać.
7. a) W Oslo jest zero stopni, w Helsinkach minus osiem, w Madrycie plus osiem ... b) W Warszawie ciśnienie wynosi 1010 hektopascali, w Berlinie 1025, w Moskwie 990 ... c) Deszcz pada w Warszawie. d) Śnieg pada w Moskwie i Helsinkach. e) Słońce świeci w Madrycie i Rzymie. f) W Moskwie jest najzimniej. g) Najcieplej jest w Atenach. h) W Moskwie i Helsinkach jest ujemna temperatura. i) W Londynie, Madrycie, Paryżu, Berlinie, Rzymie, Wiedniu i Atenach jest dodatnia temperatura. j) Najładniejsza pogoda jest w Atenach. Tu świeci słońce i jest najcieplej.
8. Wiosna. Pogoda jest zmienna. Pada deszcz i śnieg. Jest chłodno. Temperatury są niskie.
9. *Приклад:* Zachmurzenie jest duże. Miejscami świeci słońce. Temperatura maksymalna wynosi 5 stopni. Jaka to stolica?
10. a) wiosna b) lato c) jesień d) zima.

Урок 15

1. a) W drugiej połowie października/w sierpniu będę miał urlop. b) W drugiej połowie października/dwa tygodnie temu/w sierpniu byliśmy w górach. c) Do wtorku włącznie/do końca lipca. d) Do wtorku włącznie/od zeszłego czwartku/w drugiej połowie października/za dwa tygodnie/do końca lipca/od wczoraj/ od dwóch tygodni, w sierpniu mam urlop. e) Od zeszłego czwartku/od wczoraj/ od dwóch tygodni czuję się bardzo zmęczona. f) Wyjeżdżam za granicę w drugiej połowie października/za dwa tygodnie/do końca lipca/w sierpniu/na jeden rok. g) Do wtorku włącznie/w drugiej połowie października/za dwa tygodnie/do końca lipca/w sierpniu będę miała gości z Austrii.
2. a) Dzisiaj jest dwudziesty szósty maja tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego roku. b) Mam urlop od czwartku dwudziestego ósmego sierpnia do wtorku siedemnastego września tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego roku. c) Wczoraj był trzydziesty pierwszy grudnia tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego dziewiątego roku. d) Dziś mamy środę, trzeciego czerwca tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego roku. e) Jutro będzie piętnasty marca tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego roku. f) W sobotę, szóstego stycznia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego czwartego roku wyjeżdżam w góry. g) Urodziłam się dnia czternastego kwietnia tysiąc dziewięćset sześćdziesiątego siódmego roku. h) Dzisiaj mamy dwudziestego ósmego lutego tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego roku.
3. a) Nie, wolał(a)bym zobaczyć najpierw Tatry. b) Nie, wolał(a)bym pojechać najpierw na urlop na Mazury. c) Nie, wolał(a)bym zwiedzić najpierw Białystok. d) Nie, wolał(a)bym najpierw spędzić urlop w Puszczy Białowieskiej. e) Nie, wolał(a)bym pojechać najpierw nad Bałtyk.

4. a) Nie wiem, dokąd pojadę w tym roku na urlop. b) Proszę mi powiedzieć, jaki jest numer kierunkowy do Niemiec. c) Czy nie wiesz przypadkiem, ile kosztuje pokój z łazienką? d) Nie mogę sobie przypomnieć, gdzie spędziliśmy urlop w 1989 roku. e) Pamiętam natomiast dobrze, gdzie byliśmy na urlopie w 1990 roku. f) Czekam tylko, co ty na to powiesz.
5. a) Zadzwoń do hotelu, aby zamówić pokój na weekend. b) Chciałabym komfortowy pokój, abyśmy dobrze wypoczęli. c) Musimy wziąć ciepłe ubranie, ponieważ w górach jest zimno. d) Chcę posłuchać radia, żeby wiedzieć, jaka będzie pogoda na weekend. e) Powiedz mi, którego dziś mamy. f) Już musimy wyjść, żeby nie spóźnić się na autobus. g) Szukam książki telefonicznej, żeby sprawdzić numer kierunkowy do Zakopanego.
6. a) Zosia i Janek chcą zarezerwować niedrogi pokój w niedużym hotelu. b) W hotelu są wolne tylko pokoje jednoosobowe. c) Oni woleliby mieszkać w pokoju dwuosobowym. d) W komfortowych pokojach jest zawsze łazienka. e) Ale niestety wszystkie komfortowe pokoje są już zajęte. f) Pokój, który wzięli, jest tylko z prysznicem, ale za to z pięknym widokiem na wysokie góry. g) Dzisiaj jest ładna pogoda. h) Zosia i Janek idą na długi spacer.
10. a) Muszę jeszcze zadzwonić na dworzec. b) Nie wiem, jaki jest numer do hotelu. c) Czy znasz numer na policję? d) Wiem tylko, jaki jest numer do pogotowia ratunkowego/na pogotowie ratunkowe. e) Chciałbym jeszcze zadzwonić do Andrzeja. f) Proszę mi podać numer kierunkowy na Węgry. g) Numer kierunkowy do Katowic jest 832.
11. a) Це готель «Меркурій»? – Так. Прошу? b) Як, вибачте? Що Ви сказали? c) Говорить, будь ласка, голосніше, я не чую. d) Я чула, у Вас є вільні номери. e) Нагадай мені, що я повинен подзвонити до Янека. f) Ти пам'ятаєш, де ми були минулого року?

Урок 16

1. a) Muszę zamówić jeszcze pokój w hotelu. b) Pokój powinno się zamawiać tydzień wcześniej. c) Pospiesz się, inaczej spóźnimy się na autobus. d) Ty przecież nie lubisz się spóźniać. e) Pociąg pospieszny do Krakowa odjeżdża z peronu trzeciego. f) Pociąg nie może odjechać, zanim wszyscy nie wsiadą. g) Proszę wsiadać, drzwi zamykać. h) Proszę nie wsiadać do tego wagonu, to jest pierwsza klasa. i) Proszę nie zamykać okna, bo jest gorąco. j) Czy może pan zamknąć drzwi, bo jest bardzo zimno.
2. a) Tu mam dla pana zamówienie. b) Zamawianie noclegów jest przy okienku numer 2. c) Spóźnienie pociągu wynosi 10 minut. d) To spóźnianie się pociągów denerwuje mnie. e) Szycie nie jest moim hobby. f) Życie jest piękne.
3. a) W którym pokoju mieszkasz? Pod dwójką. b) Czy to jest pokój dwuosobowy? Nie to jest jedynek. c) Jakim tramwajem dojadę do hotelu "Neptun"? Może pan jechać trójką lub czwórka. d) A czy jedzie tam również autobus? Tak, sto trzydzieści dwa. e) Które pokoje są jeszcze wolne? Szesnastka i dwieście czterdzieści siedem. f) Czy masz drobne pieniądze? Tak, mogę ci rozmiąć tę setkę.
4. a) Spodnie są nowe. b) Gdzie są nożyczki? c) Czy drzwi są zamknięte? d) Twoje okulary leżą pod szafą. e) Za rok pojedziemy w góry, a za dwa lata nad morze. f) Jesteś dobrym człowiekiem. Nie znam tak dużo dobrych ludzi.
5.

<p>A:</p> <p>a) Czy jest pan wolny?</p> <p>b) Do hotelu dojadą państwo jedenastką. Tu jest przystanek.</p>	<p>B:</p> <p>Tak, proszę bardzo.</p> <p>Dziękuję bardzo.</p>
--	--

Ypok 16/17

c) Przepraszam, jak dojść do hotelu "Giewont"? d) Niestety, nie mogę już dłużej czekać. e) Pomogę pani znieść walizki. f) Czym mogę służyć? g) Proszę dwa bilety. h) Jutro jedziemy w góry. i) Czy mogę zaprosić panią na przyjęcie?	Przepraszam, ale nie wiem, gdzie jest ten hotel. Szkoda. Ślicznie panu dziękuję. Proszę pokój jednoosobowy z łazienką. Proszę tu są pana bilety. Cudownie. Cieszę się. Chętnie. Bardzo dziękuję.
6. a) Czy nie widziałeś mojego biletu? b) Wasze walizki są w taksówce. c) Na jego biurku leżą okulary. d) Czy to są jego okulary? e) Czy to są twoje spodnie? f) Nie, to są jej spodnie. g) Ktoś dzwoni do mojego pokoju. h) Nie, to nie jest klucz do twojego, tylko do jej pokoju. i) Czy to pana/pańskie walizki? j) Tu jest pani bilet. k) Czy to było w ich domu?
7. a) Boję się, że pociąg za szybko jedzie. b) W górach będę tylko chodzić. c) Proszę bilet tylko z Warszawy z powrotem. d) Halo, taxi! Czy ma pan czas?
8. a) W lecie jeździmy chętnie nad morze. b) Nad morzem jest przyjemnie, gdy świeci słońce. c) Zimą jeździmy w góry. d) W górach można jeździć na nartach. e) Przyjdę do ciebie jutro. f) Zadzwoń do ciebie jeszcze dziś. g) To są goście z Niemiec. h) Pójdę z moimi gośćmi do Parku Łazienkowskiego. i) Muszę kupić sześć biletów na tramwaj po 2,5 zł. j) We wtorek będę u moich rodziców. k) Potem pójdę do filharmonii na koncert. l) To jest list do mojego brata. m) Mam urlop od wczoraj.
9. a) Czekamy na mojego męża. b) Czekamy na twój przyjazd. c) Pojedziemy waszym samochodem na urlop. d) Nie ma jeszcze naszej walizki. e) Nie mogę znaleźć jej biletu. f) W jego pokoju nie ma telefonu. g) Szukam twoich okularów. i) Do jej spodni muszę przyszyć guzik. j) Mówię o ich urlopie.
10. "W taksówce"
- A: Czy jest pan wolny?
- B: Tak, proszę bardzo. Dokąd chcieliby państwo jechać?
- A: Na dworzec.
- B: Jak woli pani jechać do dworca?
- A: Proszę jak najbliższą drogą, obok kina, bo mamy mało czasu.
- "W kasie biletowej"
- B: Słucham panią?
- A: Proszę dwa bilety do Łańcuta, do Zakopanego.
- B: Pierwszej, czy drugiej klasy?
- A: Pierwszej.
- B: Na pociąg osobowy?
- A: Nie, proszę na pociąg pospieszny.
- B: Tam i z powrotem?
- A: Oczywiście, proszę dwa powrotne. Czy mogłaby pani mi powiedzieć, z którego peronu odjeżdża ten pociąg?
- B: Z trzeciego, ale proszę się pośpieszyć, bo pociąg odjeżdża za pięć minut.

Ypok 17

1. a) Nie zażyłem wczoraj (żadnego) lekarstwa na grypę. b) Nie mamy (żadnych) wolnych pokoi z prysznicem na trzecim piętrze. c) Pan Hilary nie znalazł swoich okularów. d) Nie chciałabym spędzać (żadnego) urlopu nad morzem. e) Nie mam (żadnego) biletu na pociąg pospieszny. f) Katarzyna nie wynajęła dwóch pokoi z kuchnią i łazienką. g) Nie kupiłem pięciu biletów do teatru. h) Nie muszę zakładać pani (żadnego) opatrunku. i) Nie widzę sześciu panów, którzy stoją na ulicy. j) Nie zaproszę do siebie dużo gości.

2. a) Уже два роки я жодного разу не був(була) у відпустці. б) Я не бачив(бачила) тут жодної газети. с) Ви ніяких крапель не приймали? d) Та немає в мене ніякого головного болю. e) Вечорами в парку немає більше жодної дитини. f) На вокзалі не було жодного потяга.
3. a) Pan powinien się trochę wzmocnić. Zapiszę panu coś na wzmocnienie. б) Nie przypominaj mi tego. Takie przypominanie nie ma sensu. с) O, skaleczyłem się w palec. Ale to jest lekkie skaleczenie. d) Muszę zażywać lekarstwo pięć razy dziennie. To zażywanie bardzo mnie już męczy. e) Proszę nie przyjmować zbyt dużo lekarstw, Tak wiem, przyjmowanie lekarstw nie jest zdrowe. f) Jestem chory i chętnie poczytam sobie coś lekkiego. Czy ma pan coś interesującego do poczytania?

4. a)

L	E	K	A	R	S	T	W	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---

b)

Z	W	O	L	N	I	E	N	I	E
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

c)

A	P	T	E	K	A
---	---	---	---	---	---

d)

P	A	L	C	E
---	---	---	---	---

e)

M	A	Ł	Y
---	---	---	---

f)

I	G	Ł	A
---	---	---	---

g)

O	P	A	T	R	U	N	E	K
---	---	---	---	---	---	---	---	---

h)

O	K	U	L	A	R	Y
---	---	---	---	---	---	---

5. a) Porozmawiajmy ze sobą. б) Spotkamy się wieczorem u mnie. с) Opowiedzcie coś o sobie. d) Ty w ogóle nie oszczędzasz siebie. e) Czy zaprosisz nas do siebie? f) Czy zaprosisz mnie do siebie? g) Chciałbym państwu opowiedzieć coś o sobie. h) Zapraszamy państwa do nas.
6. a) Zapraszam pana/panią/państwa serdecznie do mnie. б) Czy kupiłeś sobie nowy samochód/nowe auto? с) Oni bardzo chętnie ze sobą rozmawiają. d) Proszę mi coś o sobie opowiedzieć. e) Niestety nie mogę sobie tego/o tym przypomnieć.
7. a) *вірно*. б) *вірно*. с) Te tabletki muszę brać rano przed jedzeniem. d) *вірно*. e) Pan jest bardzo przemęczony, więc muszę dać panu zwolnienie.
8. **Lekarz:**
– Co panu/pani dolega?
– Od kiedy ma pan/pani te bóle?
– Czy ma pan/pani gorączkę?
– Czy coś jeszcze pana/panią boli?
– Muszę pana/panią zbadać.
– Nie, to jest tylko lekkie przeziębienie.
– Tak, przepiszę panu/pani lekarstwa przeciw gorączce.
– Tabletki proszę zażywać trzy razy dziennie po jedzeniu.
– Tak, cztery dni. Wypiszę panu/pani zwolnienie.
- Pacjent (Приклад):**
Boli mnie głowa.
Od wczoraj.
Nie. Chyba nie.
Nie.
Czy to coś poważnego?
Czy muszę coś zażywać?
Jak mam je zażywać?
Czy muszę leżeć w łóżku?
Dziękuję bardzo.

Урок 18

1. a) Komisarz zauważył mężczyznę, który wyglądał przez okno. б) Paweł przeczytał gazetę, którą kupił w kiosku. с) Piotr wziął receptę, którą wypisał lekarz. d) Jacek popatrzył na dziecko, które stało przy kasie. e) Komisarz wskazał na linię kolejową, która przebiegała obok domu. f) Państwo Kowalscy czekali na pociąg, który się spóźnił.

Урок 18/19

2. a) Paweł czytał pożyczoną książkę. b) Chętnie rozwiązuję interesujące zagadki kryminalne. c) Spojrzał na zegar wiszący na ścianie. d) Muszę wysłać napisany wczoraj list. e) Kobieta zapomniała wziąć kuponą gazetę. f) Ludzie czekający na przystanku rozmawiali głośno.
3. a) Kiedy wrócił do domu, przyjął lekarstwa. b) Kiedy przyjął lekarstwa, położył się do łóżka. c) Kiedy/Gdy czytał gazetę, usnął, bo był bardzo zmęczony. d) Kiedy jechał autobusem, spotkał swojego kolegę. e) Gdy kupił lekarstwa, wyszedł z apteki. f) Kiedy/Gdy czekał na tramwaj, przeczytał bardzo ciekawą zagadkę kryminalną.
4. a) Poza tymi kroplkami przepiszę panu tabletki przeciw gorączce. b) Komisarz wstał zza biurka i zdjął okulary. c) Kochanie, nie wyjeżdżaj beze mnie na urlop. d) Wyszedszy ze sklepu stwierdził, że nie ma jego samochodu. e) Słońce wyjrzało zza chmur. f) Wyż znad Morza Północnego wypiera powoli rozległy niż. g) Pan Lis usiadł naprzeciwko komisarza Sowy. h) Czy ciekawe są te zagadki kryminalne, które dostałeś ode mnie? i) Czy masz czas we wtorek po południu?
5. a) Paweł popatrzył na badającego go lekarza. b) Kobieta wynajmująca mieszkanie pokazała Katarzynie wszystkie pokoje. c) Przechodzień zapytał o drogę do dworca młodych ludzi stojących przy kiosku. d) Ci państwo tam siedzący zamówili pokój dwuosobowy z łazienką. e) Paweł zażył lekarstwa kupione w aptece. f) Ania założyła opatrunek na skaleczoną rękę.
6. a) Kupiwszy bilety na pociąg, państwo Kowalscy poszli na peron. b) Czytając gazetę, Katarzyna znalazła ogłoszenie o mieszkaniu. c) Jadąc na urlop, państwo Karwaccy spotkali swoich starych znajomych. d) Wracając do domu, Tomek zrobił zakupy w sklepie. e) Przyszedłszy do domu, Paweł zażył lekarstwa. f) Jadąc dziś rano do pracy, zobaczył na ulicy swojego szefa.
7. a) *невірно* b) *вірно* c) *вірно* d) *невірно* e) *невірно* f) *вірно*
8. a) Idąc do lekarza, Paweł kupił w kiosku interesującą zagadkę kryminalną. b) Komisarz zobaczył przez otwarte okno pokoju stojącego mężczyznę i zamordowaną kobietę. c) Przeczytawszy gazetę, Paweł zażył lekarstwa i położył się do łóżka. d) Spojrzawszy na zegarek, gość powiedział, że jest bardzo późno. e) Przyszedłszy do domu, przyjął krople przeciw przeziębieniu i zaczął czytać kupiony w kiosku kryminał. f) Wypisując zwolnienie, lekarz powiedział pacjentowi, że musi leżeć kilka dni w łóżku.
9. – Ktoś zapukał do drzwi.
– Komisarz Sowa wyjrzał zza stosu papierów.
– Nazywam się Lis.
– Chciałbym złożyć zeznanie.
– Proszę bardzo, co chciałby mi pan powiedzieć?

Урок 19

1.	C	Z	A	R	Y		L	B
	Z	R	Ę	K	A		I	O
	K						C	C
	A	P	T	A	K		Z	I
	W		W	R	Ó	Ż	B	A
	K	U	K	U	Ł	K	A	N
	A	U	R	O	K	I		

2. W Polsce jest wiele instytucji i organizacji, m. in. PKO, NBP, CPN, NOT i in. Instytucją naukową jest PAN. Naszym sąsiadem na zachodzie jest RFN. RFN i RP należą do ONZ.
3. a) Dawniej kupowano dużo mięsa. Dzisiaj kupuje się o wiele mniej. b) Pięćdziesiąt lat temu nie latano jeszcze tak często samolotami. Obecnie lata się o wiele częściej. c) Dawniej jadano obiady tylko w domu. Teraz jada się także w lokalach. d) Przed godziną rozmawiano jeszcze o pogodzie. Teraz rozmawia się o urządzaniu mieszkania. e) Dawniej wierzono w uroki i czary. Dzisiaj już nie wierzy się w takie przesady.
4. a) podróż b) przesady c) przeziębienie d) pogoda e) zakupy f) mieszkanie
5. a) Ludzie wierzą w przesady, choć wróżby nie zawsze się spełniają. b) Może nie wierzyć w przesady, kto nie chce. c) Spodziewano się podróży, kiedy zobaczono bociana w locie. d) Liczba siedem jest szczęśliwa, zaś trzynastka przynosi nieszczęście. e) Gdy swędziała prawa ręka, spodziewano się wydatku albo/lub spotkania przyjaciela. f) Chętnie słucham wróżb, mimo to w nie nie wierzę. g) Kukanie kukulki oznaczało, że dziewczęta wyjdą wkrótce za mąż. i) Kukulki przepowiadały przyszłość i wróżyły, że będzie się bogatym.
6. a) W przesadach współczesnych Polaków spotyka się wiele elementów z wierzeń dawnych Słowian. b) Dawniej wierzono w uroki i czary. c) Gdy ktoś ma czkawkę, mówi się obecnie, że ktoś wspomina daną osobę. d) Kukulkę uważano dawniej za ptaka, który przynosi szczęście. e) Kiedyś mówiono, że kukulka przepowiada przyszłość. f) Nierzadko uważa się, że siódemka przynosi szczęście. g) Dzisiaj nie wierzy się w przesady jak dawniej.
7. a) On bywa zawsze punktualny. b) Jadam zwykle w domu. c) Kiedy mam czas, sypiam trochę po jedzeniu. d) Dawniej mawiano, że liczba trzynaście przynosi nieszczęście. e) W którym kraju jada się dużo mięsa?
8. a) Gdy kukulki kukają, dziewczęta wyjdą za mąż. b) Gdy prawa ręka swędzi, spotkamy kogoś znajomego. c) Gdy na wiosnę zobaczysz bociana w locie, czeka cię w najbliższym czasie podróż. d) Dla zneutralizowania uroku, trzeba odpukać w niemalowane drewno. e) Gdy mamy czkawkę, znaczy to, że ktoś o nas mówi. f) Gdy ktoś cię nie pozna, znaczy to, że będziesz bogaty.
9. a) Znaczy to, że za trzy lata wyjdzie za mąż. b) Dla zneutralizowania uroku. c) Liczba 7 przynosi szczęście, a liczba 13 nieszczęście. d) Kiedy ktoś nas nie pozna. e) Bocian. f) Że spotka kogoś znajomego.

Ypok 20

1. a) Przeczytajmy tę książkę. b) Zaczekaj na mnie. c) Posłuchajcie. d) Rób tak dalej. e) Stójcie spokojnie. f) Zjedzmy najpierw obiad. g) Chodź ze mną do restauracji.
2. a) Niech pani tu nie siada! b) Niech pan nie bierze zupy pomidorowej. c) Niech państwo nie czekają! d) Niech państwo do nas nie piszą! e) Niech pan nie je swojej porcji! f) Niech pani mi nie przynosi piwa! g) Niech państwo nie kupują tych czerwonych tulipanów! h) Niech pan nie pije białego wina. i) Niech państwo do nas dziś nie dzwonią.
3. a) Słucham? b) Co słyszać nowego u pani/pana/państwa? c) Proszę mówić głośniej, nie słyszę pani/pana dobrze. d) Słucham chętnie muzyki. e) Dzieci muszą słuchać rodziców. f) Miło mi to słyszeć. g) Słucham panią/pana/ państwa? / Czym mogę służyć?
4. a) Nie lubię ani krupniku ani bigosu. b) Ale przecież zarówno krupnik jak i bigos smakują znakomicie. c) Jeszcze nie wiem, ale wezmę albo kotlet schabowy albo gołąbki. d) Im krócej pieczesz wołowinę, tym jest lepsza. e) Zarówno gołąbki jak i bigos robi się z kapusty. f) Im więcej pieczonych mięs, tym lepszy jest bigos.

Урок 20/21

5. a) Bardzo cieszyłbym się. b) Nie wiem, czy ten list przeczytano by w ogóle. c) Nie wiem też, czy odpowiedziano by na niego. d) Czy pan chciałby coś zjeść? e) Chętnie napiłabym się czegoś. f) To byłoby bardzo dobrze, gdybyś mógł mi teraz pomóc. g) Gdyby się więcej pracowało, to miałyby się więcej pieniądze.
6. a) Trzeba by coś zrobić. b) Należałoby dokładnie przeczytać tekst. c) Czytałoby się ten tekst bardzo trudno. d) Robiono by więcej błędów. e) Czytano by bardzo szybko. f) Można by jeszcze przeczytać inny tekst. g) Miałoby się więcej czasu.
7. a) Krystyna: Gdybym miała czas, zostałabym dłużej. b) Gdybyśmy mieli urlop, pojechalibyśmy na tydzień nad morze. c) Gdybyście przyszli punktualnie, nie spóźnilibyście się na pociąg. d) Gdybyś przyszła wcześniej, znaleźlibyśmy wolny stolik. e) Gdybyśmy mieli wolny stolik, zjedlibyśmy obiad. f) Gdyby Paweł przyjechał punktualnie, mógłby znieść Katarzynie walizki. g) Krzysztof: Gdybym miał bilet, pojechałbym tramwajem. h) Gdyby się pan nie spóźnił, mógłby pan wziąć udział w dyskusji.
8. *Kelner:* Dzień dobry państwu. Proszę, tu jest karta.
Jacek: Chciałbym wiedzieć, co mógłby pan nam polecić.
Kelner: Wszystko jest dobre. Ale polecam bigos.
Krysia: Wyśmienicie. Chciałabym bigos i zupę pomidorową.
Jacek: Ja prosiłbym barszcz.
Kelner: A co podać na drugie danie?
Jacek: Na drugie danie wziąłbym kotlet schabowy.
Kelner: A jakie będą dodatki?
Jacek: Frytki i mizeria.
Kelner: Czy życzą państwo sobie deser?
Jacek: Oczywiście, zjadłbym lody, a ty?
Krysia: Tak, chętnie. Prosimy dwie porcje lodów.
Kelner: Co przynieść do picia?
Krysia: Napiłabym się czerwonego wina.
Jacek: A ja proszę piwo.
Krysia/Jacek: Chcielibyśmy zapłacić.
Kelner: Proszę bardzo. Razem czy osobno?
Jacek: Osobno. Ja płacę za kotlet schabowy, barszcz, piwo i lody.
Krysia: A ja miałam zupę pomidorową, bigos, wino i lody.
Kelner: Tak, zgadza się.
10. ryba, butelka wina, kurczak, kieliszek wina, winogrona, ptak.

Урок 21

1.

a)	S	T	A	C	J	A
b)	P	A	L	I	W	O
c)	M	A	N	D	A	T
d)	O	P	O	N	A	
e)	M	E	C	H	A	N
f)	P	E	C	H	A	
g)	D	O	W	O	D	
h)	J	A	Z	D	Y	

1. а) *невірно* б) *вірно* в) *вірно* г) *невірно* д) *вірно* е) *вірно* ф) *вірно* г) *невірно*
 h) *невірно*.

Урок 22

- 2.
- a)

K	U	T	I	A
---	---	---	---	---
- b)

P	I	E	R	O	G	I
---	---	---	---	---	---	---
- c)

D	W	A			
---	---	---	--	--	--
- d)

N	I	E	Z	D	R	O	W	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---
- e)

D	Y	N	G	U	S
---	---	---	---	---	---
- f)

K	O	L	A	C	J	A
---	---	---	---	---	---	---
- g)

W	U	J	E	K
---	---	---	---	---
- h)

P	I	S	A	N	K	A
---	---	---	---	---	---	---
3. a) Chciałabym mieć maleńki domek z ogródkiem/malutęńki domeczek z ogródeczkiem. b) Dookoła domku/domeczku byłyby kwiatki/kwiateczki/kwiatuszki i zieloniutki drzewka. c) W nowiutkim domku/nowiuteńkim domeczku mieszkałabym z moim mężem i synkiem/syneczkiem. d) Mogłabym też kupić sobie pieska i milutkiego kotka/pieseczka i miluteńkiego koteczka. e) Malutkie/Maluteńkie zwierzątka są bardzo milutkie/miluteńkie. f) Moja cioteczka i wujaszek mogliby mnie odwiedzać.
4. a) Nie lubię długo czekać na przystanku na autobus, który się spóźnia. b) Rodzice zwracają się do dzieci pieśczośliwie. c) Gospodarze nakłaniają gości do jedzenia. d) Czy często piszesz do swoich znajomych. e) Po przyjęciu goście pożegnali się z gospodarzami i poszli do domu. f) Często dostaję długie listy od mojej rodziny. g) Jutro muszę się zająć tą sprawą. h) Przygotowania do świąt trwają kilka tygodni. i) Polacy lubią mówić o swoich problemach. j) Wiele tradycji ludowych związanych jest ze świętami. k) Muszę zadzwonić do mojego przyjaciela. l) Ktoś puka do drzwi.
5. a) Boże Narodzenie, Wielkanoc (див. 22B1) b) Śmigus dyngus jest w Poniedziałek Wielkanocny. c) Wigilia jest 24. grudnia. d) Pisanka to (jest) jajko wielkanocne. e) Architekt, pielęgniarz ... f) Wiosna, lato, jesień, zima. g) Anna wychodzi za mąż za Piotra. h) Uroczyściej obchodzi się w Polsce imieniny. i) Dwójka może znaczyć: pokój numer dwa, pokój dwuosobowy, tramwaj numer dwa, autobus numer dwa. j) Człowiek ma dziesięć palców u rąk i dziesięć u nóg, razem 20. k) Bigos, zupę pomidorową ... l) Łazienki, Teatr Wielki, Wilanów ... m) Numer kierunkowy do Polski jest 0048. n) Najlepsze życzenia imieninowe (див. 10B1). o) Narodowe Święto Niepodległości.

Навчальний посібник

Гражина Левицька, Роман Левицький

Самовчитель польської мови

Практичний курс

Підписано до друку 10.09.2011. Формат 70×108/16.

Папір офсет. № 1. Друк офсет. Замовлення № 0211173.

ТОВ "Методика", 03150, Київ-150, вул. Анрі Барбюса, 51/2.

Свідомство про внесення до державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 793 від 30.01.2002 року

Надруковано у видавництві "Преса України" Україна, 03047, Київ-47, пр. Перемоги 50.

Свідомство про внесення до державного реєстру суб'єкта видавничої справи ДК № 310 від 11.01.2001

Langenscheidt

САМОВЧИТЕЛЬ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

Практичний курс

Систематизований інтенсивний курс сучасної польської мови

**Для початківців і тих, хто удосконалює знання
з польської мови**

**Для самостійного навчання і занять
з викладачем**

**Сучасна розмовна мова
у повсякденному житті**

**Детальне пояснення граматики,
велика кількість вправ з ключами для
самоконтроля**

Наявність малюнків, таблиць

**Додатково два аудіо-CD для постановки
правильної вимови й сприйняття
польської мови на слух**

ISBN 978-966-8315-13-8

